

OFFICIALIS CURIÆ REGULARIS

Ad optimè defendenda suæ Religionis jura
in Curia examinanda, satis instructus

AUCTORE

P. FR. AUGUSTINO MATTHÆUCCI LUCENSE,
Provinciæ Observantis Romanæ, S. Theol. Lect. Jubil.
& olim Romanæ Curiae Secret. Generali.

OPUS

*Regularibus, Superioribus æquè, ac Subditis
necessarium;*

Confessariis, & Juris Canonici studiosis
commodissimum.

TOMUS SECUNDUS.

*Qui, in hac secunda impressione Romana, cum pluribus
Sacrar. Congreg. Decretis, & Apostolic. Constit.
Tomo Primo accessit.*

A D

ADMODUM REVERENDUM PATREM
F. JOANNEM MARIAM
MAESTRINI A S. CRUCE

Ordinis Minorum.

R O M Æ, M D C C I.

Typis Jo: Jacobi Komarek Boëmi propè SS. Vincentium, & Anastasium in Trivio.

SUPERIORUM PERMISSU.

1912

1913

1914

1915

1916

1917

1918

1919

1920

1921

1922

1923

1924

1925

1926

1927

1928

1929

1930

1931

1932

INDEX

CAPITULORUM

Tomi Secundi.

CAP. I.	Officialis quoad Festos dies .	pag. 1
CAP. II.	Officialis quoad Gabellas .	7
CAP. III.	Officialis quoad habitum Regularem .	26
CAP. IV.	Officialis quoad Immunit. Ecclesiast. , & Monast.	30
CAP. V.	Officialis quoad incorrigibiles expellendos.	70
CAP. VI.	Officialis quoad Indulgentias .	91
CAP. VII.	Officialis quoad interdictum Ecclesiasticum .	107
CAP. VIII.	Officialis quoad Irregularitatem .	117
CAP. IX.	Officialis quoad Legata .	151
CAP. X.	Officialis quoad literas Sacrae Pœnitentiarum .	158
CAP. XI.	Officialis quoad Moniales .	161
CAP. XII.	Officialis quoad Novitios .	164
CAP. XIII.	Officialis quoad Ordines .	167
CAP. XIV.	Officialis quoad Præcedentiam .	170
CAP. XV.	Officialis quoad Privilegia .	175
CAP. XVI.	Officialis quoad Processiones .	187
CAP. XVII.	Officialis quoad Quartam .	192
CAP. XVIII.	Officialis quoad Quæstas .	197

CAP.

CAP. XIX. Officialis quoad res Eccles., & Monast. non alienan.	200
CAP. XX. Officialis quoad Sacramentorum administrationem.	203
CAP. XXI. Officialis quoad Sepulturas.	206
CAP. XXII. Officialis quoad Syndicos.	209
CAP. XXIII. Officialis quoad Tertiarios.	216
CAP. XXIV. Officialis quoad Visitat. Ordinarii respectu Regularium.	221

222	
223	
224	
225	
226	
227	
228	
229	
230	
231	
232	
233	
234	
235	
236	
237	
238	
239	
240	
241	
242	
243	
244	
245	
246	
247	
248	
249	
250	
251	
252	
253	
254	
255	
256	
257	
258	
259	
260	
261	
262	
263	
264	
265	
266	
267	
268	
269	
270	
271	
272	
273	
274	
275	
276	
277	
278	
279	
280	
281	
282	
283	
284	
285	
286	
287	
288	
289	
290	
291	
292	
293	
294	
295	
296	
297	
298	
299	
300	

OFFICIALIS

CURIAE REGULARIS

TOMUS SECUNDUS.

CAPUT PRIMUM.

Officialis quoad Festos dies.

SUMMARIUM.

1	<i>Dies Festi ab Episc. indicis à Regularibus servantur.</i>		<i>die à Patribus Franciscanis.</i>
2	<i>Possunt Regulares dies festos, & jejunia in suis Ecclesiis annunciare.</i>	9	<i>Unica sit processio.</i>
3	<i>Diebus festis opera servilia prohibita.</i>	10	<i>Decretum Sac. Rit. Cong. super celebratione missæ, & officiis de Sanctis.</i>
4	<i>Limitatur, & ibi Decretum Sac. Cong.</i>	11	<i>Ejusdem decreti super translatione festi SS. Annunciationis.</i>
5	<i>Præter causam est necessarius consensus Episcopi:</i>	12	<i>Aliud super festo S. Joseph, occurrente feria v. majoris Hebdomadæ.</i>
6	<i>Eodem die duæ Ecclesie vicine non celebrant idem festum.</i>	13	<i>Vigilia S. Matthei non anticipatur &c.</i>
7	<i>Nec exponunt SS. Eucharistiæ Sacramentum.</i>	14	<i>Non jejunatur, quando festivitas Corporis Christi venit in vigilia S. Joannis Baptista.</i>
8	<i>Festum Sancti Antonii de Padua celebratur eodem</i>		

Dies festos, quos Episcopi in sua Diœcesi servandos præceperint, deberi, etiam à Regularibus, observari, statuit Trident. sess. 25. cap. 12. de Regularibus, ubi: *dies etiam festi, quos in Diœcesi sua servandos, idem Episcopus præceperit*,
 Tom. II. ab

ab exemptis omnibus, etiam Regularibus, servantur: vide cap. officialis quo ad exemptionem ab juris: Ordin. n. 41. tom. 1. decretum Sac. Cong. Conc.

2. Possunt Regulares dies festos, & jejunia in suis Ecclesiis annunciare, prout in terminis firmavit Sac. Cong. Conc. sub die 2. Julii 1620. v. C. offic. quo ad benedict. n. 17. tom. 1. quæ interrogata; an Regulares, possint annunciare dies festos, & jejunia in suis Ecclesiis ad Altare in celebratione Missæ? Respondit Regulares non prohiberi dies festos, & jejunia in suis Ecclesiis annunciare. Imo posse ab Ordinariis obligari, ne festorum, & jejuniorum ignorantia fideles transgrediantur præcepta Ecclesiæ, tradit Roderico qq. reg. tom. primo quæst. 43. art. 7.

In diebus festis quodcumque opus servile prohibetur, de quo fustius Summistæ Layman. lib. 5. Traç. 7. cap. 2. Quilici Confessar. manduc. quæst. 15. art. 3. num. 3. Engel. Colleg. Jur. Canon. lib. 2. tit. 9. §. 2. n. 9. habetur cap. Licet lib. 2. tit. 9. de Feriis; & expressè B. Pius V. apud Quaranta Bullar. ver dies festus const. cum primum, & infra disposuit; „ Cum vero die-
rum festorum observatio ad Dei cultum maxime pertineat, &
in lege Divina præcipiatur, cupientes abusus pravy, qui ex
eorum inobservantia invaluerunt, omnino corrigere, & anti-
quorum Canonum statuta renovantes mandamus, ut dies
Domihici, & præcipuè in honorem Dei, B. Mariæ Virginis,
SS. Apostolorum feriat, cum omni veneratione observentur,
& omnes in diebus præfatis Ecclesias frequentent, divinis of-
ficiis devotè intendant, ab omni illicito, & servibli opere ab-
stineant; mercatus non fiant, profanæ negotiationes, & ju-
diciorum strepitus conquiescant; qui verò in diebus præ-
fatis opus aliquod illicitum fecisse deprehensus fuerit, præter
Divinam ultionem, & amissionem animalium, quibus ad
vesturam utetur, etiam graves pœnas incurret arbitrio no-
stro, seu Vicarii nostri in Vrbe; in aliis autem locis arbitrio
Ordinariorum &c. „

Ex causa tamen necessitatis licet, etiam diebus festivis, quædam opera servilia peragere, ut præallegati tradunt, & legitur alleg. cap. liceat, & cap. cōquestus ibidem: necessitati causa
pic-

pietatis adjicitur, prout ex Pia fec. *praecepta par. 2. cap. 3. art. 23.* Sac.
 4 Cong. Rituum censuit licere diebus festis dare operam in rebus
 „ ad victum necessariis, ac tempore perituris, praesertim tem-
 „ pore vindemiarum, & mellium, ac recollectionis fructuum,
 „ vel, ubi necessitas urgeat, aut suadeat pietas: Caterum, quo-
 „ niam verendum est, ne privatis affectibus, domesticarum-
 „ que rerum studio aliqui eos perducantur, ut hac Sacrorum
 „ Canonum indulgentia in aliis etiam casibus abutantur, idem
 „ Patres Illustrissimi adjiciunt, ad Ordinarii ejusdemque judi-
 „ cium, ac censuram pertinere, ut dignoscat, num verè ulla
 „ ex causis superscriptis subsit, propter quam liceat diebus fe-
 „ stis rebus servilibus vacare, ut, nec dierum festorum obser-
 „ vantia ulla in te violetur, nec opera illis diebus summa cum
 „ ratione permixta impediatur: „ Unde praeter causam neces-
 „ sitatis, & pietatis debet quoque accedere consensus Episcopi,
 „ ut etiam docuit Sylvester *Summ. ver. Dominica quarit. 5.* enu-
 „ merans casus, pro quibus, vel urgeat necessitas, vel suadeat
 „ pietas; vide Engel, *cit. à num. 13.*

6 Cum in eodem loco nova erigitur Ecclesia, (vel si sit an-
 „ tiqua, non solebat) non potest die, qua alia ejusdem, sive sit
 „ Secularis, sive Regularis, celebrat aliquod festum, idem, &
 „ ipsa celebrare, sed debet in aliam diem protrahere, interim non
 „ retardata manutentione illi, quæ est antiquior in celebratio-
 „ ne, quemadmodum Nicol. *flos. v. festum num. 5.* refert resolu-
 „ tum à Sac. Cong. Epif. Regul. in una *Messanen. 19. Martii*
 „ 1581., & *Sabinen. 20. Novembris 1648.* his verbis: *Non debet*
 „ *eadem die celebrari festum in duabus Ecclesiis vicinis, sed moder-*
 „ *na debet eligere alium diem;* & in simili habetur decisio Sac. Rit.
 „ Cong. quæ, in controversia vertente inter PP. SS. Vincentii, &
 „ Anastasii in Trivio, quibus per speciale breve Innoc. XII. con-
 „ cesserat, ut in feria secunda cujuslibet hebdomadæ publice
 „ 7 adorandum exponerent Sanctiss. Eucharistia Sacramentum,
 „ & PP. SS. XII. Apostolorum de Verbe, sub eadem die in pro-
 „ pria Ecclesia eandem functionem explentes, sub die 13. Junii
 „ 1697. censuit, consulendum Sanctissimo pro translatione Indul-
 „ gentiæ ad feriam quartam, addita perpetuitate; & facta relatio-

ne Sanctitas Sua benigne annuit, & translationem Indulgentie approbavit.

Festum S. Antonii de Padua ex declaratione Sac. Cong. Epif. & Regul. potest ipso solemnitatis die celebrari, tum à PP. de Corpore Observantiæ, tum Conventualibus, prout infra. „ Sacra &c. attentis narratis, auditisque partibus super hinc inde allegatis, censuit licere, tam Fratribus Minor. „ Conventualibus, quam Observantibus Reformatis S. Francisci in propriis suarum Ordinum Ecclesiis, solemnizare festum S. Antonii de Patavio Confessoris, ea ipsa die, in quam inciderit; modò tamen Reformati à Processionibus abstineant; Decretis, seu literis ejusdem Sac. Cong. alias circa præmissa emanatis, & reliquis in contrarium deductis, minimè obstantibus. Romæ 20. Septembris 1658. „, ut in registro ejusdem Sac. Cong. Lantus. *ver. festum à num. 3.*

Missæ celebrantur, & Officia recitantur de Sanctis in Martyrologio descriptis ad formam sequentis Decreti.

10 Decretum Generale. „ Cum Sac. Rituum Congregationi innotuerit quamplures abusus irrepsisse circa recitationem „ Officii, sub prætextu decreti ab eadem Congregatione evulgati de anno 1630. & in Breviario Romano imprelli, in quo „ permittitur posse in Ecclesia recitari Officia, & Missas celebrari de illis Sanctis, quorum Corpora, aut Reliquiæ insignes in ea asservantur: Eminentissimi Patres, eidem Sac. Congregationi Præpositi, iisdem abusibus evellendis præcipuè intenti, in hærendo decretis, alias in similibus editis, declararunt prædicta „ Officia, Sanctorum, ratione Corporis, seu insignis Reliquiæ, „ recitanda, intelligi debere de Sanctis, dumtaxat in Martyrologio Romano descriptis, & dummodo constet de identitate „ Corporis, seu Reliquiæ insignis illiusmet Sancti, qui reperitur „ in Martyrologio Romano descriptus: de cæteris autem Sanctis in prædicto Martyrologio non descriptis, aut quibus à „ Sancta Sede non fuerit specialiter concessum, Officia recitari, „ & Missas celebrari, vetuerunt, non obstante, quod ipsorum „ Corpora, vel insignes Reliquiæ in Ecclesiis asserventur. Quibus tamen ab Ordinariis locorum approbatis, debitam fidelium

lium

„lium venerationem (prout hactenus servatum est) exhibendam esse censuerunt, sed absque Officio, & Missa, sub penis de non satisfaciendo præcepto recitandi Officium, aliisque in Const. Pii V. contentis. Die 11. Augusti 1691. „

11 „Et facta de prædictis Sanctissimo per me Secret. relatione, Sanctitas Sua hujusmodi decretum approbavit, ac, ut debitæ exequutioni demandetur, locorum Ordinariis injungendum esse præcepit. Die 19. Octobris ejusdem anni 1691. „

„Super translatione Festi Annunciationis post octavam Paschæ, eadem Sac. Cong. disposuit, ut infra. „

„Et si secundum regulas Breviarii Romani, cum plura festa, æqualia in ritu, transferenda sunt, unum ante aliud transferri debeat eo ordine, quo erant celebranda propriis diebus: attamen quia anno 1690. ab hac Sacrorum Rituum Cong. approbante, & mandante fel. rec. Alexandro Papa VIII. specialis prærogativa concessa fuit translationi festi Annunciationis B. Mariæ Virginis Matris Dei, incidentis in feriam sextam Parasceve, vel Sabatum Sanctum: idcirco eadem Sac. Rituum Congregatio istiusmodi novis decretis inhærens, ob specialem reverentiam Dominicæ Incarnationis speciali hoc privilegio decorandum, censuit idem festum Annunciationis, nimirum, ut quotiescumque post hac contigerit festum prædictum, etiam quoad solum Officium, post Octavas Paschæ; transferri, in eodem cæteris semper festis æqualis ritus præponatur, licet temporis ordine illis sit in Calendario posterius: & ita servari mandavit die 14. Junii 1692. „

Occurrente festo S. Josephi feria v. majoris hebdomadæ plures Missæ currentis Officii ipsa die celebrantur, & solum quoad Chorum, seu Officium, transfertur festum Sancti, non quoad forum, ut itidem eadem firmavit.

12 „Cum anno proximè venturo occurrat festum S. Josephi in feria v. majoris hebdomadæ, exortum fuit dubium, „attenta universali consuetudine Ecclesiæ celebrandi eo die „unam tantum Missam, an unâ cum Officio ipsius S. Josephi „transferri debeat anno prædicto, etiam obligatio audiendi „Missam, ac vacandi ab operibus servilibus? dubioque hujusmo.

- „ modi in Sacrorum Rituum Congregatione proposito ; eadem
 „ Congregatio ad relationem Eminentiss. , & Reverendiss. D.
 „ Cardinalis Albani , re maturè discussa , censuit Officium
 „ transferendum esse ad aliam diem , juxta rubricas Breviarii
 „ Romani , & decreta ipsius Congregationis ; cæterum præce-
 „ ptum audiendi Missam , & vacandi ab operibus prædictis non
 „ esse transferendum , sed servandum esse prædicta feria v. ma-
 „ joris hebdomadæ : adeoque per Ordinarios locorum accuratè
 „ providendum , ut eo die aliquæ quidem Missæ privatæ , ante
 „ celebrationem solitæ Missæ Conventualis celebrandæ pro præ-
 „ cepti adimplemento non desint , sed tamen propterea anti-
 „ quus mos Communionis Cleri in Missa solemnî ejus diei , quo
 „ Ecclesia SS. Eucharistiæ Sacramenti institutionem , & me-
 „ moriam recolit , summa religione hætenus detentus , nulla-
 „ tenus omittatur , & ita declaravit , ac decretum hujusmodi
 „ publicari , & imprimi mandavit. Die 13. Septembris 1692. „
- 13 Non anticipatur vigilia Sancti Mathiæ Apostoli , licet oc-
 currat ultimo die baccaniorum , prout infra .

- „ Quæsitum fuit , à Sacrorum Rituum Cong. declarari ;
 „ An vigilia S. Mathiæ Apostoli , occurrens hoc anno in feria
 „ tertia post Dominicam Quinquagesimæ , possit ratione car-
 „ nis privii anticiparicum jejuniò . Et eadem Sac. Cong. respon-
 „ dit , negativè , & jejunium prædicta feria tertia omnino ser-
 „ vandum . Die 23. Januarii 1694. A Card. Cybo. „

- Nec in die Corporis Christi est jejunandum , si incidat in
 vigiliam S. Joannis Baptistæ , sed anticipandum jejunium
 14 die antecedenti , feria nimirum quarta , prout jejunatur in
 ipsa vigilia , ex decreto Sac. Rituum Cong. edito die 24. Sep-
 tembris 1638. & Const. Urbani VIII. die 14. Octobris 1638. ut
 in Bullar. Cberub.

CAPUT II.

Officialis quo ad Gabellas.

SUMMARIUM.

- 1 Describitur Gabella.
- 2 Const. Pii V. super exemptione Mendicantium, & Monialium à Gabellis, & aliis oneribus: lege.
- 3 Const. Pii non revocatur à Gregorio XIII.
- 4 Immunitas personarum Ecclesiasticarum est induita Dei ordinatione.
- 5 Pedagia important tributum.
- 6 Decretalis Bonifacii VIII. super exemptione à pedagiis.
- 7 Tallias, & Collectas Ecclesiasticis imponere ab Alexandro IV. interdicitur.
- 8 Const. Clem. IX. revocatoria exemptionum à Vestigialibus, non comprehendit Regulares.
- 9 Fratres Minor. de Corpore Observantia; & Capucini sunt specialiter excepti.
- 10 Delictum privatum, non nocet communitati.
- 11 Gravare eosdem Fratres Vestigialibus, est gravare Pontifices.
- 12 Recipiens rem alienam non acquirit dominium.
- 13 Fratres Minores sunt excepti ab onere solvendi decimas.
- 14 Et Gabellam molituræ.
- 15 Monitorium super exemptione à Gabella quatreni Carnis, & libera asportatione &c. pro eisdem.
- 16 Mandatum de observanda exemptione à Gabella solvenda super quolibet caso Vini pro illis &c.

1 **G**abella juxta Calvinum *Lexicon juridicum* quamdam speciem exprimit exactionis, & tributi, à Principe impositi super rebus ad victum, vel vestitum spectantibus, sive pro facultate asportandi, vel vehendi currus, mulos, equos, & alia jumenta, vacua, vel onusta Navar. *Summ. ver. Gabella;* à quo

à quo solvendi onere variis bullatis indult is eximuntur Regulares, & præsertim Ord. Mendicantium, ut expresse apud *Bullar. Cber ub. tom. 2. B. Pius V. disposuit, ut sequitur.*

2 Dum ad uberes, & infra.

2. I. „ Hinc est quod nos volentes eisdem Mendicantium Ordines, & dilectos Filios eorum Fratres, & Monachos, cæterasque personas, ac etiam Moniales quaslibet ejusdem Ordinis, sub illorum cura degentes specialibus favoribus, & gratis prosequi; Motu proprio, non ad alicujus nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod ex nunc deinceps perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli Mendicantium Ordinum hujusmodi Fratres, Monachi, & diæ Filie in Christo Moniales, seu Sorores, ac aliæ utriusque sexus personæ Regulares ubilibet per totum Christianum Orbem diffusi, & constituti, illorumque Monasteria, cænobia, domus, Conventus, Ecclesiæ, Capellæ, Oratoria, & alia loca, etiam unita, ac membra, & dependentia, necnon terræ cultæ, possessiones, prædia, agri, & alia omnia, & singula mobilia, & immobilia, ac se moventia, & ubilibet, ac in quibuscumque Orbis consistentia bona, necnon eorum in dictis bonis laboratores, coloni, arrendatarii, locatarii, & assuararii, negotiorum suorum gestores universi, quomodolibet nuncupati, nunc & pro tempore existentes in perpetuum, ab omnibus, & singulis exactionibus, tam urbanis, quam rusticis, necnon datis, gabellis, pedagiis, vestigalibus, collectis, impositionibus, & oneribus, ordinariis, & extraordinariis, ac tam realibus, quam personalibus, meris, & mixtis, etiam subsidio triennali, & augmento, ac secularibus, Equorum taxis, militumque hospitiiis, ac aliis, quibuscumque nominibus nuncupatis, quavis auctoritate quomodolibet impositis, & imponendis, & quæ Laicis, ac aliis quibusvis quomodolibet imponi consueverunt, & in futurum imponentur, ac ratione quarumcumque mercium, & rerum cujuscumque generis, vel qualitatis existentium, tam per mare, & aquam dulcem, quam per terram, undecumque, & quomodocumque pro
tem-

„ tempore delatarum , nec non animalium quorumcumque
 „ mortuorum , & vivorum , & quæ alias quomodolibet , & ex
 „ quavis causa , ac super quibuscumque rebus , tam in Alma Ur-
 „ be nostra , quàm extra eam ubilibet locorum exiguntur , &
 „ in futurum exigentur . Necnon à contributionibus , & solu-
 „ tionibus in aliis faciendis , ac tam pro victu , & vestitu , quam
 „ quocumque alio usu suo tantum , ac tam emendo , quam ven-
 „ dendo , & aliàs quomodolibet negotiando . Necnon etiam à
 „ solutione quadrantis pro singulis libris carniū de animali-
 „ bus , quæ nunc , & pro tempore ex armentis occidi contigerit ,
 „ nec non etiam , quæ in suis ædibus , prædiis , & possessionibus
 „ priuatim detinent , & nutriunt , ac à contributione sumptu-
 „ um , & expensarum , quæ aliquando pro pontibus , viis ,
 „ aquæductibus , muris , mænibus , aliisve machinis struendis , &
 „ reparandis , seu reficiendis , ac Civitatum , Terrarum , & loco-
 „ rum quorumcumque fortificationibus , necnon etiam alias
 „ in omnibus , & per omnia , ac tam in dicta Urbe , quam extra
 „ eam ubilibet penitus , & omnino liberi , immunes , &
 „ exempti , ac liberæ , & exemptæ , liberaque immunia , &
 „ exempta sint , & esse censeantur , ac pro talibus teneantur , &
 „ reputentur . Quodque Terræ , agri , possessiones , & loca ara-
 „ tiua , ut præfertur in illis , quæ aliquando pro pascuis anima-
 „ lium ad certum tempus reservantur , nullatenus umquam
 „ comprehendantur , nec comprehendi censeantur .

§. II. „ Ac etiam Monasteria , Cænobia , aliaque omnia
 „ Regularia loca prædicta , pro quorumcumq; militum , tam equi-
 „ tum , quam pedum hospitiiis , quemadmodum magno cum
 „ nostro dolore hucusque in plerisque locis factum comperi-
 „ mus , nequaquam assignentur , nec assignari debeant . „

§. III. „ Et insuper , quod fructus , redditus , proventus ,
 „ introitus , & alia quæcumque bona Monasteriorum , cæno-
 „ biorum , & aliorum locorum , Regularium præfatorum , ab
 „ aliis , quam à Syndicis , & Procuratoribus Religiosis Fratribus ,
 „ Monachis , & Monialibus , aliisque personis præfatis exigi , il-
 „ laque dumtaxat in beneficium loci , vel sustentationem ipsò-
 „ rum Religiosorum Fratrum , & Monialium expendi , nec per
 „ alios

„ alios quoscumque quovis nomine censeantur, nec in alium ;
 „ quam præmissum usum converti, seu expendi possint, neque
 „ debeant, nisi de consensu Superiorum illius loci, cui data, vel
 „ consignata, aut donata fuerint, seu ad quem alias spectabunt,
 „ nec etiam soli tutores, aut curatores, seu protectores, & alio
 „ nomine Sanctissimi, aut alias nūcupati de eisdem bonis ullo mo-
 „ do disponere possint. Quodq; idipsum, etiam de eleemosynis,
 „ oblationibus, & quibuscumque aliis donativis intelligi, &
 „ observari debeat, Apostolica auctoritate tenore præsentium
 „ perpetuo statuimus, ordinamus, volumus, & declaramus. „

§. IV. „ Necnon Fratres, Monachos, Moniales, ac alias
 „ Regulares personas, eorumque Monasteria, Cœnobia, Con-
 „ ventus, Ecclesias, Capelas, Oratoria, & alia loca, ac terras,
 „ possessiones, prædia, agros, & bona, necnon laboratores, co-
 „ lonos, arrendatarios, locatarios, assiduarios, ac gestores,
 „ prædicta, ut præfertur libera, immunia, & exempta eisdem
 „ auctoritate, & tenore facimus, ac fore, & esse decernimus. „

§. V. „ Mandantes propterea dilectis Filiis modernis, &
 „ pro tempore existentibus Cameræ Apostolicæ Camerario,
 „ Præsidentibus, & Clericis, ac Commissariis agentibus, & Offi-
 „ cialibus quibuscumque, ut omnibus, & singulis, tam viro-
 „ rum, quam mulierum Monasteriis Mendicantium Ordinum
 „ huiusmodi existentibus sub ditione nostra temporali, mediâtè,
 „ vel immediâtè constitutis, tantum sal, quantum pro eorum
 „ usu suffecerit singulis annis, omni dilatione cessante, & contra-
 „ ditione remota, contribuere, & assignare, ac contribui, & as-
 „ signari facere debeant realiter, & cum effectu.

§. VI. „ Districtus etiam in virtute Sanctæ Obedientiæ,
 „ & sub indignationis nostræ, ac excommunicationis majoris
 „ latæ Sententię, ac duorum millium ducatorum auri de Came-
 „ ra, pro una Basilicæ S. Petri de Urbe, & pro altera medietatibus,
 „ singulis Monasteriis, & locis præfatis, quæ molestari, seu per-
 „ turbari contigerit, irremissibiliter applicandorum, pœnis, eo
 „ ipso, si, & quoties contrafactum fuerit, incurrendis, inhiben-
 „ tes Sublata &c. Irritum, & Inane &c. Non obstantibus &c.
 „ Romæ 29. Julii 1566.

- Et quo ad id non revocari à Greg. XIII. *Const. Instante*,
 3 *ut in Bullar ibidem observant Sorbus ad Compendium Privileg.*
ver. ab exactionibus, Quarant. Bullar. v. privil. Regul. præfer-
tim, quia dum à Gregorio reducuntur Constitutiones Pii,
Et si Mendicantium: ex superna. Ad hoc nos Deus, & alia ibid.
 ad terminos juris communis, & Concilii Trid. eumque statum,
 in quo erant ante Concilium (iis exceptis, quæ Concilio ad-
 versantur) privilegia, quo ad específicos actus non solvendi
 Gabellas, aliaque onera, in sua vi, quam obtinebant ante præ-
 dictarum emanationem, relinquuntur, utpote Concilio non
 contraria, & in jure communi fundata; ex quo potius ad al-
 legatam exemptionem concludendam optimum habetur ar-
 gumentum *cap. 20. sess. 25. de res. dum Ecclesiasticar. personarum*
immunitatem firmat esse Dei ordinatione, & Canonicis sanctioni-
 4 *bus constitutam;* & in priori ad ipsum legitur *in mari magno*
Prædicatorum, & Minorum ad Regulares descendisse; ac per
 Bonifacium VIII. *de censibus, & exactionibus in 6. lib. 3. tit. 20.*
 5 generaliter contra exigentes ab Ecclesiasticis pedagia (hoc est
 per Gloss. *ad cap. quamquam eodem tit.* tributum, quod solvi-
 tur pro rebus, quæ transferuntur de uno loco ad alium: & in
 jure vocatur vectigal) statutum esse, prout sequitur.

6 „ Quamquam pedagogiorum exactiones, tam jure canonici-
 „ co, quam civili regulariter merito sint damnatæ; tanto tamen
 „ districtius, ne ab Ecclesiis, & personis Ecclesiasticis talia exigen-
 „ tur, prohiberi oportet, quanto si id fiat, majoris inde transgressi-
 „ onis reatus incurritur, & offensæ evidentior comprobatur.
 „ Cum igitur Ecclesiæ, Ecclesiasticæque personæ, ac res ipsa-
 „ rum non solum jure humano, quinimo & divino, à secula-
 „ rium personarum exactionibus sint immunes; constitutio-
 „ nem felicitis recordationis Alexandri Papæ IV. prædecessoris
 „ nostri (qui statuit Ecclesias, & personas Ecclesiasticas ad pe-
 „ dagia, & guidagia pœnitus non teneri, nec ad exhibendum,
 „ vel solvendum talia pro rebus suis propriis, quos non causâ
 „ negotiandi deferunt, vel deferri faciunt, seu transmittunt:)
 „ volentes propter multorum insolentiam, & abusum pœnæ
 „ ad miniculo adjuvare, adiicimus districtius inhibendo (contra-

ria consuetudine quorumcumque, quę dicenda est corruptela
 verius, non obstante, ut nec Colleg., nec Univers., nec aliqua;
 etiam singularis persona cujuscumq; sit dignitatis, conditionis,
 aut status à præfatis Ecclesiis, aut personis, pro personis ipsis, aut
 rebus prædictis, talia exigat, vel extorqueat, per se, vel per
 alium, suo nomine, vel etiam alieno, aut eas ad hujusmodi
 persolvenda compellat. Qui vero contrafecerint, si personę
 fuerint singulares, excommunicationis: si autem Collegium,
 vel Universalitas Civitatis, Castri, seu loci alterius cujuscum-
 que, ipsa Civitas, Castrum, vel locus interdicti sententias
 ipso facto incurrant: nec ab excommunicatione hujusmodi
 absolutionem, vel interdicti relaxationem obtineant, donec
 exacta plenarię restituerint, & de transgressione satisfecerint
 competenter.

Et non licere tallias, vel collectas, seu exactiones quascum-
 que Ecclesiis, vel Ecclesiasticis personis imponere, vel ab eis-
 dem exigere, disposuit Alex. IV. *ibid. de Immunit. Eccles. lib. 3. tit. 23.*, & *Clementina Præsenti de censib.*, & *exactionibus lib. 3. tit. 13.* locorum Ordinariis imponitur, & præcipitur, ex *Gloss. ibid. in ver. jubemus*, quod itidem notavit Sperellus *decis. 37. num. 76.*, ut denuncient, faciantque publice denunciare ex-
 communicatos, exactores, eosque, qui pedagia, & Gabellas
 ab Ecclesiasticis, suo, vel alieno nomine exigunt, vel extor-
 quent.

Censuram Papę reservatam Canon. 18. Bullę Cœnę ex-
 tendit, ad eos quoque, qui prætacta onera absque speciali Ro-
 man. Pontificis licentia à quoquam imposita, etiam à sponte
dantibus, & *concedentibus recipiunt*: ut Textus expressè; cui
 indubiè submittuntur Custodes Pontium, Portus, Fluminum,
 Portę Civitatis, qui ferè omnes, non modo à sponte dantibus
 recipiunt, verum à Clericis, & Regularibus nolentibus solvere
 extorquent, & minis, indebitisque modis, adhibita etiam vi,
 cogunt, ut solvant: cum debito restitutionis, prout scribit
 Sperellus *cit. num. 84.* Verum, ut cum ipso notavit Quaranta
Sum. Bullar. ver. v. sigal. ver. ut autem exactores Gabellarum
 à præfatis, non incidunt in censuram reservatam in Bulla
 Cœnę

Cœnæ, nisi onera fuerint expresse imposita Clericis, & Regularibus, prout clarè Canon. ibi, *sic imposita, etiam à sponse dantibus*, & firmant DD. super Textum. Et solum, ubi in impositione Gabellarum nulla facta fuit Clericorum, & Regularium expressio, & exactores indistinctè exigunt, tam à Laicis, quam Clericis, ligantur excommunicatione, quæ habetur *cap. quamquam superius allegato*, ut post alios citati scripsere; quod, sicut cæteri antiqui Canones, in Bulla Cœnæ innovatur Sperellus *num. 67. 79. 85.*

Et frustra Ministri, & cæteri sæculares Laici recurrunt ad consuetudines, nam Bulla Cœnæ omnes infringit, & damnat: contra, quam nec modici temporis consuetudo allegari potest ut scripsit Sperellus *num. 43.*, in qua excommunicationes fulminantur, quacumque consuetudine non obstante; ideo nullus excusatur à censurarum incurfu; neque ex capite ignorantie, ut optimè Sperellus, reprobato Quaranta *loc. allegat. ver. item ab hujus*, probat in fine decisionis; contra enim Cœnæ Bullam, utpotè satis notam, & ad omnium quolibet anno descendentem notitiam, ignorantia non est allegabilis. percurratur ipse Bullæ Textus: videatur Sperellus *decis. cit.*, & *decis. 131.*, & *cap. Offic. Quoad bona Monasteriorum n. 41. 42. tom. 1.*, & *cit. Offic. Quoad Immunit. Eccles.*, *Monaster. n. 52. 53.*

Ex quibus sit notum Regulares non comprehendi sub Const. *Paterna*, quam de nostris, Clement. IX. edita 20. Decembris 1667., revocatoria exemptionum à vectigalibus, aliisque publicis oneribus, propter sensum, quem exhibet clausula in eadem appositæ; *Præterea omnia, & quæcumque privilegia, & indulta personis Ecclesiasticis, tam secularibus, quam cujusvis Ordinis, Cong., & Instituti, ac Societatis, etiam Jesu, Regularibus, super similibus immunitatibus, & exemptionibus per quoscumque Roman. Pontif. prædecesores nostros concessa, ad limites juris communis, motu, scientia, deliberatione, potestatis, plenitudine, & tenore prædictis, reducimus.*

Et quamquam ad cæteros aliorum Ordinum ejusdem, & aliarum similium, dispositio ampliaretur, evidens debet esse, ad Fratres de Corpore Obser., & Cappucinos non extendi,

om.

9 omnesque alias, super re absolutè hanc tangente exemptionem, editas, esse quoad eos accommodè intelligendas: nam cum ex proprio instituto nil proprii, tam in particulari, quam in communi habeant, nec possint habere, sequitur esse incapaces onerum, quæ rerum proprietatem, & dominium apud eos, quibus imponuntur, supponunt.

Nec quo ad hæc attenditur distinctio inter Observantes, & Reformatos, ac Capucinos, quia hac eadem usi sunt ii, qui tempore Clement. IX., orta questione super vestigali selvendo Cameræ Apostolicæ de vino conducto, pro Fratribus Franciscanis, pronunciarunt exemptos Reformatos, & Capucinos, non vero Observantes, quod Teste Macedo *in tertio sentent. collat. 3. different. 1. de instit. Vitæ Christi*, sustineri non potuit: nam Observantes ex vi proprii instituti nullum jus, dominium & proprietatem, sive in communi, sive in particulari habent; sunt enim pauperes Mendicantes, qui ex solis piorum elemosynis vivunt, contenti nudo, & simplici rerum dumtaxat usu: ipsarum dominio in Pontifice relicto, & ad Papam ex Decretal. Nicol. III., & Clement. V. translato; quo, si eos privare vellet, tamquam legitimus Dñs, posset, sicut Reform., & Capuc. Quorum omnium eadem est Regula, & Professio, in quam si quis peccet, utpote privati delictum, id communitati non debet, nec potest per DD. nocere; sed semper eandem vim retinet, & eadem puritas Professionis subsistit.

10 Ex quibus illatio, & communis descendit conclusio, ut sine exceptione sint, ex identitate rationis, à vestigali, etiam Observantes, prorsus immunes.

Addi possit, quod vestigalibus Fratres gravare, & ab eis
11 solutionem exigere, sit ipsos gravare Pontifices, & velle, ut per ipsos solvantur: nam cum ab eis sint vestigalia solvenda, qui in bona, de quibus exiguntur, jus, & proprietatem habent, sequitur, non ad Fratres, sed Pontifices, solutionem spectare, quia bona Fratribus, vel relicta, vel elemosynis data, sive sint pro Missis legata, sive alio quovis modo, eis per Regulam licito, oblata, non Fratrum, sed Pontificum ex alatis juribus *cap. offic. quoad declarat. Regul. S. Franc.* sunt propria.

pria; & quod, imposito Fratribus vestigali, ad Pontificem onus solvendi redeat; hinc irrationabile, & ineptum reputatur, cum Princeps sibimetipsi vestigalia imponeret, & sibi ipsi solveret.

- Uterius notetur Dohanerios, & Gabellarios urgentes Fratres ad solutionem, operari, ut de non suo, sed alieno solvant, ideo non posse per eos exigi tuta conscientia; & pretium solutum esse restituendum, est ita firmum, quemadmodum DD. communiter debitum restitutionis perperdunt in eo, qui rem
 12 alienam accipit, super qua dominium sibi nequit lucrari, utpotè recepta ab impotente dominium transferre.

Quæ, terminis æquitatis, inspectis, adeo constans, & firmum exhibent argumentum, ut sint apta ad consimiles sedandas controversias, & componenda litigia, ac ad pronuncian- dum, & resolvendum, quo ad visum, & vestitum, pro subsistentia exemptionis in præfatorum favorem, ut pluries in facti contingentia Romæ pronunciatum, declaratum, & decretum reperitur.

Exemptionem à decimarum solutione firmavit S. Cong. Epis., & Regul. prout *cap. Offic. Quoad bona &c. n. 27. 28. & 29.*

- 13 10. 1., & iterum sub die 20. Maii 1662. Dom. Papæ Tesaurearius Generalis apud Lantusc. *ver. Gabella, ubi num. 4.* refertur alia ab onere solvendi Gabellam molituræ, vulgo *del Macinato*, &
 14 *num. 5.* quaterni carnis, ut plenius continetur in literis Monitorialibus, & pro vino conducto ad Fratrum usum, ut expriment mandata, quæ, ut infra respectivè, exhibemus.

Monitorium cum inhibitione super exemptione à solutione Gabellæ quaterni Carnis, atque libera earundem Carnium asportatione, transitatione, & introductione, etiã aliis in locis recipiendarum, nec non super observatione sententiæ aliàs desuper late, tam pro Conventu, & RR. PP. Sanctæ Mariæ de Aracali, quam aliis Conventibus, & RR. PP. Minor. Observ. Sancti Francisci.

- „ Palutius Tituli Basilicæ S. Mariæ Transtiberim Presby-
 „ ter Cardinalis de Alteriis S.R.E. Camerarius. Universis, &
 Sin-

„ Singulis RR. DD. Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Decanis,
 „ Diaconis, Presbyteris, Clericis, Notariis, & Tabellionibus
 „ publicis, quibuscumque, illique, vel illis, ad quem, seu quos
 „ præsentēs nostræ pervenerint, aut alias quomodolibet ostē-
 „ sæ, vel præsentatæ fuerint, salutem in Domino. Noveritis,
 „ quod in plena Camera Apostolica sub die 24. mensis Novem-
 „ bris proximè præteriti, ex parte, & ad instantiam V. Conven-
 „ tus, & RR. PP. *Sanctæ Mariæ de Araceli, omniumque aliorum*
 „ *Conventuum Religionis Minor. Obser. Sancti Francisci*, tam
 „ contra Dohanerios Urbis, quam omnes alios Appaltatores Ga-
 „ bellæ Carnis, aliorum quorumvis locorum, fuerit in plena Ca-
 „ mera Apostolica confecta infra scripta propositio, videlicet
 „ Committi D. de Aste, cui alias, & sub die 14. Octobris 1686.
 „ fuit commissæ Causa ex parte, & ad instantiam RR. PP. Capu-
 „ cinorum Civitatis Viterbii, & sub die 10. Octobris proximè
 „ præteriti ad instantiam V. Conventus, & PP. Sancti Francisci
 „ Min. Obser. Matelicæ contra Appaltatores dd. locorum super
 „ exemptione dd. PP. tanquàm de Ordine Mendicantium San-
 „ cti Francisci competente à prætensa solutione Gabellæ quatre-
 „ ni Carnis, & respectivè Carnium aliis in locis recipien. aspor-
 „ tatione ad d. Civitatem, nec non etiam super observatione
 „ sententiæ per bon. mem. Salviatum de voto plenæ Cameræ
 „ sub die 16. Januarii 1662. super huiusmodi exemptionem per
 „ acta Monini, tunc Cameræ Apostolicæ Notarii latæ favore RR.
 „ PP. Sancti Antonii in Monte Reatis Ordinis Sancti Francisci
 „ Strictoris Obser. huiusmodi causam cum clausula, quam, &
 „ quas, & inhiberi, ac cum facultate super præmissis conceden-
 „ di Monitorium cum inhibitione favore supradictorum PP.
 „ S. Mariæ de Araceli, & aliorum Conventuum contra d. Do-
 „ hanerios, & Appaltatores Urbis, ac aliis facultatibus desuper
 „ necessariis opportunis, à qua plena Camera rescriptum fuerit
 „ ad D. de Aste, qui Monitorium cum inhibitione in Curia, &
 „ extrà super exemptione à solutione Gabellæ quatre ni Carnis,
 „ ac respectivè observatione sententiæ per d. Salviatum latæ,
 „ cujus tenor talis est, ut sequitur videlicet. Christi Nomine
 „ Invocato prò Tribunali sedentes, & solum Deum præ oculis
 „ habe-

„ habentes, per hanc nostram diffinitivam sententiam, quam de
 „ DD. Cameræ Apostolicæ Conclericorum Presidentium voto
 „ paritèr, & assensu ferimus in his scriptis in causâ, & causis,
 „ quæ primo in prima coram D. Thesaurario Generali, & se-
 „ cundo in secunda, seu alia veriori instantiis coram nobis ver-
 „ sæ fuerunt, & vertuntur inter D. Joannem Palumbum Procu-
 „ ratorem Ordinis Min. Strictiori Observantiæ, nomine Con-
 „ ventus nuncupati S. Antonii de Monte Civitatis Reatis
 „ S. Francisci, Fratrumque d. Ordinis actorem, & appellan-
 „ tem, ex una, & DD. Lauretum Angelottum, Josephum Flavium, &
 „ alios Appaltatores Gabellæ quateni Carnis in d. Civitate Rea-
 „ tis, & litis Consortes reos Conventos, & appellatos partibus
 „ ex altera super exemptione à præten-
 „ sa solutione d. Gabellæ
 „ quateni Carnis, & respectivè Carnium aliis in locis recipien-
 „ asportatione, rebusque aliis &c. Visis videndis dicimus, pro-
 „ nunciamus, declaramus, & diffinitivè sententiamus, benè
 „ fuisse prò parte dd. Conventus, & Fratrum de nullitate di-
 „ ctum, & appellatum adversus sententiam secunda vice latam
 „ per d. Thesaurarium, sive ejus Auditorem sub die 11. Mar-
 „ tii 1661. ad favorem dd. Gabellariorum, & litis Consortium,
 „ ac nullitèr, & malè d. D. Thesaurarium, sive ejus Auditorem
 „ d. die 11. Martii 1661. pronüciassè, & revocassè alterâ suâ sen-
 „ tentiâ prima vice 11. Jan. 1661. ritè, & rectè latam ad favorem
 „ dd. Conventus, & Fratrum, & propterea, d. secundo loco la-
 „ tam sub die 11. Martii sententiam nullam, & invalidam decla-
 „ randam fore, & esse, & quatenus opus sit annullandam, revo-
 „ candam, & infirmandam, prout declaramus, & annullamus,
 „ revocamus, & infirmamus; molestaciones autem, vexaciones,
 „ jactaciones, & impedimenta per d. Gabellarios, & litis Con-
 „ sortes quomodolibet super solutione d. Gabellæ Carnis, &
 „ Carnium undique recipien-
 „ asportatione præfatis Conventui,
 „ & Fratribus illatas, præstitas, & Cominatas, illata, præstita,
 „ & comminata fuisse, & esse illicita, indebitas, & de facto præ-
 „ sumptas illicita, indebita, & præsumpta: prout tales, & talia
 „ declaramus, & super præmissis dd. Gabellariis, & litis Confor-
 „ tibus perpetuum silentium imponen-
 „ fore, & esse, prout im-

„ ponimus, victosque victoribus in expensis in causa factis, nec
 „ non damnis, & interesse condemnandos fore, & esse, prout
 „ condemnamus, illarum tamen taxationem, & eorum liquidationem
 „ nobis, vel cui de Jure imposterum reservando, & pro
 „ præmissis omnibus, & singulis quæcumque mandata quomodolibet
 „ necessaria, & oportuna decernendi fore, & esse, prout
 „ decernimus, & relaxamus, & ita dicimus, pronunciamus,
 „ declaramus, decernimus, volumus, atque mandamus, non
 „ solum isto &c. sed etiam omni alio meliori modo &c. Ita pronun-
 „ ciavi Ego Laurentius Salviatus Cameræ Apostolicæ Clericus,
 „ & Judex, concederet. Nuper verò fuisse coram nobis,
 „ & eodem Illustriss. & Reverendis. D. Joseph de Aste Judice
 „ infra scripto ex parte, & ad instantiam præfatorum Ven. Con-
 „ ventus, & PP. Sanctæ Mariæ de Araceli, omniumque aliorum
 „ Conventuum Regul. Min. Observ. Sancti Francisci omni
 „ meliori modo &c principalium comparitum, & debita cum
 „ instantia postulatam, quatenus Monitorium super antedicta
 „ exemptione, & præinsertæ sententiæ observatione cum inhi-
 „ bitione eisdem concedere velle dignaremur. Nos itaque, ac
 „ præfatus Illustriss. D. de Aste attendentes petitionem hujus-
 „ modi esse justam, rationique consonam, justaque petenti non
 „ esse denegandum assensum Monitorium petitum cum inhi-
 „ bitione, ut infra concedendi fore, & esse, prout idem Illustriss.
 „ D. de Aste Judex ad formam præinserti Decreti Cameræ, &
 „ sententiæ respectivè concessit, & nos concedimus per præsen-
 „ tes. Quo circa de mandato Sanctissimi Domini Nostri Papæ
 „ viuz vocis oraculo nobis desuper facto, & auctoritate nostri
 „ Camerariatus Officii Vobis omnibus, & singulis supradictis, &
 „ vestrum cuilibet insolidum tenore presentium committimus,
 „ & in virtute Sanctæ obedientiæ strictè præcipiendo manda-
 „ mus, quatenus statim visis, & receptis presentibus, ac post
 „ quam presentium vigore fueritis requisiti, seu alter vestrum
 „ fuerit requisitus, ex parte nostra, imò veriùs Apostolica au-
 „ thoritate moneatis, & requiratis, ac moneri, & requiri facia-
 „ tis, & mandetis, prout nos, & idem Illustrissimus D. de Aste
 „ Judex per præsentes monemus, & requirimus Illustrissimos

DD.

DD. Marchionem Philippum, & Antonium de Nerlis, ac Jo:
 Franciscum Fantonum, Almæ Urbis Dohanerios Generales,
 omnesque alios Appaltatores, aliorum quorumvis locorum,
 ac in executione præsentium nominandos, & cognominandos,
 quatenus infra sex dierum spatium, quorum duos præ primo,
 duos præ secundo, & reliquos duos dies præ tertio, ultimo, &
 peremptorio termino, trinaque monitione Canonica nos as-
 signamus, & vos assignetis eisdem, ne sub mille ducatorum
 auri Rev. Camere Apostolicæ applican., & pro illis mandati
 executivi, ac in Juris subsidium, quatenus opus sit, excommu-
 nicationis, aliisque &c. arbitrio dicti D. de Arte Judicis, pœ-
 nis infligendis, debeant, & quilibet ipsorum debeat præstare
 instantes vigore privilegiorum eisdem concessorum à solu-
 tione Gabellæ quateni Carnis, ac respectivè Carnium aliis in
 locis recipien. introductione, transitatione, & asportatione
 ad hanc Almam Urbem, sive ad quoscumque Conventus di-
 ctæ Religionis ubique locorum existentes, liberos, & exem-
 ptos, fecisse, ac præinsertam sententiam super præmissis la-
 tam, etiam favore prædictorum instantium ad unguem, ac de
 verbo ad verbum attendisse, observasse, & debite, omnimode-
 que, ac plenariæ executioni demandasse. & demandari fecisse,
 nec non ab omnibus, & singulis jactationibus, molestatio-
 nibus, perturbationibus, & impedimentis eisdem V. Conven-
 tui, & PP. Sanctæ Mariæ de Araceli, omnibusque aliis Con-
 ventibus Relig. Minor. Observ. Sancti Francisci instantibus
 de, & super præmissis, illorumque Causa, & occasione. ha-
 stenus illatis, seu inferri comminatis, dandisque, & inferen-
 dis in futurum, cessasse, recellisse, destitisse, ac se se omnino
 abstinuisse aliàs per nos, & Illustrissimum D. de Arte Judicem
 à jactationibus & cessari, instantes à solutione dictæ Gabellæ, li-
 beros, & exēptos declarari, præinsertamque sententiā, etiam fa-
 vore instantium observari, ac debite executioni demandari,
 expensasque damna, & interesse passā, & patiendā, ac taxan-
 dā, & liquidandā, refici, mandari, & mandata quæ-
 cumque de Observando executiva, & alia de super necessaria
 decerni, concedi, relaxari, decreta, sententias, aliasque, &

„ alia fieri, ferri, et promulgari, jus, et justitiam ministrari,
 „ nobileque officium Judicis, & beneficium juris eisdem instan-
 „ tibus, qui deducunt omne, jus omnemque actionem, &c in-
 „ terponendo, & implorando vidisse, & audivisse, & presenti-
 „ bus omnino parvisse, alioquin, &c. insuper inhibeatis, & in-
 „ hibendo expressè præcipiatis, & mandetis, prout Nos, & præ-
 „ fatus Illustrissimus D. de Aste Judex, inhibemus, & inhiben-
 „ do expressè præcipimus, & mandamus supradictis omnibus,
 „ & singulis DD. Dohaneriis, & Appaltatoribus, eorumque
 „ Officialibus, & Ministriis, nè sub antedictis poenis audeant,
 „ seù præsumant, aut eorum aliquis audeat, seù præsumat
 „ præfatos instantes pro solutione dictæ Gabellæ molestare, ve-
 „ xare, & perturbare, ac molestari, &c. facere, seù fieri, per-
 „ mittere, nec quidquam aliud contra formam, & tenorem su-
 „ pra præinserti Decreti Cameræ, & sententiæ respectivè inno-
 „ vare, seù attentare, innovatum ve forsàn, & attentatum ul-
 „ terius prosequi, mediare, terminare, & finire per sese, vel
 „ per alium, seù alios quovis sub prætextu, &c. & nihilominus
 „ si quis, &c. compareat, &c. in quorum fidem, &c. Datum
 „ Romæ in Camera Apostolica hac die 9. Decembris 1687. „

Joseph de Aste Cameræ Apost. Clericus, & Judex.

Franc. Antamorus Rev. Cam Apost. Secret.

Registratum in libro diversorum Eminentiss. Camerarii sub
 fol. 97.

- 16 *Mandatum de observando exemptiones à Gabellis bononensorum
 quinque super quolibet Cado Vini, ac respectivè super Fa-
 no, & Palea impositis pro RR. PP. Minoribus de Ob-
 servantia Sancti Francisci, ac RR. PP. Capuc-
 cinis, & RR. PP. Reformatiis S. Francisci.*

Bonaccursius Bonaccursius, Prothonotarius Apostolicus
 „ Sanctissimi Domini Nostri Papæ, & Rev. Cameræ Apost. Gener-
 „ alis Thesaurarius. DD. Antonio Scariono, Joanni Baptiste
 „ Bulle, & Joanni de Bartholomeis Affuariis, & Appaltato-
 „ ribus Gabellarum bononensorum quinque super quocumque

Ca-

» Cado Vini, & super quacumque Salma Fæni, & bononensorum
 » duorum cum dimidio super quavis Salma Paleæ, introducen.
 » in Urbem, ac quibuscumque aliis dictæ Almæ Urbis, 'Provin.
 » cæque Romanæ Dohaneriis, Gabellariis, eorumque Mini.
 » stris, Executoribus, & Commissariis quibuscumque, potium.
 » que, & Portarum Custodibus, nec non omnibus, & singulis
 » dictæ Almæ Urbis, ac Provinciæ Romanæ prædictæ DD. Ju.
 » dicibus quibuscumque Ecclesiasticis, & Secularibus, Com.
 » missariis, Ordinis, & Subdelegatis, quacumque auctoritate
 » fungentibus, ac futuris, Baroncellis, quoque Exequutori.
 » bus, Subexecutoribus, cæterisque Iustitiæ Ministris, ad quos
 » spectat, quomolibet in futurum, illique, vel illis, ad quem,
 » libet quos præsentés nostræ prævenerint, seu alias quomodo.
 » libet ostensæ, vel præsentatæ fuerint salutem in Domino, &
 » nostri hujusmodi immo verius Apostolicis firmiter obedire
 » mandatis. Noveritis, quod introducta coram Nobis lite, &
 » causa inter Reverendos Patres Minores de Observantia Sancti
 » Francisci in Conventu Sanctæ Mariæ de Araceli Urbis Ato.
 » res, & RR. Patres Capuccinos in Conventu Immaculatæ Con.
 » ceptionis de Urbe, ac RR. Patres Minores de Observantia, ac
 » Reformatos Sancti Francisci Provinciæ Romanæ admissos ad
 » causam ex una, & Reverendissimum Dominum Jacobum
 » Elephantutium Sanctissimi Domini. Nostri Pape, ejusque.
 » Reverendæ Cameræ Apostolicæ Commissarium Generalem,
 » ac dictos Dominos Antonium Scarionum, Joannem Bapti.
 » stam Bullam, & Joannem de Bartholomeis Assistorios, &
 » Appaltatores prædictos de, & super exemptione à solutione
 » dictarum Gabellarum, rebusque aliis, in actis causæ, & causa.
 » rum hujusmodi latius deductis, & illarum occasione partibus
 » ex altera, in qua quidem causâ ad varios, & diversos actus
 » deventum, tandem servatis de jure servandis, nostram diffi.
 » nitivam tulimus sententiam hujusmodi sub tenore videlicet.
 » Christi nomine invocato. Pro Tribunali sedentes, & solum
 » Deum præ oculis habentes, per hanc nostram diffinitivam sen.
 » tentiam, quam de Juris peritorum consilio in his scriptis fe.
 » rimus in causâ, & causis, quæ coram Nobis in prima, seu
 » alia

„ alia veriori versæ fuerunt, & vertuntur instantiis inter Re-
 „ verendos Patres Minores de Observantia Sancti Francisci in
 „ Conventu Sanctæ Mariæ de Araceli Urbis Actores, & Reve-
 „ rendos Patres Capuccinos in Conventu Immaculatæ Conce-
 „ ptionis de Urbe, ac Reverendos Patres Minores de Observan-
 „ tia, ac Reformatos Sancti Francisci Provinciæ Romanæ, ad-
 „ missos ad causam ex una, & Reverendiss. Dominum Jacobum
 „ Elephantutium, Sanctissimi Domini Nostri, ejusque Reve-
 „ rendæ Cameræ Apostolicæ Commissarium Generalem, &
 „ Dominos Antonium Scarionum, Joannem Baptistam Bul-
 „ lam, & Joannem de Bartholomeis, Affictuarios, & Appalta-
 „ tores Gabellarum bononensorum quinque super quocumque
 „ Cado Vini, & super quacumque Salma Fæni, ac bononeno-
 „ rum duorum cum dimidio super quavis Salma Paleæ intro-
 „ ducen. in Urbem Reos Conventos, Patribus ex altera, de, &
 „ super exemptione à solutione dictarum Gabellarum, rebus-
 „ que aliis &c. dicimus, pronunciamus, decernimus, declara-
 „ mus, & diffinitive sententiamus, dictos Reverendos Patres
 „ Minores de Observantia, ac Reformatos, & Capuccinos,
 „ tamquam singulariter profitentes, voto solemnî, altissimam
 „ paupertatem, & nihil, nec in communi, nec in particulari
 „ possidentes, sed ex Piorum elemosynis viventes, fore, & esse
 „ singulariter exemptos, & exceptuatos à solutione prædicta-
 „ rum Gabellarum, ipsosque non esse comprehensos in illarum
 „ constitutione, nec impositione, obligationemque injunctam
 „ omnibus Mendicantibus cujusvis generis solvendi Gabellas
 „ prædictas, Patres Minores Observantes, Reformatos, & Ca-
 „ puccinos non comprehendere, nec afficere, & propterea ipsos
 „ nullo modo teneri, neque esse obligatos ad prætenfam solu-
 „ tionem earundem Gabellarum, & pro iis nunquam molestari
 „ posse, aut debere volumus, & mandamus, nec non quascum-
 „ que obligationes, & fidejussiones, per Syndicum Apostolicum,
 „ vel aliam quamcumque personam, pro supradictis Observan-
 „ tibus, Reformatis, & Capuccinis, occasione supradictarum
 „ Gabellarum Vini, Fæni, & Paleæ, quomolibet factas, &
 „ præstitas, abolendas, & cassandas fore, & esse, prout abole-

» nus, & cassamur, ac pro cassis, & aboletis haberi, ideoque
 » prædictos Religiosos in altissima paupertate viventes ab illis
 » absolvendos fore, & esse, prout absolvimus, & liberamus,
 » dictisque Illustrissimo Domino Commissario Reverendæ Ca-
 » meræ, & Gabellariis nullum jus, nullamque actionem super
 » præmissis modo aliquo competiisse, aut competere, nec fore
 » competiturum; Ideoque perpetuum silentium eisdem impo-
 » nendum fore, & esse, prout imponimus, & pro imposito ha-
 » beri volumus, & mandamus; Et insuper, inhibemus prædi-
 » ctis, Domino Commissario Camerae, & Gabellariis, & cuili-
 » bet eorum insolidum, ut pro præfatis Gabellis, ac dicta obli-
 » gatione, seu fidejussione dictos Reverendos Patres, eorumque
 » Syndicum, nec aliquam personam pro ipsis Agentem, num-
 » quam molestant, seu molestari faciant sub quovis prætextu,
 » Reservantes tamen dictis Gabellariis jura talia qualia, & si
 » quæ, & quatenus &c. & prout de jure competunt, contra
 » quos de jure agendi ad revelationem quatenus &c. & non alias
 » &c. Victosque Victoribus in expensis condemnamus, qua-
 » rum taxationem Nobis, vel cui de jure imposterum reserva-
 » mus, quatenus huic sententiæ non acquiescant, quatenus
 » verò acquiescant ab expensis absolvimus, & liberamus. Et
 » ità singula singulis congruè referendo, dicimus, pronuncia-
 » mus, decernimus, declaramus, & diffinitivè sententiamus,
 » non solum &c. sed omni &c. Ita pronunciavi Ego Anibal Si-
 » monettus Auditor. Subsequenterque comparvit coram No-
 » bis admodum Reverendus Pater Frater Franciscus à Palum-
 » baria olim Guardianus supradicti Venerabilis Conventus, &
 » nunc Almæ Provinciæ Romanæ Vicarius Provincialis, ac pe-
 » tiit, & instetit præinsertam sententiam, omniaque, & singula
 » in eo cõtenta, & expressa quæcûque, per quos spectat observari,
 » & mādātū de observādo eisdē ōnibus Patribus supradictis cōce-
 » dere, decernere dignaremur. Nos itaque attendentes requisitio-
 » nem hujusmodi fore justam, & rationi consonam, mand-
 » tum de Observando, ut infra concedendum fore, & esse du-
 » ximus, prout concessimus, & concedimus per presentes. Quo-
 » circa auctoritate nostri Thesaurariatus officii, vobis omnibus,
 » &

„ & singulis supradictis, & vestrum cuilibet insolidum tenore
 „ presentium committimus, & in virtute Sanctæ Obedientiæ,
 „ nè sub mille ducatorum Cameræ Apostolicæ applicandorum,
 „ & pro illis mandati exequutivi, & in juris subsidium, excom-
 „ municationis, ac trium ictuum funis publicè infligendorum,
 „ & mandati de capiendis respectivè, aliisque Ecclesiasticis sen-
 „ tentiis, censuris, & pœnis strictè præcipiendo mandamus,
 „ quatenus statim visis, & receptis præsentibus, & postquam
 „ præsentium vigore, & ex parte omnium supradictorum Re-
 „ verendorum Patrum fueritis requisiti, seu alter vestrum fue-
 „ rit requisitus, nostraque immò verius Apostolica auctoritate,
 „ præinsertam sententiam, omniaque, & singula in ea conten-
 „ ta, & expressa quæcumque, eisdem omnibus supradictis Reve-
 „ rendis Patribus, & cuilibet eorum inviolabiliter, & ad un-
 „ quem observetis, & adimpleatis, ac omnibus, & singulis, ad
 „ quos spectat, & spectabit quomodolibet in futurum, observa-
 „ ri, & adimpleri mandetis, & faciatis in omnibus, & per om-
 „ nia, prout in eadem præinserta sententia continetur. Non
 „ permittentes eosdem Reverendos Patres Instantes, & quem-
 „ libet eorum contra formam, & tenorem dictæ præinsertæ sen-
 „ tentiæ à quoquam quomodolibet indebitè molestari, pertur-
 „ bari, seu impediri, sub quovis prætextu, causa, capite, inge-
 „ nio, vel quæsito colore. Alioquin contra inobedientes, &
 „ præmissis non parentes ad supradictarum pœnarum incursum
 „ declarationem, & omnimodam executionem procedemus,
 „ iustitia mediante contrariis non obstantibus quibuscumque.
 „ in quorum omnium, & singulorum fidem has præsentis fieri,
 „ & per infra scriptum nostrum, & Cameræ Apostolicæ Nota-
 „ rium, subscribi, sigillique nostri, quo in talibus utimur, ius-
 „ simus, & fecimus impressione muniri. Datum Romæ ex Edi-
 „ bus nostris hac die xxviii. Martii M. DC. LXVII. Indictione
 „ quinta. Pontificatus Sanctiss. in Christo Patris, & Domini
 „ Nostri D. Alexandri Divina Providentia Papæ Septimi, anno
 „ ejus duodecimo.

B. Bonaccursius Thef. Gener.

Franciscus Antamorus.

Fidem

„ Fidem facio per præfentes Ego Rev. Camera Apost.
 „ Secretarius, & Cancellarius infraſcriptus, qualiter die decima
 „ tertia Menſis Februarii 1685. Coram Illuſtriſs., & Reveren-
 „ diſſimo D. de Cavaleriis pro RR. Patribus Minoris Obſervan-
 „ tiæ S. Franciſci, Capuccinis, & Reformatis de Urbe principa-
 „ libus, contra DD. Gaſparem Turcum, & Ignatium Marco-
 „ num Procuratores aſs. D. Joannis Mariæ Balduccii, & Socio-
 „ rum Appaltatorum, & Aſſiſtuariorum Vini, Fæni, & Pa-
 „ leæ de Urbe, exadverſo principalium, Agapitus, & Caramilli-
 „ nus Sanctiſs. D. N. Papæ Curſores retulerunt in ſcriptis ſe ſe
 „ die 12. hujusdom. dim. Cop. eoſdem citaviſſe ad dicendum con-
 „ tra decretum Camerae, & juxta illius formam mandari exequi
 „ rem judicatam Cameralem, & pro illius effectu reſtitui pigno-
 „ ra nulliter, & indebitè facta, & mandatum de reſtituendo in
 „ forma concedi, & relaxari, nec non in vim rei judicatæ vi-
 „ dendum taxari, & moderari expenſas in cauſa factas, illasque
 „ taxatas, & moderatas ſolvendum, & tam pro illis, quàm pro
 „ omnibus aliis contentis in ſententiis decerni, & relaxari, quod-
 „ cumque mandatum ad primam diem; Inſtantibus, eiſdem
 „ Principalibus ſive &c. Relatione facta comparuit D. Ferdinan-
 „ dus Nuptius Procurator, & repetito decreto Camerae petiit,
 „ ac per Illuſtriſs. D. obtinuit ut ſupra, & juxta illius formam
 „ mandari, procedi, & exequi rem judicatam, & pro effectu
 „ illius executionis reſtitui pignora, ac in vim dictæ rei judi-
 „ catæ taxari, & moderari expenſas, prout in liſta tenoris, prout
 „ in ea, ac tam pro illis, quàm pro omnibus contentis in ſen-
 „ tentiis quæcumque mandata deſuper neceſſaria, & opportu-
 „ na decerni, & relaxari, niſi infra tres cum intimatione, quoad
 „ expenſas tantum omni &c. Gaſpar de Cavaleriis C. A. C. &
 „ Judex deputatus. Et aliàs latius prout in aſtis mei &c. ad
 „ quæ &c. In quorum fidem &c. hac die 8. Martii 1685.

Ita eſt Franciſcus Antamorus R. C. A. Secretarius.

CAPUT III.

Officialis quoad habitum Regularem.

SUMMARIUM

- 1 *Non habitus, sed professio facit Monachum.*
- 2 *Inhibetur Laicis deferre habitum Ord. S. Francisci.*
- 3 *Qui, nec de licentia Superiorum, potest cum capuccio deferri.*
- 4 *Possunt deferentes illū Ord. Prædicator. per censuras compelli ad deponendum.*
- 5 *Pueri habitum Religiosum debent, expleto sexto ætatis anno deponere.*
- 6 *Regularis dimittens habitū propriæ Religionis ipso facto excommunicationem incurrit.*
- 7 *Quando temere habitus dimittatur.*
- 8 *Etiā sine causa occultans censura ligatur.*
- 9 *Nulli Regulari conceditur licentia deferendi occulte habitum propriæ Religionis.*
- 10 *Qui habitum dimiserit, non*
- auditur de nullitate suæ professionis, nisi illū prius reasumat.*
- 11 *Volentibus sepeliri cum habitu Ord. Prædicator. vel Minor. non conceditur is, nisi per Superiores.*
- 12 *Eligentes cum eo sepeliri possunt libere sibi eligere sepulturam, etiam in aliis Ecclesiis.*
- 13 *Prohibentur disputationes super vera forma habitus S. Francisci.*
- 14 *Interdicuntur libri omnes tractantes de vera successione filiorum S. Francisci, & vera forma caputis.*
- 15 *Et inscriptiones omnes Imaginum S. S. Francisci, & Antonii, in quibus dicitur formam habitus &c.*
- 16 *Et Imagines S. Augustini, & Nicolai de Tolentino depictæ à Discalceatis in eorum habitū.*

- L**icet non habitus, sed professio Regularis, Monachum faciat, *cap. ex parte de Regul. lib. 3. tit. 31.*; & proinde, tametsi Regulares non sint Laici, qui, non emissâ professione, deferunt habitum proprium Religionis à S. Sede approbatæ, nihilominus, quia ex ejusmodi delatione sæpe oriri possunt in populo scandala, & in dedecus Religionis id cedere solet, à S. Sede legitur prohibitum. Innoc. IV. apud Sorbo *ver. habitus Fratrum* inhibuit, ut nullus sine speciali licentia Sedis Apostolicæ præsumeret deferre habitum Fratrum Minorum, aut ita consimilem, quod propter eum Fratrem ejusdem Ordinis credi posset; idem mandavit Clemens IV. apud eundem, & locorum Diocesis commisit posse censura Ecclesiastica contrahentes ad deponendum compellere. Sub anno 1686. preces exhibuere Innoc. XI. Procurat. Gen. Ord. Min. de Obi. Reform., & Capuccin., ut disposita per Paul. II. *Const. Regularem vitam Urbanum VIII. Const. cum sicut 5. Octobris 1638.* ea de re editis, realiter obtinerent effectum, & quatenus opus esset præfatorum literas renovaret, cum expressa declaratione, quod nulli extra Ordinem sine Superiorum consensu, habitus Franciscanus, etiam sine capucio: & cum isto, nec de eorundem licentia, concedi posset; quas cum Innoc. Sac. Cong. Epif. & Regul. remisisset, ipsa hujus tenoris decretum edidit.
- „ Sac. Cong. &c. „ stante remissione libelli per SS. D. N.
 „ facta, & attentis narratis, censuit injungendum, prout præ-
 „ sentis Decreti tenore injungit Ordinariis locorum, ut supra-
 „ dictas Constitutiones Apostolicas juxta earum tenorem ex-
 „ cutioni omnino demandent. „ *Rome 21. Martii 1686. Regest,*
 26. Cismont. num. 384. Directorium trium Ord. art. 6. nu. 1.
 Habitum quoque Ord. Prædicat. deferre est districte pro-
 hibitum à Sixto IV. *Const. regimini, Mare magnum Prædicat.*
 nuncupata, prout infra: „ inhibemus etiam, ut nulli, si-
 „ sit in Religionis Ordine, siue extra Ordinem constitutus, ha-
 „ bitum velstrum, nec ita consimilem, quod propter eum Fra-
 „ ter Prædicator credi possit, deferre liceat, abique mandato
 „ Sedis Apostolicæ speciali, & ut dicta inhibitio majorem con-

„ sequatur effectum , statuimus , ut hi , qui habitum vestrum ,
 „ aut sibi similem prædicto modo deferre præsumperint , ad de-
 „ ponendum ipsum per Dioecesanos locorum (cum à vobis
 „ requisiti fuerint) monitione præmissa per censuram Eccle-
 „ siasticam , appellatione postposita compellantur . „

Pueris quoque , sexto suæ ætatis anno expleto , non licet ,
 neve possunt ex devotione habitum Religiosum deferre , pro
 5 ut *sub die 10. Januarii 1627. rescribitur Neapoli Cardinali Bon-*
compagni apud Lant. ver. habitus num. 1.

Quemadmodum non Regularibus habitu regulari ve-
 stiri sub enunciatis pœnis prohibetur , sic Regularibus per-
 sonis est districtè vetitum habitum propriæ Religionis dimit-
 tere; *cap. ut periculosa Religiosis vagandi materia subtrahatur,*
districtius inibemus , ne de cætero aliquis quæcumque Reli-
gionem tacite , vel expresse professus , in scholis , vel alibi tenere
habitum Religionis suæ dimittat ; & infra . Si quis autem ho-
 6 *rum temerarius violator extiterit excommunicationis incurrat*
sententiam ipso facto .

Ubi non quævis habitus dimissio sub censura interdicti-
 7 tur , sed temerè , sine juxta nimirum , & rationabili causa fa-
 cta , per Gloss. *ibid. in ver. temere , & Ameno de panis tit. 2.*
2. primo Apostasia num. 36. Confect. collect. privileg. Mend.
par. 2. cap. 14. tit. 13. & ad finem liberius extra claustra eva-
gandi ; quod est ratio motiva , cur decretalis censuræ dimit-
tentes habitum supponat , Donat. tom. 1. par. 2. tract. 6. qu. 9.
 quam non incurrit ipsum dimittens , si propter hoc esse la-
 tam ignoret , per edocta ab Ameno *num. 37. ex di. cap. off.*
quoad Apostatas n. 46. tom. 1.

Censuram latam contra dimittentem habitum incurrit
 8 Regularis , eundem sine causa occultantem sic , ut dignosci
 non possit , cujus Ordinis Religiosus existat per DD. conge-
 stos à Barbosa. *ad ses. 25. cap. 19. Conc. Trid. de Regularibus*
num. 36. etenim tunc habitum , tametsi non materialiter , forma-
 9 *litter dimittit , quatenus nec sub eo discerni potest , cujus Reli-*
gionis sit expresse professus , ut notavit Confect. ibid. cap. 14.
 propterea *Trid. ses. 6. cap. cit. firmat , nulli Regulari esse con-*

cedendum, ut occultè deferat suæ Religionis habitum.

Ubi quoque disponit, quod nullus, qui sponte habitum
 10 dimiserit, ad deponendum super suæ professionis nullitate
 admittatur, nisi prius, habito reassumpto, ad claustra redie-
 rit.

Volentibus sepeliri in habitu Frat. Ord. Prædicat. vel
 Minorum, non nisi per Superiorem Prælatum domorum ip-
 11 sorum Ordinum, vel Priorem, aut Guardianum respectivè,
 vel cui illi duxerint committendum dumtaxat, & non per
 alium, quavis auctoritate, vel prælatione fulgentem, statuit
 Sixtus IV. in *Bulla Aurea* exhibendum esse; per quæ conclu-
 ditur exclusiva quorumcumque Prælatorum extra Ordinem;
 qui prohibere non possunt, quin cadavera sic induta, libere,
 & nullo super imposito pallio ad sepulturam deferantur; &
 in contrarium, etiam sub censuris, editas prohibitiones ipse
 modificat Sixtus.

Eligentes autem sic sepeliri, non debent in Ecclesiis præ-
 fatorum Ordinum de necessitate tumulari, sed ubi sepultu-
 12 ram elegerint, prout id eorum relinquitur arbitrio, juxta dis-
 posita à Leone X. *Const. dum intra; volentes quoque sepeliri in
 habitu eorumdem Frat. in clauistro non degentes, sed in propriis
 domibus choabitanter, in eorum ultima voluntate sepulturam
 sibi libere eligere possint.*

Quia cum fidelium scandalo, & contra Fraternalis charita-
 tis mandatum, qua decet ejusdem Patris Filios se mutuo dilige-
 13 re, instituebantur quæstiones à PP. Conventualibus, & Ca-
 puccinis, ac disputationi comittebatur examen de vera forma
 habitus Ordinis Seraphici: ideo Urbanus VIII. die 14. Decem-
 bris 2630., mandavit, eisdem sub excommunicationis pœna ipso
 facto incurrenda, nec non privationis vocis activæ, & passivæ
 aliisque, etiam corporalibus arbitrio Sanctitatis suæ pœnis, ne
 audeant de cetero voce, vel scripto, de hujusmodi materia tra-
 ctare, donec ab eadem Sanctitate sua aliter fuerit ordinatum
 Jo: Ant: Thomæ S. Rom., & Univer. Inquisit. Notarius.
 Lant. ver. habitus num. 11.

Super quo deinde ad verè, & cum effectu eradicanda
 con-

controversiarum semina, hæc Alex. VII. mandavit edi decreta, & in Indice librorum prohibitorum apponi.

- „ Primo ! libri omnes impressi, & qui, inconconsulta Sacra
14 Congregatione, imprimentur, tractantes controversiam de
„ vera, & non interrupta successione filiorum S. Francisci, &
„ de vera forma caputii ejusdem, prohibentur sub pœnis in
„ Indice librorum prohibitorum contentis. *Die 10. Junii 1653.*

Secundum, Inscriptiones omnes Imaginum SS. Franci-
15 sci, & Antonii de Padua, in quibus dicitur formam habitus,
„ qua depicti sunt, esse eandem, qua ipsi usi fuerunt: vel in quibus
„ asseritur in hoc, vel illo Ordine S. Francisci esse veram, legi-
„ timam, & non interruptam ejusdem S. Patris in filios succes-
„ sionem, inhærentes decreto alias edito, *die 10. Julii 1658.*
prohibentur. *Romæ 10. Novembris 1663.*

Suspenduntur, quoque, & prohibentur Imagines S.
Augustini, S. Nicolai de Tolentino, & aliorum SS. ejusdem
Ordinis impressæ, & depictæ à Fratribus Discalceatis Augu-
16 stinianis in eorum habitu, prout in decreto Sac. Rit. Cong.
edito die 19. Decembris 1637. quod ab Urbano VIII. appro-
batur, & confirmatur *const.*

Exponi nobis 13. Jan. 1638. Lant. supplemento v. Sancto-
rum Imagines.

De jure conferendi habitū iis, qui de Tertio Ordine nun-
cupantur, ejusdemque qualitate, vide *cap. off. quoad Tertiarios.*

C A P U T IV.

Officialis quo ad Immunit. Eccles. & Monast.

S U M M A R I U M.

1 Describitur immunitas lo-
calis.	6 Differentia inter publicum
latronem, grassatorem, &
depopulatorem.
2 Const. Gregorii XIV.	7 Non sufficit semel comisisse
delicta.
3 Motuum edendi Const.	8 Quis censetur proditor? &
alia lege.
4 Taxantur casus excepti in
Gregoriana.	
5 Clausula sublata claudit os
parti.	

- 9 *Definitur Assassinus: & ibi nota, usque ad num. sequent.*
- 10 *Etiā mandans privatur immunitate.*
- 11 *Hæretici non gaudent immunitate, declara.*
- 12 *Judgi, & Gentiles gaudent.*
- 13 *Non sic rei læsæ Majestatis, & qui sint?*
- 14 *Nec committens homicidia, & mutilationes in Ecclesiis &c.*
- 15 *Debilans alicui membrū in Ecclesia gaudet.*
- 16 *Distinguitur debilitatio à mutilatione.*
- 17 *Digitus in sensu stricto non est membrum.*
- 18 *Occidens, vel mutilans in scabalis, atrio, & ostio Ecclesie gaudet immunitate.*
- 19 *De existente in ostio Ecclesie non dicitur implicite esse in Ecclesia.*
- 20 *Patrans homicidium in Sacristia ab immunit. non excluditur. Limita.*
- 21 *Cur actus veneri habiti in Monasteriis, non sint, sacrilegia.*
- 22 *Occidens, vel mutilans spe immunit. immunitate non privatur, usq; ad sequent.*
- 23 *Tectum Ecclesie, & Monasterii est locus immunit.*
- 24 *Immunitas ligat manus, etiam Judicium Ecclesiast. quoad suos subditos.*
- 25 *Sententia quod Religiosi in propriis Monasteriis gaudeant immunitate.*
- 26 *Contrarium verius.*
- 27 *Nullus erigit Tribunal extra proprium Territorium.*
- 28 *Punire ad correctionem nō prohibetur.*
- 29 *Superiores Regulares extrahentes ab Ecclesia subditum ad correctionem, non ligatur censura.*
- 30 *Novissimum S. C. Immunit. Decretum.*
- 31 *Enumerantur loca, quæ immunit. gaudent, usque ad sequen.*
- 32 *Immunitas Ecclesie violatur per quamcumque nobilitatem confugenti illatam: ibi lege plura.*
- 33 *Impediri non potest, quin confuga alimenta subministrantur.*
- 34 *Non violatur Immunitas, si reus suæ consentiat extractioni.*
- 35 *Contrarium verius.*
- 36 *Privilegium Immunit. directe est concessum Ecclesie.*
- 37 *Non potest privilegio renūciari*

- ciari, cum lœditur jus
tertii.
- 38 Clericus non potest remun-
ciare privilegio Clericali,
nec Regularis alteri exem-
ptionis.
- 39 Ecclesia sunt extra Princi-
pum secularium Terito-
ria. Nota.
- 40 Ductus, & ligatus transiens
per Ecclesiam, & Camete-
rium non gaudet Immu-
nit. licet dicat; voglio
goder qui l'Immunità.
- 41 Ecclesia defendit ad eam
confugientem, non ductum.
- 42 Is, ad quem Eucharistia in
carceres deferitur, non
gaudet immunitate.
- 43 Non violatur immunitas
cum Religiosus de unius
Monasterio extrahitur.
- 44 Ab Ecclesia non potest avel-
li, qui per vim se exemit de
manibus birruariorum, &
ad eam confugit.
- 45 Iudex Laicus nequit in
loco immuni vulneratos,
vel Testes examinare.
- 46 Sac. Cong. Immunit. id, &
alia interdicit.
- 47 Nec potest id prætere
vigore consuetudinis.
- 48 Immunitas Ecclesiarum est
de jure divino.
- 49 Consuetudo contra Immu-
nit. non valet.
- 50 Consuetudo contraria Sa-
cris Canonibus, dicitur
corruptela.
- 51 Quando ex parte subiecti
babetur incapacitas, nū-
quam præscribit.
- 52 Bulla Cœne abrogat omnes
consuetudines.
- 53 Contra Bullam Cœne non
potest ignorantia allegari.
- 54 Extractus à loco Immuni,
est eidem restituendus, us-
que ad sequen. plura vide.
- 55 Quæ verba blanda restitu-
tionem concludant nu. 59.
- 56 Qui decipitur pro non vo-
lente habetur.
- 57 Dolus tollit voluntarium.
- 58 Birruarii sunt vulpes dolo-
rissimæ.
- 59 Differentia inter blanditi-
as, & dolum.
- 60 Iudex Laicus nequit pro-
pria auctoritate extrahere
delinquentes à loco im-
muni &c.
- 61 Violatio Immunitatis post
Gregorianam est interdi-
cta sub pœna excommuni-
cat. latæ sententiæ.
- 62 Formula citandi violatores
Immunit. Ecclesiast.
- 63 Notitia citationis ad do-
mum equiparatur cita-
tioni personali.

- 64 *Excommunicationi ab homine ferenda pramittitur trina monitio.*
 65 *Una aliquando sufficit.*
 66 *In lata à Canone, vel Statuto nulla Judicis monitio praequiritur.*
 67 *Declarationi excommunicat. pramittitur citatio, & quare?*
 68 *Appellatio, etiam legitima non impedit declarationē*
excommunicat. jam incurſa.
 69 *A declaratoria quoad effectum ſuſpenſionum non datur appellatio.*
 70 *Cautela obſervanda in caſu appellationis.*
 71 *Absolutio excommunicat. incurſa ob violatam Immunit. reſervatur Pontifici.*

Immunitas hic idem ſonat, ac privilegium, quod habent fidelium Eccleſiæ, & loca pia, ut ſint loca refugii ad ea conſugientibus, ita quod, tametſi reus malefactor, *quantumcumque gravia maleſicia perpetraverit, non eſt violenter ab Eccleſia extrahendus, nec inde damnari debet ad mortem, vel ad pœnam, ſed Reſtores Eccleſiarum ſibi obtinere debent membrum, & vitam, ut textualiter habetur cap. inter alia de immunitat. Eccleſie lib. 3. tit. 4.* ubi in terminis quædam crimina excipiuntur, pro quibus, tametſi ad ea malefactores conſugiant, immunitas non ſuffragatur; pro ut in terminis firmavit Greg. XV. Conſt. Cum aliàs nonnulli Prædeceſſores noſtri, & præſertim fel. rec. Sixtus Papa V., & infra. Hac itaque noſtra perpetuo valitura Conſtitutione, omnia, & quæcunque Privilegia, Indulta, & gratias, tam per prædictum Sixtum, ac Pium V. quam alios quoscumque noſtros Prædeceſſores, a ut noſmetipſos, ſedemque Apoſtolicam, ejuſque Legatos ſuper adducendis, vel extrahendis ab Eccleſiis, Monafteriis, Sacellis, Domibus Regularibus, & Secularibus, lociſve ſacris, aut Religioſis, aliâſque in caſibus à jure permiſſis, hominibus certorum, tunc expreſſorum, vel non expreſſorum criminum reis, aut fraudulentis decoſtoribus, etiam in odium certorum delictorum, & pro bono, pace, & quiete publica, & ex cauſis urgentiſſimis, ac neceſſariis, & æquipollentibus cauſibus in jure expreſſis, atque

„ ex paritate, identitate, & majoritate rationis extensis, perpe-
 „ tuo, vel ad certum nondum elapsum tempus, seu ad vitam
 „ alicujus Principis, aut beneplacitum, seu alias quomodolibet
 „ concessa, etiam iteratis, aut multiplicatis vicibus approbata,
 „ & innovata, ac usu recepta, literasque Apostolicas sub plum-
 „ bo, aut in forma brevis, seu alias quomodocumque desuper
 „ confectas, quarum tenores hic haberi volumus pro expressis,
 „ ac ad verbum insertis, sublata penitus omni differentia, ita ad
 „ unam tantum formam reducimus, & moderamus, ut laicis ad
 „ Ecclesias, locaque sacra, & Religiosa prædicta confugientibus,
 „ si fuerint publici latrones, viarumque grassatores, qui itinera
 „ frequentata, vel publicas stratas obsident, ac viatores ex insi-
 „ diis aggrediuntur, ac depopulatores agrorum, quivè homi-
 „ cidia, & mutilationes membrorum in ipsis, eorumvè Cēmete-
 „ riis committere non verentur, aut qui proditoriè proximum
 „ suum occiderint, aut assassini, vel hæresis, aut læsæ Majesta-
 „ tis in personam ipsiusmet Principis rei, immunitas Ecclesia-
 „ stica non suffragetur, sed universis, & singulis Venerab. Fra-
 „ tribus nostris, Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Epis-
 „ copis, cæterisque Ecclesiarum, & Monasteriorum Prælatibus, tam
 „ secularibus, quam cujusvis Ordinis Regularibus districtè præ-
 „ cipiendo mandamus, & præcipimus, ut laicos in casibus prædi-
 „ ctis delinquentes ad eorum Ecclesias, Monasteria, Domos, &
 „ alia loca supradicta Sacra, seu Religiosa, respective confugien-
 „ tes, & in eis se recipientes, atque morantes, qui prædicta de-
 „ licta, eorumvè aliqua, iudicio suo, commisisse videbuntur,
 „ quando à Curia seculari fuerint requisiti, & quilibet eorum
 „ fuerit requisitus, Ministris, & Officialibus Curiae secularis abs-
 „ que irregularitatis nota, aut alicujus censuræ Eccles. incuria
 „ tradi, & consignari curent, & faciant. Ne autem Curiae secu-
 „ laris Ministris prædicta facultate illos per se, & propria aucto-
 „ ritate extrahendi, & abduccendi sibi olim, uti præfertur attri-
 „ buta, & per præsentis revocata, abutantur, volumus. distaque
 „ auctoritate decernimus, & declaramus, ut Curia secularis
 „ ejusque Judices, & Officiales ab Ecclesiis, Monasteriis, locis-
 „ que Sacris prædictis laicum aliquem, ut præfertur, delinquen-
 „ tem,

„ tem, in nullo ex casibus supradictis, sine expressa licentia Epif-
 „ copi, velejus Officialis, & interventu personæ Eccles. ab eo
 „ auctoritatem habentis, ad quos solos, & non alios, Episcopis
 „ inferiores, etiamsi alias Ordinarii sint, aut nullius Diœcesis,
 „ aut Conservatores ab hac Sede specialiter, vel Generaliter de-
 „ putati, prædictam licentiam dandi facultas pertineat; occur-
 „ rente autem casu in loco exempto, & nullius Diœcesis, tunc
 „ ad Episcopum viciniorem devolvatur hæc cognitio, & non ad
 „ alios; capere, & trahere, aut incarcerare non possint, nisi eo
 „ casu, quo ipse Episcopus, & dd. personæ Ecclesiasticæ requisitæ,
 „ carcerationi intervenire, & assistere recusaverint, tuncque
 „ reverentiæ Ecclesiæ, & locis Sacris debitæ memores, prædi-
 „ ctos delinquentes minori, quo id fieri poterit cum scandalo, &
 „ tumultu extrahere curent. Quodque delinquentes laici præ-
 „ dicti, postquam, ut præfertur, ab Eccles. locisvè Sacris extracti;
 „ & capti fuerint, ad carceres Curie Eccl. reponi, inhiberi sub
 „ tuto, & firmo carcere, ac opportuna custodia data illis, si opus
 „ fuerit, per Curiam secularem, detineri debeant, nec inde extra-
 „ hi, Curieque seculari prædictæ consignari, nec tradi possint,
 „ nisi cognito prius per Episcopum, seu ab eo deputatum, an
 „ ipsi vere crimina superius expressa comiserint; tuncque de-
 „ mum de mandato Episcopi per Judicem Ecclesiasticum Curie
 „ seculari quacunque appellatione postposita consignatur. De
 „ crimine vero hæresis cognitio ad forum Ecclesiasticum tota
 „ pertineat, neque in ea Curia secularis se quoquomodo intro-
 „ mittat, sicuti etiam prohibemus, ne contra Ecclesiasticas per-
 „ sonas seculares, aut cujusvis Ordinis, vel Militiæ, etiam S. Jo-
 „ annis Hierosolymitani Regulares quoquomodo, etiam vigo-
 „ re dictorum privilegiorum, indultorum, concessionum, quæ
 „ omnia ad terminos juris per præsentis reducimur, procedant,
 „ aut se intromittant, illasvè ab Ecclesiis, Monasteriis, Domi-
 „ bus, locisque Sacris, aut Religiosis, etiam in casibus in hac
 „ Constitutione expressis, extrahere, abducere, capere, carce-
 „ rare, aut cognoscere de criminibus ad forum Ecclesiasticum
 „ pertinentibus, alias, quam de jure, & per privilegia eisdem
 „ Ordinibus, aut Militiis concessa permittitur, quomodolibet

„ præsumant. Quod si quis, quacumque dignitate, & auctoritate præditus, præmissorum, aut alio quovis prætextu quidquam præter, aut contra hujus nostræ Constitutionis tenorem attentare præsumpserit, declaramus eum ipso facto censuras, & pœnas easdem incurrere, quæ contra libertatis, juris, & immunitatis Ecclesiasticæ violatores, per Sacros Canones, & Conciliorum Generalium, nostrorumque Prædecessorum Constitutiones sunt promulgatæ. sicque per quoscumque. Judices &c. Sublata eis &c. Nec non irritum &c. Non obstantibus &c. Dat. Romæ 1591. Kal. Junii.

Quam, ut notat Sperellus *decis.* 103. *num.* 53., & Ameno 3 *de pœnis* tit. 7. §. 6. *Affasini* *num.* 41. Gregorius edidit ad quorundam Judicum laicorum reprimendam audaciam, & abusum circa extortas interpretationes, & non legitimos intellectus, indultorum à Sede Apostolica diversis Principibus concessorum, pro extractione reorum ab Ecclesia, ad eam confugientium: per quam ad unam formam, & ad pristinum splendorem Ecclesiasticum reduxit; & constituit Episcopos, sine quorum, vel eorumdem Officialium expressa licentia nullus, etiam delinquens, in aliquo ex casibus in ea enunciatis, potest per Judices, & Officiales Laicos, ab Ecclesiis, & locis Sacris extrahi, Judices, ut videant, & pronuncient, an crimina à reo confugiente patrata, sint de exceptis in ea, quoad effectum, ut ei immunitas non suffragetur.

Casus excepti in Gregoriana taxantur: & cum exceptio 4 unius firmet Regulam in casibus non exceptis, sequitur in quocumque alio crimine, non sic qualificato, immunitatem reis ad Ecclesias, & Monasteria confugientibus prodesse, adeo ut ex illis, nisi Sedis Apostolicæ accefferit licentia, extrahi nequeant, quin incurrantur pœnæ, quas ipsa enunciat; quæ cuicumque derogat abusu, consuetudini, & privilegiis in contrarium, idque præsertim stante clausula *sublata*, cujus ex Barbosa *de diffion.* *diffion.* 102. *num.* 2., ea est vis, ut claudat 5 os parti, & tollat Judici facultatem aliter interpretandi; & decreto irritanti cujus efficacia est tanta, ut, & præteritam, & futuram auferat consuetudinem ex Glossa ad Clement: *si una* de

de reb. Eccl. non alienan. lib. 3. tit. 4. in ver. decernimus : adversus quod allegari nequit non usus, vel usus contrarius per DD. apud Sperellum *decis. 103. num. 42.* Panimoll. *decis. 48. num. 22.*

In qua ab immunitatis beneficio excipiuntur *publici latrones*, hoc est, qui per Ameno *de panis tit. 9. §. 6. latrocinium num. 3., & 4.* violententer cum armis homines aggrediuntur, spoliant, & occidunt; & *Grassatores*, ii nimirum, qui homines in via violententer spoliant, & stratis publicis &c. ut expresse Textus: sed non occidunt; unde eorum est clara diversitas: ambo conveniunt in spolio violento, sed ratione homicidii distinguuntur; & *depopulatores* agrorum, qui alienos agros diripiunt surripiendo segetes, ac furtus, & vineas devastant.

Verum, non quicumque depopulator, sed dumtaxat nocturnus privatur; idque colligitur, ex quo Gregoriana emanaverit ad revocanda privilegia adversus immunitatem Ecclesiasticam concessa, & jus commune firmandum; jus autem commune *alleg. cap. inter alia* exceptivè loquendo, nocturnum exprimit, juncta dictione *visti*, quæ cæterorum casuum exclusiva videtur per Sperellum *decis. 66. num. 32.*

Apud quem *alleg. decis. 103. num. 27.* DD. pleno calamo scribunt, & concludunt publicum latronem, Grassatorem, & idem dicendum de agrorum depopulatore, qui semel, vel bis
7 id scelus commiserit, esse in loco sacro tutum, & dumtaxat post reiterata delicta, ab immunitate excludi, & sic refert decretum à S. Cong. Immun. in una *Januen. 16. Junii 1625.*, & in una *Beneventana 8. Junii 1633.* nec relevat, quod diversa Urbium statuta disponant, ut quis, etiam pro prima vice, dicatur Grassator: & in furca suspendatur; nam illa in terminis hujus immunitatis non attenduntur, ut idem firmat, & ideo ut sibi nomen Grassatoris acquirat ad effectum non gaudendi, idem pluries debet patrare delictum. Panimolla *decis. 95. num. 1.* trinas grassationes plene, & concludentur probatas asserit necessarias, referens S. Cong. Immunit. mentem in *Leodien. 17. Novemb. 1651.*; & in *Beneventana 20. Novemb. 1640.* Respondit Vicario Apostolico: *oretemus insinuetur Agenti ipsius Vica-*

Vicarii, Grassatores non privari Immunitate Ecclesiastica, nisi reiteratis vicibus delictum Grassationis commiserint.

Item, qui proditorie proximum suum occiderit; is judicandus est proditor, qui alterum, nulla præcedente inimicitia, sed potius simulata amicitia, occidit; cum enim unum in corde gerat, & aliud in ore: signa fidelitatis exhibeat: amica verba proferat, operatur, ut reputetur amicus, credaturque fidelis, & nulla habeatur infidelitatis suspicio, nil ab eo timeatur mali, imo potius bona expectentur; ex quo fit, quod quis, tametsi oculatissimus, ab hujusmodi dissimulatum insidiis, & simulata amicitia non possit sibi præcavere, ideo occisio in his terminis facta, est in rigore proditoria, & sic qualificata, ut author ejusdem à beneficio immunitatis sit exclusus; est enim deceptorie sub specie amicitie, & per insidiosam industriam commissa juxta *tex. in cap. si quis per industriam de homicidio lib. 5. tit. 12.* consequenter juxta naturam proditionis; quæ ex Sperello *decis. 23. num. 13. alleg. Sylvest. in sum. ver. proditio, nil est aliud quam deceptio contra datam, vel debitam fidem in alicujus perniciem, in quo DD. conveniunt, & conclusionem firmant, quod ad effectum amittendi beneficium immunitatis ad præscriptum liter. Greg. illud dumtaxat homicidium dicatur proditorium, quod colore amicitie, simulatæ ex parte occisoris, sed creditæ realis ex parte occisi, (quæ est qualitas indispensabiliter requisita) non calore iracundiæ, committitur; secus si in rixa, vel ab inimico, etiam ex insidiis, vel veneno, Sperellus *decis. cit. Panimolla decis. 22. adnot. 5. nu. 23. Ameno de pænnis tit. 7. §. 7. Pignatellus tom. 1. const. 173. referens num. 9. S. Cong. Episc. in una Melevitana die 2. Augusti 1619. respondisse, quod occidens inimicum à tergo cum sclopo gaudet immunitate; quia in tali casu non occidit incautum, cum inimicus semper habet causam præcavendi à suo inimico. Panimolla decis. 22. adnot. 6. num. 20.**

Nec pro exclusione sufficit vulnerare, cum ex dispositivis Const. sit restricta ad eum, qui formaliter, & cum effectu occiderit, & vita privaverit, alioquin proditorius occisor, morte non sequuta, dici nequit per Panimoll. *ibid. adnot. 7. nu. 4.*

Item

Item, *Assassini*, illi nimirum, qui pecunia, vel alia re estimabili data, vel promissa, Christianum non praevenientem, de alterius mandato occidunt, vel occidi mandant; per quæ redditur clara definitio *Assassini* ex doctrina *Sperelli decis. 102. num. 8.* *Calvini Lexicon Juridicum*, & per *Glof. ad cap. pro humani de homicidio in 6.* & apud *Ameno cit. tit. 7. §. 6. assassinium num. 1.*, datur illa *assassinii*, quod sit cædes hominis Christiani incauti, facta ex conventionem mandantis, ac mandatarii sub promissione implicita, aut explicita, sive spe, & contemplatione pretii; in quo elucet, quod qualitas diversificans *assassinium* ab aliis speciebus homicidii, nil aliud sit, quam mandatum ad occidendum mediante pecunia, vel alia re, datum, & acceptatum; quod propterea benè probandum est, ut de *assassinio* constet, prout idem firmat *Sperellus*, asserens ad hujus criminis qualitatem duo copulativè requiri: alterum, quod præcesserit mandatum ad occidendum; data, vel promissa mercede: alterum, quod mors aggressi secuta fuerit; quod ibid: ipse pluries allegans *DD.* satis doctè probat. Et resolvit, quem non esse immunitate Ecclesiastica privandum, tamen si concludentissimè constaret de mandato ad occidendum mediante pecunia, in pactum ad eum effectum deducta, in casu, quo mors aggressi non sequatur; nam tunc, nec crimen *assassinium*, neque aggressor *assassinus* diceretur; ex eo, quod de eo, cui non convenit definitio, necesse sit, neque definitum affirmari; definitio autem *assassini* hujusmodi aggressori, vel sicario non aptatur; quia licet alium prius recepta pecunia, vulneret, non tamen occidit.

Et facit, quod cum exclusio ab Ecclesiæ immunitate sit pœna spiritualis, ut habeat locum, non sufficiat attentatum cum animo occidendi, sed exigatur perfectio, & consummatio actus, seu delicti, ut apud ipsum *n. 55.* latè Authores scribunt, & apud *Panimolla decis. 22. adnot. 7. n. 15.* tradunt, quod cū agitur de pœna statutaria, non est quis puniendus pœna ordinaria delicti, nisi illo consummato; cum statutorum pœnaliū natura requirat delictum consummatum; nisi statutum aliud expresserit.

Et

Et videtur contextus sensus in illis verbis, *aut qui proditorie proximum suum occiderit, aut assassini*; quæ aut assassini eundem sensum retinent cum prioribus, adeout significant, assassinos esse immunitate privandos, si cum effectu occiderint; quemadmodum per Greg: proditores, ea, nonnisi morte sequuta, privantur; nec fuit necesse id repetere; quod deduci potest ex illa dictione, *aut*, quæ ex Barboſa de *clausulis clausula* 36. aliquando ponitur inter similia, & æqualia; & inter duo posita ostendit eandem esse qualitatem in una, quæ est in altera, & partem dubiam, per aliam partem certam declarari, ut apud Sperellum *num. 35. tradit Menoc. de arb. Iud. lib. 1. quest. 74. num. 35.*

Quod, cum magis immunitati Ecclesiæ faveat (quæ est semper amplianda) in praxi tenendum; præsertim quia per allegat: Sperellum id in terminis sæpius declaravit S.C. Immunitati: in una *Bonon: 10. Aprilis 1626.* in una *Neapol. 26. Maii 1629.* in una *Mediol: 21. Decembris 1633.* & in una *Florentina de anno 1638.*

- 10 Etiam mandans immunitate privatur per Panimol. *ibid. adnot. 6. num. 31.* & Engel *Colleg. univ. Juris Can: tit. 49. lib. 3. à num. 12.* notans crimen assassinii committi ab omnibus, qui aut occisorem conducunt, aut qui operas suas ad occidendum locant, addit Ameno *num. 17.*, ex Pasqual. *n. 154. ad Lauret. de Francbis* iisdem pænis ligari mandantem, & mandatarium; quamvis in re maior sit culpa mandatarii, qui ob modicam pecuniam occidit hominem, cumquo nullam habet inimicitiam, quam mandantis, qui movetur odio erga inimicum, ad cuius occisionem utitur pecunia, & alterius ministerio; ideo & ipse privandus est, tamquam ejusdem assassinii reus; & non minus complices, & auxiliares, quam principales reos in criminibus exceptis beneficium immunitatis amittere, docuerunt plures apud Sperellum *decis. 64. num. 95.*

In dubio esse pronunciandum pro immunitate firmat Panimol: *decis. 53. adnot. 5. num. 24.* & est in facti contingentia recurrendum ad S. Cong. Immunit., quæ in simili de mandante homicidium proditorium sub die 28. *Septem. 1666.*

in una *Ravennaten*: apud Pignatellum *tom. 1. conf. 93. num. 7.* censuit, resolvitque gaudere.

- Item, & *Hæresis rei*; verum si hæreticus confugerit ad Ecclesiam propter alia delicta, quam hæresim, quoad ea gaudet, per Engel: *cit. num. 19.* quia delictum exceptum, quoad alia, se habet per accidens, ideo privatur immunitate, quoad illud, non quoad cætera.

- 12 Judæi, & Gentiles gaudent, quia cum privilegium immunitatis sit locale, extenditur ad omnes in eo existentes, & non exceptos, præfati autem in Gregoriana non excipiuntur.

Item *rei criminis læsæ Majestatis in personam ipsius Prin-*

- 13 *cipis*, ut textus expressè, hujusmodi crimen apud Ameno *cit. tit. 2. §. 6. læsæ Majestatis num. 3. definitur, quod sit offensio, facta contra eum, qui Majestate potitur*; vel majorem statum, vel potestatem, & auctoritatem habet; quod est Majestatis significatum ex *Calvino Lexicon*; quam potestatem in terris obtinent, quotquot in temporalibus superiorem non agnoscunt, ut Papa, Imperator, Rex, Principes &c. itemque Respublicæ, ut Veneta, Januensis, Lucensis &c; habent enim supremam jurisdictionem, & publicam potestatem; quæ per Ameno *num. 7.* venit nomine Principis; apud quem, & Calvinum *ver: Majestas* plura quoad hoc possunt videri.

Item qui homicidia, & mutilationes membrorum in ipsis

- 14 *Ecclesiis, eorumve Cameteriis committere non verentur*; ex quibus sequentia excitantur dubia.

I. An debilitans alicui membrum in Ecclesia, illius gaudet immunitate?

- 15 Ad quod respondetur affirmativè; nam cum Gregoriana *mutilationes membrorum*, & non debilitatem exprimat, non debet ad hanc dispositio extendi, propter vim, quam ex dictis *num. 5.* habet *clausula sublata*, & *decretum irritans*: actaxativa ad unam tantum formam in *const.* adiecta, cujus natura est extensionem ad non expressa impedire; & propter differentiam inter mutilationem, & debilitatem repertam; etenim idem non est mutilare, ac debilitare; nec istud reputatur illi

- 16 æquipollere, ut tradit Sperellus *decis. 59. num. 29.* nam majus

delictum est sine dubio mutilare, quam debilitare; quia in mutilatione habetur omnimoda membri præcisio, ut firman DD. & habetur cap. *cum illorum de sent. ex com. lib. 5. tit. 39.* & tradit Abbas ad *idem cap.* notans, quod *membrum propriè est pars corporis habens officium separatum, & distinctum ab aliis partibus corporis, ut manus ad palpandum, pes ad ambulandum, oculus ad videndum &c.* quod in debilitatione non evenit, cum per eam dumtaxat membri officium impediatur; sic abscindens alterius digitum, dicitur manum debilitare, & non

17 membrum præcidere; nam ut ibid: Abbas: digitus stricto modo non est membrum; quia non habet officium separatum, est distinctum, sed est officium membri, & parificat cum eo, quod camera, aula, & similia loca dicuntur partes domus, non verò quilibet lapis, nisi largo modo. *v.c. off. quoad irregularit.*

Ideo cum Gregorius revocaturus concessionem quascunque, extensionesque, etiam ex rationis majoritate, olim in hujusmodi materia factas, illasque ad unam *tantum formam* redukturus, tradat casus præcisos, in quibus vult delinquentes Ecclesiastica non gaudere immunitate, & legem præscribat in simili materia servandam, non est in scribentium potestate ejus verba ad casus similes, & multò minùs ad minora delicta trahere; & hujusmodi formæ nil addi, vel demi potest, sed eam ex integro, ut sonant verba, debet unusquisque servare.

II. An occidens, vel mutilans in schalis, porticu, vel ostio Ecclesiæ immunitatis beneficium participet?

Respondetur affirmatiuè, nam Greg. firmat immunitatem non suffragari occidenti, vel mutilanti in ipsa Ecclesia: in quo est ponderanda dictio *in*, quæ ex Barbosa *dict. 131. num. 11.* juncta ablativo, denotante locum, *in Ecclesia, in domo*, intrinsecitatem significat, & stat pro intra, locumque interioriorem, non autem exteriorem comprehendit. Sperellus *decis. 60. num. 9.*

Maximè quia in Ecclesia fieri dici non potest, quod sit in porticu, & schalis Ecclesiæ, quemadmodum in flumine factum non dicitur, quod sit in ripis, ut ex Vincentio de *Franch. animad-*

animadvertit Sperellus *num. 7.* sed id dumtaxat, quod fit in alveo, per quem aqua decurrit; ex eo, quod appellatione fluminis non veniant ripæ, sed locus ille solummodo, per quem aqua decurrit, & ripis continetur; sic etiam, quia nomine Ecclesiæ ex proprietate sermonis, non veniunt schalæ exteriores, neque porticus, sed solum locus sacer murorum ambitu circumdatus, per *Glos. ad cap. quærelam, ne Prælati vices suas in ver. præfatam Ecclesiam*, & facit *cap. de fabrica de consecr. dist. 1.*, ideo in eis mutilans ab Ecclesia non repellitur.

Idem resolvendum, si homicidium, vel mutilatio, committeretur in ipso Ecclesiæ ostio, modo non intra limen, & clausuram; tenet Sperellus *cit. num. 52. usq. ad finem*, nec apparet ratio excludendi multilantem, vel occidentem à beneficio immunitatis, nam simpliciter dici non potest, quod in Ecclesia existat, sed partim extra, & partim intus, ex *Glos. ad cap. Cum sanctam de panit. dist. 2. in ver. vir ergo*, per ea, quod *qui in porta est, partim intus est, & partim extra, partim videtur, & partim absconditur.*

Immo potius totaliter extra Ecclesiam, ex eo quod ponderant DD. apud allegat: quod ostium sit de Ecclesia, & non in Ecclesia; & quod porta citra limen dicatur esse extra Ecclesiam, adeout delictum in ianua commissum reputetur patratum extra Ecclesiam; & propterea concludunt per seminis, vel sanguinis effusionem ibi factam, Ecclesiam non pollui, sicut, nec polluto Cæmeterio, ipsa polluitur, *cap. si Ecclesia de consecr. Eccl. in 6. lib. 3. tit. 21. Plac. præc. Episc. part. 1. cap. 1. art. 4. num. 11.*

Et facit quod beneficium immunitatis sit latè interpretandum, dum lex non resistit, cum sit causâ pia, favorabilis Ecclesiæ, & nemini in particulari præjudicans; præsertim quoque, quod in odiosis, & cum agitur de excludenda immunitate Ecclesiastica, nomine Ecclesiæ, neque veniunt schalæ, testum, atrium, portæ, per *Panimolla decif. 84. num. 51.*

III. An patrans homicidium in Sacristia immunitate privetur?

Resp. Negativè ex jam adductis; & ampliùs, quia de exi-

- 20 stente in Sacristia non potest formaliter pronunciari, quod sit in Ecclesia, nam, ut distincta, & separata considerantur juxta Textum in *cap. alleg. si Ecclesiam per infra scripta*: ubi non unum, sed plura cœmeteria esse noscuntur, quæ, quamvis sibi coherentia, pariete tamen medio se junguntur; & ibi Glos; in *ver. pariete*, notat, quod paries divisionem inducit, unde paries efficit, ut res sic divisæ dicantur numero plures; propterea potius deberet dici patrari extra Ecclesiam, seu in officina Ecclesiæ, quam intra, & esse denudatum qualitatem à Gregoriana requisita, ut immunitas non suffragetur mutilanti, & occidenti in Ecclesia. Secus dicendum si Sacristia esset deputata ad mortuos sepeliendos, & in ipsa esset Altare ad celebrandum; nam tunc reputaretur, ut ejusdem Ecclesiæ Capella, & unum corpus cum ipsa constituere; quod ex ipso Sperl. *decis. 61. n. 2.* concluditur.

- Sic pariter, si Laicus mutilet, vel occidat in Monasterio, immunitate non privatur; ad quod; præter adducta, facit, quod versetur in casu virtualiter à Gregoriana excluso; quæ ad effectum, ut quis ob violatum locum religiosum immunitate privetur, firmat, ut homicidium, vel mutilatio sequantur in *Cœmeteriis, vel Ecclesiis*, constat autem, quod nec ipsa Monasteria, nec dormitoria Religiosorum, refectoria, cubicula, vel eorumdem officinæ, cœmeteria, Ecclesia, aut loca sacra dici possint; super quo dubium excitari inutile est; cum nec sint per Episcopum consecrata, vel benedicta, neque ad divina, & ad mortuorum sepulturam deputata; unde fit, quod
- 21 nec sanguinis effusio, nec actus veneri in eis habiti sint sacrilegia, per edicta à Navarro, Grassio, & Filiuc., *cis. à Sperello num. 22. decis. 62.* utpote habiti in loco non sacro; quod Sanchez de *Matrim. lib. 9. disp. 15. num. 42.* ampliatur, etiam si adesset Altare ad celebrandum ibi constitutum, quia reputabitur tunc, ut privatum oratorium.

Quod firmari potest, ex quo exclusio ab immunitate fit pœna; in *panis autem juxta 49. regula Juris in 6.* benignior est interpretatio faciendâ; benignius autem interpretamur nos, quam, qui prætendunt eum in casu non gaudere.

IV. An ea in præfatis sub spe immunitatis committens, immunitate privetur? Affirmativa habetur textualiter in *cap. immunitatem lib. 3. hoc tit.* ubi Greg. IX. Toletano, & Compotellano Archiepiscopo rescripsit, *mandamus quatenus publicè nunciatis, tales, (hoc est spe immunitatis delinquentes) non debere gaudere immunitatis, privilegio, quo faciunt se indignos, frustra legis auxilium invocant, qui comittit in legem;* propter quod plures apud Sperellum *decif. 60.* idem firmant, post quos Ameno *cit. tit. 7. §. 6. assassinium num. 39.* scripsit oppositum non esse sustinendum, utpote nutriendum, & tribuens incentivum delinquendi.

22 Verum ex Textu non concluditur, nam ibi Pontifex loquitur in terminis specificis de committentibus homicidia, & mutilationes in *ipsis Ecclesiis, vel eorum cœmeteriis;* ideo disposita videntur restricta ad ea loca in individuo, & non posse extendi ad talia, quæ non sunt Ecclesia, nec cœmeterium; adeoque, nec ad scholas, porticum, ostium, & Ecclesiæ atrium.

Nequid id probandum alicujus momenti absolute reputatur, quod Ameno considerat, nam si absolute concluderet, nullum sanè delinquentem Ecclesia defenderet: & in quocumque casu fiscus secularis semper contra immunitatem allegaret reum sub spe immunitatis, vel intra, vel prope Ecclesiam deliquisse, & sic immunitas, quæ est ob Ecclesiarum reverentiam inducta, evanesceret; ideo resolvendum cum Sperel. quod delinquens in illis, etiam cum spe immunitatis, non sit ejusdem beneficio privandus; sicut absolutionis beneficio, non privatur committens tempore Jubilei reservatum, vel admixtam habens censuram, sub spe absolutionis consequendæ, ut in terminis considerat Bonac: *tom. de leg. disp. 3. quest. 7. §. 4. ver. 14.* & ex ipso notavit Sperellus *num. 19.* peccare cum spe, vel sine spe immunitatis non variat in nostris terminis effectum, quia non ponit crimen esse patratum in Ecclesia, vel Cœmeterio; in quibus, si mutilatio, vel homicidium committatur, immunitas delinquenti, tam ex *cap. inter de immunit.* quam ex Gregoriana non suffragatur; videas resolutionem in terminis S. Cong. Immunit. in unâ *Verulana 2. Maii 1651.* apud Pigna-

gnatellum *tom. 1. consul. 471.*, quæ mandavit quosdam absolvi, qui ab Ecclesia confugam extraxerunt, sub prætextu, quod non gauderet, quia propè Ecclesiam deliquerit.

Adeo quod nec occasionem per se tribuit peccandi, extra, & prope Ecclesiam, nam ipsa primo, & per se est inducta ob reverentiam debitam locis sacris, aut Religiosis, ut notat Pignat. *tom. 1. consul. 91. num. 3.* & homines dumtaxat ex propria malitia possunt ea ad alium finem trahere.

V. An testum Ecclesiæ, & Monasterii sit locus immunis.

Resp. affirmativè cum eodem Sperello *decis. 63.*, ratio est, quia apud ipsum *num. 8.* civilia jura firmant domum ex duabus constare, ex solo, & superficie: vel secundum alios ex tribus, fundamento, pariete, & testò; & quod testum sit pars integralis domus, non obscurè significat Calvinus Lexicon Juridicum exscribens plurimum sensum fuisse, quod domus non dicatur, quæ adhuc contestata non est.

Ex quo fit, quod Immunitas Ecclesiæ, & Monasterio concessa indubiè, & testò concessa dicatur, adeo ut existens in ipsorum testò, in loco existere dicatur immuni, quod videtur non posse negari, quemadmodum, nec de existente supra testum Ecclesiæ, & Monasterii dici nequit, quod non sit intra Ecclesiæ, & Monasterii situm, per tradita à Suarez. *de stat. Relig. lib. 3. cap. 9. num. 8. ver. sed quid, si quis supra testum à Sperello alleg. num. 9.*

Nec obstat, quod in testò vulneratus, non dicatur vulneratus in domo, nec in eo sacrilegium comittatur, id enim procedit, quia in odiosis (*juxta 15. regula juris in 6. odia restringi, & favore convenit ampliari*) stricta est facienda interpretatio. Super quo cum Sperello *decis. 62. num. 24.* ponderetur, quod locus sacer ad effectum inducendi sacrilegium non ita latè sumitur, sicut ad effectum gaudendi Ecclesiastica immunitate; ex eo, quod cum agitur de custodiendo immunitatis beneficio, sumus in favorabilibus, & cum agitur de graduando delicto sumus in odiosis, & pœnalibus; ideo tunc, sic interpretatio ampliatur, ut idem sit judicium de Ecclesia, & ejus accessoriis, & in alio casu restringitur; idem apud ipsum fir-

firmat
loqui
tenus
lam c
ne Ec
ipsa
supr
junc
to; i
dunt
prot
rò ip
fave
repi

Ecc
Jud
subi

Ec
Ec
qu
qu

Ne

ti
cr
ri
p
di

f
f
c

firmat Suarez. *tom. 1. de Relig. lib. 3. cap. 9. num. 1.* cum aliud sit loqui de violatione Ecclesiæ, quatenus polluitur, & aliud, quatenus ejus libertas, sive immunitas ad defendendos reos, ad illam confugientes, violatur; nam in casu de pollutione, nomine Ecclesiæ non venit, nisi corpus ipsum internum, neque ipsa polluitur per effusionem sanguinis, vel seminis factam supra tectum, vel in turri, vel alio simili loco, cum ea conjuncto, & extra illam existente, & ad sacros usus non deputato; in eo verò quoad immunitatem, omnia illa comprehenduntur ob tactam rationem; quia quod Ecclesia per actus prohibitos polluitur, & est gravamen, & damnum, quod verò ipsa possit tueri reos ad se confugientes, privilegium est, & favor, ac propterea istud late interpretationis, illud strictæ reputatur.

VI. An Clerici delinquentes possint à suis Prælati ab Ecclesia extrahi? & sic, an immunitas liget dumtaxat manus Judicum secularium, an etiam Ecclesiasticorum, quoad suos subditos?

Dubium habetur in terminis apud Sperellum *decif. 59. num. 34.* considerantem Gregorianam ligare Judices, etiam Ecclesiasticos, ut, nec per ipsos possint Clerici in Ecclesiis delinquentes, in casibus etiam in ea non exceptis, ex illis extrahi; quæ, ut à *num. 35.* in fine notat, est S. Cong. Immunit. *decif. 10.*

An Religiosi delinquentes in proprio, vel extra Monasterium, in eo gaudeant immunitate Ecclesiastica.

Ad quod Panimolla *decif. 84. num. 36.* duas refert sententias; prima, quod gaudeant, adeo ut ad ea confugientes, pro criminibus non exceptis in Gregoriana, ab eorum Superioribus, seu Judicibus Ecclesiasticis extrahi nequeant; & propterea incurrere pœnas inflictas contra violentantes immunitatem Ecclesiasticam, & indebite extrahentes.

Secunda, quod non gaudeant, aliquin numq. possent à suis Superioribus incarcerari, cum ferè semper sint in Monasterio gaudente Ecclesiastica immunitate; & sic delicta ab eis commissa remanerent impunita, daretur ansa delinquendi, & disciplina regularis penitus destrueretur, & hanc à Sede Aposto-

stolica approbati ipse considerat ex *Diana resol. moral. part. 1. tract. 1. de immunit. Eccles. resol. 25. ver. sed contrarium*; dum quotidie ex appellationibus ad Sac. Cong: vel ad Pontificem per Religiosos subditos, deductis, videt Superiores, processus formasse adversus eos delinquentes, judicialiter super delictis intra Monasterium commissis sententias pronunciasse; non ponderata ratione privilegii immunitatis Ecclesiasticæ, vel eas eo ex titulo nullas declarando, vel contra Superiores, tamquam immunitatis Ecclesiasticæ violatores, procedendo; ex quo videtur resultare, quod sciente, & patiente Pontifice, iisdem Superioribus tribuatur facultas, & jurisdictio in hujusmodi causis procedendi.

Quod comprobari, & potest deduci ex dispositione adjecta in Decretis de Apostatis, & ejectis sub Urbano VIII. præferentibus modum, & taxantibus formam servandam super incorrigibilium expulsiōe, tum in probatione incorrigibilitatis juxta dicta *cap. Off: quoad incorrigibiles expellendos*, tum in aliis, de necessitate præmittendis sententiæ expulsiōis; quæ certè Superioribus deberent præsumi prohibita, si Religiosis delinquentibus in propriis Monasteriis ex Gregoriana beneficium immunitatis assisteret.

Et firmari quoque ex Decreto Trid: *sess. 25. cap. 14. de regularibus, statuentis non subditum Episcopo in casu notorii delicti, juxta dicta cap. Off: quoad delicta t. 1. ad Episcopi instantiam esse à proprio Superiore puniendum*; quod reperitur innovatum, & sub graviſſimis penis eisdem Regularibus à Clemente VIII. injunctum, prout in ejusdem literis loco *cit. num. 5.* plenius continetur.

Neque præsumendum est præfatis esse præceptam punitionem exercendam contra delinquentem, in locis extra Monasterium positis; nam in eis nec jurisdictionem exercere, et Tribunal erigere valent; cum hæc nulli sint concessa, nullusq. similium exercitium possit extra proprium territorium prætere, & ad alienum extendere; ea enim sunt extra Superioris Regularis territorium; nam cum territorium à terrendo *juxta Calvinum Lexicon Juridicum, & Sperellum decis. 127.*

num. 19. dicatur, quatenus Judex ibi terrere, & jurisdictionem exercere potest; sequitur loca, à Monasteriis distincta, non esse de territorio, sed extra jurisdictionem Regularium; ideo si eis datur, ut delinquentes sibi subditos corripiant, necesse est, ut id obtineant exequendum in loco, qui extra eorumdem territorium non sit, adeoque in Conventu, cum quicumque alius extra illud contineatur.

Præsertim quia punitiones, & correctiones per Regularium Superiores in delinquentes sibi subditos exercitæ, sunt de pertinentibus ad conservandam disciplinam Regularem, evitanda scandala in populo, & naturam correctionis retinent; punire autem ad correctionem, etiam in loco immuni, non est eis prohibitum, ad quod facit resolutio. Sac. Cong. Immunit. quæ sub die 31. *Augusti* 1649. rescribens Episcopo Aretino petenti; *Se un Canonico ritrovato nella sua casa Canoniale contigua alla Chiesa, in frangenti con una donna maritata, si sia potuto, con la medema donna, carcerare nelle Carceri Vescovali senza pregiudizio dell' Immunità.* Respondit posse ad correctionem; apud Pignatell. tom. 1. *conf.* 435. & ex Panimoll. cit. *num.* 44. in una Interamnen. censuit, Episcopum potuisse extrahere Archibresbyterum de Piedelucio à propria domo Parochiali, & carcerare ad effectum correctionis tantum 27. *Mar.* tii.

Sic etiam ex *cap. cum voluntate de sent. excomm. lib.* 5. *tit.* 39. potest Prælati Regularis causa correctionis, vel ratione Officii, & jurisdictionis, ut notat Engel. eodem *lib.* & *tit.* à 2. 4. *num.* 141. juxta gravitatem culpæ, Monachum corporali castigatione afficere.

Licet, quando non agitur ad correctionem, sed ad ultiores penas Canonum, aliter ex eodem Panimolla *num.* 45. censuerit in una *Mutinen. die* 18. *Februarii* 1631.; & in alia *Ariminen. 2. Maii* 1661. videri potest Lezana tom. 2. *ver immunitas* à *num.* 6. & Layman. *Theolog. Moral. num.* 4. *tract.* 9. *cap.* 3. *num.* 11.

Sed quid dicendum, si Religiosus delinquens in Monasterio, ad ejusdem Ecclesiam confugiat, & protestetur; *voglio, Tom. II.*

G

qui

qui godere l'immunità concessa: & nihilominus ab ea jussu Superiorum extrahitur?

Juxta superius dicta, & ea, quæ tradit Engel. *Colle. uni. Jur. Can. lib. 3. tit. 49.* distinguens inter pœnam infligendam Religioso delinquentique, si potius correctionem sapiat, quam vindictam, in foro externo sceleri, debitam dicendum, immunitatem ei non suffragari; quia præsumitur non fuisse Pontificis mentem per immunitatem Ecclesiasticam tollere morum correctionem, & disciplinam Regularem evertere; facit *tecc. inter alia de immunit. per hæc: super hoc tamen quod ini-*
 29 *que fecit, est alias legitime puniendus:* nec Superiores extractionem mandantes, vel executores censura ligantur, juxta novissimam Sac. Cong. Immunit. resolutionem in una Aëgna, ut infra.

30 „ Exposuit Sac. Congregationi super Immunitate Ecclesiastica, & controversiis jurisdictionalibus Fr. Carolus de Montecchio Ord. Minorum Observantiæ Reformatorum S. Francisci, se extractum fuisse de mandato Patris Provincialis, ab Ecclesia Conventus Aëlini, in quo morabatur, instando propterea declarari incidisse in excommunicationem, tam ipsum Provincialem, quam Fratres executores; Et eadem Sac. Cong., auditis rationibus à P. Procuratore Generali Ordinis allatis, inter quas adductum fuit prædictum Fratrem Carolum extractum fuisse ad correctionem, & ob id ad domum discipline translatum, censuit, Provincialem, aliosque Fratres professos non incurrisse. Romæ hac die 19. Aprilis 1701.

G. Cardinalis Carpineus.

Jo: Vallemannus Secr.

Loca, quæ immunitate gaudent, enumerant Layman. *num. 2. Engel. nu. 10. Lancellottus inst. Jur. Can. lib. 2. de im-*
 31 *munitat. tit. 20.* & per Gregorianam sunt quæcumque loca Sacra, & Religiosa; nomine loci Sacri ad hunc effectum per Lancellottum in Jure Canonico intelligitur quilibet, sive publicus, sive privatus auctoritate Episcopi consecratus, vel
 be-

IMMUNIT. ECCL. ET MONAST.

benedictus, ac ad Sacra peragenda, vel ad sepeliendos mortuos deputatus, ut Ecclesiæ, Basilicæ, Capellæ, Cæmeteria &c.

Nomine verò loci Religiosi, quoad eundem effectum, veniunt domus Religioforum, seu monasteria Regularium, cum toto ambitu claustrum, & clausuræ, prout colligitur *cap. Ligna, dist. prima de cons. claustra* nimirum, Dormitoria, Hortus, Mansiones familiarium, & animalium, Officinæ, porticus, ex Panimolla *decis. 88. num. 25.*

Item Hospitale auctoritate Episcopi erectum juxta *cap. ad hæc de Relig. domibus lib. 3. tit. 36.*

Item Palatium Episcopale, & atrium Ecclesiæ *cap. id constitutum 17. quest. 4.*

Item Cæmeterium, quamquam ab Ecclesia separatum, modo auctoritate Episcopi sit designatum *cap. cum Ecclesia hoc tit.*

Item Porticus Ecclesiæ ex *Sac. Immunit. in una Spoletana 7. Februarii 1630. & in una Camerinen. 3. Aprilis 1635. Pignatell. tom. 1. conf. 169.*

Item Domus Collegii de Propaganda Fide ex eadem die 8. Martii 1650. *ibid. conf. 452.*, & Domus Ecclesiæ, quæ inservit pro habitatione Sacristæ, & si ab Ecclesia disjuncta, ex eadem 28. Februarii 1662. *ibid. conf. 457.* & Domus Canonialis prout ipse *conf. 474.* colligit ex una *Perusina 14. Maii 1652.*

Item Seminarium, & quælibet alia loca auctoritate Apostolica, vel ordinaria erecta, ut loco alleg. Lancellottus.

Non gaudent Apothecæ, Laicis locatæ, habentes ingressum ex platea, vel via publica; ita *Sac. Cong. Immunit. in una Narnien. 28. Februarii 1662. Pignatell. conf. 458.* Nec domus contigua Ecclesiæ, quæ præter januam, viæ publicæ correspondentem, habet etiam egressum in Choro ejusdem Ecclesiæ, maxime si sit Laicorum, *ibid. conf. 459.* ex eodem 20. Februarii 1662. in una *Pennen.* Nec Capella Carcerum, vel contigua carceribus *ibid. conf. 452.* ex eadem in una *Tudertina 12 Junii 1663.*

Nec Oratoria in privatis domibus existentia per Lancelottum, aliosque apud Pignatell. *conf.* 91. Engel. *num.* 11. & facit Glos. ad. *cap. quia contingit in ver. Altare*, ex eo quod, tametsi ibid. Missæ legantur, adhuc tamen dici propriè loca Religiosa, Deo dicata, non possunt, cum ad Domini domus arbitrium possint ad profanos usus applicari, & converti.

Immunitas Ecclesiæ ampliatur ex Lancelotto, & Spello *num.* 20. ad Ecclesiâ autoritate Episcopi ædificatam, in qua divina celebrantur Officia, tametsi non dum sit consecrata, textus expressus *cap. Ecclesiæ hoc sit.* ubi Glos. *in ver. adimitur*, notat, quod ratione divini Officii, quoad privilegium immunit. eodem gaudet, quo & consecrata.

Item ad Ecclesiâ, sive autoritate Episcopi destructam, vel cum spe reædificationis; tenet Engel. *à num.* 10.

Item ad Ecclesiâ sanguinem pollutam, aut interdictam, ne in ea divina celebrentur, cum semper in possessione reverentiæ sibi debite remaneat; nam pollutio, & interdictum, non ex culpa Ecclesiæ, sed hominum delinquentium evenit; & ideo ei non potest præjudicium inferre: parificat Engel. *num.* 11. exemplo Clerici ex propria culpa interdicti, aut excommunicati, & nihilominus privilegia Clericalia retinentis.

Item ad totam Ecclesiæ Fabricam, Atrium, Claustrum, ambitum, dormitorium, Sacristiam, fores, scalas, testum, & alia Ecclesiæ adhærentia *cap. si quis contumax* 17. *quæst.* 4. juncta Glos. *in ver. adherentibus*; quod ideo eodem gaudent privilegio cum Sacris; & ad loca existentia in circuitu 40. passum, quoad Ecclesias majores, & triginta, quo ad minores, *cap. sicut antiquitus* ibid. verum ex Zerola in *prax. Epif. par.* 1. *ver. Immunitas* 2. 12. testatur Engel. *à num.* 10. hodie immunitatem nõ attendi ultra fines Cæmeteriorum; & non gaudere plateam Cathedralis, tametsi ex veteri consuetudine fuerit observatum, declaravit Sac. Cong. Immunit. 27. *Januarii* 1665. in una *Narnien.* cujus sententiam sub die 21. *Februarii* ejusdem anni Sanctiss. approbavit, & executionem præcepit, Pignatell. *conf.* 436. qui, ut ibid. *conf.* 463. sub die 10. *De-*

cembris 1658. in una *Farlimpopoli*: censuit gaudere domum *Parochi*, licet non adbareat Ecclesiæ.

Videtur etiam ex Gregoriana in ver. *domibus Regularibus*, locisque Religiosis immunitatem extendi ad hospitia, Grangias, & infirmarias Religiosorum, dummodo in eis sit Ecclesia cum campanis, & divina celebrentur Officia; secus si sint loca pure Secularia.

Privilegium immunit. suffragatur ex Lancellotto ver. *ampliatur num.* 11. Engel. *num.* 12. Layman. *num.* 4. ad confugientem ad Sacerdotem portantem Sanctiss. Eucharistiæ Sacram. ut inde avelli non possit, & ad palatia Cardinalium ex Lancellotto ver. *ampliatur* 10. & ad apprehendentem, sed adhaerentem muro Ecclesiæ Panim. *decis.* 88. *num.* 27.

Ecclesiæ immunitas violatur per extractionem delinquentis, capturam, & carcerationem in Ecclesia, prout expresse Gregoriana, & ipsa Sac. Cong. Immunit. apud Pignatell. *tom.* 1. *conf.* 126. declaravit ligare in Ecclesia confugientem
 32 ad ipsam esse contra immunitatem; quæ etiam violatur spoliando armis, licet vetitis, ad eam confugientes, prout eadem Sac. Cong. resolvit apud Sperel. *decis.* 127. *num.* 26. & præcipue in una *Neritonon.* 13. *Januarii* 1628. in qua dixit practicandam non esse doctrinam Covaruvix ex adverso sentientis; imò & per quamcumque nocibilitatem reo confugienti illatam, ex Pignatell *conf.* 168. *num.* 4. ex privilegio enim immunitatis debet conservari in eo statum, in quo erat tempore fugi, ut textualiter habetur *cap. diffinivit* 17. *quest.* 4. ut infra. *Diffinivit Sac. Concilium*, ut nullus audeat confugientes ad Ecclesiam, vel residentes inde abstrahere, aut quocumque nocibilitatis, vel damni, vel spoliis residentibus in loco Sancto inferre.

Ex quibus liquet, non posse impediri, quin alimenta reo subministrantur, alioquin certe, vel extremum nocumentum mortis inferretur, vel per indirectum ab Ecclesia extraheretur, ut notat Engel. *num.* 20. *Dico* 4. observans alimenta esse ex bonis delinquentis desumenda, vel ab ejusdem propinquis, & in casu, quod apud istos non reperirentur, mo-

vendi essent fideles de debito, quod ex lege charitatis habent subveniendi extreme indigenti; & si ex his nullus reperiretur misericors, expensis Ecclesiæ deberet ali, ut firmat Lancellottus *in ver. voluerunt*; & facit *cap. Aurum 13. quæst. 2.* vel Ecclesiasticorum, etiam Regularium, qui *tenentur vitam, & membra confugientis servare cap. inter alia de immunit.*

An autem violaretur ab extrahente eum, qui suæ extractioni consentiret? Quamquam negent aliqui, ponderatis rationibus, quod quemadmodum confugiens, etiam Restoribus invitis, potest ex propria voluntate ab Ecclesia exire, quin immunitatem lædat, sic potest consentire, ut ab Ecclesia à birruariis extrahatur, & Curia Laicalis fortiis, ac posse tradatur, & sic extractus declarare se in carceribus Secularibus velle remanere; volentem enim ex 27. *Regul. juris in 6.* injuria non infertur, præsertim quia quilibet potest per expressam, vel tacitam renunciationem suo privilegio, & favori renunciare, ut in nostris terminis, juncta *Gloss. in ver. imputaret*, textualiter firmat *cap. Uxor Felicis 17. quæst. 4.* signanter quia privilegium immunitatis præsumitur principaliter concessum intuitu personarum, confugientium, & non Ecclesiarum.

Et à fortiori procedere scribunt apud Sperel. *decif. 104. num. 6.* dum Judex Laicus ab Episcopo extrahendi reum licentiam petit, & ei injuste denegatur; ex eo quod immunitatis privilegium Judicis Laici jurisdictionem non impediatur, sed suspendatur ad tempus, donec ob Ecclesiæ reverentiam obtineatur extractio, & consignatio per Episcopum facienda; quod confirmare putant allegando, si reus sit præfati Judicis subditus, & locus, in quem se recipit, in ejusdem territorio.

Attamen est absolute affirmandum; nec ex motivis ex adverso adductis negativâ concluditur, quæ ex Gregoriana in distincte prohibens extractionem, ex integro reprobat; neque obstat, quod Judex ab Ecclesia volentem abstraheret, quia tametsi refuge liberum sit ex ea, etiam invitis rectoribus, exire, quemadmodum ad eam libere confugit, tamen ex suppositione, quod in Ecclesia maneat, consentire nequit, ut inde extra-

ha.

hatur, vel in ea ligetur, & est prorsus falsum eum posse immunitatis privilegio renunciare.

- Quod suadetur, ex quo hujusmodi privilegium datum non sit personis confugientium, sed specificè, & directe Ecclesiis, ut pluribus allegat. eruditissimus firmat Sperell. *dec. 104. num. 79.* licet indirectè in beneficium rei ad eam confugientis redundet: eo modo, quo dicimus legatum Fratribus Ecclesiæ S. Franc. pro Missarum celebratione factum, non Fratribus esse directe relictum, sed illi loco, qui ex celebratione honoratur, tamen commodum ad inhabitantes Religiosos descendat;
- 36 ideo jura clamant nullum eidem renunciare posse; nam, quamquam id concederetur in casu, quo nulli renunciatio præjudicium afferret, nequit resolvi, in terminis in quibus jus tertii læderetur, & tertium non consentiret, ut in casu; in quo sane violentia irrogaretur Ecclesiæ, in præjudicium privilegii sibi concessi, quæ quidem minime consentit; nec renunciatio tenet respectu ipsius renunciantis ex doctrina *Rota decis. 170. sub. numero 4. ver. nec obstat*, cum præjudicium tertii est inseparabile, prout esset in terminis nostris.

- Sic Clericus nequit privilegio fori renunciare, ex eo quod non in ipsius dumtaxat, sed in totius Ordinis Clericalis favorem tributum consideretur *tex. in cap. at si Clericus cap. cum non ab homine de Judiciis lib. 2. tit. 1. cap. si diligenti; cap. significasti de foro competenti, & lib. cit. tit. 2. & ibi communiter DD. & expresse cap. contingit il. 1. de sentent. excomm. lib. 5. tit. 39.* nec Regulares privilegio exemptionis, utpote, etiam favorem Sedis Apost. ex Sperell. *nu. 87.* concernenti; & generaliter, nullus cum præjudicium tertii est inseparabile, prout est in hac materia.
- 38

- Sequitur quod Laicorum jurisdictio quoad effectum extrahendi ex Ecclesiis Laicos, nedum suspensa, sed prorsus sit extincta, eisque sit absolute interdictum ejusdem exercitium, in reum sibi subditum in Ecclesia, uti extra suum territorium, vel in loco exempto existentem; jurisdictio enim ex Sperello *num. 5.* adheret territorio, sicut nebula insidens Paludi, &
- 39 extra proprium exerceri non potest; *cap. ut animarum de con-*

constit. in 6. lib. 1. tit. 2. Ecclesiæ autem, quoad jurisdictionis exercitium per Laicos, sunt extra Principum Secularium territoria; imo, quamvis dici posset, quod essent in eorundem territorio, numq. tamen verificatur, quod propriè de ipsorum sint territorio: nisi quoad protectionem, non quoad impugnationem.

Quæ distinctio à Sperello à *num. 47.* applicatur, ut Ecclesiæ ipsæ, & personæ exemptæ contineantur in uniuersitate territorii, & populi in iis, quæ earum favorem respiciunt, ut nimirum gaudeant, & uti possint privilegiis, & statutis territorii, & populi pro se, & ad proprium commodum; secus, quantum ad ea, quæ concernunt ipsorum exemptorum onus, ac gravamen. Dubitatur: an, qui vincetus, & ligatus per cæmeterium, Ecclesiam, aut Monasterium ducitur, possit exclamare, volo *hic immunitate gaudere*, adeo ut ex eis extrahi non possit, sed liberè debeat dimitti?

Ad quod negativè dicitur ex Engel *num. 17.* & Sperello
 40 *num. 62.* quæ communior est sententia; cum præfatus ad Ecclesiam liberè non confugiat, sed invitus ducatur; Ecclesia verò confugientem liberè tutatur, non inductum; nam Grego-
 41 riana non de ductis, sed de confugientibus ad Ecclesias, loca Sacra, & Religiosa, loquitur, ut ibi expressè; & facit, quod is violenter ab Ecclesia, Cæmeterio; vel Conventu non extrahatur, neque ullam patiatur in Ecclesia violentiam, cum numq. in eadem liber, ac sui juris fuerit. Legimus Ecclesiam eum, qui liberè eam ingreditur, liberum conservare, & in libertate defendere; non verò, quod justè capturato, & inviterè à satellitibus, justitiæque ministris in vinculis per eam ducto, sit locus asyli; per edicta à Covaruvia *lib. 2. variar. resolut. cap. 10. num. 13.*, & probatur à simili, ex Engel de confu-
 42 giente ad Sacerdotem portantem Eucharistiam, qui apud eum immunitatem reperit; quæ non suffragatur ei, ad quem Eucharistia ad carceres deferitur.

Sic etiam cum, Religiosus damnatus, de uno ad aliud Monasterium ducitur, licèt ex primo extrahatur invitus, tamen loci immunitas ex Fagnano *in 2. part. 3. decretal. cap. inter alia*
 43 *de*

de immunit. num. 43. non violatur, quia id fit Canone permittente Arg: cap. qui peccat 23. quest. 4.

44 Justè ab Ecclesia evelli non potest, qui è manibus Mici-
strorum justitiæ per vim se eximit, aut rupto carcere ad Ec-
clesiam confugit; quippe jam se in libertatem recepit, in qua
per Ecclesiam defenditur; ut ex Covaruvia ibid.

Quæritur an Judex Laicus possit in loco sacro, & immu-
ni vulneratos, vel Testes examinare?

Resp. negativè, eis enim textualiter, interdicitur cap: Cum
45 Ecclesia, alleg. tit. de immunit. ut infra; „ Cum Ecclesia Dei
„ secundum Evangelicam veritatem Domus orationis esse de-
„ beat, non spelunca latronum, aut sanguinis forum; secula-
„ res Judices causas, ubi de sanguinis effusione, & corporali pe-
„ na agitur, in Ecclesiis, vel cœmeteriis agitare sub intermina-
„ tione anathematis prohibemus, absurdum enim est, & cru-
„ dele, ibi judicium sanguinis exerceri, ubi est tutela re-
„ fugii constituta; „ ut ibid: tradunt DD. communiter, &
post alios idem firmat Panimolla decis. 95. adnot. 1. num. 20. &
26., & Sperellus decis. 51. num. 6. & nu. 7. observat nedum acta
causarum Criminalium, sed etiam Civilium eisdem in præfa-
tis locis interdici, quod probat ex cap. decet hoc tit. in 6.

Et procedit, ut nec de licentia Ordinarii id, vel exhuma-
re occisorum cadavera, ad effectum recognitionis, possint, ut
in terminis rescripsit S.C. Immunit: apud alleg. Panimollam,
& Sperellum, ut infra.

Quæritur à S. Cong. declarari. „ An Episcopus, tamquam
46 Ordinarius, possit concedere licentiam Judici Laico, ut exa-
minet, præsertim cum juramento, & formaliter, aliquem
reum, vel testem in Ecclesia, vel alio loco immuni? & an Epi-
scopus teneatur, etiam invitus, licentiam concedere curiæ
exhumandi cadaver occisi ad recognitionem faciendam?

Die 2. Maji 1629. S. Cong. super controversiis jurisdic-
tionalibus, censuit Episcopum non posse hujusmodi licentiam
concedere, etiam vigore literarum S. Cong. super ejedione,
sed petendam à Sede Apostolica; nec, quod cadavera exhume-
tur, ut fiat recognitio in Ecclesia, sed extra, & arbitrio ipsius

„ Episcopi, quæ declaratio fuit ab eadem confirmata, die 8. Augusti 1645. ut sequitur; S. C. prævia matura discussione, & communi omnium Patrum consensu, censuit standum in decisis sub die 2. Maii 1629., scilicet Episcopos posse corpora humana, vulneratos, & Testes extrahi facere extra Ecclesias, & loca immunia ad effectum recognitionis, & probationis corporis delicti per Judices, & Ministros Laicos faciendâ, eorundem ipsorum Episcoporum arbitrio, rectè tamen regulato, non autem posse facultatem concedere eisdem Judicibus, & Ministris Laicis faciendi in dictis Ecclesiis, & locis immunitibus actum aliquem recognitionis cada verum, seu examinis vulneratorum, & testium, nisi in casu urgentis necessitatis, quando Summus Pontifex commodè adiri non potest, idque pro eorundem Episcoporum arbitrio, rectè tamen regulato; Superioribus verò regularibus minimè licere, etiam in Ecclesiis, & locis immunibus ipsorum regularium, sed id ad Episcopos solum spectare.

Quæritur secundo: an id possit prætendi vigore consuetudinis?

Resp. Negativè, & præsupponendum cum Sperello *de cist.* 104. *num.* 11. plures allegante, immunitatem Ecclesiarum esse de Jure Divino, quod patet ex *lib. Num. cap. 35. ver. 6. Deut. 19. à ver. 3. Josue 20. ver. 2.*, ubi legitur rex Dei ordinatione ad fugitivorum subsidium fuisse loca refugii constituta; habetur *cap. quamquam de censibus in 6. & tradit Trid. sess. 25. cap. 20. de ref. Cupiens, & infra, nec permissuros* (Principes nimirum seculares) ut „ Officiales, ac inferiores Magistratus Ecclesiæ, & personarum Ecclesiasticarum immunitatem, Dei ordinatione, & canonicis sanctionibus constitutam, aliquo cupiditatis studio, seu inconsideratione, violentia; & *max.* decernit itaq; & præcipit Sacros Canones, & Concilia Generalia omnia, necnon alias Apostolicas Sanctiones, in favorem Ecclesiasticarum personarum, libertatis Ecclesiasticæ, & contra violatores æditas, quæ omnia, præsentī etiam Decreto innovat, exacte ab omnibus observari debere. „ Ex quibus habetur Ecclesiarum, & Ecclesiasticorum immunitatem esse de Jure Divi-

no, & Canonico, imò, & Civili, ut firmat Lucius III. *cap. cit. inter alia de immunit.*

49 Ideo constat contra immunitatem consuetudinem non valere, nam consuetudo Juri Divino, & Sacris Canonibus contraria introduci non potest, ut tradunt DD. *ad cap. Cum tantò de consuetudine lib. 1. tit. 4.* utpote iniqua, & irrationabilis, quod firmat Sperellus *decif. 282. num. 18.* irrationabilis autem, illa dicitur, quæ est contra Ecclesiasticam libertatem, *cap. Cum terra, cap. Sacrosancta, cap. Massana, de elect. lib. 1. tit. 6.*, & quæ ab jure improbatur, *cap. ex frequentibus de institutionibus lib. 3. tit. 7.*, & facit Glof. *ad alleg. cap. cum tantò in ver. rationabilis*, eam rationabilem nominans, quam jura non improbant, nec obviat Canonicis institutis.

Et procedit, etiam si Laicus pro se adduceret immemorabilem, cujus initii non extaret memoria; nam immemorabilis non valet per Sperellum *num. 35.* quando simpliciter tollitur propter ejus irrationabilitatem, etenim cum ratio sic veluti causa formalis consuetudinis, præcisa ratione, nec ipsa subsistit.

50 Quod consuetudo, quæ canonicis obviat institutis, nullius sit momenti, habetur textualiter *cap. ad nostram, cit. tit. de consuetud.* ideo potius censetur corruptela, *ex cap. Cum Venerabilis eodem tit., & cap. Consuetudinem simili tit. in 6.* utpote sacris Canonibus inimica; etiamsi fuerit per tempus immemorabile servata, non propterea sumit vires; nec tempus immemorabile operatur, ut id, quod est irrationabile, rationabile fiat, *ex alleg. cap. Consuetudinem, & cap. non putamus,* & tenet Glof. *in verb. quantocumque tempore.*

Item, & si allegaret pro se præscriptionem; nam id certè non procedit, si immunitas sit de Jure Divino (uti est) cum voluntates, & actiones humanæ, quantumcumque tempore, vel numero multiplicentur, contra ~~Christi~~ voluntatem prævalere non possint, per Sperellum *decif. 37. num. 28.*; imò, & si sit solum de Jure Canonico, quamvis enim contra Jus Canonicum, non solum per immemorabilem, sed, etiam spatio quadraginta annorum, præscribatur, juxta magis communem

sententiam, quam magistraliter tenet Glof. ad alleg. cap. cum tantò in ver: legitime, & cap. Auditis de præscriptionibus tit. 36. lib. 2., tamen numq. contra ipsum præscribitur, cum ipsa iura resistunt, tunc enim, nec ad effectum præscriptionis, vel acquirendi jus, actus, etiam ab immemorabili, & longa consuetudine exerciti, habent vim tituli, & ad probandum jus, & possessionem suffragantur; ut statuitur *allegat. decretali de consuetudine in 6. cum sacris sit inimica Canonibus &c.*

Maximè, quia sumus in præscribente incapace illius juris, quod præscripsisse præsumit. cum ex parte subjecti habetur incapacitas, numq. præscriptioni datur locus, quamvis vetustissimum præcesserit tempus, & usus antiquus; quod supponitur, nunq. capacitatem afferre; quod est certum in Laico per mille annos Officium Sacerdotale exercente, qui non propter hoc diceretur Sacerdos, vel præscriptione esse in possessione illius Ministerii, quia est Sacerdotii incapax; sic propter rationis identitatem, cum Laicus sit incapax jurisdictionis in personas Ecclesiasticas, & eorum causas, & immemorabilis ad nullum effectum suffragatur; nec pro se potest ex consuetudine præscriptionem allegare super jurisdictione in loca immunia, nam, ut observat Sperellus *decisi 182. nu. 37.* impræscriptibilis illa consuetudo judicatur, quæ est contra Jus Divinum, vel dicta Sanctorum Patrum, vel leges Ecclesiasticas, vel bonum publicum, aut bonos mores, vel est nutritiva peccati, cum sic resistat fini Juris Canonici, & æterni.

Quibus additur quamcumque consuetudinem, etiam immemorabilem, reprobari à Gregoriana per clausulas *Decreti irritantis, & sublata*, ac fortes non obstantias.

Et expressius in Bulla Cænæ, quæ abrogat consuetudines omnium ferè actuum, per quos huiusmodi particulares præscriptiōnes introduci possunt, quæ, cum quotannis renovetur, non est dare consuetudinem, etiam modici temporis, imò in ea fulminantur excommunicationes, quamcumque consuetudine non obstante, & pater: ex can: 15. ejusdem per hæc verba, *ac etiam prætextu cujusvis consuetudinis, aut privilegii, vel alias quemodolibet fecerint, & non obstantibus*

bus privilegiis &c. necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus, & præscriptionibus quantumcumque longissimis; unde quia in alleg: ejusdem Can: 15. reprobatur consuetudo quæcumque, in aliquo libertatis Ecclesiasticæ læsiva, & restrictiva, ideo nullo temporis spatio est potens præscribere.

Ex quibus habetur non posse Judices Laicos se Clypeo consuetudinis defendere super actus, quos in locis immunitibus, & in personas Ecclesiasticas exercent; sicut nec illa eis suffragatur, qui ab Ecclesiasticis personis super pane, vino, carnibus, panno, aliisque ad victum, & vestitum spectantibus, Gabellas, & vestigalia pro facultate res suas vehendi, asportandi, & importandi, exigunt, & exigere jubent, & permittunt, & respectivè imponunt, quod ipsa Bulla Can: 18. interdicat, in quo Deum, & Ecclesiæ immunitatem enormiter offendunt, censuras, etiam Bullæ Cœnæ, incurrunt, ac gravissimè peccant, cum obligatione restitutionis, vel extracti loco immuni, vel rerum personis.

An autem à censurarum incurso excusari possint propter probabilem juris, vel facti ignorantiam.

Dividuntur DD. excusari tradit Quaranta Bullar: verb. *vestigal. circa finem, item ab hujus*; aliique, quos allegat: Sperrellus *decis. 37. num. 87.*, quod ab ipso ibidem negatur, super quo dubium esse non potest, per expressa in Bulla Cœnæ. *2. ut verò præsentis*, ubi ad omnem ignorantie umbram removen-
 53 *dam ejusdem publicatio, ad minus semel in anno, præcipitur, & alia plura leguntur, quæ facilius ad omnium notitiam contentorum in ea deducere possunt, & quæ operantur, ut nullus excusationem ex cap. ignorantie allegare queat; cum non sit verisimile, ut Textus habet, id remanere incognitum, quod tam patenter omnibus publicatur.*

Et facit per Sperellum *decis. 37. in fine*, quod in foro interno à censurarum incurso non excuset ignorantia in his, quæ quis scire tenetur, de quorum numero sunt contenta in Bulla Cœnæ, quæ quotannis ubique locorum publicatur, & ad omni-
 A
 pium notitiam descendit.

A loco immuni extractus eidem restitui debet, ut declarat Sac. Cong. Immunit: Apud Pignatellum *const.* 170. *ad num.* 8. in unâ *Cajacen* die 20. *Novembris* 1640. quæ respondit, rescribendum esse *Vicario*, ut faciat restituere oratorem eidem Ecclesiæ, à qua fuit extractus, cum non potuerit per renunciationem ipsius præjudicare Ecclesiæ; sequuta autem restitutione, erit in sui arbitrium se constituere in Carceribus; & in unâ *Mediolanen.* die 23. *Feb.* 1638. *ibid.* *num.* 10.

Et ita necessariò, ut alteri non possit, nisi de licentia Summi Pontificis, prout ab eadem, ex Panimolla *decis.* 35. *ad not.* 1. *num.* 3. in unâ *Mediolanen.* die 28. *Novembris* 1634. hujusmodi emanavit rescriptum, D. „ Secret: juxta mentem, scilicet, „ ut, mediante authoritate Sanctissimi, faciat convalidare restitutionem factam alteri Ecclesiæ, cum non dependeat à consensu partium, sed ab authoritate Sanctissimi; Et in alia S.C. &c. censuit restitutionem oratoris extracti, de jure faciendam esse eidem Ecclesiæ Civit. Lauden, à qua fuit extractus, etiamsi hodie moram trahat in Civitate Romana, distante à loco factæ extractionis; posse tamen hoc casu S.D.N. dispensare, ut restitutio fiat Ecclesiæ Lateranensi, attento consensu oratoris, qui restitui debet. „

Et ita requiritur specificus actus repositionis extracti in eodem loco, ut non dicatur reintegrata Ecclesia, à qua fuit extractus, per fugam ipsius ex carceribus ad aliam Ecclesiam; quia non propterea, posset dici fuisse restitutum per Judices Laicos, qui in carceribus de eorū mandato, & voluntate detinebatur, prout necessariò requiritur ad hoc, ut Ecclesiæ dicatur satisfactum, prout *decis. alleg. num.* 22. idem observat Panimolla, & ex Pignatello *nu.* 4. adducta consult. sic censuit S. Cong. Immunit: in unâ *Salernitana* 7. *Maii* 1630., & servatum fuit contra Governatorem Urbis 27. *Augusti* 1624. ex Decreto Sanctiss. in extracto ab Ecclesia S. Mariæ de Pace, in qua repositus fuit ab eisdem birruariis publicè post meridiem.

Quæritur, an restituendus sit, qui blandis verbis suavis, ab Ecclesia egreditur, & egressus capitur?

In hoc distinctione proceditur: vel verba illa continent men-

mendaci
dum, cir
sunt dol

In
decis. 15
rificatu

blandit
torctus
cipitur

sibi inr
pericu
regula

ditur,
ille sci
tur; u
chez t

17 aufer
coacti
sub sp

lia in
fugæ
neque
stati

vit e
Sate
verl

cau
58 rat
fin

qu
pe
d

b
b

men-

mendacium, deceptionem, & dolum, & adibentur ad fallendum, circumveniendum, & decipiendum confugam, vel non sunt dolo, & fraude admixta, nec importuna.

In primo sensu affirmativè respondetur, cum Sperello *decif. 150.*, & Pignatello *const. 99.* ratio est, quia de illo non verificatur, quod liberè egreditur, cum consensus per dolosas blanditias habitus liber, & spontaneus non reputetur, sed ex-
 56 torstus, & coactus, ut notat Sperell. *num. 36.* is enim, qui decipitur, pro non volente habetur; nam certè, si deceptio sibi innituisse, nec se ad exeundum induci permisisset, nevé periculo capturæ se exposuisset; ideo in casu locum non habet regula 27. *juris in 6. scienti, & consentienti non fit injuria, neq. dolus*, nam ibi Glos. duo copulativè requirit, nimirum, quod ille sciat, & consentiat; consensus autem in casu non reperitur; ut ex dictis patet, & confirmat Sperellus *num. 37.* ex Sanchez tradens dolum non minus, ac violentiam voluntarium
 57 auferre, & quod violenta persuasio plus est, quam violenta coactio, unde concluditur ad restitutionem obligari, qui sub specie amicitiae reum blanditiis ad egrediendum ab Ecclesia induxit, ut eum in manibus Curiae tradat,

Et ob majoritatem rationis obligatur Birruarius, qui confugæ suum auxilium offert, & promittit, quod neque ab ipso, neque à sociis molestiam sit recepturus, si ex Ecclesia exeat, & statim post exitum à Curiae lictoribus ligatur; in simili resolvit ex Sperello. *num. 65.* S. Cong. Immunit. in casu scilicet, quo Satelles amicus, eum, qui ad Ecclesiam confugerat, blandis verbis, ac per manum, in signum assécurationis ducens, & ad cauponam invitans induxerat, ut ab Ecclesia egrederetur; ea
 58 ratione, quod, licèt birruarii vulpes sint astutissimæ, & dolosissimæ, quibus sit naturali fallacia, & consequenter eis numquam credendum, nihilominus de quolibet sic extracto, semper verificetur, quod contra suam voluntatem, & quodammodo violenter extrahatur.

Et Judex Laicus, tametsi, absque ejus scientia, à Satellitibus, vel consanguineis occisi, aut aliis amicitiam simulantibus, fuerit reus extractus, per tradita à Sperello *decif. 48. n. 61.*

idque

idque ad tenorem Gregorianæ, dirigentis dispositionem contra quoscumque immunitatem lædentes, alioquin vis constitutionis eluderetur, & debita non exhiberetur locis sacris reverentia.

In secundo autem sensu iidem negant; nam exiens non fuit ab alio deceptus, sed ipse nimia facilitate ob blanda verba audita se ipsum decepit, & ad exeundum induxit; & id propter differentiam ex Sperello *decif. 50. num. 68.* repertam inter blanditias, & dolum: iste habet deceptionem annexam, quæ blanditiis non reperitur; imò ipsis indulgens se ipsum decipit, & capturam non alii, sed sibi debet imputare, quia debebat se periculo non exponere; ideo in casu, quo amicus suadens, credens re vera, quod in birruarios non incidet, eum hinc rogans, sed non importune, & tanta instantia, ut pro fraude detur locus præsumptioni: vel blandis verbis suadet, ut Ecclesiam relinquat, & secum, vel ad cauponam, aut amasie domum, vel aliò vadat, si extra locum Sacrum capiatur, restitui non debet, quia libere voluntarie, & sine ulla fraude extrinseca exivit.

Nec Judex Laicus potest absque censurarum incurfu extractionem delinquentium à locis immunitibus propria auctoritate facere, petita, sed non obtenta licentia Episcopi; super quo videas resolutiones Sac. Cong. Immunit *in Calaritano prima Septembris 1648.* apud Panimolla *decif. 87. num. 29.*

Post Gregorianam extractio, & quælibet immunitatis violatio interdicta est sub pæna excommunicationis latæ sententiæ, adeo ut violatores, & quomodocumque præter, vel contra illius formam attentantes, ipso facto, omnes excommunicationes, & censuras incurrant, quæ à jure contra violentes immunitatem, aut libertatem Ecclesiæ statutæ sunt, ut legitur in *2. quod si quis &c.*, *declaramus eum ipso facto censuras, & pænas easdem incurrere, quæ contra libertatis juris, & immunitatis Ecclesiastica violatores, per Sacros Canones, Conciliorum Generalium, nostrorumque Prædecessorum Constitutiones sunt promulgatæ*; ideo hodie extrahentes non sunt excommunicandi, sed veniunt, dumtaxat declarandi excommunicati, ut

per

per optime tradit Sperellus *decif. 48. num. 32. & decif. 105. num. 42.* reprobans sententiam dicentium, censuram in casu ipso facto non incurri, sed sub conditione, si extractus non restituatur, quod nullo pacto, attenta dispositione Greg. est admittendum, ut apud alleg. DD. firmant, præsertim stante clausula *sublata*, quæ omnem prorsus extraneam interpretationem excludit, & claudit os parti, tollitque Judici facultatem aliter judicandi Barb. *clausf. 102. num. 2.*

Formula citandi violatores immunitatis Ecclesiasticæ apud Panimolla *decif. 96. adnot. prima à num. 6. & Sperellum decif. 48. num. primo.*

Citur N. „ ad comparandum coram Domino Ordinario V.G. intra triduum, quorum primus pro prima, reliqui duo pro secunda, & tertia, ac ultima, & peremptoria dilatione, & termino sibi assignato ad allegandum, & dicendum causam, quare non debeat declarari incidisse in excommunicationem latam in Const. Gregorii XIV. super immunitate Ecclesiæ, aliisque Summorum Pontificum, ac Sac. Conciliorum constitutionibus contra violatores Ecclesiasticæ Immunitatis, & ad deducendum quid quid vult, & potest, infra dictum terminum, quare declarari non debeat: quo termino elapso, si nihil legitimè deduxerit, die immediate sequenti compareat ad videndum se declarari excommunicatum, & pro excommunicato publicè denunciari, cedulonesque decerni, & affigi per loca solita, & consueta Civitatis, ipso ulterius non monito, nec citato, nisi si, & quatenus opus fuerit, & expediat, ubi &c. datum &c. „

Citatio, seu monitio est facienda personaliter, & non ad domum dimissa copia, per DD. apud Panimolla *num. 8.* quos sequitur Pignatellus *tom. primo consf. 29. num. 2.* limitatur, si excommunicandus, vel declarandus excommunicatus domo lateat, vel personalem citationem subterfugiat, vel simili modo absentia sit malitiosa: tunc enim sufficit citatio ad domum, vel ad alium publicum locum, si domo careat: aut per edictum, si ad domum tutus accessus non datur, facit Clem. *Causam propè suam de elect.* propter rationem datam à Sperel-

63 lo *decif. 48. cit. num. 34.* nimirum, quod dolofus non permittens fe citari, non debet ex dolo commodum reportare, fed habendus eft perinde, ac fi perfonaliter citatus fuiffet; præfertim quia notitia citationis ad domum, æquiparatur citationi perfonali; & etiam per edictum in loco publico affixum fufficit citare, fi excommunicatione proferenda fit generaliter contra perfonas, quæ comiferunt aliquod delictum, quarum nomina ignorantur per Panimolla *num. 11.*

Dubitatur, an deveniri poffit ad declaratoriam, excommunicationis incurfæ propter læfionem immunitatis, trina monitione, & citatione non præmiſſa?

Dubio ex Sperello *decif. 48. num. 54.* præmittitur diftinctio reperta inter excommunicationem ab homine ferendam, & latam à Canone, vel ftatuto legitime promulgato; trina monitio cum fufficienti aliquorum dierum intervallo neceſſaria præmittenda eft, & requiritur in excommunicatione ab homine ferenda ad effectum, ut cenſurandus fufficiens tempus habeat ad exhibendam ſatiffactionem, vel proponendam defenfionem ſuam *cap. Sacro, junctâ Gloſ. in ver. competentis de ſent. excomm. lib. 5. tit. 39. & cap. Conſtitutionem eodem tit. in 6.*

Et ſi periculum fit in mora, una etiã monitio peremptoria, cum fufficienti termino, arbitrio Judicis pro facti, & rerum qualitate, fufficit, pro ut idem tradit *num. 58. & Engel. 65 Colleg. univ. Jur. Canon. lib. 5. tit. 39. 2. primo num. 8. Piaſec. præc. Epifc. parte 2. cap. 4. & 13. 2. num. 8. & habetur per ſubjunctâ alleg. cap. Conſtitutionem; judices, ſive monitionibus tribus utantur, ſive una pro omnibus, obſervent aliquorum dierum competentia intervalla; niſi facti neceſſitas aliter ea ſuaſerit moderanda; quæ Judex moderabitur juxta perſonarum, & negotiorum qualitatem, ut optime Gloſ. in ver. competentia, quæ quandoque celeritatem exigunt: Si ſemper expectanda eſſent, illa dierum curricula, poſſet aliquando contingere, ut ad caſus particulares applicabile eſſet illud, dum Romæ conſulitur, Saguntum expugnatur.*

In lata ipſo facto à Canone, vel jure, nulla Judicis moni-

nitio requiritur, ut incurratur, quia jus, & lex censuram im-
 66 ponens, quotidie loquitur, & admonet subditos, ne delictum
 habens censuram adnexam, committant, ut ibid. scribunt
 Sperellus, & Engel. & est textus expressus in *cap. reprehensibilis*
de appellationibus lib. 2. tit. 28. & ibi Gloss. in *ver. qui Prelato*,
 notans Lateranense statuere, ne *Prelati suspensionis, vel ex-*
communicationis sententiam proferant in subditos, nisi canoni-
ca commitione premissa, nisi forte talis sit culpa, quae ipso facto
suspensionem, vel excommunicationem inducat.

Verum, si is, qui V. G. censuram incurrisse dicitur, ab
 Episcopo, vel Iudice Ecclesiastico denunciandus, vel decla-
 67 randus sit, prius legitime citandus erit, eique iusta defensio
 omnibus jure naturae concessa, indulgenda, ut secundum
 juris ordinem appareat, an revera ita deliquerit, ut merito
 censuram incurrisse judicari debeat, & ideo requiritur cita-
 tio in formando processu, & pro justificatione facti, ut tradit
 Covaruvia apud Sperell. *num. 55.*

Et ita necessario citatio exigitur declarationi, ut ejus
 omissio reddat sententiam nullam, prout tradit Navarro
consilio 9. tit. de sent. excomm. apud Engel. alique, quos eume-
 rat Sperellus *num. 56.* nisi delictum sit notorium, quod nul-
 la possit tergiversatione celari, ut observat Gloss. *ad alleg. cap.*
reprehensibilis in ver. ipso suo genere: & tunc possunt pu-
niri sine admonitione, & sine poena illius constitutionis Sacro
approbante Concilio de sent. excomm. lib. 5. tit. 39. in qua sub
 poena ingressus in Ecclesiam per mensem interdicti, prohibe-
 tur promulgare sententiam excommunicationis, etiam si ju-
 sta fuerit, ut ibi expresse.

Ex quibus ad dubium patet, trinam monitionem non esse
 necessariam. Ratio autem cur in denunciatione non requira-
 tur, ea esse potest per Sperellum *num. 57.* & *ex cap. Pastoralis*
2. verum de appellationibus lib. 2. tit. 28. quod denunciatio
 non sit nova censura, neque amplius liget, non enim ipse de-
 nuncians excommunicat, sed ipsum jus excommunicavit, per ob-
 servata à Covaruvia in *cap. Alma mater 2. 9. à num. 5. ver. Tri-*
na; una autem ad minus debet praemitti, ut de crimine, ob

quod excommunicatio est incurſa, parte citata, ac de illius ſubſtantia, & ejuſdem qualitate conſtet; qua omiſſa ſententia declaratoria nulla reputatur, ſut poſt ipſum docuit Sperellus *num.* 56. & ideo Covaruv. concludit has declarationes fieri debere, audita, & citata parte. Vide alleg. Covaruv. Engel. Piaſec. & Sperellum, ſcribentem *num.* 53. poſſe Judicem Eccleſiaſticum pro' violata iuriſdictione ſine monitione ad excommunicationem procedere, *tex. in cap. dilecto de ſent. excom. in 6.* licet non conſenſiat Covaruv. à *num.* 6. in fine.

Sed quid, ſi declaratoria excommunicationis per cedulorum affixionem pronuncietur poſt appellationem, vel ad Sanctiſs. aut Sac. Cong. occaſione citationis interpoſitam?

- Dicendum, appellationem, etiam legitimam non poſſe
 68 impedire declarationem excommunicationis, jam incurſæ, nec ſuſpendere, ex Sperello *num.* 41. effectum excommunicationis latæ ab jure, & per viam ſtatuti: facit *tex. in cap. Paſtoralis de appellat. lib. 2. tit. 28. §. verum* ubi Innoc. III. petenti, utrum „ ſiquis excommunicationis ſententia innodatus „ ante denunciationem ipſius, ab ea, tamquam minus rationabili „ liter promulgata, in eo caſu, in quo ante ſententiam appellationis „ latio vires obtinuiſſet, curaverit provocare, eo quod per „ appellationem interpoſitam excommunicantiſ videtur iuriſdictio dormitaſſe, ipſe denunciare poſſit eundem, & ad tempus Eccleſiaſticis beneficiis Clericum ſpoliare: *ſubdit.* nos itaq; „ reſpondemus, quod cum executionem excommunicatio ſecum „ trahat, & excommunicatus per denunciationem amplius „ non ligetur, ipſum excommunicatum denunciare poteſt, ut „ ab aliis evitecur, & illi proventus Eccleſiaſtici merito ſutrahuntur, cui Eccleſiæ communio denegatur, „ & ibi Gloſſ. *in ver. in iſto*, docet appellationem, denunciationem non impedire; tenet Sperellus *alleg. deciſ. 48. num.* 59. id iuribus, &
 69 DD. teſtimoniis firmans, ac referens hodie à declaratoria amplius appellationem non dari ad effectum ſuſpenſivum juxta novas ordinationes Eminentiffs. DD. Card. Cong. ſuper controverſiſ iuriſdictionalibus.

Et à fortiori procedit, ſi appellatio fuerit frivola, interpo-

posita, nimirum iuxta Gloss. *ad cap. cum appellationibus in 6. lib. 2. tit. 15.* sine causa, vel cum causa est irrationabilis, aut falsa.

70 Et ideo per observata à Sperello *num. 44.* cautela est, quod condemnatus non dicat appello ab ista poena; sed appello, quia non sum culpabilis, vel quia non est probatum, me incidisse in istam poenam.

71 Absolutio excomm. incurse propter violationem immunitatis Ecclesiasticæ est reservata Summo Pontifici, per Decretales, Pauli II. & Sixti IV. incipiunt. *Etsi Dominici Gregis, inter extravag. com. lib. 5. de pœnit & remis.* quod magis in specie legitur in decreto Clementis VIII. *alleg. cap. offic. quo ad absol. ab excomm. & castib. Bulla Cæne num. 4. tot. primò,* ut quoque notavit Lancellotti. *tit. 20. de immunit. Ecclesiar. v. & sic nota, quod;* & dubium tollit, textus *can. 15. Bulla Cæne.*

Nec vis constituatur in eo, quod textus sæpe libertatem (quæ personas Ecclesiasticas respicit,) & non immunitatem (quæ locis Sacris, & Religiosis applicatur) nominent; quia, ut scribit Panimolla *decis. 87. nu. 10.* ubi agitur de incurrenda, & absolvenda censura, libertas, & immunitas Ecclesiastica promiscue, & sinonime accipiuntur; & cum in utraque eadem ratio militet, confunduntur, ut eadem, quoque juris dispositio militare debeat; præsertim quia decreta, & constit. potius demonstrative, quam taxative de libertate loquuntur; & cum concernant favorem Ecclesiæ, & personarum Ecclesiasticarum, potest optime fieri extensio de uno ad alium casum.

Unde reprobat Genuen. *in prax. cap. 17. num. 3.* firmans ad Ordinarium spectare absolvere ab excommunicatione, incursum propter extractionem rei à loco immuni; & præter DD. à Panimol. *alleg. ex adverso* scribentes in contrarium, habetur praxis Romanæ Curie, & à Sac. Cong. Immunit. graviter reprehenduntur Ordinarii, eorumque Vicarii, hujusmodi absolutiones concedentes. Quibus datur, facultas, ut se absolvere faciant à censura propter id contracta; ut sub die 5. Februarii 1630. in terminis rescribit Vicario Apostolico

Tropien, qui absolvit Ministros Laicos à censura contracta propter extractionem confugientium ad loca immunita, ut infra. Detur Vicario facultas faciendi se absolvere per Confessarium, & acriter reprehendatur; & eidem, ut absolvat Gubernatorem, & alios complices privatim.

Quæ sub die 16. Junii 1632. sic respondit Vicario Generali Capuæ. Non essendo permesso all' Ordinario senza facultà espressa di questa S. Sede assolvere lo scomunicato per causa di violata immunità, e giurisdizione, e libertà Ecclesiastica, perciò vi dovete astenere dal dare in questo assoluzione, etiamdico con reincidenza, ne daretè avviso distinto à questa S. Cong. che piglierà gl'ordini necessarii, che saranno espedienti, e di giustizia.

CAPUT V.

Officialis quo ad incorrigibiles expellendos.

SUMMARIUM.

1 Incorrigibilis potest expelli ab ordine.	litatis reducitur ad sex Menses.
2 Decreta de Apostatis sub Urbano VIII.	10 Facultas expellendi extenditur ad Provinciales.
3 Quis censeatur verè incorrigibilis!	11 De Jure Communi, quis sit verè incorrigibilis;
4 Sententia expulsiōnis notificatur Ordinario.	12 Causa, cur sit inducā expulsiō;
5 Expulsiō est extremum remedium.	13 Delicta alia nocēt soli delinquenti, alia etiam ceteris.
6 Ejecti sunt perpetuo suspēsi ab exercitio Ordinum.	14 Ad incorrigibilitatem trina requiritur monitio.
7 Ejecti emendati ad Ordinem recipiuntur.	15 Differentia inter inobedientiam, Contumaciam, & Rebellionem.
8 Decreta edita sub Innocentio XII.	16 Quis in delicto dicatur contumax!
9 Exprimētum incorrigibi-	

- 17 *Punitio incorrigibilitatem præcedit.*
- 18 *Carcer formalis describitur.*
- 19 *Delicta debent moraliter continuari.*
- 20 *Quis dicatur insanabilis?*
- 21 *Tempus Carcerationis sit continuum.*
- 22 *Non adest obligatio expellendi incorrigibiles.*
- 23 *Potestas expellendi non potest à Superiori denegari.*
- 24 *Patres de quorum consilio, & assensu proceditur ad sententiam, debet esse graves.*
- 25 *Non eligitur dignitas, & gradus.*
- 26 *Sufficit, quod eligantur per vota totius Definitorii.*
- 27 *Non est necesse, ut sex Patres conveniant.*
- 28 *Differentia inter requirere consilium, & consensum.*
- 29 *In casu paritatis Votorum Provincialis non habet decissum.*
- 30 *Ante sententiam instruitur processus.*
- 31 *Mens eiiciendi exploranda.*
- 32 *Processus servatur in Archivio Provincia.*
- 33 *Defensiones dantur expellendo.*
- 34 *Sententia Reo iustimatur.*
- 35 *Exponitur Clausula accedente approbatione Generalis, adiecta in decreto sub Innoc.*
- 36 *Summarium Processus ad Generalem transmittendum.*
- 37 *Formula notificandi sententiam Ordinario.*
- 38 *Eiecti se præsentant Ordinario; non originis, sed loci.*
- 39 *Litteræ testimoniales expulsiõis.*
- 40 *Ab Ordinario non examinatur sententia.*
- 41 *Pœna non recipientium emendator.*
- 42 *Per expulsionem expulsi non desunt esse Religiosi.*
- 43 *Vota solemnia sunt de essentia status Religiosi.*
- 44 *Ad quæ teneantur expulsi?*
- 45 *Minimus tenetur ad Viã Quadragesimalem.*
- 46 *Minorita ad Ieiunium Feriæ sextæ.*
- 47 *Revertentes, non statim restituendi ad gradus, & præcedentias.*
- 48 *Damnati ad Triremes iterum ad Religionem recipiuntur.*

Religiosum professum incorrigibilem posse ab Ordine expelli habetur *cap. cum ad Monasterium de stat: Monach: lib. 3. tit. 35.* ubi de Monacho proprietario contumaci sic decernitur: *de Monasterio expellatur, nec recipiatur ulterius, nisi paniteat secundum Monasticam disciplinam: & cap. ea que eodem tit. Ovem morbidam eiciant ab ovili, ne inficiat sanas oves: cap. relatum, ne Clerici, vel Monachi lib. 3. tit. 50., & cap. cum in Ecclesiis de maio: & Obed. lib. 1. tit. 33., & aliis omisiss, firmant decreta S.C.C. de Regularibus Apostatis, & Ejectis, ex facultate speciali Urb. VIII. edita die 21. Septembris. 1624. ubi ad hunc effectum in terminis §. 6. statuitur.*

2. **S. I.** „ Ad hæc, ut imposterum è Religionibus nullus legitime professus eiici possit, nisi sit verè incorrigibilis; verè autem incorrigibilis minimè censeatur, nisi solum concurrant ea omnia, quæ ad hoc ex juris communis dispositione requiruntur, sublatis hac in parte statutis, & Constitutionibus cuiuscumque Religionis, & Ordinis, etiam à Sede Apostolica approbatis, & confirmatis: verum, etiam unius Anni spatio in jejuniis, & pœnitentia probetur in carceribus; proinde unaquæque Religio privatos habeat carceres in qualibet saltem Provincia. „

§. II. „ Elapso autem anno, si nihilominus non resipuerit, sed animo indurato in sua pertinaciâ perseveraverit, ne contagione pestifera plurimos perdat, tamquam pecus morbida, ac membrum putre eiici tandem possit, sed ab ipso met Generali tantum de consilio, & assensu sex Patrum, ex gravioribus Religionis, eligendi in singulis Capitulis, vel Congregationibus generalibus (vide inferius Moderatoriam sub Innoc. XII.) tumq: non nisi instructo secundum eorum stylum, & constitutiones processu, & plenè probatis causis expulsiōis ad Sacrorum Canonum præscriptum. „

§. III. „ Sic verò ejecti, quandiu non redierint ad Religionem in habitu Clericali incedant, atque Ordinarii loci jurisdictioni, & obedientiæ subint: proindeque Generalis illico expulsiōis sententiam eidem Ordinario notificare tenetur. „

§. IV.

§. IV. „ Cæterum S. C. Religionum Superiores seriò ad-
 „ monet, ac per Jesu Christi viscera obtestatur, ut memores
 „ paternæ Charitatis, & Mansuetudinis, quam profitentur, ni-
 „ hil intentatum relinquant, ut lucrentur animas fratrum suo-
 „ rum, ferè in profundum malorum delapsas, antequam gra-
 „ vissimum, atque extremum expulsionis remedium experian-
 „ tur. Idque eo magis, quod subditorum sanguinem, qui ex
 „ malo negligentium, & officii immemorum Prælatorum regi-
 „ mine peribunt, Dominus Noster Jesus Christus in supremo
 „ Dei Judicio de eorumdem Prælatorum manibus sit requisitu-
 „ rus. „

§. V. „ Præterea statuit, ut iidem Superiores nemini
 „ ex Religiosis expulsi literas testimoniales concedant, illos ad
 „ Sedem Apostolicam reiicientes, vel jubentes aliam ingredi Re-
 „ ligionem. „

§. VI. „ Item, ut ejeſti extra Religionem degentes sint
 „ perpetuò suspensi ab exercitio Ordinum, sublata Ordinarii
 „ locorum facultate dictam suspensionem relaxandi, aut mode-
 „ randi. „

§. VII. „ Ac postremò censuit esse innovandam, & Suae
 „ Beatitudinis auctoritate innovat const: fel: record. Greg. IX.
 „ 7- Relatam in c. fin. de regul: ac præterea declarat eam Const: in
 „ iis quoque vendicare sibi locum, servandamque esse, qui ju-
 „ stè, definitèque, ac juris Ordine servato expulsi fuerint,
 „ dummodo tamen in expulsis hujusmodi subsit spes evidens
 „ emendationis, ex literis, saltem testimonialibus, Ordinarii,
 „ cujus conscientiam in suis literis concedendis S. C. seriò one-
 „ ravit. „

Quibus sub die 24. Julii 1694. accessit decretum mode-
 „ ratorium, & prælatorum respectivè innovatorium editum
 „ sub Innoc. XII. tenoris infraſcripti.

§ Instantibus Procuratoribus Generalibus Religioſorum
 „ Ordinum pro moderatione Decretorum de Apostatis, & eje-
 „ ctis editorum à Sacra Congregatione Concilii, & à san: mem:
 „ Urbano Papa VIII. Anno 1624. confirmatorum, ut facilius
 „ modus Incorrigibiles eiiciendi præſcribatur, Sacra Congre-

Tom. II.

K

gatio

gatio à Santissimo Domino Nostro Innocentio Papa XII. super præmissis particulariter deputata, Eminentissimorum S. R. E. Cardinalium Carpinei, Casanate, Mariscotti, de Norfolkia, de Lauræa, de Aguirre, & Colloredi perpenſis eorundem Procuratorum Generalium votis, ne consortio morbidarum pecudum cæteræ corrumpantur, & remedia hucusq. ad sanitatem oblata, malè affectis officiant magis, quam proſint, maturo examine, zelo regularis disciplinæ conservandæ, censuit, statuit, & auctoritate ejusdem Sanctiss. Domini Nostri sibi specialiter attributa, hæc impostèrum servanda decrevit.

I. Quod firmis, ac in suo robore semper manentibus prædictis decretis de Apostatis, etiam secundum eam partem, ubi agitur de ejectis, & eiiciendis, tanquam Sacris Canonibus, & communiori SS. Patrum menti conformibus, quoad ejectos, eadem servantur, quæ in alio simili Decreto hac præſenti die emanato de Apostatis, & fugitivis statuta sunt, & indulta; Quoque ad præscriptam legem sanæ mem: Greg. IX. in c. final: de regul: annuatim fugitivi requirantur, & respectivè cogantur ad Claustra reverti.

II. „ Quod annus integer, qui in prædictis Decretis anni 1624. præſcribitur in penitentia, & jejunio ad eiiciendos incorrigibiles, ad sex tantum menses continuos impostèrum coarctetur, & restringatur.

III. „ Quod facultas Generalibus Ordinibus de Consilio, & assensu sex ex gravioribus Religiosis in singulis Capitulis, & Congregationib. Generalib. ad Causas eiiciendorum eligendis attributa; extendatur, etiam ad quoscunq. Provinciales, qui electis pariter in Congregationib. Provincialib. sex gravis est propria Provincia Religiosis, à Generali confirmandis, de illorum consilio, & assensu causas hujusmodi cognoscant, & ad effectum eiiciendi incorrigibiles suæ Provinciæ, & Ejectionem pronunciandi, accedente approbatione Generalis, definiant, salvâ semper Sanctæ Sedis, & S. Cong. Concilii in casu recurſus, & appellationis auctoritate.

IV. „ Quod impostèrum Processus conficiantur juxta Re-

„ Regulas Constitutiones, Ordinationes, & stylum cujusque
 „ Ordinis, & Religionis, donec aliter fuerit à Sac. Cong. provi-
 „ sum. „

V. „ At quia nimia sine delectu facilitas recipiendi quos-
 „ cumque, Religionis ingressum petentes, & à Religione forsan
 „ alienos, duram satis tractu temporis necessitatem parit eosdem
 „ è Claustris eiciendi, nè hujusmodi semina, quæ à principio
 „ ad fructum faciendum cadunt in terram bonam, paulatim
 „ contaminata inordinatis moribus usque ad incorrigibilitatē
 „ succrescant in paleas, eadem Sac. Cong. annuente Sanctissimo
 „ Domino Nostro sub interminatione Divini Judicii, nec non
 „ privationis vocis activæ, & passivæ, ac dignitatum, & officio-
 „ rum obtentorum, cum inhabilitate ad eadem imposteriorum
 „ obtinenda; quibuscumq; prædictorum ordinum superioribus
 „ districtè præcipit, & mandat omnia, & singula Decreta san-
 „ mem: Clementis VIII. registrata post Decretum san: mem: Ur-
 „ bani VIII. de Apostatis, & ejectis incipien: Regularis, San-
 „ ctissimus, & Nullus, unà cum aliis subsequētib; Decretis,
 „ provisionibus, Ordinationibus, & respectivè moderationi-
 „ bus, bis in anno legi, eadem ad unguem servari, pœnas in
 „ eisdem contentas innovari, & Capitibus Ordinum intimari,
 „ ne hujusmodi Decretorum transgressores, qui in lege glo-
 „ riantur; per prævaricationem legis Deum inhonorent, & ne
 „ militiæ Christi adscripti, tam de facili fiant desertores, ac pro-
 „ fugi. Datum Romæ die 24. Julii 1694.

C. Card. Mariscottus Pro-Prefectus.

Igitur, non nisi verè incorrigibilis debet, & potest expel-
 li; ille autem dicitur verè incorrigibilis, per *Ameno præf. Crim. tit. 5. pœnarum genera 2.6. num. 26.*, qui deliquit, & ter
 monitus, & punitus, de facto pœnitere non vult; velut no-
 tat Pasqualigo *ad Laurent. de Franchis part. 1. num. 1058.* is
 est, in quo concurrunt requisita de jure communi ad incorri-
 gibilitatem, & insuper de jure novo per sex Menses, juxta
 modificationem sub Inn. factam, probatur in carceribus in
 jejuniis, & pœnitentiis, quibus elapsis, adhuc perseverat in sua
 contumacia, nec corrigitur.

De jure autem communi, ut quis sit verè incorrigibilis ad effectum expulsionis plura exiguntur.

Primo, ut commiserit aliquod grave delictum: proprietatis, scilicet, furti, homicidii, aut similis, ut colligitur ex alleg: *cap. cum ad Monast.*, & *cap. cum non ab homine de judiciis lib. 2. tit. 1.*

Secundo, ut de delicto legitimè constet, vel per ipsius confessionem, aut per testium probationes sit convictus, ut ex dicto *cap. cum non ab homine*, & *cap. ut fama de sent. ex com. lib. 5. tit. 39.*

Tertio, ut condemnatus sit, & de delicto punitus, ut ex iisdem Textibus, & adducto *cap. fin. de statu Monachorum* desumitur.

Quarto, ut pluries gravitèr deliquerit, convictus, & condemnatus fuerit pro singulis excessibus, ut allegati Textus exprimunt: Etenim, ut tradit Pasqualigo, qui semel deliquit non potest dici contumax, nec in delictis perseverans.

Quinto, ut delicta sint sic qualificata gravitate, ut in Religionis dedecus, in scandalum populi, & fratrum ignominiam cedant; ac in aliis perversionis ex eis timeatur periculum: ad quod facit D. Bonaventuræ doctrina *quæst. 14. super Regul. S. Francisci apud Mirandam Man. tom. 1. quæst. 52. art. 2.* sic ad dubium: an liceat eiicere ab Ordine aliquem Fratrem pro suis excessibus, respondentis; at ubi excessus ejus simul fuerint graves, & notorii, ita quod alii ejus exemplo infici possint, si retineatur in Ordine, & extranei etiam scandalizentur, ex eo quod hujusmodi sustinetur: in tali casu propter auferendum scandalum, & propter corruptionem Ordinis, præcavendam, ejusmodi Frater voti, & pacti sui prævaricator, ab Ordine eiiciendus est. Et Textus in *cap. refecandæ 24. quæst. 3.* ubi disponitur: „ refecandæ sunt putridæ carnes, & scabiosa ovis à caulis repellenda, ne tota domus, massa, corpus, & pecora ardeant, corrumpantur, putrescant, intereant. „ Arius in Alexandria una scintilla fuit, sed quia non statim oppressa est, totum Orbem ejus flamma populata est. „ Et probatur ex causa finali, ob quam inducta est expulsio, quæ fuit libe-

liberare Religionem à periculo corruptelæ, quod sibi imminet ex talium perversorum consortio. lege Engel *colleg. jur. Can. lib. 3. tit. 3 l. 2. 4. num. 56.*

Ideo, ut quis incorrigibilis, ac ad effectum expulsionis dicatur, debet ea committere delicta, quæ possunt in cæteris Religiosis perversionem causare: aut solent, infamia, vel alio notabili damno Religioni nocere; verum cum expulsio ab Ordine sit omnium pænarum Regularium extremum, & culpa gravis esse debet, ut proportionentur, & exequenda justis, rationabilibus, & non nisi urgentibus causis, ne Regularis injustè usu privetur juris, quod professione acquisivit ad convivendum cum cæteris intra Claustra.

- Ad quem effectum sciant Superiores alia esse delicta, quæ soli delinquenti nocent, nec tam facile possunt alios corrumpere: cujus generis censentur ebrietas, blasphemia, notabilis ad Chorum negligentia, proprietas, & similia, & per accidens est, quod aliis sint nociva, cum sint vitia non tam facile propagabilia; & alia, quæ directè non uni tantum nocent, sed pluribus etiam aliis: inter quæ numerantur hæresis, falsa doctrina, homicidium, furtum, ludus, fornicatio, adulterium, stuprum, incestus, raptus, sodomia, apostasia, & cætera, quæ, vel comitem volunt, vel, nisi cum liquido pacis, proximi, & Religionis damno, vix perfici solent; ideo Superiores delictorum circumstantias temporis, loci, personarum, modi, publicitatis, & delinquentis inspicere debent, & si viderint esse modis præ allegatis qualificata incorrigibilitatis judicium formare poterunt.

- Ad incorrigibilitatem trina exigitur monitio, & colligitur *cap. ea quæ de stat. Monach.* Nam ibi Honorius III. vult eos, quos *contumaces*, & *rebeldes* invenerint, *debere per Prælatos expelli.*

- Differunt inobedientia, contumacia, & rebellio: *inobedientia* est studiosa voluntas non faciendi id, quod justè à Superiore, ut Prælato, præcipitur; *Contumacia* verò est voluntaria inobedientia, qua quis præceptum, aut monitionem judicis implere contemnit; & tandem *rebellio* est dolosa voluntas

tas

tas, expressa factis subditi, resistentis mandatis Principis contra ipsius honorem, & fidelitatem. Inobediens, & contumax peccant, omittendo, hoc est, non adimplendo, quod præcipitur à Superiore, ut Prælato, vel Judice; rebellis vero non est contentus contemnere mandatum Superioris, sed factis resistit se armando, milites conscribendo, socios quærendo, seditiones, & conventicula excitando, & similia, ad inducendos alios ad resistendum. Denique inobedientia respicit Superiorem, ut Patrem; contumacia, ut Judicem; rebellio autem, ut habentem jurisdictionem.

- 16 In delicto contumax quis, per Ameno *cit.* probatur, si ter monitus, non corrigitur, vel ut expressius Sannig. *Schola Can. lib. 3. Decretalium tit. 14. de dolo, & contumacia cap. 3. num. 2.* & Calvinus *Lexicon juridicum* ille dicitur, qui tribus edictis propositis, aut uno peremptorio pro tribus, evocatus, & nulla iusta causa præpeditus, coram iudice comparere contemnit; tunc enim concluditur in malo obfirmatus spernens vim monitionis, quæ adhibetur, ut à peccatis desistat.

- Præter adductum Monitionum numerum debet præcedere incorrigibilitatem trina delictorum, vel ejusdem, vel
17 diverſi generis iusta, & juridica punitio; Etenim debet Superior omnia adhibere media, ut ad bonam frugem subditum reducat, & à malo ipsum retrahat. Sic autem non procedit, si debitis pœnis, & iusta se veritate ipsum punire, & coercere omittat; nam sæpè cum obfirmatis in malum experimur ad id inefficaces exhortationes, preces, verbales, ac paternales correctiones, ideò ad validiora media est recurrendum; quod sanè est ad sensum decreti enunciati, cum velit, ut Superiores; *nihil intentatum relinquunt, ut lucrentur animas Fratrum suorum in profundum ferè malorum delapsas, antequam gravissimum, atque extremum expulsionis remedium experiantur.* Unde si admonitionibus resistent, & repetitis charitatis officiis non respondeant, trina sequatur judicialis punitio; quod si item istis in melius non mutantur, sed obstinata cervice in sua perseverent malitia, poterunt rigorosè dici contumaces, & Rebelles, & sic incorrigibiles; cum Superior omnem

nem moverit manum ad eos emendandos; & ex hoc concluditur apud Ameno, trinam monitionem, & punitionem de jure novo esse de incorrigibilitatis substantia.

18 Verum, illis etiam omnibus præmissis, non habetur in corrigibilitas completè, sed solum initiativè probata, cum perfectè ex allegat decreto non concludatur, nisi per semestrem carcerationem in jejunio, & pœnitentia.

Carcer debet esse formalis: locus nimirum seris, & vêtibus munitus, ex quo liberum egredi carcerato non sit; & ad formam secundi decreti decerni debet à Provinciali de consilio, & assensu sex Patrum ad causas ejectionis electorum: nam ibi Sac. Cong. concedit Provincialibus, ut de consilio, & ipsorum assensu causas eiciendorum cognoscant, & ad carceres post trinam delictorum patrationem, & per sententiam punitionem, detractionem, ad hujusmodi causas spectare non est dubium.

Jejunium debet esse coram fratribus, quia cum simus in casu de adhibendo extremo remedio ad procurandam delinquentis conversionem, omni rigore juris est procedendum, & nihil intentatum, juxta Decretum debet omitti, ad ipsum lucrandum; ad quod utilis esse potest confusio, & rubor quem ex afflictivis pœnis subire cogitur; & potest adhiberi, vel simplex, vel in pane, & aqua ad præscriptum statutorum Religionum respectivè, taxantium modum observandum cum formalitèr carceratis. Apud Minores de Observantia secundi generis debet esse, quia apud eos carcer formalis importat locum obseratum sine caputio, & corda, & jejunium singulis sextis feriis in pane, & aqua, simul cum flagellatione in publico refectorio, Stat. Gen. cap. 5. §. 6. *mem.* 15. & adhibitum semel in hebdomada videtur sufficere, cum decretum non jejunii, sed in singulari jejunium exprimat.

19 Ut autem, quis possit carcerari ad incorrigibilitatem probandam, oportet, ut delicta continuentur moralitèr, & eundem in malo obfirmatum ostendant; quæ continuari colligitur ex brevitate temporis, intra quod commissa sunt; Unde de eo, qui committit delictum, de quo punitur, si post paucos

cos menses in gravem alium excessum sua malitia ruat, dicitur continuare delicta, per continuationem pravæ voluntatis ipsius, quæ ex sequentibus malis actibus manifestatur. Alièr discurretur de eo, qui post singula delicta commissa, laudabiliter, saltem per tres annos, vivit, & pravam voluntatem per actus pœnitentiæ, & emendationis ad illud tempus interruptit; tunc enim, ut dixit Ameno alios DD. cumulans, de eo emendatio vera præsumitur. Et facit Gloss. ad Regulam 8. juris in 6. *Semel malus semper præsumitur malus, per ea: quod qui fuit malus in aliquo actu, & tandem se maxime correxerit, & fuit bonus, in fine illius actus, præsumitur bonus.* Et confirmat exemplum, quod insanabilis non dicitur infirmus, qui sanatus ab una infirmitate, postquam sanus vixit per tres, vel quatuor annos, in aliam, & similiter post novam
 20 sanitatem, in aliam infirmitatem decidit, aliàs ferè quilibet insanabilis diceretur; sed ille ex cujus temperamento sic infirmitates procedunt, ut in singulis inutilia experiatur remedia.

Ad dubium an postquam pœnitentiam compleverit de tertio delicto, possit defacto, nullo novo patrato, incarcerari ad probandam incorrigibilitatem; an vero ad eum effectum sit expectandum quartum. Respondit Ameno contra Sanctoro novum non esse expectandum, sed tribus delictis commissis, & punitis posse semestrem carcerationem ad completam probationem decerni, qua punitur delinquendi, non punita consuetudo, & legitimum ponitur incorrigibilitatis experimentum.

Tempus carcerationis à Sac. Cong. taxatum debet esse
 21 continuum, & completum, ut die 21. Junii 1653. declaravit Sac. Cong. Concilii ad dubia proposita à Procuratore Ord. S. Mariæ de Mercede apud Ameno sub num. 40. & Pasqualigo num. 1033. Et ad I. respondit. *Regulares delinquentes uti incorrigibiles eiici non posse à Religione anno carcerationis nondum completo.* Ad II. *non sufficere annum carcerationis interpollatè expletum, sed requiri spatium unius anni continuum, & integrum, & idem censendum de carceratione ad sex menses sub Innocentio reducta.*

Ideo, si è carceribus intra tempus præfixum aufugiat, nequit incorrigibilis declarari, & expelli, quia continua carceratio ad sex menses, est, ex allegato decreto, de substantia probationis incorrigibilitatis, qua non servata, corrumpitur actus; sicut non subsistit professio, si non præmittatur integer probationis annus: & in similibus casibus recurrendum ad Sac. Cong.

An vero completo tempore carcerationis sit statim de carcere educendus? cum distinctione respondetur. Vel in carcere vera emendationis signa exhibuit, vel dura cervice se ostendit: In primo casu liberandus est statim; nec est liberum Superiori excedere tempus à Sac. Cong. taxatum. In secundo ad id Superior non tenetur, sed est in ipsius potestate, vel in carcere eum detinere, vel ad expulsionem procedere; & ratio habetur ex tenore decreti disponentis, quod possint *eius*, quibus significatur facultas, & non obligatio expellendi.

Facultas expellendi incorrigibiles in priori decreto solis Generalibus data, consulentibus, & assentientibus sex ex gravioribus Patribus, eligendis in singulis capitulis, vel congregationibus Generalibus, in altero extenditur ad Provinciales, accedente approbatione Generalis.

Et licet in decreto exprimat Generalis, & apud Min. de Observ. id videatur debere intelligi de Ministro, privativè quo ad alios, nihilominus approbatio potest dari, etiam à Vicario Generali, electo in vacantia Generalatus, qui in Ordine est supremus, habens ordinariam potestatem, quam obtinet Generalis; & à Commissario, electo secundum Bullam unionis, pro sua respectivè familia, cujus auctoritas, & jurisdictionis est in ea ordinaria, & plenissima, ad sensum alleg. Bullæ sub Leone X., & ea potest in sua familia, quæ Generalis in toto Ordine, ut notat Miranda *tom. 2. quæst. 11. art. 2.* & Ameno *cit. tit. penarum quæst. 26. num. 125.*

Verum expellendi potestas non potest alteri à Superiore delegari, ex responso specificè ab alleg. S. Cong. dato ad tertium
23 dubium, dum censuit; *Generalem Ordinis non posse delegare*
Tom. II. L *fa.*

facultatem eiciendi à Religione Provincialibus pro eorum Provinciis (hodie ex altero decreto Provincialibus convenit) seu Commissariis, vel Vicariis Generalibus; Et ideo in Ord. Min. de Observ. non est in potestate Ministri Generalis eam delegare Commissariis Generalibus, quibus alicujus Nationis Provinciæ regendæ conceduntur, nec Vicario Generali ab eodem Ministro relicto ad Gubernium familiæ, cum ipse ad aliam transit: quicquid scripserit Ameno num. alleg.

- 24 Patres, ex decretorum vi eligendi, debent esse ex gravioribus Provinciæ: & in casu, graves non sunt Definitores, Custodes, & ex Ministri, & cæteri graduati, ex præcisè titulo graduationis, quia his pluribus sæpè requisita desunt, ut sint Assessores, & Consiliarii in re magni ponderis, & momenti, ut est electio: sed Doctiores in Sacris Canonibus, statutis, &
- 25 re criminali; ideo non eligenda dignitas, Officium, vel gradus, sed nominatim determinata persona, doctrina, & prudentia singularis.

Primum Decretum disposuit debere eligi in singulis Capitulis Generalibus, vel Congregationibus; quibus significatur, quod in unoquoque Capitulo facienda sit nova electio: Verum electi in uno, possunt in subsequenti reelegi; quod ex identitate rationis servari debet in electionibus juxta extensionem alterius Decreti faciendis in Congregationibus, (Capitulis nimirum Provincialibus) quæ sub eo *Congregationis* vocabulo comprehenduntur; nam illud non restringitur ad significandas eas Congregationes, quæ apud aliquos, & non omnes, tempore inter unum, & aliud capitulum intermedio, celebrantur; ut est praxis in Ordin. Min. Observ. cum Sac. Cong. mens fuerit dispositionem universalem apponere; imò, si secundum nomen esset judicandum, in Capitulis Provincialibus, quæ apud omnes sunt in usu, electio allegata esset interdicta, quod est inverisimile.

- Non est necesse, quod eligantur per vota totius Capituli, sed (& ad majorem facilitatem necessarium) sat est per vota totius Definitorii, tempore Capituli Provincialis; & de sic
- 25 electis salvatur, quod eligantur, & non assumantur ad arbitrium

trium Superioris, & eligantur in Capitulis Provincialibus.

- Ut Provincialis possit sententiam diffinitivam super expulsi-
 27 patione pronunciare, non est necesse, quod singula sex Patrum vota conveniant, & concordent; sed sufficit, ut Major pars consensiat, ut in terminis ad septimum Sac. Cong. cit. respondit, ut infra: *sententiam ejectionis à Religione fieri debere, saltem de voto majoris partis sex Patrum electorum*: hinc in casu, quod vota sint paria, & tres pro expulsi-
 28 patione iudicent, & alii tres dissintiant, nequit definitivè procedi.

Quod significaverunt decreta per dictiones, *de consilio, & assensu*, quæ satis differunt: sicuti manifesta est differentia
 28 inter *requirere consilium*, & *requirere consensum Capituli*; nam quando requiritur tantum *Consilium*, tunc sola consultatio cum Capitularibus sufficit, & Prælatus eorum opinionem non tenetur sequi *cap. cum olim de arbitris lib. primo tit. 43.* ubi Gloss. scribit, quod *quis tenetur requirere Consilium alterius; sed non tenetur illud sequi*; quia ex consilio nulla nascitur obligatio Calvinus *Lexicon juridicum*. Nec dicendum frustraneam esse consultationem, si eam Prælatus non tenetur sequi, quia inserviet, ut Prælatus melius, & non præcipitanter deliberet, & resolvat: Engel. *Colleg. Jur. Can. lib. 3. tit. 10.* Cum vero requiritur consensus, tenetur Prælatus sequi id, quod major pars Capitularium consulerit: Engel. *ibidem*, & Sannig. *eodem lib. & tit. schola Can. cap. primo, & toto tit. 10.* sub nullitate actus *cap. tua*.

- Nec in casu paritatis votorum poterit Provincialis in Ordine Minorum de Observantia votum decisivum pretendere vigore Const. Urb. VIII. *Religiosos viros*: Bull. Cber. tit. 5.
 29 etenim in ea Pontifex restringitur, ut Præsides votum decisivum obtineat in electionibus Pro. Ministrorum Provincialium, Custodum, & Guardianorum, quæ ad expulsionem extendi nequit, cum hæc ab electione maximè distet; neque ex Decreto Sac. Cong. Epis. & Regul. sub die 13. Martii 1653. relato *cap. Offic. quoad electionem num. 32.* concedentis Ministris Provincialibus, *absente Præsidente, votum decisivum in paritate votorum, tam in electionibus faciendis, quam in negotiis deci-*

dendis; nam Sac. Cong. ibi loquitur de electionibus faciendis, & negotiis decidendis per definitoria Provincialia; cujus generis non est illud expulsionis, super quo Definidores, quales, votum non habent.

Nunquam potest Superior super expulsionem definitivè pronunciare, nisi prius instructo processu, & plenè probatis
 30 causis expulsionis ad Sacrorum Canonum præscriptum; hoc est, nisi judici sic appareant, ut nullus relinquatur locus opiniononi, suspicioni, aut dubietati; sed certò cognoscat eas subsistere, quod est eas plenè probare ex Ameno *tit. 8. §. 4. n. 31.* nec sufficit ipsarum semiplena probatio, per quam aliqua fides judici sit, quod crimen sit commissum, sed non tanta, ut ipse teneatur, vel possit eam sequi in sententia ferenda.

Sic crederem non subsistere illud ejusdem *tit. cit. penarum genera §. 6. num. 30.* scribentis, necessarium non esse, quod de tribus delictis juridicè, & per sententiam, sed sufficere si via paterna, expellendus fuerit punitus; nam quomodo tunc causæ expulsionis dici possent plenè probatæ, ut nullus remaneat dubitationis locus, nisi juridicè procedatur?

Processus expulsionis non debet absolvi, nisi completo tempore carcerationis: & tunc adnotari, quatenus constet Religiosum in sua esse pertinacia obfirmatum; nam expelli non potest, nisi plenè probentur causæ expulsionis: adeoque incorrigibilitas, quæ non probatur concludenter, & adæquatè, nisi experimento semestris carcerationis in jejuniis, & penitentia, adhibitis etiam gravibus Patribus à Provinciali sub
 31 finem sex mensium missis ad carcerem ad explorandum sensum, & mentem Religiosi, ipsumque admonendum, ut ad cor redat, se corrigat, & suæ vocationi respondeat. Quod si hæc charitatis Officia contempserit, & nihil correptus appareat, ac verbis iracundis, blasphemis, elatis, de Deo, Religione, & Superioribus obloquatur, obduratus, & incorreptus judicandus. De quibus, ut juridicè constet, præfatis Patribus debent duo superaddi testes, qui omnes fidelitè, & juridicè referant Provinciali, quidquid dixerit, quidque respondeat; & in processu adnotetur.

Quod

- Quod si emendatum se ostendat, expleto tempore est à
 32 carcere educendus, & processus in Archivio Provinciæ con-
 servandus, ad hoc, ut, si denuo, triennio non exacto, in pro-
 posito bene vivendi, & exhibitione promissæ correctionis, de-
 liquerit, possit in expulsionis causa ad ulteriora procedi; quod
 si integro trienio emendationi promissæ veris religiosis ope-
 ribus corresponderit, processus comburatur.

Et notandum, quod cum stat: Minde Obser. *cap. 12. §. 23. num. 4.* disponunt non posse processus in Archivio Provinciæ asservari ultra sex menses, intelligitur, quando est conclusum in causa, & res transit in iudicatu: nam sic habent: *semestre semper incipere intelligatur post conclusam, & terminatam causam, pænæq; inflicte executionem per sententiam definitivam, seu decretum, & hoc pacto perpetuum in illa causa silentium imponatur;* Non est autem conclusa causa expulsionis per hoc, quod processus incæptus est, nisi per sententiam terminetur. & ibi videas *num. 5.* præcipere, ut in Archivio Provinciæ asserventur sententiæ per extensum à Patribus definitivis subscriptæ, & in libro ad hoc parato adnotatæ (cui ita credendum est, sicut libris matriculatis mercatorum ex Ameno *cit. quest. 7. num. 142.*), ut testimonium authenticum expulsionis, & tri-
 næ punitionis delictorum possit haberi.

- Si ex novo delicto post excarcerationem, vel, per expres-
 sa coram illis Patribus cum testibus ad carceres missis, se in-
 corrigibilem prodiderit, est ei à Provinciali exhibenda acto-
 rum copia, ut in cæteris causis practicatur: Advocatus assi-
 33 gnandus, cum congruis terminis ad defensiones: fabricato de-
 inde defensivo processu, & defensionibus præsentatis, debent
 Patres electi eas, & causas expulsionis diligentissimè conside-
 rare, merita causæ discutere, defensiones librare, & in dubiis,
 si opus sit, doctiores, & juris peritos consulere, & tandem
 votum suum scripto mandare. Tunc Provincialis visis, &
 examinatis processu contra reum fabricato, defensionibus, &
 sex Patrum Votis, si expellendum judicaverit, poterit ad sen-
 tentiam procedere.

Et hæc lata debet Reo in carceribus intimari; vel si forte
 au.

- 34 aufugerit ad valvas Refectorii affigi, (ut fit cum aliquis citatur per modum absentis) si Reus intra debitum tempus ad S.Sedem, & S. Cong. appellet, (ad quam ex secundo Decreto recurrere potest) ad eam, devoluitur causa; Reo interim in carceribus persistente: si verò non appellet, debet transacto tempore appellationis ab intimata sententia, decem nimirum diebus, è carcere educi, & coram tota communitate corona Clericali (si fuerit Clericus, vel Sacerdos) privari, & per superiorem forma habitus exui, & confusibiliter à Refectorio in alium locum eiici, ubi sint parata vestimenta Clericalia, ejus statui convenientia. formula concipiendæ sententiæ, & modus fabricandi processum traditur ab Ameno *in formul. crim. 2. part. practicæ sect. 10.*

- At dubitatur, quid importet clausula secundi decreti, *accedente approbatione Generalis, definiant*: An nimirum approbari à Generali debeat sententia? an approbare debeat Provincialē posse sententiarē? & crederem sensum esse, quod Provincialis ad definiendum procedere non possit, nisi Generalis prius declaret super eo posse definitivè procedere; approbare enim in casu restringi videtur ad declarandum, & testificandum Reum esse expulsiōe dignum; nam cū præmittatur verbo *definiant*, colligitur eam declarationem debere sententiam præcedere, non sequi; alioquin non Provincialis, sed Generalis super eo definiret contra Textum Decreti.

- Ut autem id testificari, & declarare possit debent ad eum
36 Vota sex Patrum cum summario processu, & defensionum notitia transmitti.

Expulsiōis sententia, ut ex primo Decreto patet, à Superiore est notificanda Ordinario. Formula, secundum quam est significanda datur per extensum à Peyrino *formul. Prælat. regul. lit. E. cap. 39.* & nos hīc ferè similem adnotamus.

- „ Frater N. Provincialis Provinciæ N. Ordinis S.N. Illu-
37 striss. & Reverendiss. Domino Episcopo N. salutem in Domi-
„ no. Illustrissimæ Dominationis vestræ notum sit, quatenus
„ nos ad Canonum, & Apostolicarum Constitutionum for-
„ mam, ac Decretorum SS. CC. de Apostatis, & Ejectis sub die

„ 21. Septembris 1624., & die 24. Julii 1694. respectivè emanatorum, procedentes; per nostram definitivam sententiam, quam in scriptis tulimus, hoc anno 1701. sub die 23. Octobris à Nostra Religione, tanquam incorrigibilem, P. F. N. de N. Religionis præfatæ expressè professum, & ad Sacrum Præbiteratum Ordinem promotum, (si fuerit Sacerdos, & si fuerit Clericus exprimatur Ordo, & si Laicus id notetur) „ dimissimus, & eiecimus, habitu Religionis nudatum, quod Illustrissimæ Vestræ Dominationi significandum esse censuimus, „ ut & nos Apostolicis obtemperemus mandatis, & pecoris sui vultum possit dominatio Vestra cognoscere, eaque etiam circa præfatum N. exequi valeat, quæ in Decreto allegato anni „ 1624. peragenda jussit S. C. Concilii. Et Dominus sit Dominationi Vestræ propitius. In quorum fidem &c. „

Unde Ejecti se præsentare debent Ordinario, ut eorum legitimo Superiori, non originis, sed loci, ut §. 3. primi Decreti expressè disponitur, cujus jurisdictioni, & obedientiæ subduntur; ex quo sequitur, quod sine ejus licentia non possit mutare domicilium.

Si à Superiore literas testimoniales expulsiōis requirant, poterint eis dari sub his terminis.

39 „ Frater N. &c. omnibus præsentibus literas inspecturis, „ paritèr, ac lecturis pacem veram, & salutem in Domino: noverint qualiter justis de causis animum nostrum movētibus, „ considerantes causam, & causas, de quibus in processu per nos anno Domini 1701. à die 23. Octobris contra P. F. N. „ (exprimatur qualitas, vel Sacerdotii, Clericatus, vel Laicatus) „ Nostræ Provinciæ N. Ordinis S. N. expressè professum, in sæculo nominatum N. de N. de consilio, & assensu „ eorum, ad quos spectat ad præscriptum Decretorum de Apostatis, & Ejectis de Anno 1624. sub die 21. Septembris, & 1694. „ à die 24. Julii, fabricato, maximo animi nostri mœrore, ac necessitate ferè compulsi, omnibus de jure requisitis tentatis, & „ juris Ordine servato peractis, prædictum N. à Nostra Religione expulimus, ac habitu Religioso nudatum dimissimus, expulsūque, & dimissum, his literis declaramus; In quorum fidem

” fidem præsentēs literas jussu nostro conscriptas, sigilloque
 ” Provincie munitas, præfacto N. pro suæ conscientie securita-
 ” te tradidimus, & concessimus. Datum Romæ, die Anno
 ” &c. „

Fr. N. Minister Provincialis.

Quarum exhibitione possunt se tueri à molestia Judicis
 Laici ostendendo se subditos Episcopo.

40 An autem possit Ordinarius sententiam expulsionis exa-
 minare, & inquirere an Regularis sit justè, vel injustè eje-
 ctus? Negativè respondetur cum Donato *præc. Regul. tom. 2.*
tratt. 8. de eject. quæst. 55. num. 3. Pasqualigo ad *Lauretum de*
Franchis p. 1. n. 974. Amen. *cit. quæst. 2. tit. pœnarum gen. n. 160.*
 & ratio est evidens; siquidem recognoscere causam ab alio Ju-
 dice aditatum est actus Jurisdictionis, & superioritatis, & po-
 tens eam recognoscere, eandem potest corrigere, retractare,
 aut confirmare; *arg. ex cap. sent. 35. quæst. 9. Glos. ad cap. Ne-*
mini 17. quæst. 41. Ordinarius autem jurisdictionem non ha-
 bet supra Regulares, cum sint ab ipso exempti *cap. nimis pra-*
va de excessibus Prælat. lib. 5. tit. 31. & cap. ne aliquis de privi-
leg. in 6. lib. 5. tit. 7., & referunt particularia Religionum pri-
 vilegia: ut in mari magno Prædicatorum, Minorum, & Car-
 melitarum, cæterorumque plenius exprimitur. Et facit Tri-
 dent: *sess. 14. cap. 5. de ref.* per ea: *sed exempti omnino sint, & esse*
intelligitur: vid. cap. off. quoad exemptionem, ubi plura dedi-
 mus: probantes contra ipsos non posse procedere, nisi eis ex-
 presse concedatur; & quo ad hoc specificus textus non habe-
 tur: sed videtur decretum resistere, dum limitatè procedens
 disponit sententiam esse dumtaxat *ordinario notificandam*.

Notabis expulsos obligari ad se corrigendum, & dispo-
 nendum, ut iterum ad Religionem recipiantur: prout cum
 aliis tenent Pasqualigo *num. 1014.*, & Miranda *cit. art. 3.* non
 enim censentur expulsi in perpetuum, sed donec corrigantur
 ex Roderico *resolus. 57. ver. de ejectis nu. 6.* Ideo Superior debet
 eos singulis annis sollicite requirere, ut omnes DD. tradunt,
 & habetur expresse *cap. ne Religiosi de Regular. trans. lib. 3. tit.*
31. ubi Greg. IX. *statuimus*, inquit, *ut Præsidentes Capitulis*
cele-

celebrandis, secundum statutum Concilii Generalis, seu Patres Abbates, seu Priores fugitivos suos, & ejectos de Ordine suo requirant sollicitè annuatim; quod innovarunt allegata decreta: eosque recipere ad Religionem tenentur; dummodo, ut loquitur primum, in expulsiis hujusmodi subsit spes evidens emendationis ex literis, saltem testimonialibus Ordinarii.

- Hinc si Superiori, vel per Ordinarii literas, vel aliundè constet ejectum esse emendatum, debet ad Religionem recipere sub pœna peccati mortalis ex Peyrin. *in formul. cit. quæst. 39. num. 7.* & in Decreto sub Urbano VIII. additur illa, ipso facto incurrenda, privationis omnium officiorum, quæ tunc obtinebit, vocisque activæ, & passivæ, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa imposterum obtinenda, pœnaque hujusmodi sit Sanctitatis Sux, ac Sedi Apostolicæ reservata. Cum quibus non est à Superioribus duriter agendum.

- Dum ad Religionem redeunt, non tenentur de novo professionem emitte: siquidem per expulsionem non liberantur ab obligatione, quam professione legitima contraxerunt; hæc enim est personalissima, & sequitur ex Tambur. *tom. 3. de jure Abb. disput. 3. quæst. 8.* personam, ubicumque existat; sed ea privantur solummodo communione vitæ Religiosæ, & bonis omnibus spiritualibus Religionis, quorum Religiosi sunt participes, & cohabitatione cum cæteris intra Claustra; & quemadmodum Mulier non desinit esse Uxor, etiam Thori separatione sequuta; sic expulsi per expulsionem Religiosi omnino esse non desinunt, nec deobligantur ab observantia substantiali Votorum essentialium, ex observatis à Doctoribus, Miranda *art. 5. Tambur. quæst. 3. num. 5. Roderico num. 6., & Engel cit. num. 56.* Etenim Prælati Regulares nequeunt suos subditos liberare à vinculo Votorum solemnium, quæ sunt de essentia status Religiosi, & Regulæ Monachali annexa, ut dicitur *cap. cum ad Monasterium de statu Monach. in fine, & tradunt Pasqualigo num. 971., & Peyrin. tom. 1. de subdito quæst. 1. cap. 25. §. 1.* Omnes conveniunt teneri ad votum castitatis: adeoque ad alia obedientiæ, & paupertatis, cum de his eadem sit ratio; sunt enim æquæ solemnia, ac Religioni essen-

essentia. Votum obedientiae per Lezana *Sum. tom. 1. cap. 23. num. 12.*, & Engel *ibid*: remanet virtualiter, quantum ad hoc, quod teneantur obedire Superioribus, si eos velint ad Religionem revocare; Obedire debent Episcopo, sicut cæteri Præsbysteri; licet non ex vi voti; & paupertatem servare eo modo, quo status, in quo reperiuntur, compatitur. Obligantur ex Peyrino *cit. dico 5.*, & Miranda ad recitandas horas Canonicas, quod Roderico *cit.* extendit, etiam ad sacris non initiatos: quia nemo ex suo delicto debet commodum reportare, & nulli sua culpa patrocinari.

Universalitèr ex Regula apud Roderico obstricti remanent ad omnia, ad quæ tenentur ex præcepto Regulæ obligante ad mortale, & commodè extra Claustra observari possunt; propter quòd Minimus ejectus ad vitam quadragesimalem apud *cit. Peyrin: dico quarto*: Et Minorita ex Roderico tenetur ad jejunium feriæ sextæ, & Adventus: quod sanè tutius est. secùs dicendum de iis, quæ sic commodè observari nequeunt, & sunt de pertinentibus merè ad observantias Regulares intra Claustra, uti sunt silentium, Vigiliæ, & cætera hujusmodi. qua distinctione Doctores inter se pugnantes ad unionem vocantur. Optimè ideo erit eos monere non esse à Votis solutos, & à præfatis dispensatos.

An autem redeuntes sint restituendi ad eosdem gradus, honores, prærogativas, & præcedentias? standum est statutis, & constitutionibus uniuscujusque Religionis, & juxta
47 præscripta procedendum; & quatenus nil super hoc disponent, rationabilius videtur, ut in pœnam ejectionis, & ad aliorum exemplum statim non restituantur; sed expectetur, ut eis dignos observantia se probent, & conversionem ex animo obsequendi Deo fuisse assumptam demonstrent. Stat. Min. cap. 7. §. 6. num. 72. firman; nec statim esse eis tribuendum capucium, sed recipiendos in Tertiariorum habitu; quod, si integro triennii cursu, Patrum Definitorum: judicio, laudabiliter vixerint, poterit iterum reddi; nunquam tamen volunt esse admit-
48 tendos ad Sacrorum Ordinum exercitium. Idem in terminis præscribunt pro damnatis ad tritemes; pro quorum nova ad
Ordi-

INDULGENTIAS, 91

Ordinem admissione Sac. Cong. Episc. & Regul. sæpè in fasti
contingentia disposuit, & Fagn. in 2. par. 3. *Decretal. de Regul.*
cap. Ne Religiosi. 68. refert debere transmissos ad triremes ad
tempus, eo elapso, ad Religionem redire.

CAPUT VI.

Officialis quoad Indulgentias.

SUMMARIUM

- 1 Describitur Indulgentia.
- 2 Est in Ecclesia potestas concedendi Indulgentias.
- 3 Indulgentia revocari possunt.
- 4 Constitutio Pauli V. revocatoria Indulgentiarum.
- 5 Alia conceduntur.
- 6 Damnatur propositio super revalidatione Indulgentiarum.
- 7 Distinctio, quod redierint per communicationem, nō subsistit.
- 8 Decretum emanatum sub Innoc. XI.
- 9 Rescriptorum intellectus, à quo desumatur?
- 10 Non sunt revocate, concessa visitationibus Ecclesiarum Regularium.
- 11 Declaratio Sac. Cong. Indulgentiarum.
- 12 Non revocantur Indulgentia concessa, cum clausu-
- la Universis Christi fidelibus &c.
- 13 S. Franc. obtinet à Christo Indulgentiam Portiunculae.
- 14 Sed, an toties, quoties eam quis lucretur. vide responsum Sac. Cong. Conc.
- 15 Non revocatur Anno Jubilei.
- 16 Indulgentia Portiunculae applicabilis per modum suffragii.
- 17 Indulgentia Portiunculae conceditur quotidiana.
- 18 Indulgentia recitantibus Officium Conceptionis in ejus festo, & recitationi interessentibus.
- 19 Indulgentia recitantibus Officium Sanctissimi Nominis Jesu; & quomodo interessentibus.
- 20 Indulgentia perpetua in Festis SS. Joannis à Ca-

piftrato, & Paschalis Bay-
lon.

- 21 *Indulgentia quotidiana vi-*
sitantibus Ecclesiam S. P.
Francisci Civitatis Assi-
sii.
- 22 *Indulgentia plenaria in fe-*
sto S. Rosa Virg. Viter-
bien.
- 23 *Indulgentia affixa diei non*
transfertur cum transla-
tione Officii.
- 24 *Si festum transferatur quo-*
ad Cborum, & forum, est
probabile transferri in-

dulgentiam.

- 25 *Attendenda est dispositio lite-*
rarum.
- 26 *Si quo ad forum, festum*
non transfertur, probabi-
lius est, Indulgentiam
non transferri.
- 27 *Pro suspensione Indulgen-*
tiarum Anno Sancto pro
defunctis, & Romæ, quoad
existentes in aliis Eccle-
siis, preter quatuor Basili-
cas, lege declarationes
Eminentissi. Urbis Vica-
rii.

EST Indulgentia, relaxatio, remissio, seu condonatio
 „ pœnæ temporalis debitæ pro peccatis actualibus, jam
 „ dimissis, à Prælato Ecclesiæ, existentibus in gratia, extra Sacra-
 „ mentum concessa per dispensationem, seu applicationem
 „ thesauri Ecclesiastici. *Trid. sess. 25. in decreto de Indulgentiis* ha-
 „ bet. Indulgentiarum usum Christiano populo maxime salutarē,
 „ sacrorum Conciliorum autoritate probatum, retinendum
 „ esse, Sacro Sancta Synodus docet, & precipit, eosque anathe-
 „ mate damnat, qui, aut inutiles esse asserunt: vel eas conce-
 „ dendi in Ecclesia potestatem esse negant.

3 „ Indulgentiæ per Doctores revocari possunt; & ex facto pa-
 „ tet, nam Paulus V. eas, per suos prædecessores Regularibus con-
 „ cessas, revocavit, aliasque ipsarum loco eidem est elargitus,
 „ ut sequitur. *Bull. Cherub. tom. 3.*

4 „ Romanus Pontifex in Beati Petri sede constitutus, cui
 „ inter alia cælestis Indulgentiarum thesauri dispensandi cura
 „ incumbit, sollicitè prospicere debet, ac solerter, ut hujusmo-
 „ di Indulgentiarum dispensatio, & usus ad Dei gloriam, &
 „ animarum salutem præcipuè dirigatur, & ne illarum multi-
 „ plicitate confusio, aut inanis interpretatio exoriat. „

2. I. Pro-

§. I. „ Proinde cum fel. rec. Clemens Papa VIII. præde-
 „ cessor noster magna cum diligentia, & solitudine, procura-
 „ verit, abusus, & corruptelas, tum in communicando Indul-
 „ gentiarum thesauros, tum in modo illos recipiendi, irreptos
 „ tollere, & propterea sua quadam constitutione formam ag-
 „ gregandi, instituendi, & rectè administrandi Societates, &
 „ Confraternitates præscripserit, licet morte præventus, hanc
 „ piam ejus voluntatem ad finalem executionem deducere,
 „ neque etiam, ut cogitaverat, circa Indulgentias à plerisque
 „ Romanis Pontificibus prædecessoribus, Religionibus, & Or-
 „ dinibus Monasticis, & Mendicantibus diversis temporibus
 „ concessas, aliquid deliberare potuerit. „

§. II. „ Nos, qui nullis nostris meritis, sed sola Dei be-
 „ nignitate ad summi Apostolatus officium vocati sumus,
 „ susceptum à tanto Pontifice pium hoc opus ad optimum
 „ finem perducere cupientes, ubi primum Catholicæ Ecclesiæ
 „ regimem suscepimus, venerabilibus Fratribus nostris S. R. E.
 „ Cardinalibus, ad hoc opus à dicto Clemente prædecessore de-
 „ putatis, de quorum numero tempore ipsius Clementis præ-
 „ decessoris eramus, injunximus, ut in illo opere ad ulteriora
 „ progredierentur, & Indulgentias Regularibus concessas re-
 „ cognoscerent, iisque recognitis rem nobiscum communica-
 „ rent. „

§. III. „ Cum itaque præfati Cardinales privilegia, con-
 „ cessiones, & gratias prædictis Religionibus, & Ordinibus con-
 „ cessas diligenter inspexerint, & examinaverint, ac eorundem
 „ Ordinum Superiores, & Officiales pluries audiverint, ac cir-
 „ ca easdem Indulgentias varia dubia, & incertitudines, & con-
 „ fusiones adesse compererint, & ex judicio eorundem, etiam
 „ Regularium, vel aliquorum ex illis nobis proposuerint valde
 „ expedire, pro eorum majori securitate, & beneficio, ut In-
 „ dulgentias ipsis Regularibus, & Ordinibus ad instar, vel per
 „ communicationem, aut alio modo hætenus concessas, an-
 „ nullaremus, & revocaremus, ac alias particulares illis conce-
 „ deremus. „

§. IV. „ Nos, matura super hoc consulatione præhabita,
 cu-

„ cupientes personis Regularibus quibuscumque quorumvis
 „ Ordinum, tam Monachorum, quam Mendicantium, spi-
 „ rituale solatium, & juvamen asserre, infra scriptas Indulgen-
 „ tias, & gratias, quas personis Regularibus, intra claustra,
 „ aut extra, cum licentia tamen suorum Superiorum, legitima
 „ de causa, illis concessa, degentibus, tantummodo suffragari de-
 „ bere declaramus, concedendas duximus. „

§. V. „ Omnibus igitur Christi fidelibus, qui canoni-
 „ ce, & juxta ordines cujuslibet Religionis, & Constitutiones
 „ Apostolicas habitum Regularem, à legitimis Superioribus
 „ causa profitendi in illo susceperint, die primo eorum ingressus
 „ in ipsam Religionem, si verè pœnitentes, & confessi Sanctissi-
 „ mum Eucharistię Sacramentum sumpserint, Plenariam. „

§. VI. „ Accuilibet Novitio, qui pœnitens, & confes-
 „ sus, ac Sacra Communionem refectus, post completum pro-
 „ bationis annum, professionem emisit, etiam Plenariam. „

§. VII. „ Nec non cuilibet Religioso, inter claustra sui
 „ Monasterii viventi, qui in festo principali sui Ordinis con-
 „ fessus, & Sacra Communionem refectus fuerit, aut Missam re-
 „ citans pro Christianorum Principum concordia, hæresum
 „ extirpatione, Romani Pontificis salute, ac Sanctę Matris Ec-
 „ clesię exaltatione pias ad Deum preces effuderint, etiam Ple-
 „ nariam. „

§. VIII. „ In cujuslibet verò mortis articulo, si pariter
 „ vere pœnitens, & confessus, ac Sacra Communionem refectus,
 „ vel quatenus id facere nequirit, saltem contritus, nomen
 „ Jesu, ore, si potuerit, sin autem corde, devote invocaverit,
 „ etiam Plenariam. „

§. IX. „ Qui verò ad Præsbyteratus ordinem canonicè
 „ promotus, & confessus, primam Missam celebrabit, nec non
 „ etiam iis Religiosis, qui pariter confessi, ac Sacra Commu-
 „ nione refecti eidem Missę interfuerint, aut ipso die Missam si-
 „ militer celebrabunt, etiam Plenariam. „

§. X. „ Iis verò, qui de suorum Superiorum licentia,
 „ à negotiis per decem dies alieni in cella comorabuntur, aut
 „ ab aliorum conversatione separati, in piorum librorum, &
 „ alia-

„ aliarum rerum spiritualium, animos ad devotionem, & spi-
 „ ritum inducentium, lectionibus operam suam dederint, ad-
 „ dendo sæpe considerationes, & meditationes mysteriorum fidei
 „ Catholicæ, divinorum beneficiorum, quatuor Novissimo-
 „ rum, Passionis Domini Nostri Jesu Christi, & aliorum exer-
 „ citiorum, orationum jaculatoriarum, aut vocalium, saltem
 „ per duas horas in diem, & noctem, orationibus mentalibus,
 „ se se exercendo, faciendo eodem tempore confessionem gene-
 „ ralem, aut annualem, vel ordinariam, Sanctissimum Eucha-
 „ ristie Sacramentum sumperint, aut Missam celebraverint,
 „ quoties pro quolibet prædictorum exercitiorum, Plenariam
 „ similiter omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & re-
 „ missionem misericorditer in Domino concedimus. „

§. XI. „ Præterea iidem Religiosi intra claustra viven-
 „ tes, qui suam Ecclesiam devote visiterint, & ut præfertur,
 „ oraverint, consequantur easdem Indulgentias, quas visitan-
 „ tes Ecclesias Urbis, & extra eam diebus Stationum consequun-
 „ tur, in omnibus diebus perinde, ac si ipsas Urbis Ecclesias per-
 „ sonaliter visiterent. „

§. XII. „ Omnibus item Religiosis intra claustra, ut
 „ supra, viventibus, qui quinquies Orationem Dominicam,
 „ & toties Salutationem Angelicam ante Altare eorum Ecclesie
 „ in quolibet die, quinque annos, & totidem quadragenas. „

§. XIII. „ Iis verò, qui de suorum Superiorum licen-
 „ tia in itinere existentes, aut extra claustra degentes, tamquam
 „ Prædicatores, & Lectores, quinquies eandem Orationem Do-
 „ minicam, & toties Salutationem Angelicam ante quodlibet
 „ altare similiter dixerint, etiam quinque annos, & totidem
 „ quadragenas. „

§. XIV. „ Nec non, etiam eisdem Religiosis, qui per
 „ mensem integrum singulis diebus, spatio mediæ horæ, ora-
 „ tionem mentalem fecerint, ac confessi, & Sacra Communio-
 „ ne, ultima Dominica mensis hujusmodi, refecti fuerint, se-
 „ xaginta annos, & totidem quadragenas. „

§. XV. „ Qui verò contrito corde, & pœnitentes, eo-
 „ rum culpas, & peccata, ac imperfectiones in Capitulis culpa-
 „ rum

rum accusabunt, & spiritualiter communicabunt, & exercitium virtutum facient, tres annos, & totidem quadragenas. „

§. XVI. „ Quotiescumque autem de licentia Summi Pontificis, aut suorum Superiorum in ditiones, & terras infidelium, aut Hæreticorum ad concionandum, aut Catholicos docendum, vel infideles, & Hæreticos ipsos ad fidem Catholicam convertendum, & Ecclesiæ gremio reducendum, missi fuerint, si pœnitentes, & confessi, ac Sanctissima Communionem refecti fuerint, vel Missam celebraverint, ut melius ad hujusmodi opus se se parare valeant, pro duabus vicibus, videlicet, quando itineri se accingent, & quando in Provinciam, ubi prædicta opera eis exercenda erunt, ingressi fuerint, Plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem misericorditer in Domino pariter concedimus, & elargimur. „

§. XVII. „ Et insuper cum Superior in visitationibus generalibus orationes quadraginta horarum pro bono visitationis progressu collocare voluerit, iis Religiosis, qui dictis orationibus, saltem spatio duarum horarum in diverso tempore interfuerint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, hæresum extirpatione, Romani Pontificis salute, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exaltatione, nec non disciplinæ, & Observantiæ Regularis augmento, pias ad Deum preces, ut supra dictum est, effuderint, si confessi, & Sacra Communionem refecti fuerint, aut Missam celebraverint, Plenariam similiter omnium peccatorum Indulgentiam, & remissionem, ut præfertur, concedimus. „

§. XVIII. „ Volumus autem, ut omnes supradictæ Indulgentiæ, & gratiæ Religiosis Regularibus cujusvis Ordinis, tam Monastici, quàm Mendicantis dumtaxat, ut præfertur, concessæ, etiam omnibus Monialibus, cujusvis Regulæ approbatæ, & intra claustra, cum tribus votis solemnibus viventibus, & perpetuam clausuram servantibus, tam Ordinariis locorum, quam etiam Regularibus, cujuscumque Ordinis, Regulæ, & Instituti, subiectis, suffragentur. Præsentibus perpetuis futuris temporibus duraturis. „

§. XIX. „ Cæterum omnes, & singulas Indulgentias, quibuscumque Ordinibus, Institutis Regularibus hujusmodi, etiam Mendicantibus, & quibuscumque personis Regularibus, tam vigore privilegiorum, & literarum Apostolicarum, quam vivæ vocis oraculo, aut aliâ quovis modo, per quoscumque Romanos Pontifices Prædecessores nostros, ac Nos, & Apostolicam Sedem, hætenus concessas, confirmatas, approbatas, & innovatas, auctoritate, & tenore prædictis perpetuo revocamus, cassamus, annullamus, & abrogamus, & ad præsentium nostrarum literarum præscriptum reducimus, & moderamus. „

§. XX. „ Non obstantibus quibuscumque constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ac eorum Ordinum, & Institutorum Regularium, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam Mare magnum, & Bulla aurea nuncupata, eisdem Ordinibus, & Institutis, eorumque Monasteriis, Conventibus, Collegiis, Domibus, Superioribus, & personis, in contrarium præmissorum quomodolibet concessis, confirmatis, & approbatis. Quibus omnibus, & singulis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, specialis, specifica, expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio, habenda foret, tenores hujusmodi præsentibus pro expressis, & ad verbum insertis, habentes, illis aliâ in suo robore permanfuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque. „

§. XXI. „ Volumus autem, ut præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem fides habeatur ubique, quæ præsentibus ipsis originalibus literis haberetur. „

Dat. Romæ apud S. Petrum, sub annulo Piscatoris, die 23. Maii 1606. Pontificatus nostri Anno 2.

Tom. II.

N

Et

Et cum plures assererent per confirmationes privilegiorum, ea revocatione posteriores, eas fuisse pristino valori restitutas. Alex. VII. die 18. Martii 1666. illis super hoc silentium indixit, hujusmodi propositionem damnans.

- 6 *Indulgentiæ concessæ Regularibus, & revocatæ à Paulo V. hodie sunt revalidatæ.*

Nec datur locus distinctioni scribentium ab Alex. damnari hanc dumtaxat propositionem. „ Indulgentiæ revocatæ „ à Paulo V., directè, & expressæ sunt revalidatæ; minime „ autem affirmantium esse revalidatas cum modificatione, quatenus propter privilegiorum communicationem, redierint „ ad suos pristinos possessores, si Religio aliqua post revocationem Pauli, obtinuerit, ab eo revocatas, per posteriores Pontifices innovari, & iterum concedi; „ id etenim cum decreto Alex. non cohæret, cum ipse absolute velit non esse revalidatas, & adversatur alteri à Sac. Cong. Indulgentiarum, & ab Innocentio XI. approbato, edito 7. Martii 1678. incip. *delatæ* videndo apud Lant. *supplement. verb. Indulgentiæ numer. 8. & Gobat. tom. 2. oper. tract. 4. par. 3. cap. 37. sub numer. 709.* ubi, pluribus Indulgentiis, vel, ut Apocryphis, aut fictis, seu inventis, reprobatis, & *ac demum*, quo ad eas personis Regularibus quarumcumque Religionum, & Ordinum, etiam Mendicantium, ante Breve Pauli V. superius enunciatum, concessas, disponit, ut sequitur: *nisi fuerint deinde Romani Pontificis auctoritate innovatæ, aut confirmatæ, nullius esse roboris, & momenti pariter declarat.* Ideo numquam revalidari dicendum, nisi per Sedem Apostolicam successivè innoventur, vel confirmentur; & cum intellectus rescripti, quo ad clausulas involventes gratiam, ex notatis à Gobat. *loco cit. cap. 27. sub num. 549.* petendus sit ex mente, & præmio Principis rescribentis, videndum est, si in literis confirmationis, Indulgentiæ cum aliis ab eodem nominentur, & exprimantur.

Cum Paulus 2. 19. dicat à se revocari Indulgentias quibuscumque Ordinibus, & Institutis Regularibus, etiam Mendicantibus, & quibuslibet personis Regularibus; & decretum ci-

10 tatum, declaret nullius esse roboris, concessas personis Regularibus quarumcumque Religionum, & Ordinum, etiam Mendicantium: sequitur eas dumtaxat revocatas, & abrogatas esse; quæ directè, & principaliter concessæ erant ipsis Regularibus, non verò eas Ecclesiis Regularium visitantibus datas, ut notavit Lezana tom. 3. verb. *Indulg. num. 8.* & declaravit S. Cong. Indulgentiarum ab eodem Paulo deputata, ipseque approbavit apud Lant. verb. *Confrat. subnum. 11.* & in ea decreta transmissa fuerunt Archiepiscopo Bononiensi, ut sequitur; *E perche molti dubitano, se per la Costituzione di Sua Beatitudine sopra l'Indulgenze concesse ultimamente alle persone Religiose, con*

11 *revocatione delle antiche, venghino revocate anco l'Indulgenze concesse alle Chiese Regolari, & à quei, che le visitano, ancorche la Costituzione comprendi chiaramente solo le persone Regolari, senza estendersi alle Chiese loro, tuttavia la Sac. Congregatione per levar ogni dubbio, dichiara, che l'Indulgenze concesse à quelli, che visitano le Chiese de Regolari, stanno nella loro forza, è vigore finche la Santità Sua farà altra deliberatione, e però si possono lasciar publicare, quando non ohti altra cosa; Alia vide. Nicol. Flos. v. Indulg. num. 6. Nec revocantur concessæ personis de Tertio Ordine; nam proposito dubio, Sac. Congreg. Indulgentiarum, & in ea examinato; An in generali revocatione Indulgentiarum, quæ in Brevis Romanus Pontifex Pauli V. habetur, comprehendantur personæ, quæ substantialia Religionis vota non emittunt intra, vel extra Clausura degentes? Ipsa respondit, eas minime comprehendendi. Et responsum confirmatur ab Innocentio XI. Constit. Alias 10. O. Feb. 1686. direct. Trium Ordin. art. 5. constit. 1.*

Nec revocari dicendum, ut notat Gobat. cit. part. 1. cap. 27. sub num. 546. & Hasbenfis Summa Select. qq. v. *Indulgentia sub num. 222.* Indulgentias promiscue datas, Regularibus, & Secularibus: ut cum in literis concessionis à Pontifice apponitur clausula illimitata, *Universis Christifidelibus, vel omnibus utriusque sexus Christifidelibus, qui devote visitaverint Ecclesiam, v. g. S. Mariæ de Araceli in Festo S. Francisci, indulgentiam concedimus;* quia huiusmodi generis Indulgentiæ non

sunt datæ primo, & directè personis Regularibus, sed omnibus Christifidelibus; ideo, & Regulares in ejusdem S. Francisci Festo, devote, & ut oportet, præfatam visitantes Ecclesiam, eam possunt lucrari: cum & ipsi, sicut cæteri, sint fideles, & non deterioris conditionis:

- 13 Plenariam à Christo Domino, ad preces Deiparæ, pro omnibus fidelibus, qui Ecclesiam S. Mariæ Angelorum, seu Portiunculæ nuncupatam, in agro sitam Aulien. pie, & devote visitassent, obtinuit S. Franciscus, quam ad unicam diem restrinxit Honorius III., ad secundam scilicet Augusti, in qua ejusdem Ecclesiæ anniversaria dedicationis memoria recurrit.

Et quia in alleg. decreto sub Innoc. XI. de Apocryphis Indulgentiis S. C. Indulgentiarum declaraverat: *semel autem dumtaxat in die, Indulgentiam in certos dies Ecclesiam visitantibus concessam, vel aliud pium opus per agentibus lucrifieri*, & dubitabatur, an Indulgentiam præfatam lucrarentur fideles toties, quoties Ecclesiam visitarent, pro declaratione dubii fuerunt preces S. C. C. exhibitæ, ut infra.

Eminentiss., & Reverendiss. Domini.

- „ Episcopus Iabacensis à parte Imperii, Orator Devotus,
 „ EE. VV. humiliter exponit, quod non obstante Decreto Innocentii XI. de Apocryphis Indulgentiis sub die 7. Martii
 14 „ 1678. quo declaravit, *semel dumtaxat in die, plenariam Indulgentiam in certos dies Ecclesiam visitantibus concessam*
 „ *lucriferi*, pergunt Fratres Ordinis Sancti Francisci Reformatorum Provinciæ Carniolæ Populo persuadere, Indulgentiâ
 „ pro die secunda Augusti, de Portiuncula nuncupatam, eorum
 „ Ecclesiam visitantibus concessam, toties, quoties eadem die
 „ *lucriferi posse.* „

„ Cum autem huiusmodi abusus ad Summ. Pontificem
 „ ab Ordinariis deferri jubeat Sac. Congr. Concilii Trid. sess. 25.
 „ de reform. cap. 21. in decreto de Indulgentiis. „

„ Idcirco Orator quærit, & declarari petit, an præfata
 „ Indulgentia, de Portiuncula nuncupata, etiam comprehendatur

„tur sub Decreto, & declaratione san. mem. Innocentii XI. su-
 „pradicto. Pro qua gratia &c. „

*Die 17. Julii 1700. Sacra Congregatio Eminentissimorum
 S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, audita
 relatione Procuratoris Generalis, & Ministri Provincialis, cen-
 suit servandum esse solitum. (apud impressorem Cameralem.)*

Sub revocatoria Indulgentiarum, quæ Anno Sancto su-
 15 spenduntur memorata indulgentia non comprehenditur,
 prout sub s. Julii 1650. Innoc. X. & die 12. Novembris 1674.
 Clemens X. respectivè declaravit, & nuper exprellit Innoc.
 XII., ut infra.

„ Cū ob Sacri Jubilei celebrationem, à Vigilia Nativita-
 „tis Domini Nostri Jesu Christi proximè venturi anni inchoā-
 „dam, & usque ad finem ejusdem anni duraturam, omnes, &
 „singulas Indulgentias, & peccatorum remissiones, quibusvis
 „Ecclesiis, Monasteriis, Hospitalibus, & aliis locis piis secula-
 „ribus, & quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, Regu-
 „laribus, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum
 „quibusvis clausulis, & decretis, quomodolibet cōcessas, de Apo-
 „stolicæ potestatis plenitudine suspendimus, ac suspensas esse
 „declaraverimus, easq; eodem anno durante, nulli prodesse,
 „aut suffragari debere decreverimus, prout in nostris sub
 „Plumbo desuper expeditis literis, quarum tenorem præsentibus
 „pro expressis haberi volumus, plenius continetur: Nos
 „cupientes, ut Ecclesia Sanctæ Mariæ Angelorum Domus
 „Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia, pro-
 „pè, & extra muros Civitatis Assisien., congruis frequentetur
 „honoribus, ad eamque Christi-Fidelibus lubentiùs accedant,
 „quo exinde spiritualibus gratiis se uberius refectos conspex-
 „rint, tenore præsentium declaramus, mentis, & intentionis
 „Nostræ minime fuisse, nec esse sub præfata Indulgentiarum
 „supensione, Indulgentiam utriusque sexus Christi-Fidelibus,
 „prædictam Ecclesiam die secunda Mensis Augusti, à primis
 „vesperis usque ad occasum solis diei hujusmodi visitantibus,
 „& requisita, pro eadem Indulgentia consequenda, peragen-
 „tibus, concessam, comprehendere, prout minime compre-
 „hen-

hendimus, nec comprehensam esse, in verbo Romani Pontificis attestamur: In contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die 21. Augusti 1699. „

„ Indulgentiam Portiunculæ applicari posse per modum Suffragii Animabus Defunctorum, indulxit Innocentius XI. ut infra. „

16 Aliàs fel. rec. Greg. Papa XV. Prædecessor Noster omnibus, & singulis utriusque sexus Christi Fidelibus, verè poenitentibus, & confessis, ac Sac. Communione refectis, qui aliquam ex Ecclesiis Fratrum Ordinis Minorum S. Francisci, de Observantia, etiam Reformatorum, nuncupatorum, ubicumque existentium, die secunda Mensis Augusti à primis vesperis usque ad occasum solis diei hujusmodi, annis singulis, devotè visitassent, & ibi pro Christianorum Principum concordia, Hæresum extirpatione, ac S. Matris Ecclesiæ exaltatione, piàs ad Deum preces effudissent, plenariam omnium peccatorum suorum Indulgentiam, & remissionem, misericorditer in Domino concessit, & aliàs, prout in ipsis Gregorii prædecessoris literis, desuper in simili forma Brevis die 4. Julii 1622. expeditis, quas perpetuis futuris temporibus valere voluit, uberius continetur. Cum autem dilectus Filius modernus Procurator Generalis dicti Ordinis, Nobis nuper exponi fecit, Indulgentiam plenariam, & peccatorum remissionem, per dictum Gregorium prædecessorem, ut præfertur, concessam, etiam Animabus Christi Fidelium Defunctorum, per modum Suffragii applicari posse, summopere desideret: Nos piis ejusdem Procuratoris Generalis hac in re, quantum cum Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, auctoritate Nobis à Domino tradita, ac de Omnipotentis Dei misericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate cunctis, Indulgentiam plenariam, & peccatorum remissionem Christi Fidelibus præfatis, supradictas Ecclesias Fratrum Ordinis S. Francisci de Observantia, & Reformatorum, dicta die secunda Mensis Augusti, ut supra, visitantibus, & præmissa peragentibus, concessam, etiam Christi

sti

” *Iti Fidelium Animabus, quæ, Deo in charitate conjunctæ, ab hac luce migraverint, per modum Suffragii applicari posse, etiam, perpetuò concedimus, & indulgemus; in contrarium facientibus non obstantibus quibuscumque. Volumus &c. Dat Romæ apud S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die 22. Januarii 1637. „*

17 Et idem Innocentius XII. Indulgentiam perpetuam, in quocumque die, præfatam Ecclesiam visitantibus concedit. *Collect. Bulla. Innocenti XII. „*

„ Redemptoris, & Domini Nostri Jesu Christi vices, licet immeriti, gerentes in terris, Cœlestium munerum thesauros, quorum dispensationem humilitati nostræ commisit Deus, fideli, prudentique liberalitate libenter erogamus, sicut pia sublimium Principum, præclaris in Ecclesiam Dei meritis fulgentium, ac Religiosorum virorum, propriæ, alienæque salutis laudabiliter incumbentium, vota postulant, & Nos, ad augendam, fovendamque Fidelium pietatem profuturum in Domino arbitramur. Itaque spirituali Christi Fidelium ad Ecclesiam, S. Mariæ Angelorum nuncupat., Domus Fratrum Ordinis Minorum S. Francisci, de Observantia nuncupatorum, propè, & extra muros Civitatis Assilien., assiduè (ut accepimus) ex universis Christiani Orbis partibus, devotionis causa, confluentium, consolationi, atque Animarum salutis, quantum cum Domino possumus, benignè consulere, nec non dilecti Filii Bonaventuræ Poerii, Ministri Generalis dicti Ordinis, supplicationibus, etiam totius Ordinis prædicti nomine, Nobis super hoc humiliter porrectis, quibus pie, atque enixe plurium Orthodoxorum Principum preces, in id ipsum tendentes accessere, favorabilem assensum præbere cupientes, ac de Omnipotentis Dei misericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, omnibus utriusque sexus Christi Fidelibus ad Ecclesiam supradictam, sic, ut præmittitur, conducentibus, qui illam verè pœnitentes, & confessi, ac Sac. Communione refecti, in quocumque Anni die devotè visitaverint, & ibi pro Christianorum Principum concordia, Hæresum extirpatione, ac Sanctæ Matris Ecclesiæ exal-

„ exaltatione , pias ad Deum preces effuderint , plenariam om-
 „ nium peccatorum suorum Indulgentiam , & remissionem
 „ misericorditer in Domino concedimus . Præsentibus perpe-
 „ tuis futuris temporibus valituris . Volumus &c. Datum Ro-
 „ mæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris
 „ die 28. Augusti 1695.

- 18 Sixtus IV. *Const: cum præcelsa sub tertio Kal. Martii 1476.*
apud Confess. Privil. Mend. par. 1. eandem concessit Indul-
 gentiam , Missam devotè celebrantibus , & recitantibus Offi-
 cium Conceptionis B. Mariæ Virginis , dispositum per Leo-
 nardum de Nogarolis , & celebrationi , recitationique respec-
 tivè interessentibus in Festo , & per Octavas ejusdem festi ,
 quam juxta dispositionem Urbani IV. , aliorumque Pontifi-
 cum , consequuntur illi , qui Missam , Officium , & Horas Ca-
 nonicas in Festo Corporis , & Sanguinis D. N. J. C. à primis
 vespers , & per illius octavas celebrant , dicunt , aut Missæ ,
 Officio , & Horis hujusmodi interfunt .

- 19 Similem Indulgentiam elargitus est Clemens VIII. *Const.*
Sacratiss. Nominis sub die 2. Aprilis 1598. apud Roderico *Bul-*
lar: Bulla 3. ejusdem Pontificis , tam die 14. Mensis Januarii ce-
 lebrantibus Officium de Sanctiss. Nomine Jesu , quam iis , qui
 in Ecclesiis Frat. Min. & S. Claræ ejusdem recitationi , & decan-
 tationi interfuerint , & quinquies orationem Dominicam , &
 toties salutationem Angelicam , pro felicit: Roman: Pontif: &
 S. R. Eccles. adversus Maumeticham , & Lutheranam perfidi-
 am , ac pro vniuersali Principum , & aliorum Fidelium , pa-
 ce devotè recitaverint: ideo expedit , ut in præfato Ordine
 illis diebus matutinum horis diurnis recitetur , ut sic ipsi fide-
 les recitationi interesse possint .

- 20 Alexander VIII. edito Brevi incip. *Redemptoris* sub die 7.
 Decembr. 1690. Indulgentiam plenariam perpetuam concessit
 visitantibus aliquam ex Ecclesiis , tam hætenus erectis ,
 quam deinde erigendis , Frat. Min. de Obser. & Reformat. nec
 non Monialium dicti Ordinis , in festis SS. Joannis à Capistrano ,
 & Paschalis Baylon.

Innocentius XII. plenariam Indulgentiam sub die 18. Au-

- 21 *gussi* 1695. ut in literis ipsius, *Commissæ nobis*, plenius continetur, dedit visitantibus in quocumque anni die Ecclesiam S. Franc. domus Frat. Ord. Min. Conventualium Civitatis Assilien.

- Et sub die 14. Januarii 1701. SS.D.N. Clemens XI. prout ex edio Brevi incip. *Agni Immaculati*, plenariam Indulgentiam perpetuam concedit visitantibus in die festo S. Rosæ Virginis Viterbien. die 4. scilicet Mensis Septemb. aliquam ex Ecclesiis, hætenus erectis, & imposterum erigendis, tam Frat. Min. quam Monialium, respectivè existentium sub obedientia, & jurisdictione pro tempore existentis Ministri Generalis Ordinis.

- 22 Indulgentia, quæ conceditur in festo alicujus Sancti V. G. die secunda Augusti, si contingat Festum, quo ad Chorum, transferri, cum Festi translatione illa non transfertur; quia juxta commune dictum: *Indulgentia tantum valent, quantum sonant*: sonat autem illa, & exprimitur concessa pro tali die, ergo non valet pro alia, quam illa die; quæ, cum sit certo determinata, immobilis est; consequenter immota manet Indulgentia, ut notat Hasbenſis *Sum. q. q. verb. Indulgentia*: Lezzana *Summ. q. q. tom. 3. verb. dies festi num. 13*. Gobat. *tom. 2. operum moralium tract. 4. part. 2. cap. 7. num. 323*.

- 23 Si verò Festum transferatur, conformiter ritui ab Ecclesia præscripto, nedum, quoad Chorum, sed etiam quoad Forum, & cultum Divinum publicum, cui, tam Clerus, quam Populus adstringatur, & cessare ab operibus servilibus debeat, & Indulgentia diei determinatè affixa non sit, probabile est apud Gobat. *num. 324*. & Indulgentiam transferri. Verum ex *cap. ad Aures de reſcr. lib. 1. tit. 3*. in omnibus dispositionibus, maxime spectanda est intentio, & finis legislatoris.

- 24 Si quoad forum non transfertur, probabilius est, nec Indulgentiam trasferri; unde, ut advertit Hasbenſis *loc. cit.* si Festum S. Joannis Baptistæ contingat in die Festivo Corporis Christi, cum Officio ejusdem Sancti non transfertur Indulgentia, pro die Sancti Joannis data, sed eo die Corporis Christi, & non alio, eam Fideles lucrari debent; sic sentiendum de

Tom. II.

O

In-

Indulgentiis pro festo S. Antonii de Padua, quando in die Pentecostes incidit; licet enim tunc Fideles duplici titulo non teneantur ad audiendam Missam, sicut per DD. obligantur, cum festum Sancti Joannis Baptistæ contingit in die Corporis Christi (etenim S. Antonius solo cultu Chori, & non fori, collitur) tamen cum ejusdem Officio non transferuntur Indulgentiæ; utpotè datæ, etiam in usum Populi, qui nihil de translatione scit, & solum memoriæ retinet diem tertium decimum mensis Junii.

- Conveniunt omnes, quod per Bullas, quibus durante Anno Sancto, suspenduntur Indulgentiæ, omnes, & singulæ vivis Christi Fidelibus concessæ suspendantur; adeo ut nulli tunc prosint, nisi Pontifex eas iterum concedat, aut declaret se aliquas sub generali suspensione noluisse comprehendere, prout Innoc. XII. declaravit in specie pro illa Portiuncula, ut supra num. 15. quia verò sæpe fuit dubitatum, & disputationi commissum, an datæ defunctis; & an Romæ omnes aliæ, præter datas visitantibus Basilicas SS. Apostolorum Petri, & Pauli, S. Joannis Lateranensis, & S. Mariæ Majoris, suspendentur? Ideo ad dubia, & scrupulos removendos Eminent. Urbis Vicarius, recepto oraculo ab Innoc. XII. aliquas declarationes, occasione Anni Sancti 1700. edidit, ut infra.

„ E per togliere finalmente ogni ambiguità, è che siano certi li Fedeli dell' Indulgenze, che possono conseguire, dichiariamo coll' Oracolo di Sua Santità, come sopra, che nella sospensione generale dell' Indulgenze contenuta nella Bolla sotto la data delli 28. Maggio 1699. pubblicata lo stesso giorno, e il dì 20. Dicembre di detto anno, non s' intendano sospese l' Indulgenze degli Altari Privilegiati per li Defonti, ne verun' altra di quelle concesse nella stessa maniera per li soli Defonti: Ma bensì quelle, che ponno conseguire li vivi con facoltà di applicarle per maniera di suffragio alli Defonti; e ne meno l' Indulgenze concesse in articolo di morte, e la facoltà di comunicarle ad altri, sì come non cessano in modo alcuno le facoltà del Tribunale della S. Inquisizione, e degli Officiali di esso, e de Missionarii, e Ministri, che dal detto Tribunale

„ bunale , e dalla S. Congregatione di Propaganda Fide , ò con
 „ autorità Apostolica siano à ciò deputati , e specialmente quel-
 „ le di assolvere dall' Eresia coloro , che pentiti l' abjurano , e si
 „ rendono di detta assoluzione capaci . „

„ E perche si conservi il devoto istituto di frequentare
 „ la visita delle 40. Hore , e de' principali Santuarii di questa Cit-
 „ tà , concede la Santità di Nostro Signore , non ostante detta
 „ generale sospensione, l' Indulgenze solite guadagnarli in ogni
 „ altro tempo , à quelli Fedeli Christiani del uno , e del altro ses-
 „ so , che visiteranno le sette Chiese , e così la Scala Santa , e le
 „ Stationi ne' giorni determinati , & accompagneranno il San-
 „ tissimo Viatico , quando si porta agl' Infermi , ò impediti da
 „ ciò , manderanno la torcia nel modo , e forma , e conditione ,
 „ che si trovano concesse ; à chi visiterà le Chiese , ove si terrà
 „ esposto il Santissimo Sacramento ne' giorni delle quarant' Ho-
 „ re circolari , & ordinarie solamente , descritte nel foglio pu-
 „ blicato , e da publicarsi di ordine nostro per tutto l' Anno San-
 „ to , & ivi dimorerà in oratione per quello spatio di tempo ,
 „ che gli soggerirà la devotione , confessato , e comunicato , o
 „ almeno con fermo proposito di confessarsi : sette anni , & al-
 „ trettante quarantene d' Indulgenza per ciascheduna volta .
 „ Dato dal Palazzo della nostra residenza , questo dì 24. Genna-
 „ ro 1700.

CAPUT VII.

Officialis quo ad interdictum Ecclesiasticum .

SUMMARIUM.

1 <i>Natura interdicti .</i>	<i>distingue ; & interdicta</i>
2 <i>Ejus divisio in locale , per-</i>	<i>Civitate sunt interdicta</i>
<i>sonale , & mixtum , us-</i>	<i>Suburbia .</i>
<i>que ad num. 5 .</i>	
3 <i>Interdicta Ecclesia , est in-</i>	4 <i>Interdicto populo , non in-</i>
<i>terdictum Cameterium :</i>	<i>telligitur interdictus Cle-</i>
	<i>rus : & interdicto Clero</i>

- absolute, & Regulares interdiciuntur.*
- 5 *Qua Sacramenta tempore interdicti possint administrari? usque ad num. sequen. num. 10.*
- 6 *Sepultura negatur morientibus in interdicto; sed quid de Clericis? ibi lege.*
- 7 *Regulares Excommunicantur, si tempore interdicti, vel nominatim interdictum, scienter in loca Sacro sepeliant.*
- 8 *Matrimonium tempore interdicti non suspenditur, bene vero solemniter benedictio danda sponis.*
- 9 *Episcopus conferens ordines tempore interdicti est irregularis.*
- 10 *Idem dicitur de celebrante in loco interdicto &c.*
- 11 *Et est is ineligibilis, & ad eligendum inhabilis.*
- 12 *Interdicti possunt Ecclesias adire ad audiendas conciones; & possunt eo tempore pulsari campana pro Ave Maria.*
- 13 *Tempore interdicti ex cap.*
- Alma Mater, possunt quorundam die januis clausis &c. celebrari Missa, & alia Divina Officia.*
- 14 *In festivit. Paschatis, Pē. secostes, & Assumptionis possunt celebrari, pulsatis campanis, apertis januis, & etiam admissis interdictis: declara.*
- 15 *Regulares omnes tenentur observare interdictum generale locale.*
- 16 *Etiam promulgatum per Episcopos.*
- 17 *Privilegium à Clem. VIII. datum Minoribus suspendendi interdictum in certis festivit. Ordinis.*
- 18 *Festivitates incipiunt à primis vespers.*
- 19 *An Regulares tempore interdicti possint in suis Ecclesiis admittere personas Tertii ordinis ad audientia Divina?*
- 20 *Interdictum differt à cessatione à Divinis.*
- 21 *Et ab excommunicatione majori, & minori.*
- 22 *Et à suspensione.*
- 1 **I**nterdictum Ecclesiasticum, ab interdicens, seu prohibendo dictum: *Est censura Ecclesiastica in locum, vel personas lata, prohibens quorundam Sacramentorum usum, Divina Officia*

cia active, & passive, & sepulturam interdictis ministrari.

- 2 *Ejus divisio est in locale, personale, & mixtum: Locali, interdicitur locus, ne in eo prædicta exerceantur. Personali, persona, ne in eis ad præfata admittatur. Mixto, personæ, simul, & locus interdiciuntur.*

Locale aliquando est generale, totam Provinciam, vel Civitatem afficiens; aliquando particulare, quo interdicitur una, vel altera Ecclesia, sed non omnes. Et sciendum, ex
3 *cap. Si Civitas de sent. excomm. in 6. lib. 5. tit. 11. §. rationem,* quod, interdicta Ecclesia, censentur etiam interdicto submissa, Cæmeterium, & Capella, præsertim eidem contigua: & interdicta Civitate, sunt interdicta Suburbia, ibid.

Personale item, aliquando est generale, quod directe fertur in omnes Castri, vel Civitatis personas; Et sic suppositi interdicto, nec in loco proprio, nec in distincto Territorio audire, & admitti possunt ad Divina, quia, ut scripsit Piafec. *prac. par. 2. cap. 4. art. 11. num. 2. cum illis deambulat interdictum, ad quod facit tex. in cap. si sententia de sent. excomm. in 6. lib. 5. tit. 11.*

Cum interdictum est dumtaxat personale, possunt in Ecclesiis Populi interdicti ad Divina admitti Peregrini, & cæteri, qui non sunt membra interdicti Collegii; quemadmodum, cum est solum locale, posse personas illius loci, nisi causam dederint interdicto, in alio Territorio, interdicto non supposito, participare Divina, notavit Piafec. ibidem ex *alleg. cap. si sententia.*

- Interdicto populo, non intelligitur interdictus Clerus; *ex cap. si sententia tit. cit. ubi expresse: Si sententia interdicti proferatur in Clerum, non intelligitur* (nisi aliud sit expressum
4 *in ea) interdictus populus: nec etiam è converso;* quia populus absolute prolatus pro Laicis supponit. Ipso autem Clero absolute, & impliciter interdicto, & Regulares exempti interdiciuntur, ut advertit Miranda Man. *Præl. tom. 2. quæst. 37. art. 3. & Lezz. Sum. quæst. Regul. tom. 3. verb. interdictum num 5. qui non comprehendi testatur, si non Clerus, sed Clerici interdiciantur.*

Tem.

Tempore interdicti localis generalis, vel specialis, pueris, & adultis propter moræ periculum possunt licitè exhiberi Baptismus, & Confirmatio, prout *cap. quoniam eodem tit. morientibus quoque adultis non denegatur Sacramentum Pœnitentiæ, ex cap. responso, lib. 5. tit. 39. de sent. excomm.* quod conceditur etiam, posse sanis ministrari, observatis restrictivis adjectis *cap. Alma Mater eodem tit. in 6. ut infra*; concedimus, quod tempore interdicti (loquitur Bonifac. VIII.)
 „ ab homine, vel à jure prolati, non tantummodo morientes, sed etiam viventes, tam sani etiam, quam infirmi ad pœnitentiam (quæ propter pronitatem, & facilitatem hominum
 „ ad peccandum, summè necessaria est) licitè admittantur;
 „ dum tamen excommunicati non fuerint: quos admitti (præterquam in mortis articulo) nolumus ad eandem; illis etiam,
 „ propter quorum culpam, dolum, vel fraudem lata est sententia interdicti; vel, qui ad perpetrandum delictum, ejus
 „ occasione ipsum interdictum est latum, præbuerunt auxilium,
 „ consilium, vel favorem: nisi de ipso delicto (si sint tales, quod
 „ id facere valeant) prius satisfecerint, vel de satisfaciendo idoneam dederint cautionem: aut, si satisfacere nequeunt, vel
 „ hujusmodi cautionem præstare juraverint, quod cum poterunt, satisfacient, & ad satisfactionem hujusmodi pereunt,
 „ vel per eos, qui facere ipsam debent, & possunt, præstandam, dabunt consilium, & auxilium, ac juxta posse suum fideliter
 „ laborabunt; non est pœnitentiæ beneficium aliquatenus concedendum; „ quæ ministrari possunt in Ecclesia interdicta, si interdictum sit generale: & cum solum locus sit, quoad unam Ecclesiam interdictus, ad Ecclesiam non interdictam profectis Sacramentis recurritur. *Piassec. ibid. num. 3. Covar. in Cap. Alma Mater de sent. excomm. par. 2. §. 2. à nu. 7. ver. Hæc vero.*

Eucharistia tempore interdicti non negatur decedentibus in pœnitentia, textus expressus in *Cap. permittimus de cr. Greg. eodem tit. & cap. quod in se de pœnit. & remiss. lib. 5. tit. 38.* ubi Extrema-Unctio, & sepultura negatur morientibus in interdicto. Clericis verò, qui servaverint interdictum, *ibid.*

Cle-

Clemens III. concedit posse in loco Sacro, sine Campanarum pulsatione, cessantibus solemnitatibus omnibus, cum silentio tumulari. Et Clericorum appellatione ex Suarez: Piaſec. num. 4. deducit, quoad hunc effectum intelligi debere omnes personas Ecclesiasticas, ad aliquod servitium Ecclesie applicatas: consequenter ad Regulares. qui privilegio exemptionis non possunt se tueri, quin excommunicationem incurrant, si tempore interdicti, vel nominatim interdictos, scienter in loco Sacro præsumpserint sepelire; ut in *terminis Clement. Eos, qui de sepulturis lib. 3. tit. 7.* à qua non possunt absolvi, nisi prius ad arbitrium Dioecessani Episcopi, eis, quibus fuerit per præmissa injuria irrogata, satisfactionem exhibuerint competentem; *super quo Glos. in ver. ex quibus notat, quod relaxato interdicto, corpus illius, quod propter interdictum non fuit in loco Sacro sepultum, poterit ad illum, servatis solemnitatibus transferri, modo signa contritionis ante obitum exhibuerit.*

- Contractus quoque Matrimonii tempore interdicti non
 8 suspenditur, ex adnotatis à Glos. ad *cap. Alma Mater in ver. Sacramentis*; solemnitas tamen benedictio tunc sponsis dari nequit, Piaſec. nu. 10. & Engel. *Colleg. Jur. Can. lib. 5. tit. 39. num. 94.* scripsit eos, qui sua culpa specialiter personaliter interdicti sunt, non posse durante hoc interdicto, licite, (tametsi valide) matrimonium contrahere.

- An autem tempore interdicti possit Sacramentum ordinis conferri? negat Covar. *cit. 2. 3. num. 4. Volpi resol. moral. 9 resolut. 82. v. interdictum num. 19.* Sylvest. *ver. interdictum 5. quæst. 7. num. 6.* ad finem, irregularitatemque non evitat Episcopus ordines, aut primam tonsuram conferens, ut optime ipsè probat Covar. alleg. qua innodatur per Piaſec. n. 11. quilibet in loco interdicto, vel pro personis interdictis, celebrans, vel scienter cum solemnitate exercens actum, ordini alicui Sacro deputatum, præterquam in casibus concessis, non
 11 nisi per Papam dispensanda, eliciturque ineligibilis, ac inhabilis ad concurrendum cum aliis ad electionem activam *recc. expressus cap. is, qui, cap. is, sui, de sent. excomm. in 6.*

In-

- Interdicti licite ingrediuntur Ecclesiam causa Orationis;
 12 dum in ea Divina Officia non peraguntur; possuntq; ad eam
 per Campanæ pulsus convocari ad effectum, ut ad concio-
 nem conveniant, & ad correctionem induci valeant; *alleg.*
cap. responsa; & ut moris est, interdicti tempore possunt pul-
 sari Campanæ ad effectum excitandi Populum ad salutandam
 B. V. Mariam Piassec. *num. 8.*

- Conceditur, *cap. permittimus*, superius adducto: ut tem-
 pore interdicti semel in hebdomada, non pulsatis Campanis,
 voce submissa, januis clausis, excommunicatis, & interdictis
 exclusis, Missa celebretur causa conficiendi Corpus Christi,
 ut ibi plenius continetur; *cap. Alma Mater*, concessio exten-
 ditur, ut infra: quod, singulis diebus in Ecclesiis, & Mona-
 13 steriis Missæ celebrentur, & alia dicantur divina officia, sicut
 „ prius, submissa tamen voce, januis clausis, excommunicatis,
 „ ac interdictis exclusis, & campanis etiam non pulsatis; & *in-*
 „ *ferius*: in Festivitatibus verò Natalis Domini, Paschæ, Pente-
 14 costes, & Assumptionis Virginis Gloriosæ, campanæ pulsen-
 „ tur, & januis apertis alta voce divina officia solemniter cele-
 „ brentur, excommunicatis prorsus exclusis, sed interdictis
 „ admissis; quibus ob reverentiam dictarum solemnitatum (ut
 „ & ipsi ad humilitatis gratiam, & reconciliationis effectum,
 „ facilius inclinentur) præfatis diebus participationem permit-
 15 „ timus divinorum; sic tamen, quod illi, „ propter quorum
 excessum interdictum huiusmodi est prolatum Altari nulla-
 tenus appropinquent: ad oblationes nimirum, & commu-
 nionem non admittuntur, Volpi *resolut. 93. num. 6.* ubi re-
 fert concessionem fuisse per Martinum V., Eugenium IV.; &
 Leonem X. ampliatam ad Corpus Christi, & Virginis Con-
 ceptionem, cum Octavis.

- Regulares quicumque, tam exempti, quam non exem-
 15 pti observare tenentur interdictum generale locale (cum mo-
 deratione tamen Decretalis Alma) quæ privilegia iam eis da-
 ta revocavit, dum observari viderint ab Ecclesia Cathedrali,
 Matrice, vel Parochiali, per disposita in Clementina *ex fre-*
quentibus de sent. excom. lib. 5. tit. 10. ubi, non observantes,
 pœ-

pœna excommunicationis ligantur. Et id procedit, ut notat Pignat. *tom. 10. conf. prima num. 15.* etiam si prætendatur esse nulliter latum, & non modo de interdicto generali, quod fertur in Regnum, vel Provinciam, sed etiam de interdicto, cui submittitur Villa, vel Castrum, ut expressè *text. in cap. cum in partibus lib. 5. tit. 40. de verb. signif.*

- 16 Nec eximuntur ab observantia promulgati per Episcopum, ut firmat Trid. *sess. 25. cap. 12. de Regul.* ubi: *Censuræ, & interdicta, nedum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, à Regularibus in Ecclesiis publicentur, & servantur.* „ Quo decreto revocari privilegia Regularibus data, à quibus haberent posse in festis Sanctorum sui Ordinis suspendere interdictum, quacumque auctoritate latum, tenet Donatus *Præc. Reg. tom. 3. tract. 12. quæst. 36.* Et ad antiqua jura reduci, tradit Navarro apud Mirandam *tom. 2. quæst. 37. art. 12.* adeoque ad allegatam Clementinam, Regularibus præcipientem cujuslibet interdicti custodiam. „ Ideo Greg. XIII. *Const. In tanta Bull. Cherub. tom. 2.* ad terminos juris communis, & Concilii Tridentini reduxit „ aliam Pii V. *Et si Mendicantium ibid.* ubi num. 4. declarat privilegia Regularium non comprehendi sub dicto *cap. 12. Trid. de interdicto*; & ad tenorem ipsorum ea suspendit in Festivitatibus, & Octavis Sanctorum Ordinum ipsorum. „

Cæterum, si aliquibus successivè ad Trid. & Greg. fuerit cum sufficientibus derogatoriis specificè, & expressè indultum, ut quædam proprii Ordinis festa solemnè ritu, tempore interdicti, celebrent, poterunt id exequi ea solemnitate, & cæremoniis, quibus temporibus ab interdicto liberis utuntur, prout referunt, firmantque literæ Clement. VIII. apud Roderico, *Collec. Privil. Bulla 4.* extendentis indulta Prædecessorum Pontificum, in allatis terminis data Ord. Min., ad Festa Portiunculæ, & S. Didaci, ut infra.

- „ Sacræ Seraphici B. Franc. Religionis in S. Romanam Ecclesiam merita poscunt, ut Privilegia, & indulta, illi per Sedem Apostolicam concessa, non modo conserventur, sed etiam amplientur. Cum itaque, sicut accepimus, diversorum

Tom. II.

P

Ro-

„ Romanorum Pontificum concessionibus, Religioni præfatæ
 „ indultum sit, ut temporibus interdicti, quacumque, etiam
 „ Apostolica, autoritate appositi, Festa Sanct. ejusdem Ord.
 „ Francisci nimirum, Bonaventuræ, Antonii de Padua, Ludo-
 „ vici, Bernardini, Claræ, Elisabeth, ac Martyrum, solemni
 „ ritu celebrare, perinde, ac si interdictum hujusmodi, mini-
 „ mè apostitum esset, liberè possint; Festa verò Sanct. Didaci,
 „ & Portiunculæ in prædicto indulto minimè comprehendan-
 „ tur; Nos Religionem prædictam amplioribus favoribus, &
 „ gratiis prosequi volentes, ac indultorū hujusmodi, & literarū
 „ Apostolic. desuper expeditarum tenores, præsentibus pro
 „ expressis habentes, supplicationibus dictæ Religionis per Dile-
 „ ctum Filium Nostrium Hieronymum Presbyterum Cardina-
 „ lem Matthæjum, Nobis super hoc humiliter porrectis, incli-
 „ nati, Religioni prædictæ universæ, ac cuicumque ipsius Or-
 „ dinis, sive Familiæ Conventus, ut in eorum Ecclesiis, festa,
 „ etiam prædicti S. Didaci, & Portiunculæ, temporibus inter-
 „ dicti solemniter, prout alia festa prædicta, ac juxta indulto-
 „ rum illi concessorum seriem, & tenorem, celebrare, liberè,
 „ & licitè possint, autoritate Apostolica tenore præsentium
 „ concedimus, & indulgemus, ac indulta prædicta ad prædi-
 „ ctas S. Didaci, & Portiunculæ festivitates extendimus, & am-
 „ pliamus. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationi-
 „ bus Apostolicis, universalibus, Provincialibus, & Synodali-
 „ bus, Conciliis editis, generalibus, vel specialibus, necnon
 „ omnibus illis, quæ in præfatis indultis, & literis Apostolicis
 „ concessum est non obstare; cæterisque contrariis quibuscum-
 „ que. Dat. Tusculi sub annulo Piscatoris 17. Octobris 1595.
 „ Pontif. nostri anno 4. „

A primis vespers, quoad Officiorum celebrationem, fe-
 18 stivitates incipere, tradit Glos. ad cap. Alma mater in ver. Af-
 fumptionis; facit cap. quod die. dist. 75. cap. omnes dies. de feriis
 lib. 2. tit. 9., & Completorium ad festivitates spectare notavit
 Thomas Tamburin. lib. 10. de cens. tract. 3. cap. 1. de interdicto
 num. 8.

„ Præfatum Privilegium cæteris Regularibus propter
 com-

præfate
ie, etiam
lem Ord.
a, Ludo-
solemi
i, mini-
Dilaci,
ehendan-
ribus, &
& literari-
ibus pro
per Dile-
Cardina-
tis, indi-
pius Or-
is, fella,
us inter-
indulto-
e, libere,
efentum
id præf-
is, & am-
linationi-
ynodali-
necnon
ollolici
ulcom-
is 1796

„ communicationem Privilegiorum, non suffragari tenet, Pi-
„ gnatell. *loc. cit. num. 32* cum per DD. sub generali Privilegio-
„ rum communicatione non veniant ea, quæ rarò, & cum dif-
„ ficultate conceduntur. Rarò autem, & difficulter Regulari-
„ bus conceditur poffe interdicta, etiam ad tempus, fufpendere,
„ utpote jurisdictioni Prælatorum data, ut populos fuæ obe-
„ dientiæ contineant; Et cum Regularibus *cap. Episcoporum de*
19 *Privileg. in 6. lib. 5. tit. 7.* eorundem custodia sub pœnis, ibi
„ videndis, præcipiatur; ideo ab illis ad cæteros difcurri non
„ potest, juxta regulam juris, in sexto, *Quod, quæ à jure exor-*
„ *bitant* (hoc est per Glossam *verb. quæ à jure*, deviant, vel di-
„ fcordant) *nequaquam ad confequentia funt trabenda*; unde
„ nifi in specie aliis item concedatur, vel communicetur, in
„ praxi uti nequibunt. „

„ Et quia Clementina *cū ex eo tit. 10. de sent. excom.* legitur
„ specificè prohibitum Fratribus præfati Ord. Min. admittere ad
„ divina in fuis Ecclefiis Fratres, & Sorores de Tertio Or-
„ dine, dum per ipsos, januis claufis, præfata officia peraguntur;
„ dubitatur: An modo eis liceat? & resolvendum videtur affir-
„ mative propter abfolutè, & generaliter difpofita in Concilio,
„ generali Lateranenfi sub Leone Decimo (cujus certè Patres
„ illam legem priorem in pectore habebant) *Confl. dum intra*,
„ Privilegiorum Regularium moderatoria *Bull. Cberub. tom. 1.*
„ ubi *Et ne censura vilefcant Ecclesiastica, & minoris auctoritatis*
„ *interdicti fententia reputetur, iidem dicti Tertii Ordinis* (fu-
„ perius enumeravit) *ad divina audienda in Ecclef. fuorum Or-*
„ *dinum tempore interdicti, nullatenus admi tantur, si causam*
„ *dederint interdicto, vel causam ipsam nutriant, seu foveant,*
„ *aut, dantibus auxilium, confilium, vel favorem quoquomodo*
„ *præstiterint.* Hinc à contrario fenfu inferitur: si causam in-
„ terdicto non dederint, vel alio quovis modo culpandi, quoad
„ id non fint, admitti non prohiberi. „

Alia privilegia data Prædicatoribus, & Minoribus, quo-
ad hujusmodi effectum celebrandi Divina januis claufis, non
pullatis Campanis, & fubmiffa voce, ac tunc temporis ad ea
admittendi fuos Procuratores, familiaresque, dummodo cau-

sam non dederint interdicto, videnda relinquo in ipsorum Mari magno respectivè.

Et interim hoc unum, hic non omittendum censeo, 20 quod interdictum differat à *Cessatione à Divinis*; cum hæc non sit censura, neque poena propriè dicta, sed *simplex prohibitio Divinorum in signum gravissimi mæroris ab Ecclesia concepti, propter gravissimam injuriam sibi, aut honori divino illatam, vt hac ratione injuriantes, relipiscant, & Ecclesiæ læsæ satisfacere cogantur, sicut ex Clement. prima de sent. excom. deducit Layman. Theol. moral. lib. 1. tract. 5. par. 4. cap. 6., & post ipsum notavit Engel. loco alleg. num. 101. eamque simpliciter, quo ad effectum non æquiparari interdicto tradit Sylvester v. cessatio Divinorum cap. 5.*

Differet, quoque ab excommunicatione, tum majori, tum minori: ut §. 1. num. 10. ipse Covar. concludit, & ex eorum intrinsecis ad discrimen descenditur; natura enim excommunicationis majoris est vi sua absolutè, & simpliciter 21 privare Sacramentorum, precum participatione, fideliumq; societate; quod de interdicto adeo ample non probatur; nam licet, & ipsum juxta allatam descriptionem num. 1. multis privet, id per allata jura n. 5. 6. 7. videtur multis modis restrictum, & limitatum, ut quoque notavit Covar. & post ipsum Piascus num. 9. docuit interdictos in humanis non esse evitandos. Aliud probant Canones discrimen, idque in eo constituunt, quod illa ex cap. Romana de sent. excom. in 6. lib. 5. tit. 11., nisi in certas, & determinatas personas de Collegio nocentes, & culpabiles promulgetur; alterum verò, prout adducto cap. non est de sponsalibus potest in locum, & integram communitatem pronunciari, ut etiam innocentes liget, quâquam istos indirectè, & per accidens, quatenus, & quamdiù in loco, vel communitate interdicta morantur: sæpè enim innocentes damna, quamq. sine culpa, non tamen sine causa sentiunt; vt expressè text. in cap. quoniam frequenter, ut lib. 2. tit. 6. vers. si autem de carnali: potestque ponderari in facto belli justî.

Cujus differentia ab excommunicatione minori concludi

ditur, *ex cap. si celebrat, de Clericis excom. ministran.*, & ex hujus excommunicationis descriptione probatur, quæ neque Ecclesiastica sepultura, neque auditione Divinorum, & Sacramentorum collatione, sed solum passiva horum participatione, privat; ideo eisdem non parit effectus, quos interdictum.

- 22 A suspensione quoque distinguitur, cum qua, tametsi materialiter convenire videatur, quia ipsa pariter est censura, quibusdam bonis spiritualibus privans, formaliter tamen prorsus diversa reputatur per Layman *ubi supra num. 1.* cum ipsa non omnibus illis privet, ad quæ extenditur interdictum, sed aliquibus dumtaxat, quatenus proveniunt à potestate Clericali; ipsosque Clericos, & Ecclesiasticos propriè afficit, *ex Engel. cit. num. 73.* prout in specie ejusdem exhibit descriptio apud ipsum, & Piafec. *eadem parte, & cap. art. 12. num. 1.*, dum exprimit esse *censuram Ecclesiasticam*, qua *Ecclesiastica persona inbibetur exercitium sui officii Ecclesiastici*: de quo fufius *cap. off. quo ad penas Ecclesiasticas*; unde magis extenditur significatum interdicti; quo Ecclesiastici æque benè, ac Laici ligantur, & non modo functionibus, vel juribus Ecclesiasticis ipsos privat Clericos, verum istos, cæterosque eidem submissos, omnibus iis, prout supra *num. 1.* notatur.

CAPUT VIII.

Officialis quo ad Irregularitatem.

SUMMARIUM.

1 Describitur irregularitas, & dividitur v. num. 61.	4 Irregularitas non pendet à Ministerio Judicis.
2 Incurritur in casibus in jure expressis.	5 Ad eam incurrendam ex delicto requiritur opus consummatum.
3 In casu de Homicidio dubio irregularitas ligat.	6 Baptizatus ab Hereticis,

- & rebaptizati sunt irregulares ; & numerantur irregulares ex delicto usq; ad num. 35.
- 7 *Ministrans in Ordine; quē non habet, est irregularis.*
- 8 *Et Ordinatus fœditive sine licentia, vel extrā tempora, aut per saltum &c.*
- 9 *Item Hæretici, & Apostata à fide.*
- 10 *Et infames; de quorum numero, qui sunt, ibi vide.*
- 11 *Infamia alia Juris, alia facti.*
- 12 *Mutilatio exigit seperationem membri.*
- 13 *Ex amissione digiti, quando quis sit irregularis?*
- 14 *Homicidium aliud voluntarium, aliud involuntarium.*
- 15 *Homicidium occultum 'ba. bet annexam irregularitatem.*
- 16 *Non est irregularis occidens suum invasorem cū moderamine inculpate tutelæ; pro defensione Patris &c. affirmat: & pro illa re- rum, distingue.*
- 17 *Non licet occidere calumniatorem &c. ex Alex. VII & Innoc. XI.*
- 18 *An Ecclesiastici possint arma sumere pro defensione*
- Patriæ usque à num. 21.*
19. *Cum remordet conscientia occisionis, irregularitas incurritur.*
- 20 *Laicus occidens in Bello justo defensor est irregularis.*
- 21 *Dans causam Homicidio, est irregularis, & à num. 23.*
- 22 *Item Judeus proferens sententiam sanguinis.*
- 23 *An Faber faciens Ensem, & vendens sit irregularis?*
- 24 *Voluntarium indirecte, unde dictum?*
- 25 *Furiosus occidens est irregularis.*
- 26 *Etiā dormiens, & quando? & ebrius.*
- 27 *Chirurgus, quando sit irregularis?*
- 28 *Clericis ars Chirurgiæ prebibi.*
- 29 *Mors illata ab urso probat Dominum irregularem: explica.*
- 30 *Intentio aliquando operatur, ut causa.*
- 31 *Præsumitur voluntas occidendi in dante operam rei illicitæ.*
- 32 *Procurans abortū factus animati, est irregularis.*
- 33 *Gregor. XIV. moderatur Sixti V. Consl. effrenatam;*

- tam; & in quibus!
- 34 Non licet procurare abortum fetus inanimis: ibi nota tempus animationis, tum in masculo, tum in femina.
- 35 Irregularitas incurritur ex defectu perfectæ lenitatis.
- 36 An Religiosi possint esse accusatores, & Testes!
- 37 Violantes Canones peccant mortaliter.
- 38 Cum protestatione possint Religiosi malefactores denunciare.
- 39 Protestatio operatur, ut civiliter agere dicantur.
- 40 Non est irregularis Prælati jurisdictionem temporalem habens, si mandet, ut iustitia habeat suum locum.
- 41 Nec Cler. inservientes Aegris, licet mors sequatur.
- 42 Actus misericordie excludit defectum lenitatis.
- 43 Quid dicendum de Confessario nullo absolvere &c. Judicem &c.
- 44 Illiterati sunt irregulares.
- 45 Quid sit intelligere linguam latinam!
- 46 Diversitas literatura necessaria in promovendis.
- 47 Sunt irregulares Energumeni, Dementes, Epileptici &c.
- 48 Tempus incurabilis Epilepsie.
- 49 Sacerdos Epilepticus quâdo possit celebrare?
- 50 Aliquando potest cum coadiutore.
- 51 Illegitimi sūt irregulares.
- 52 Subsequens Matrimonium legitimat illegitimos: limita.
- 53 Differentia inter Filios adoptivos, legitimos, naturales, & spurios.
- 54 Filii infidelium legitimantur per conversionem.
- 55 Quilibet presumitur idoneus, nisi probetur indignus.
- 56 Tutius est expositos presumere illegitimos.
- 57 An Filius teneatur credere Matri dicenti eum esse ex adulterio conceptum?
- 58 Filiorum legitimatas Matrimonia comprobatur.
- 59 Natus decimo menses post mortem viri presumitur legitimus.
- 60 Podagra facit viros luxuriosos.
- 61 Qui sint debilitati, mutilati, & deformati!
- 62 Carens Oculo non potest ordinari: nec claudus baculo indigens.

- 63 In quibus, Sacerdos carens digito necessario ad fractionem Eucharistiae, possit ministrare.
- 64 Nulli in se ipsum scire liceat.
- 65 Castratio, etiam causa continentiae, impedit Clericatum.
- 66 Castratus ad Collum non portat partem ecclesiam.
- 67 Abstemii non ordinantur.
- 68 Nec mancipia, nisi prius libertatem receperint.
- 69 Obligati ad ratiociniam, an ordinentur: & qui sint?
- 70 Hermaphroditum non ordinantur.
- 71 Bigami sunt irregulares: ibi vide divisionem bigamiae: ad quam est necessaria copula.
- 72 Potestas dispensandi in Regular. ex privilegiis habetur.
- 73 Dispensatio facta sine causa est nulla.
- 74 Minores habent privilegium à Sixto IV., idque Praedicatores, & alii &c.
- 75 Limitatio.
- 76 In generali concessione non comprehenduntur casus specialissimi.
- 77 Numerantur quidam, ad quos facultas dispensativa Superiorum non extenditur.
- 78 Damnnati ad Tirimas sunt infames.
- 79 Per professionem, quae irregularitas tollatur!
- 80 Superiores cum illegitimis, quoad honores, dignitates, non dispensant, nisi cum Capitulis, Generali, vel Provinciali.
- 81 An Regulares ex vi cap. 6. sess. 24. de ref. possint in suos, quod Episcopi in proprios?
- 82 Ordinis Praedicatorum privilegium.
- 83 Delictum quando censetur occultum?
- 84 Et quando deductum ad forum contentiosum?
- 85 Citatio est principium Ordinis Judicarii.
- 86 In concedendis dispensationibus super irregularitatibus, debent Superiores Regulares procedere caute.

Etiam Regularibus, maxime necessaria est irregularitatis notitia, quae est inhabilitas, seu impedimentum à jure Canonico inductum, quo quis inhabilis fit ad ordines suscipiendos, vel

vel ad susceptos exercendos ; dicitur irregularitas , ab exceptione à Regula : nam cum homines fideles Regulariter Ordines suscipere , & in eis ministrare possint , ideo , qui specialiter excipiuntur , & prohibentur , irregulares nominantur .

Irregularitas alia *totalis* est , quæ omni Ordine suscipiendo , & suscepti exercitio privat ; hujusmodi generis est illa proveniens ex homicidio , bigamia &c. & alia *partialis* , quæ Clericum Ordinatam non quolibet ordinum ministerio privat , sed eo dumtaxat , ad quod censetur inhabilis ; sic Sacerdos , cui fuit præcisus pollex , inhabilis ad celebrandum constituitur , confessiones tamen audire , modo sit approbatus , non prohibetur . *Cap. Præbiterum de Cleric. ægrotante lib. 3. tit. 7.* pro quo ex Abb. apud Layman. *Theol. moral. lib. primo tract. 5. par. 5. cap. primo num. 7.* pro praxi sequens notatur Regula ; quod deformitas , vel debilitas superveniens Clerico eum reddit inhabilem dumtaxat , respectu illius officii , quod ob talem infirmitatem nequit rite exercere .

Ad cognoscendum , an quis incurrerit irregularitatem ? videndum est , an casus de quo queritur , sit in jure expressus , & specificè nominatus ; non enim ad hunc effectum propter identitatem , vel majoritatem rationis fit extensio ab uno casu ad alium , prout ex Navarro tradit Hasbenlis *Summ. ver. irregularitas num. 239.* nam , ex annotatis à Gobat *experien. Theol. tract. 16. cas. 17. sess. prima num. 660.* nulla irregularitas incurritur , nisi in casibus in jure expressis , ut expresse *cap. is , qui de sent. excomm. in 6. lib. 5. tit. 11.* disponitur . „ Is , qui in Ecclesia sanguinis , aut seminis effusione polluta ; vel qui præsentibus majori excommunicatione nodatis , scienter celebrare præsumit , licet in hoc temerarie agat ; irregularitatis tamen , (cum id non sit expressum in jure) laqueum non incurrit ; „ & ita clare exprimi debet , ut dubitari non possit , quin ipsa verba juris se extendant ad illos casus ; nam , si omnibus inspectis , adhuc dubitaretur , an jus ad aliquem se extenderet , jam non esset expressum in jure , quod in eo casu irregularitas incurratur : Lezzana *cit. verb. dubia Regul. num. 8.*

Tom. II.

Q

Ve-

Verum si dubium esset facti, ut si quis dubitaret, an vere
 3 fuerit homicida? tunc tenendus esset irregularis ex *cap. ad au-*
diendum, & *cap. significasti de homicidio lib. 5. tit. 12.* ubi tex-
 tus firmant, quod sic dubius non debet in Sacris ministrare
 nec celebrare: cum in dubiis semitam debeamus eligere tutio-
 rem, & in hoc casu cessare sit tutius, quam temere celebrare: hinc,
 si Regulari dubitanti, an homicidium commiserit, imperet
 Prælati, ut celebret, obedire non tenetur: præsertim si
 Prælati non habet in facultatibus, quod possit super illa ir-
 regularitate dispensare; Lezana *Summa tom. primo cap. 4.*
num. 30.

Et quia præfata jura loquuntur dumtaxat in casu de ho-
 micidio dubio. Hasbenlis adductus, & Lezana *ver. dubia Re-*
gularia, non extendunt dispositionem, adeo ut censeatur
 quis irregularis, si dubium facti sit in aliis materiis: & con-
 firmat Sperellus *decis. 119. num. 48.* scribens extra illum ca-
 sum neminem cogi, nec obligandum esse in conscientia ad se
 credendum irregularem; & esse speciale, in homicidio du-
 bio, propter maximam indecentiam, quæ habet dictum cri-
 men cruentum cum incruento Sacrificio, idem *decis. 175.*
num. 50. plures allegans.

In jure irregularitas imponitur, cum dicitur: *non potest*
esse, vel non sit Clericus, ad Clericatum non promoveatur, non
ministret, non celebret; & ipso facto inducitur: tametli non
 apponatur clausula, *ipso facto*, sed exprimatur per verba de
 futuro: *ut erit, fiet, evadet irregularis*, quia ipsa irregulari-
 tatis natura, quæ non pendet à futuro ministerio Judicis,
 4 petit, ut verba illa de futuro faciant hunc sensum, *deinceps*
debet se irregularem reputare, & non significant, nec est ne-
 cessarium, ut præcedat, vel expectetur sententia Judicis,
 etiam declaratoria criminis; ut optime notarunt Hasbenlis
num. 238., & Thomas Tamb. *lib. 10. de cens. tract. 4. cap. 3.*
num. 2.

Irregularitas alia ex delicto, alia ex defectu procedit, de
 quibus expresse Casuistæ tractant, ideo videndi; & notan-
 dum juxta communioem DD. sententiam ad incurrendam
 ir-

irregularitatem ex delicto, requiri actum externum consummatum *cap. si quis non iratus* 15. *quest. prima Volpi resol. moral. num. 19. irregul. introdu.*

6 Ex delicto itaque irregulares sunt. Primò, ab Hæreticis baptizati, vel alias rebaptizati *cap. Afros dist. 98. & cap. qui in qualibet C. prima questione. 7. & cap. eos, quos de consec. dist. 4. excipiuntur parvuli, ex cap. placuit; & cap. qui apud C. prima questione 4. dummodo ab hæreticis baptizantur, non suo iudicio, sed perfidia parentum; & postquam ad discretionem pervenerint, errori non consenserint, ut ibi optime Glossa; quæ in ver. promoventur, tradit cap. qui in qualibet loqui de his, qui postmodum in adulta ætate hæresi consentiunt, vel, qui adulti ab hæreticis baptizantur; & Glossa in in cit. cap. qui in quolibet, ampliat ad eum, qui, in quacumque ætate doli capax fuerit, apud hæreticos baptizatur; quod ignorantia inculpabilis excuset, habetur cap. qui bis ignoranter dist. 4. de consecrat. iuncta Gloss. in ver. ordinari, quia ignorantia facti eos excusat.*

II. Qui rebaptizanti ministrat, irregularis fitur, ut non valeat ad Superiores Ordines ascendere, ut expresse firmat textus in *cap. ex literarum, de Apost. & reciter. hap. lib. 5. tit. 9.* præsertim si factum sit publicum: & ad idendum, nisi rebaptizatio, diligenti præmissa inquisitione super receptione Baptismi, de qua sit dubium, fiat sub conditione, cum conditio, si existat, suspendat, & impediat actum; a fortiori dicendum de rebaptizante scienter per Layman. *de irreg. cap. 2. num. primo Volpi resol. 3. num. 2. & Lezzani tom. 3. cit. nu. 40. ex consuetudine Ecclesiæ, & communi Doctorum.*

Adultus, qui propter mortis periculum baptizatus est, Præbyter ordinari non debet *cap. si quis dist. 57.* quia Fides non præsumitur voluntaria, sed metu mortis facta: si tamen postea bonæ vitæ apparuerit, aut raritas hominum exegerit, poterit promoveri, ut, iuncta Glossa, ibi expresse textus.

III. Clericus (idem de Religioso dicendum) ministrans in pertinentibus ad ordinem, quem non habet, ut expresse *lib. 5. tit. 28. de Clerico non ordinato*, ut infra disponitur; si

quis Baptizaverit, aut aliquod Divinum Officium exercuerit, non ordinatus, propter temeritatem abiiciatur de Ecclesia, & numquam ordinetur.

IV. Diaconus ad Officium Sacerdotis promoveri non potest, si priusquam esset in Presbyterum ordinatus, celebrare præsumpsit ex *cap. ex literis eodem tit.*

V. Qui furtive ordinem suscipit *cap. veniens, de eo, qui furtive ord. suscipit eodem lib. tit. 30.* hoc est, qui contra Superioris licentiam promovetur, ut ibi notat Gloss. in *ver. furtive*, vel omisso examine Episcopi, taxato per Trid. *ses. 23. cap. 12. de ref. & cap. quando Episcopus dist. 24.* vel qui aliqua censura irretitus, Ordines recipit *cap. cum illorum de sent. excomm. lib. 5. tit. 39.* primam quoque tonsuram per Sperellum *decis. 115. num. 52.*

VI. Qui durante matrimonio, nondum consummato suscipere aliquem de Sacris Ordinibus præsumit, *extravagant: Antiqua concertationis Jo: XXII. de voto, & voti &c. tit. 7.*

VII. Qui tempore censuræ ordinum munera exercet: *ca: cum aterni de sent. & re Jud. in 6. lib. 2. tit. 14.* disponitur suspensio, & *cap. is, qui de sent. excomm. item in 6. lib. 5. tit. 11.* de celebrante scienter in loco interdicto in calibus non permissis; & *cap. is cui eodem tit. de eo, cui est interdictus ingressus Ecclesiæ, si contra interdictum divinis in ea se ingerat: possunt tamen ignorantia inculpabili, & probabili excusari, cap. Apostolica de Cleric. excomm. vel dep. lib. 5. tit. 27.*

Notabis celebrantem, minori excommunicatione ligatum, irregularitatem non contrahere, textus expressus in *cap. Si celebrat eodem tit.*

VIII. Promotus per saltum ex *cap. sollicitudo dist. 52.* recipiens scilicet, Diaconatum, omisso Subdiaconatu, vel Ostiariatu omitta Prima-Tonsura. Quam esse Ordinem contra Theologos probant Canonistæ apud Piasecum *præ parte prima cap. primo num. 4.* Sperellum *decis. 114. num. 19.* Barbof. *ad ses. 33. Trid. cap. 1. num. primo v. cap. Offic. quo ad ordines num. primo.*

IX. Omnes, & singuli, qui absque dispensatione Canonica, aut legitima licentia, sive extra tempora à jure statuta, sive ante aetatem legitimam, vel absque dimissoriis literis, (ut loquitur Pius II. *const. cum ex Sacrorum*) apud Confect. collec. privileg. mend. ad aliquem ex Sacri Ordinibus se fecerint promoveri: si durante suspensione, quam ex eo incurrunt, in eisdem ordinibus ministrare præsumperint. vide *cap. literas, cap. dilectus de tempor. ordinat. lib. 1. tit. 11.*

X. Hæretici, & Apostatæ à Fide, *cap. Presbyteros dist. 50. & cap. qui in aliquo dist. 51.* Eorumque receptatores, defensores, & fautores, ipsorumque filii usque ad secundam generationem, ut expressè *cap. Quicumque de Hæreticis in 6. lib. 5. tit. 2.*, verum irregulares non sunt eorum filii, & nepotes, si constet parentibus ante mortem, tales non decessisse, sed emendatos, & reincorporatos unitati Ecclesiæ, prout in terminis *cap. statutum eodem tit.*

XI. Item infames: cum personis vilibus, & indignis portæ dignitatis patere non debeant juxta legitimas sanctiones, *cap. inter dilectos de excessi. Prælatorum lib. 5. tit. 31. & ex Regula 87. juris in 6. infamibus portæ non pateant dignitatum*: infames autem juxta rescriptum Sephani Papæ *cap. Infames cap. 6. qu. 1.* sunt omnes, „ qui Christianæ legis normam abiciunt, & „ statuta Ecclesiastica contemnunt: similiter fures, sacrilegi, „ & omnes capitalibus criminibus irretiti, sepulchrorum quoq; „ violatores, & Apostolorum, atque successorum, reliquorumq; „ Patrum statuta libenter violantes, & omnes, qui adversus „ Patres minantur, qui in omni mundo infamia notantur: si- „ militer, & incestuosi, homicidæ, perjuri, raptores, malefi- „ ci, adulteri, de bellis publicis fugientes, (tales sunt rei læsæ „ majestatis, ut ibi Gloss.) & qui indigna sibi petunt loca teme- „ re, aut facultates Ecclesiæ abstrahunt injustè, & qui fratres „ calumniantur, aut accusant, & non probant, vel qui contra „ innocentes Principum animos ad iracundiam provocant, & „ omnes anathematizati, vel pro suis sceleribus ab Ecclesia „ pulsî, & omnes, quos Ecclesiasticæ, & sæculi leges pronun- „ ciant. Hi nimirum omnes, nec servi ante legitimum liber-

„ tatem , nec penitentes , nec bigami , nec illi , qui curiæ de-
 „ serviunt , vel non sunt integri corpore , aut sanam non ha-
 „ bent mentem , vel intellectum , aut inobedientes Sanctorum
 „ decretis existunt , aut furiosi manifestantur , hi omnes , in
 „ quam , nec ad sacros gradus debent provehi . „

*Alleg. cap. inter duces enumerantur expresse aleatores ,
 & usurarii , ubi Glossa ad publicos restringit Textum. & cap. 6.
 de ref. matrimo. sess. 24. Tridentinum perpetuo infames decla-
 rat raptores mulierum ; & cap. 19. sess. 25. de ref. perpetua in-
 famia decernitur in duellum descenditibus , eorumque pa-
 nis : & histriones cap. maritum , dist. 33.*

Notabis , alios esse infames infamia juris , alios infamia
 facti ; at quemlibet irregularitas afficit ex Cabasut. lib. 5. cap. 20.
 illi dicuntur , quos ipsum jus infames esse declarat , sed depen-
 denter à sententia declaratoria criminis : limita nisi crimen
 sit notorium : alii dicuntur per Eng. l. colleg. Jur. Can. lib. 2.
 tit. 20. num. 15. illi , qui ab ipso jure expresse nulla infamia
 notantur , sed tamen aliquid tale commiserunt , ex quo eo-
 rum opinio , & exultimatio apud probos , & honestos viros
 gravatur .

Item observandum , quod sæpe contingit infamiam con-
 trahi sine delicto verò , sed solum putativo , & præsumpto ;
 & casus est , dum innocens per falsas probationes , vel præ-
 sumptiones in judicio condemnatur ; qui donec se purget , ju-
 dicatur incapax ordinis , & beneficiorum ; videndus tit. de pur-
 gatione canonica .

XII. Celebris est irregularitas procedens ex homicidio ,
 & mutilatione . Mutilare enim , & occidere , quoad incur-
 rendam irregularitatem , æquiparantur ex Glossa in Clement. si
 furiosus de homicidio voluntario , requirente ibidem ad mutila-
 tionem , membri separationem , vel truncationem , prout Tex-
 tus in cap. Clericis , ne Clerici , vel Monachi , lib. 3. tit. 50. & in
 cap. in Archiep. sup. de raptoribus lib. 5 tit. 17. ; non cujus-
 cumque membri , sed principalis , habentis scilicet distinctum
 officium , ut manus , pedis , brachii , nati , auris &c. Ideo ex
 Glossa loco adducto , Clericus mutilando digitum non effici-
 tur

tur irregularis, quia digitus non est membrum, sed officium membri. Limitatur apud Engel *lib. 3. tit. 12. §. 3. num. 53.* nisi digitus sit pollex, vel index; aut si ex vulneratione, vel debilitatione membri reddatur, quis inhabilis ad ordines suscipiendos, horumque exercitium.

Quod ex homicidio, inducatur irregularitas, patet ex integro titulo *de homicidio lib. 5. tit. 12.* in quo titulus homicidium secatur in voluntarium, & casuale; per voluntarium, ad effectum incurrendæ irregularitatis ex Gobat. *experient. Theol. trat. 8. cas. 15. sess. 1. num. 170.*, & ad sensum *cap. si quis per industriam, occiderit proximum tit. cit.* illud intelligitur, quod ex intentione formali occidendi committitur; per casuale autem hic illud venit, quod ex aliquo facto nascitur, at præter directam agentis intentionem: & non illud, quod per inadvertentiam, & negligentiam non mortalem patrat, ut inferius.

Ex homicidio voluntario, & per se intento irregularitas est inevitabilis, etiam si nulla ratione sit publicum, sed occultum, *Trid. sess. 14. cap. 7. de ref.* Limitatur in eo, qui aliter non valens mortem vitare, se defendendo cum modera-

15 mine inculpatae tutelæ, suum injustum invasorem occidit, vel mutilat: ut in terminis firmat *cit. Clement. si furiosus*, verum si aliter posset sibi consulere, aut fuga, aut clamore, vel alias, id sibi non liceret, ut notat Glossa *in verb. dicitur ad caput interfecisti de homicid. lib. 5. tit. 12.* Et quia *Clement. si furiosus*, dicit *invasorem suum*, colligit Glossa *in ver. suum*, irregularem esse, qui pro necessaria defensione parentis, filii, conjugis, vel alterius conjuncti interficit aggressorem: & tenet Fagnan: *ad cap. suscepimus de homicid. num. 16.* Panimolla *decif. 89. adnot. 5. num. 55.* Piaſec. *prax. part. 1. cap. 1. art. 5. num. 9.* tametsi licite secundum leges, & sine peccato defendat, quia irregularitas, quandoque etiam sine peccato incurritur, ut patet in iudice iustam mortis proferente sententiam, & ceteris iustitiæ ministris. Et idem dicendum de occidente furem, vel calumniatorem pro defensione honoris, vel rerum; quia litera non rerum, aut honoris, sed suum invasorem ex-

pri-

primit; limitatur apud Panimolla *cit. num. 58.* de occidente furem volentem panem rapere, actu necessarium ad vite sustentationem, quia sic dicitur defendere suam vitam.

Furem, vel spoliatorem pro rebus tuendis ab invasione, & rapina, aut calumniatorem ad defensionem honoris, non licet occidere, per specificè disposita ab Alex. VII. damnante sub die 24. Septembris 1665. hanc propositionem.

- „ Est licitum Religioso, vel Clerico calumniatorem gra-
 17 via crimina de se, vel de sua Religione spargere minantem,
 „ occidere, quando alius modus defendendi non suppetit, uti
 „ suppetere non videtur, si calumniator sit paratus, vel ipsi
 „ Religioso, vel ejus Religioni publicè, & coram gravissimis
 „ viris prædicta impingere, nisi occidatur. „

Et Innocentius XI. dum sub die 2. Martii 1679. has alias præscripsit propositiones.

- „ Fas est viro honorato occidere invasorem, qui niti-
 „ tur calumniam inferre, si aliter hæc ignominia vitari nequit;
 „ idem quoque dicendum, si quis impingat alapam, vel fuste
 „ percutiat, si post impactam alapam, vel ictum fustis fugiat. „

„ Regulariter occidere possum furem pro conservatione
 „ unius aurei. „

- „ Non solum licitum est defendere defensione occisiva,
 „ quæ actu possidemus, sed etiam, ad quæ jus inchoatum habe-
 „ mus, & quæ nos possessuros speramus. „

„ Licitum est, tam hæredi, quam legatario contra in-
 „ justè impediens, ne, vel hæreditas adeatur, vel legata solvan-
 „ tur, se taliter defendere: sicut, & jus habenti in Cathedram,
 „ vel præbendam, contra eorum possessionem injustè impe-
 „ dientem. „

- Si quæretur: an Ecclesiastici possint arma capere pro pa-
 18 tris, & parentum defensione? & an propterea incidunt in ir-
 regularitatem?

Dicitur ad primum, quod, tametsi Clerici alios possint hortari ad pugnam in justo bello (secus in non justo, alioquin irregularitatem non evitant) *cap. igitur, cap. omni timore, cap. Hortatu, cap. ut pridem 23. quæst. ult.* in propria tamen per-

persona pugnare non possunt, *cap. Cleric. & cap. Quicumque ibidem*, cum eorum officium reddat eos inhabiles ad pugnandum, ut firmat expressè Textus in *cap. ex multa devoto lib. 3. tit. 34. 2. de Clericis*, & notat Glossa ad *cap. petitio de homicidio in verbo remorde*; tenet D. Thomas, & plures alii allegati à Fagnan. *cap. petitio*, licet in minoribus ordinibus constituti, *cap. eos, qui 20. quest. 3.* & Glossa ad *caput cit. quicumque ex Clero*; neque possunt hortari ad occidendum, vel mutilandum, sed solum ad liberandam Fidem, vel Patriam per Sylvestrum *Sum. v. bellum 3. quest. 2.*

Ad secundum verò respondetur, quod, si mutilationis, & occisionis conscientia eos remordeat, irregularitatem incurrunt; casus est ad literam in *cit. decretali petitio*; ubi Honorius III. super petitione facta à Pelagio presbytero, pugnante in bello iusto contra hostes Crucis, & Fidei, eidem rescripsit, *mandamus, quatenus, si de interfectione cujusquam in illo confictu tua conscientia remordet, à Ministerio Altaris abstineas reverenter, cum sit consultius in huiusmodi dubio abstinere, quam temere celebrare.* & habetur *dist. 5. cap. Clericum, qui paganum occiderit*, & facit regula, quod irregularis efficiatur, qui aliquem interficit, aut mutilat; & non reperiuntur exempti, nisi casus furiosi, infantis, seu dormientis, & illius, qui mortem aliter vitare non valens suum occidit, vel mutilat invasorem, ut allegat. *Clement. si furiosus.*

Nonnulli scribunt, quod, Clericus, vel Religiosus in bello iusto merè defensivo propter necessariam defensionem Religionis, vel Patriæ, & in casu, quo deficiant Laici, qui possint hostium vim repellere, propria manu eos occidat, vel mutilet, sit ab irregularitate immunis: & in isto casu loquuntur asserentes ex homicidio ob necessariam Patriæ defensionem, non contrahi irregularitatem; & in eo admitti posse tradit etiam Fagnanus *cit.* quia tunc agitur, etiam de propria defensione personæ: secus dicendum in casu, in quo laici non desunt, & sufficiunt: quia tunc casus non continetur sub necessitate inevitabili: nec Clerici actio est necessaria ad allegatam defensionem, ex Gobat. *tract. 8. casu 17. sess. 2. append. 3.*

Tom. II.

R

lit.

lit. D. & Layman lib. 3. tract. 3. part. 3. cap. 9. à n. 2. apud quos irregularis non est Laicus in bello iusto defensivo occidens pro salute Reipublicæ, vel pro liberanda Ecclesia ab aggressorum violentia. contrarium tenet Piafec. part. 1. cap. 1. art. 5. & Engel loco cit. nu. 53. loquendo præsertim de milite in bello, etiam iusto, liberè, spontè, gratis, vel pro stipendio pugnante *argum. ex Clement. si furiosus* cum censeantur liberè se exposuisse periculo homicidii, atque ideo perfecta lenitate carere.

- 21 Dans causam homicidio irregularis est, ut cap. de cætero hoc tit. Alex. III. rescribit Episcopo Lucano, siue id agat consilio, vel præcepto, vel ope, *Si quis viduam dist. 50. & cap. sicut dignum eodem tit.* mandans aliquem vulnerari, licet expressè inhibeat, ne mutiletur, vel occidatur, habetur cap. is qui hoc tit. num. 6., quia mandando in culpa fuit: & hoc evenire posse, debuit cogitare, ut optimè ibidem notat Glossa.

Si causa sit propinqua, & proxima non est dubium, cum, ut notat Gloss. in Allegat. cap. de cætero, quoad hoc, ita punitur, qui causam præstat, sicut & ipse faciens, quamquam in eo non det operam rei illicitæ, ut patet in Iudice proferente sententiam sanguinis, si exinde sequatur mors, ut allegat. cap. Inter opera desponsalibus lib. 3. tit. 1. tradit Fagnanus ad cap. de cætero num. 8.

- Si verò causa sit remota: distinguatur: vel est adeo remota, ut nullo modo ad homicidium ordinetur, & sic ipse Fagnanus nu. 13. dixit ex ea nullam irregularitatem contrahi, & ita procedit Textus in cap. exhibita de homicidio, & 23 ibi advertit Glossa in ver. *corruens*. Unde Faber, qui fecit enssem, & vendit Titio, ex hoc solum, si nil mali intendat, & de occisione sciat, non est in culpa, si cum ipso homicidium committatur à Titio: & qui fecit fenestram in Domo, ex qua quis ultro se præcipitat, non est ex eo præcisè in aliqua culpa, & est solum causa remota, cum causa propinqua sit factitas præcipitantis.

Vel, est causa verisimiliter ordinata ad homicidium, sic ut propter ordinationem ipsam præstans ipsam causam remotam, videatur habuisse animum ad causatum: in quo ca-

sū ab irregularitate nō est immunis: præsertim, ut limitat Fa-
gnanus, si causam præbens dabat operam rei illicitæ, vel ani-
mo nocendi hoc fecit, aut diligentiam non adhibuit, quam
potuit, aut debuit adhibere: facit Textus *in cap. continebatur*
eodem tit; in quo decernitur irregularis Clericus, qui in ludo,
falce interficit Laicum: quia ludendo dabat operam rei illicitæ:
& quatenus etiam id ei licuisset, non adhibuit diligentiam,
quam debuit: etenim, cum sciret ludi consuetudinem, falcem
non removit à se: & ideo fuit in culpa, ex annotatis à Gloss.
ibid: in verb. Romani Pontificis.

Ponuntur regulæ ad cognoscendum, quando ex homi-
cidio casuali, & non volito in se, incurritur irregularitas.

- I. Incurritur, cum quis non adhibet diligentiam, quam
debuit, & potuit adhibere, etiam si daret operam rei licitæ:
jura sunt clara *cap: ad audientiam de homicidio, de Presbytero*
verberante unum de sua familia, & casu ipsum vulnerante, cul-
tro appenso cingulo, quo illum corripiebat, & cap. ecc. literis de Pre-
sbytero deponente fenum de curru, & fortuito pertica percu-
tiente puerum; ubi ambo irregulares declarantur, ut expre-
sè Textus; ratio potest esse, quia quamquam homicidium
non sit directè, & in se volitum, dicitur tamen in causa, in-
terpretativè, & moraliter, quatenus prudentes rationabiliter
judicant, & interpretantur præfatos homicidium voluisse, in
omissione non adhibitæ diligentiae, ad quam tenebantur: &
24 ideo voluntarium dicitur indirectè, quia voluntas potest il-
lud prohibere, & non prohibet; unde Gloss. *ad cap. ad au-*
audientiam in ver: quidam, „ notavit, quod, qui non adhibet
„ diligentiam, quam debet, imputatur ei, licet det operam rei
„ licitæ: & facit Textus *in cap. Hi, qui arbores dist.* in quo di-
„ sponitur: Hi, qui arbores incidere videntur, si contigerit, ut
„ cadens arbor occiderit hominem, inculpabiles sunt, atque
„ innoxii, quia nec voluntate eorum, nec desiderio homici-
„ dium perpetratum est: si verò aliqua culpa eorum, vel ne-
„ glestū, morientis hominis, interitus cognoscitur advenisse,
„ abijciendi sunt à gradu, & in Sacro Ordine nullatenus susci-
„ piendi. „

25 Ex quo sequitur, quod sit irregularis, furiosus, qui sua culpa incidit in furorem, *cap. si quis insaniens 15. quest. 1.*; quod intelligitur, si dum existens sanæ mentis præcognoscebat futurum esse, ut si istud comederet, in furorem incideret, & nil aliud quæreret, nisi homines interficere, vel mutilare, quod ex experimento cognovit, & nihilominus illud comedit, (alias secus) Fagnan. *ad cap. ad Audientiam de homicidio num. 24.* & ideo ob furoris causam punitur, in qua culpam habuit, & in qua homicidium est voluntarium, cujus circumstantia culpam aggravat.

26 II. Dormiens, si cognovit, se aliquando noctu dormiendo consuevisse è lecto surgere, ensẽ evaginare, si diligentiam non adhibuit claudendo ostium, vel removendo arma, ut pluribus cumulatis tradit Fagnan. *ad allegat. cap. ad audientiam num. 37.*

III. Ebrius, qui ex proposito se inebriavit, & sciebat se consuevisse in ebrietate arma sumere, & homines percutere: & de hoc idem *num. 26.* ait non esse dubium: quod restringitur ad eum, qui sua culpa inebrietatem incidit, immoderate bibendo, & in ebrietate homicidium committit.

Casus in terminis habetur *cap. si cõstiterit de accusationibus* apud Fagnanum *num. 26. & num. 46.* resolvit affirmative, si advertat potum esse immoderatum, & in ebrietatem, cui, tunc, non solum est voluntarius potus, sed etiam ebrietas, ex qua homicidium procedit: & ideo est in culpa, quia dedit causam homicidio, ad minus remotam, & ad ipsum ordinatam (quæ ad incurrendam irregularitatem sufficit ex dicendis) præcognoscere enim debuit, & facile poterat, posse contingere, ut in ebrietate aliquem percuteret: quia pluris injuriatur ebrii, quam sobrii.

Numero 49. absolute decidit in praxi, quomodocumque ebrium, homicidam debere se irregularem reputare, & à ministerio Altaris abstinere propter scandalum inde oriens: cum sit abominabile, ut, qui intinxit manus in sanguinem humanum, offerat Deo hostiam immaculatam: & etiam, quia in dubio, tum juris, tum facti, tenetur quis in foro pœ-

nitentiali, vel quasi pœnitentiali, amplecti partem tutiorem; præsertim, ut ait, in materia irregularitatis.

- IV. Laicus Chirurgus, si propter ejus imperitiam, vel
 27 negligentiam mors ex incisione, vel aduisione sequatur, argumentum in *cap. tua nos de homicidio*: secus si sit peritus, & nihil omiserit de necessariis, quia tunc casus fortuitus ei non imputatur, sed præsumitur, quod mors potius ex qualitate morbi eveniat; homicidium enim casuale danti operam rei licitæ, & inculpabiliter operanti non imputatur, *cap. dilectus de homicidio*: ille autem in culpa non est, ut supponitur, & et ars Chirurgiæ ex lege permittitur: idem extendas ad Medicum, flebotomantem, & similes personas. Et in casu dubii, an ex ejus negligentia, vel pericia decesserit: providit textus in *cap. ad aures de erat. & qualit. ordinandorum lib. primo tit. 14.* ubi in terminis, medicus propter dubium prohibetur à promotione.

- Quatuor debent concurrere, ut Chirurgus non fiat irregularis: primum, ut Officium illud sibi conveniat: secundum, ut sit peritus: tertium, ut adhibeat omnem diligentiam secundum artem: quartum, ut instruat infirmum, de his, quæ sunt necessaria illius egritudinis: Propter primum est irregularis Clericus, licet sit in arte peritus, & omnem adhibeat
 28 at diligentiam, quia ei per Sacros Canones ars Chirurgiæ interdicitur, textus expressus in *cap. sententiam, ne Clerici, vel Monachi lib. 3. tit. 50. & cap. cit. Tua nos.*

- V. Ille, qui tenet animalia, ursum scilicet, Leonem, vel aprum, qui consueverunt nocere, si ab eis quis interficiatur, & ipse eos non tenuit debito modo ligatos: argumen. *cap. alleg. Hi, qui arbores, & cap. sæpe contingit ibidem.*

Cum quis homicidio causam præbet animo nocendi; ob pravam enim intentionem tenetur de casu fortuito, licet aliàs daret operam rei licitæ, & causa esset remota *arg. cap. Hi, cap. sæpe cit. & facit Gloss. ad cap. de cætero de homicidio in ver. causam dedisse*: sic, licet non sit irregularis, qui fecit fenestram, per quam aliquis se præcipitavit, cum causa sit valde remota, & ad homicidium non ordinata, & aliàs opus licitum;

tum: est tamen, si ea intentione, ut alter scilicet, se ex ea precipitaret, eam construxerit, nam in casu intentio operatur, ut
 30 causa, licet remota ad homicidium sit ordinata; & in ordinatis procedunt regulæ: *quidquid est causa cause, est causa causati, & qui causam damni dat, damnum dedisse videtur*: videatur Gloss. cit. sic pariter, si vendens arma, & venenum, sciat, prævideat, aut subdubitet eumentem ea comparare ad aliquem determinate occidendum, irregularis est, si ea vendat.

Ex quibus colligi potest, quid dicendum in casibus specialibus videndis *tit. adducto de homicidio*.

Advertas ex Thoma Tamburino *lib. 10. tract. 4. cap. 15. §. 11. num. 23.* facilius præsumi, & colligi voluntatem occidendi, seu non cavendi homicidium, in eo, qui operam dat rei illicitæ, quam in eo, qui operi licito vacat; quod potest esse ratio cur Pötifices in multis decretalium textibus sint ad eo solliciti ad examinandum, an committens homicidium casuale, operam dederit rei licitæ, an illicitæ?

Procurans abortum fætus animati statuitur irregularis,
 32 *cap. sicut de literarum tit. de homicidio*; & id procedit, etiam si id quis procuret, vel ad præservandam à morte prægnantem, vel ut ejusdem fama in tuto sit; nam semper reus erit homicidii, ex proposito, & propria voluntate contra innocentem commissi, ut bene probatur ex damnata propositione ab Innoc. XI. sub die 2. Martii 1679. hujus tenoris.

„ Videtur probabile, omnem fætum, quod in utero est,
 „ carere anima rationali, & tunc primum incipere eam habere,
 „ cum paritur, ac consequenter dicendum erit, in nullo abortu homicidium committi.

Contra hujusmodi delinquentes Sixtus V. *const. effrenatam* apud Quaranta v. *abortus*, decrevit habere locum pœnas propositas, & insistas per Apostolicas constitutiones, & leges, contra homicidas, & ad ordines, & horum ministeria inhabiles; ad quos extendit dispositionem Trid. *sess. 19. cap. 7. de ref.*

Quam Sixti Const. moderatur Greg. XIV. Const. *Sedes Apo-*

33 Apo
 pon
 tas,
 du
 cat
 Ap
 co
 Re
 cal
 cui
 cu
 lie
 me
 ter
 Tr
 ter

in:
 In
 ab
 34 oc
 lie
 ve
 diu
 m
 ci
 tu
 ul

fi
 d
 n
 q
 a

t

33 *Apostolica apud eundem*; verum, moderatio non se extendit ad pœnas privationis, inhabilitatis, post animatum fœtum taxatas, prout quoque docuit Piaſec. *cit.* in calce articuli; sed ad duo restringitur *Primò*, quod absolutio peccati, & excommunicationis, quam Sixtus in hujusmodi delinquentes tulit, & Sedi Apostol. reservavit, eſſet reservata Ordinario, & posset in foro conscientie tantum, dari à quolibet Sacerdote, tũ ſeculari, tum Regulari ad fidelium confessiones audiendas, & ad hujusmodi casus specialiter per eundem loci Ordinarium deputato: *Secundò*, ut in ea parte, in qua Constitutio agit de pœnis procurantium abortum fœtus inanimis, aut exhibentium Mulieribus, vel ſumentium remedia ſterilitatis, aut quocumque modo auxilium, vel conſilium eis dantium, ſit reducta ad terminos juris communis, ac Sacrorum Canonum, & *Conc. Trid.* diſpoſitionem, perinde ac ſi ipſa, quoad hujusmodi partem, numquam emanafſet.

Cæterum, inconcuſſa veritas eſt, ut abortum fœtus inanimati numquam procurare liceat, cui acceſſit *alleg. decret.* Innoc. XI. damnantis item hanc propoſitionem: *licet procurare abortum ante animationem fœtus, ne puella deprehenſa gravida occidatur, aut infametur.* & procurans, ſicut porrigens mulieri pocula, vel aliud ſimile exequens, ne poſſit concipere, vel ſoboles naſci, (licet irregularitatem ex hominis homicidio evitet, quam Gloſſ. *ad cap. ſi aliquis de homicidio in ver. ut homicida non cotrhaiſſerit*, niſi aſtu homo, jam animatus occidatur,) aliis penis tenetur, ut ibi, & *cit. cap. in ver. vivificatus* ipſa Gloſſ. notavit, & expreſſe habetur *cap. Moſes 23. q. 2.* ubi optime Gloſſ. *ver. det animam.*

De fœtus informatione, ſeu per animam rationale in informatione variæ ſunt ſententiæ; Thomas Fienus apud Cardenas *Criſt. Theol. ad propoſ. dam. ab Innoc. XI. diſ. 22. cap. 1. num. 3.* experimentis aſſerit infundi, prima quandoque, quandoque etiam ſecunda, aut tertia ad ſummum die: quod aliis examinandum relinquo, an ſubſiſtat?

Et ſolum notamus ex *cit.* Caſaſutio *num. 7.*, & Quaranta *num. 5.* fœtum humanum in maſculo anima rationali infor-

mari

mari die quadagesimo, in femina non nisi octogesimo post conceptionem. Et si dubitetur, an masculus sit, vel femina. præsupponendum est esse animatum post quadraginta dies, quia in dubio tutior pars est eligenda, *allegat.* Quaranta.

Incurritur irregularitas ex defectu perfectæ lenitatis, & mansuetudinis: cui ex *cap. aliquantos dist. 51.* subiiciuntur
 35 omnes Curiales in causa criminali sanguinis: & per Curiales veniunt, quotquot in curia seculari sunt ministri in illa causa, & licite auctoritate publica hominem deformant, hoc est occidunt, mutilant, & ad id cooperantur, ut Iudex, accusator, Advocatus, Testis, Notarius, littores, satellites, carnifex, & cæteri, qui ad id à Magistratu acceperunt Potestatem; ad quod facit *Gloss. ad allegat. cap. in ver. ad Sacerdotium*, & notant DD. Dicitur hanc irregularitatem oriri ex defectu perfectæ lenitatis, quia allegati non imitantur perfectæ lenitatem, & mansuetudinem Christi, qui noluit pronuntiare dignam morte mulierem, quæ in adulterio deprehensa erat, & pro perfidis Judæis Patrem oravit.

Notatur, quod Clerici, & Religiosi non possunt in causa sanguinis esse accusator, ex *cap. sicut Sacerdotes 2. quest. 7. nec testes cap. Testimonium ii quest. 1.* nisi ad innocentis liberationem, ex suis Superioris licentia, Cabasut. *cit. cap. 14. num. 20.* nec Iudices *cap. his, à quibus 23. quest. 8.* nec Notarius *cap. sententiam ne Clerici, vel Monachi lib. 3. tit. 50.*, & si in eo deliquerint, præter irregularitatem, peccati etiam mortalis
 37 sunt rei, utpote in re gravi Canonum præscripta violantes.

Cæterum *cap. Prælati in 6. lib. 5. tit. 4.* de homicidio, eis licet, quin irregularitatem incurrant, conqueri de suis malefactoribus coram Iudice seculari, etiam si crimina essent de iis, quibus debetur pena sanguinis, & mors sequatur; dummodo expressam protestationem, quod penam sanguinis non intendunt, præmittant; cujus formula in praxi sit *accuso*, vel *dennuncio Petrum grassatorem de furto mihi illato: vel peto, ut damnum mihi reficitur, & bona restituantur, & caveatur, ne in futurum simile quid is contra me præsumat: aut protestor, & profiteor me nolle, ut contra ipsum Petrum, sanguinis vindictam*
 38
 44
 ex-

39 *exerceatur*; protestatio operatur, ut dicantur agere civiliter, quia non accusant de crimine inordine ad mortem, sed ad refectionem damni recepti, ac ad cautelam, ne iterum à fure damnum recipiant.

40 Nec irregularis est Clericus, & quicumque alius Prælati jurisdictionem obtinens temporalem, si super delicto in sua jurisdictione commissio, injungat alicui, ut habita facti veritate, justitiam sequatur, licet pœna sanguinis per delegatum inferatur, textus expressus in *cap. Episcopus lib. 3. tit. 24. ne Cler. vel Mona.* dummodo non mandaverit, ut illum condemnaret ultimo supplicio, sed solum, ut procederet, prout de jure, per Gloss. *ibid. in ver. Episcopus.*

41 Multo minus irregularitatem incurrunt, Clerici, & Religiosi, qui assistunt, & ægris inserviunt, quando, vel ipsi, vel eorum hortatû alii, eos cum debita circumspessione movent in lecto, ut, vel cibus eis ministretur, vel quietius cubent, tametsi inter eorum manus expirent: nedum ex eo, quod hujusmodi officia per se, & directe non tendant ad mortem, nec ad ejus accelerationem, sed etiam quia, ubi actus misericordiæ, & charitatis christianæ reperitur, abest defectus lenitatis, ex quo irregularitas deberet oriri, Engel. *num. 49.*

42 Cabasut. 22. 23. Gobat. *tratt. 3. 672.* referens verisimile, non esse, quod Pontifices voverint per introductam irregularitatem tollere charitatis officia, vel ab exercitio actuum pietatis, & misericordiæ homines avocare. lege Layman. *lib. 3. tratt. 12 cap. 8. num. 2.*

43 Irregularis non est Confessarius recusans absolvere Judicem, nolentem ultimo supplicio punire ex officio, & secundum leges, flagitiosum, ad legis præscriptum, modo generaliter loquatur, ut puniat secundum leges à Principe conditas propter bonum Reipublicæ: ubi directe nullius certe personæ pœnam mortis consulit. Cabasut. *num. 17.*

44 I. Ex defectu animi incurrunt irregularitatem illiterati, prout *cap. illiteratos, dis. 36.* Gelasius Papa rescriptit ad Episcopos Lucanæ, ubi notat Gloss. quod sufficit mediocris scientia: Et Trid. *cap. 4. sess. 23. de refor.*, statuit, ut prima Tonsura

Tom. II. S non

non initietur, qui fidei rudimenta edocti non fuerint, *quique legere, & scribere nesciant, & cap. 11.*, vult Ordines Minores non conferri, nisi iis, qui saltem latinam lingua intelligant, 45 hoc est, nisi, qui percipiant sensum, verbis latinis, expressum, & sententias latinas in patrium sermonem vertere sciant. de scientia necessaria ad Subdiaconatum, & Diaconatum loquens cap. 13. requirit, ut ordinandi in literis, & in iis, quæ ad ordinem exercendum pertinent, sint instructi: & de ea necessaria 46 in Sacerdotibus cap. 14. habet, qui ad Presbyteratus Ordinem assumuntur, hi sint, qui ad populum docendum ea, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, ac ad ministranda Sacramenta diligenti examine præcedenti idonei comprobentur: De Episcopo, cap. omnes psallentes dist. 38. ex septima Synodo statuitur: qui ad Episcopatus promovendus est gradum, in promptu babeat legere scrupulose, & non transitorie, tam Sacros Canones, & Sacrum Evangelium, quam omnem Divinam Scripturam.

II. Energumeni, seu arreptitii, aut à Dæmonibus ob- 47 fessi cap. Clericis dist. 33.

III. Dementes, Epilectici, & Lunatici cap. maritum, & cap. usque adeo ead. dist.

Notat Cabafutius cap. 19. num. 8. loc cit. consuetudine irregulares non censeri eos, quibus ante completum decimum quartum ætatis annum, symptomata accidunt Epilepsiæ; aliàs magna Clericorum, & Sacerdotum pars foret irregularis, cum plures illis in teneris annis corripiantur, juxta sensum Hippocratis apbor. 28. sefs. 3. plurimi, inquit, pueriles morbi, alii juxta dies quadraginta, nonnulli intra septem menses, qui- 48 dam inter annos septem, alii ipsis, etiam ad pubertatem accedentibus; qui vero permanserint, neque pueris circa pubertatem, neque feminis cum mensis sua erumpunt, soluti fuerint, inveterare consueverunt; qui Apbor. 7. sefs. 5. rescripserat; Epilepsia autè pubertatem amotionem recipit, post vigesimum vero quintum annum sæpe comitatur ad mortem usque.

Iis vero, quibus post legitimam ad Sacros Ordines promotionem, ægritudo Epileptica supervenerit, non negatur post, susceptos Ordines exercere, si eos convalescere constet, cap.

49 *in tuis literis 2. quæst. 7.*, & etiam, si authenticis documentis Episcopo appareat eos per integrum annum, ab ultimo lapsū computandum liberatos: expressus textus *eandem dist. cap. Communiter*, ubi in terminis definitur: *ut nullus de iis, qui, aut in terram arrepti, à Demonibus eliduntur, aut quolibet modo vexationis incurſibus efferruntur, vel sacris audeant altari- bus ministrare, vel indiscuisse se ingerant Sacramentis Divinis, exceptis illis, qui corporis incommoditatibus dediti, sine bujusmo- di passionibus in terram probantur elisi, qui tamen, & isti, tam diu erunt ab officii sui ordine, & loco suspensi, quousque unius anni spatio per discretionem Episcopi inveniantur ab incurſu Daemonum liberati.* idem de amentibus dicas. Et solum suffi- cit exploratio dierum triginta, & non est necessarius annus, si dubitetur, & certo non constet de Epileptico casu, ut ob- servat Gloſ. *ad cap. nuper 7. quæst. 2 in ver. triginta.*

Et posse aliquem, nondum ab epileptiæ ægritudine prorsus liberatum, si rarius corripit solet, & id fiat sine clamore, spu- marum emissionem, & corporis notabili agitatione celebrare, tenet Gloſ. *ad alleg. cap. communiter in ver. de iis, & cap. in suis literis ver. frequenter*, & argumentum deducitur ex quo *ibid.* Alex. II. omnino celebrationem prohibeat Sacerdoti, si fre- 50 quenter hoc morbo tangatur, cum coadiutore tamen Sacer- dote jejuo, qui sacrum perficiat si forte celebrans post in- choatum canonem corripere, *ibid.* Gloſ. immo censuram id agendū non esse, nisi consulta S. C. C. à qua obtineatur facultas.

Ob defectum corporis sunt irregulares 1. illegitimi, hoc est, qui, reprobata à Canonibus conjunctione, nascuntur: qui- 51 bus *cap. ut filii lib. 1. tit. 17. de filiis Presbyter.* est prohibitum ad ordines ascendere. Ampliatur, ut procedat etiam in illo, qui secreto scit se esse illegitimum; ut propterea non possit in foro conscientie ordines suscipere, nisi obtenta dispensatio- ne, quam Piaſecus *præc. Episcop. part. 1. cap. 1. art. 4. num. 8.* tradit sufficere eam obtinuisse secretò. Et in eo, qui legitima- tur per Imperatorem, vel alium secularem Principem; hujus- modi enim legitimatio non suffragatur, quoad spiritualia, cum ex *cap. lege dist. 10.* Imperatorum leges nullum possint præ-

præjudicium inferre Sacris Canonibus, nec illis Ecclesiastica jura dissolvi; & ad hunc effectum est necessaria legitimatio per Papam.

Limatur, ut non valeat in natis ex soluta, & soluto; 52 qui postea contraxerunt: nam filii, antea nati, legitimantur per subsequens matrimonium, *cap. tanta qui filii sunt legitimi lib. 4. tit. 27.* ut sint habiles, etiam ad ordines ex Piafeco *præc. Epif. part. 1. cap. 1. art. 4. num. 12.* & facit Glos. *alleg. cap. in ver. legitimi*, magistraliter docens, esse quoad omnia legitimos ex eo, quod matrimonium omnia præcedentia purgat, maximè si eo tempore, quo geniti fuerint, nullum adfuerit impedimentum ad contrahendum matrimonium, quia si id adfuisset, tametsi postea contrahentes dispensaretur super impedimento ad effectum contrahendi, & contraherent, filii tamen, antea nati, manerent illegitimi, nisi in dispensatione, cum illis quoque expressè dispensaretur.

Ideo non legitimantur spurii, hoc est nati ex adulterio, licet postea parentes contrahant, ut expressè Textus *cit.*

Ubi Glos. *in verb. repellendus* notat, quod quidam filii dicuntur *legitimi tantum, ut adoptivi*; alii *legitimi, & naturales*, ut nati ex legitimo matrimonio: Alii *naturales, & non legitimi*, ut nati ex concubinis; Alii tandem *spurii, ut nati ex adulterio*.

Filii infidelium, qui postea convertuntur ad fidem, & in infidelitate existentes contraxerunt in gradu per Canones 54 prohibito, sed tunc eis licito, ex *cap. gaudemus alleg. tit. & per Glos. ibidem* post conversionem legitimi reputantur; & ordinari posse, nisi ex alia causa prohibeantur, testatur Piafeco *sub num. cit.*

Alii limitant dictum principale etiam, ut non valeat in infantibus, *vulgo expositis*: quia præsumuntur legitimi, facit *cap. cum deputati lib. 2. tit. 1. de Judiciis*, ubi *in ver. magister* 55 *notavit* Glos. quod quilibet præsumitur idoneus, nisi probetur indignus; & *in verb. nationis* subdit, quod jus præsumit quemlibet esse dignum, nisi probetur contrarium; quæ ad casum applicari possunt; præsertim, quia in dubio semper in

in favorem prolis judicatur, *alleg. cap. ex tenore*; tutior tamen per Piascū *cit. num. 18.* est sententia reputans illos pro illegitimis, & ita praticari, ac se super eo dispensationes in Rom. Curia vidisse testatur.

Sed quid de filio, cui mater revelaret eum esse ex adulterio, & prohibito thoro conceptum? dicendum dispensatione egere, si id concludenter ei constet.

Et si quærat, an teneatur filius credere matri asserenti?

- 57 Respondetur negativè, cum Piascū *cit. num. 3.* Cabasut, *Theor. jur. can. lib. 6. cap. 22. num. 2.* Gobat, *experien. Theologia tract. 8. cap. 11. sess. 2. num. 432.* Seperello *decis. 175. num. 65.* plures allegantes DD. nec quoad hoc potest filio nocere matris juramentum, & ejusdem assertio constitutæ in ultimo vitæ agone, præsertim si semper fuit tractatus, & habitus, ut legitimus, & ut natus de ea, quæ habebatur vera uxor; quia per ea constituitur in possessione legitimatis Fagnanus *cap. Lator, qui sine filii legitimi num. 5.* & adeo fortis præsumptio ædificatur per Gobat, ut contraria assertione destrui nequeat, maximè etiam, quia præsumptione juris de matrimonio censetur natus, qui oritur in consistentia matrimonii, Textus in *leg. filium 6. in princip. ff. de iis, qui sunt sui, vel alieni jur.* apud Sperellum *decis. 174. num. 1.* & facit Textus in *cap. transmissæ hoc titulo:* disponens nō esse standū dicto viri, & mulieris, negantium aliquem suum esse filium, nisi certis indiciiis, & textibus contrarium constet: & per Gloss. *ibid. in ver. Judiciis*, pro filio videntur sufficere: *si probet, quod illi tenebant eum pro filio, & ille eos pro parentibus, & quod natus est de illorum matrimonio, quia is filius est, quem nuptia demonstrant;* quam diū enim filius potuit ex matrimonio generari, numquam præsumitur ab alio genitus, nisi probetur maritum tempore
- 58 conceptionis non ad uxorem accessisse; filiorum legitimas matrimonio comprobatur, *cap. tanta eod. tit.* & maximè si fama vicinæ consensiat, quæ in similibus multum operatur per Gloss. *ad alleg. cap. transmissæ, & cap. per tuas de probationibus lib. 2. tit. 19.* & *cap. illud de præsumptionibus eod. lib. tit. 23.* & Gloss. *ad cap. manifesta 2. quasi. 1.* tradit, quod, cum quis pu-

bli-

blicè habitus est pro filio alicujus, est notorium notorietate præsumptionis cum esse filium.

Verum, si tam vehemens esset matris persuasio, ut filius intus mēte credere teneretur, hoc est, si evidenter ostenderetur virum tempore conceptionis absentem, vel impotentem ad copulam, vel defunctum fuisse, ut à scrupulis liberaretur, quibus ex eo posset agitari, pro obtinenda dispensatione deberet conari: videatur Sperellus locis alleg. plura ad dubium referens; notans, & cum ipso Layman. *lib. 5. tract. 10. par. 2. cap. 5. num. 23.* quod, si filius post mortem viri nascatur, in decimo mense expleto, & undecimo per tres, vel quatuor dies incæpto, computando à die, quo vir coire poterat, legitimus præsumitur, etiam si tempore conceptionis Pater esset 60 sexagenarius, & podagra laborasset: podagra enim est una ex ægitudinibus, quæ faciunt viros magis luxuriosos. Sperellus *decis. 174. num. 23.*

II. Corpore vitiati *cap. præf. dist. 55.* & sunt in triplici differentia: alii sunt debilitati: mutilati alii: alii notabiliter 61 deformes. *Debilitati* dicuntur, qui membrum aliquod ad Sacrum ministerium necessarium inutile habent, aut qui continuo, & gravi morbo laborant: *Mutilati*, qui aliquo membro carent: *Deformes* tandem, qui enormem habent defectum, vel maculam in exterioribus membris; propter quod conspici sine horrore, irrisione, vel scandalo, aut sine indecora conversione ad populum ministrare nequeunt; ex quo liquet, quid sit dicendum de gibbosis, omnino surdis, leprosis, & oculo canonis impeditis v. *C. Officialis quoad immunitatem. 16.*

Debiles, & deformes sive sua, sive aliena culpa debilitati, 62 aut deformati, ad ordines non debent promoveri, ut satis probatur *cap. Evangelica alleg. dist.* ubi Gelasius scribens Rufino Episc. firmat, illi, cui erutus est oculus, non possunt secundum *Canones Sacerdotii jura concedi; neque enim aliquid ei prodest, quod oculum invitum amisit.*

Claudicatio, tamen si censeatur deformitas, non ideo impedit, quin possit quis ad ordines promoveri: textus expressus

fus in cap. si quis il quarto juncto cap. nullus Episcopus dist. 1. de consecrat. dummodo baculo non indigeat, per Gloss. ibid. & procedit etiam, si hujusmodi defectus non sit ex opere illito contractus, ut clare textus cit. si quis.

Inter mutilatos distinguitur: vel se ipsos sponte mutilarunt, sive causam mutilationis procurarunt: aut ab aliis casu, vel ex justa causa, infirmitatis nimirum, vel persecutionis sunt mutilati.

*Posteriores ad Clericatum Officium admittuntur cap. qui partem, cap. si quis il secundo, cap. eunuchus, cap. si quis il ter-
20; cap. later dist. 55. Dummodo membrum sine culpa amissum non impediatur usum ordinis, nec notabilem deformitatem inducat, alias inhabilis esset cap. exposuisti, & cap. Thomas lib. primo tit. 20. de corpore vitiat; & extenditur per Gloss. in verb. manus ad alleg. cap. exposuisti; & notavit Piafec. cit. art. 6. num. 3. ad eum, qui sine culpa amisit digitum necessarium ad fractionem Eucharistiae; cui, si Sacerdos sit, cap. Presbyterum lib. 3. tit. 6. de Cleric. agiotan. non prohibetur ministrare in cæteris Officiis Sacerdotalibus.*

Primi vero, vel ab ordinibus, vel ipsorum exercitio omnino remouentur, cap. si quis il secundo dist. 55. sive mutilatio integrum, sive partem membri respiciat cap. si qui partem eadem dist. in quo, non tam consideratur defectus, quam sævitia, & mala voluntas, facit Gloss. ad cap. significavit tit. cit. de corp. vitiat. in ver. nostra, ex quo nulli sæcvi liceat in corpus suum, cum nemo sit dominus suorum membrorum,

*Cap. si quis il primo dist. alleg. statuitur, ut non fiat Clericus, qui sibi virilia amputavit, vel amputari permisit, etiam si per Gloss. ibid. causa continentiae id egerit, vel putarit obsequium se præstare Deo, alleg. cap. significavit: cum non ferro, sed religione querenda sit castitas, prout tradit Gloss. in ver. obsequium; quod certe ampliatur ad eum, qui se permittit castrari ad vocem musicam conservandam, contra Gobat expe-
65 rient. Theolog. casu 15. ses. 2. tract. 8. num. 689. aliosque re-
latos ad Engel lib. primo tit. 20. num. 11. ea ratione, quod nul-
lus sit suorum membrorum dominus, nec in ipsorum possit
ab-*

abscissione consentire, nisi quate nus id exigit conservatio totius corporis, aut membri principalis: argum. *cap. si quis il terzo dist. cit.*

Notetur, quod castratus, qui vel de jure, vel ex dispensatione ad ordines admittitur, non debet partem erectam, in pulvere redactam, ad collum portare, quod observat Gloss. ad alleg. *cap. Eunuchus, in ver. si in persecutione*, quia non ideo minus esset eviratus, & integritate corporis destitutus.

Inter corporis defectus numerantur, etiam Epilepsia, demencia, de quibus supra.

Abstemii item ordinari non debent, propter periculum in celebratione. Piafec. *cit. art. 5.*

III. Servi *cap. instruendi eodem lib. tit. 18.*, & integra dist. 54. nec hic confunduntur cum famulis, qui menstrua, vel annua mercede hominibus inserviunt, cum isti vere sint liberi, sed eos proprie significant, qui alterius dominio, & potestati dispotice subduntur, & nominari solent mancipia; de quibus *cap. de servorum ordinatione cit. tit.* statuitur, ut ad ordines, etiam minores, per Gloss. *in ver. non promoveantur*, nisi antea fuerint manumissi, hoc est, nisi prius eorum domini libertatem concesserint, vel, nisi horum presumatur consensus, saltem tacitus: vel nisi annis viginti, existimaverint se esse liberos, cujus tractu ab eis libertatem præscribi tradit Gobat. *loco cit. num. 673.*, nec interim tractatur quis, ut mancipium, servus, si non fluxerit tantum temporis, & sciebat se non esse mancipium: quia *male fidei possessor ullo unquam tempore præscribit Regul. 11 juris in 6.*

IV. Obligati ad ratiocinia *cap. magnus lib. cit. tit. 19.* ut Procuratores, actores, executores, tutores, & similes aliquam bonorum administrationem habentes, qui omnes ordinari non debent, nisi prius deposito onere, & redditu administrationis ratione, vel, aut data principalibus cautione de satisfactioe, ab eis libertatem acceperint, modo alias digni inveniuntur.

V. Hermafroditi ex Piafec. *par. cit. art. 3. num. 2.* Engel. 70 lib. alleg. *tit. 20. num. 18.* Miranda *tom. 2. quæst. 8. art. 4. Const. 3.* licet

licet in eo sexus virilis prævaleat, propter moralem indecentiam, & monstruositatem, cum non sit simpliciter vir, & naturam feminæ participet.

Incurritur irregularitas ob defectum Sacramenti Matrimonii non perfecte significantis, quod significat; & cum significet conjunctionem Christi cum unica, & immaculata sponsa
 71 Ecclesia, ideo bigami ea innodantur *cap. ut bigami, & cap. super eo lib. 1. tit. 21. de bigamis, & cap. priscis dist. 55.* sive constituentur bigamia proprie dicta, consistente in hoc, quod quis successive duas legitimas habeat uxores, & ambas cognoscat; sive interpretativa, ut cum quis unam ducit, quæ fuit ab altero sive intra, sive extra Matrimonium carnaliter cognita: expresse *cap. maritum dist. 33. ubi statuitur maritum duarum post baptismum matronarum, Clericum non ordinandum, neque enim, qui unam quidem, sed concubinam, non matronam habuit; nec illum, qui viduam, aut repudiatam, vel meretricem in matrimonium assumpserit.* Sive similitudinaria, ut cum quis in Sacris Ordinibus Constitutus, vel post votum solemne Religionis, & castitatis, cum mulieribus de facto contrahit, quas carnaliter cognoscit; reputatur enim inter bigamos *cap. nuper tit. cit.* non propter defectum Sacramenti, cum in casu, propter impedimentum dirimens, matrimonium sit nullum, sed propter affectum intentionis cum opere subsécuto, ut textus concludit, ex eo scilicet, quod, quantum in ipso fuit, mulieres sibi matrimonialiter coniunxit.

Ad Bigamiam per Engel. *lib. 1. tit. 21. num. 4.* est necessaria perfecta copula, & non sufficit nudus contractus matrimonii, etenim tunc revera habetur defectus unitatis Sacramenti, cum contrahens vere carnem suam in plures, vel unam, non immaculatam, dividit.

Quod attinet ad potestatem dispensandi per Regularium
 72 Superiores cum suis subditis in irregularitatibus, inspicienda sunt indulta à Sancta Sede, Religionibus data: & videndum, an uni concessa extendantur ad cæteras? an verba concessionis facultatem restringant? an sint certis conditionibus qualificata, ut eas observare pro valida dispensatione sit necessarium?

& an per posteriores Pontificum dispositiones ex integro, aut in parte revocentur, per clausulam derogatoriam privilegiorum *non obstantibus quibuscumque privilegiis &c.*? ut notat Lezana *Sum. tom. 1. cap. 18. num. 41.*

- Et nunquam, licet reppererint id sibi, vel generaliter, aut
 73 limitate concessam, debent ad dispensationem procedere, nisi ex legitima causa; & id ex natura dispensationis exigentis eam rationabilem, alias per DD. est irrita, & invalida, & facta ex abusu potestatis, datæ Prælati in ædificationem, & non ad destructionem.

- Minorum Religio ad id obtinuit privilegium à Sixto IV.
 74 *Const. regimini, Mare magnum nuncupata*, prout sequitur,,
 „ Generali, & Provincialibus Ministris dicti Ordinis, pro tempo-
 „ re existentibus, & illorum Vicariis dispensandi cum dicti Or-
 „ dinis Minorum professoribus defectum natalium, ex adulterio,
 „ sacrilegio, incestu, aut quovis alio nefario, & illicito coitu
 „ proveniente, patientibus: necnon cum his, qui ex quavis
 „ causa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, & muti-
 „ lationis membrorum, irregulares forent, postquam Ordinem
 „ ipsum professi fuerint, ut defectu, & irregularitate hujusmo-
 „ di non obstantibus, irregulares ipsi ad quoscumque, etiam
 „ ad Sacros Ordines, promoveri, & in illis, etiam in Altaris
 „ ministerio, ministrare, & tam ipsi irregulares, quam defectum
 „ natalium patientes prædicti ad quasque administrationes,
 „ & officia dicti Ordinis, eligi, recipi, & assumi, illaque gerere,
 „ & exercere, libere valeant, motu, scientia, & autoritate præ-
 „ dicta concedimus. „

Idem omnino, & sub iisdem ferè terminis legitur res-
 pectivè in *Mari magno Predicatorum, Heremitarum S. Augu-
 stini, Carmelitarum, S. Minorum, & Minimorum, & alia
 aliis data fuerunt.*

- Verùm est observandum, quod licet privilegium amplam
 75 referat concessionem, & solum expressè excipiat irregularita-
 tes, quæ contrahuntur ob homicidium voluntarium, mutila-
 tionem, & bigamiam, & ex eo videatur ampliare facultatem
 ad dispensandum in omnibus aliis, juxta commune dictum,
 quod

quod exceptio firmat Regulam in non exceptis; nihilominus in praxi adeo larga potestas facile exercenda non est, ex Hasb. *summ. ver. irregul. num. 254.*, & per Lezzan. *sum. tom. 1. cap. 18. num. 42.*, & *tom. 5. comment in Mare magn. Min. nu. 141.*, & Miranda *manuale tom. 2. q. 8. art. 5. concl. 1.* à generali illa facultate dispensandi intelliguntur exclusæ omnes, & singulæ irregularitates, quæ procedunt, ex aliquo enormi corporis, vel etiam animi vitio, & defectu, ex quo posset generari scandalum in fidelibus videntibus celebrare eum, qui præfatis afficeretur; etenim cum sint casus specialissimi, credendum est Pontificem non voluisse illos comprehendere in generalibus concessionibus, propter Regulam 81. *juris in 6. in generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter, in specie concessurus*; præsertim etiam, quia vix super similibus irregularitatibus ipse Papa dispensat.

Et dispensare nequeunt cum subditis amentibus, furiosis, epilepticis, lunaticis, energumenis, enormiter leprosis cum abstermiis, deformiter gibbosis, notabiliter claudis, & gallico morbo affectis, cum habentibus manus tremulas, ut sit effusionis periculum, cum omnino illiteratis, & similibus; hujusmodi enim non possunt, nec decenter, nec congruè Altaris ministerio deservire; Nec cum notorio sodomita, quia indubiè scandalosum est talem ad ministerium Altaris assumere, neque cum damnato triremibus, postquam revertitur: supponitur enim sic damnatos esse infames infamia juris, adeoque irregularis ex Lezzana *tom. 1. cap. 16. num. 32.*, & ad Mare mag. min., *num. 145.*, & id propter scandalum, quod ex eo posset oriri; & est ad formam vulgati axiomatis: à triremibus ad Altare non datur regressus; alià vide apud DD. Tambur. *de jure Abb. tom. 3. disp. 15. par. 4. num. 3.* Mirand., alioſque.

Per professionem in Religione approbata tollitur irregularitas, quæ nascitur ex defectu natalium; adeo ut, qui in seculo erat irregularis, quia illegitimus, professione emissâ, sit habilis ad Ordines suscipiendos, textus expressus *cap. 1. de Filiis Presbyterorum: ut Filii Presbyterorum, & ceteri ex fornicatione nati ad Sacros Ordines, non promoveantur: nisi aut*

Monachi fiant, vel in Congregatione Canonica Regulariter viventes: Prælationem vero nullatenus habeant: DD. apud Lezzan. tom. I. cap. 3. num. 2. id extendunt, etiam ad usum ordinum susceptorum ante professionem.

Poterant Prælati Regulares dispensare cum illegitimis sibi subditis, ut ad Prælatias, & Ordinis dignitates promoveri valerent, ut ex *num. 74.*, verum modo id per se ipsos præstare nequeunt, sed solum cum Generali, Provinciali, seu intermedio Capitulo, prout Greg. XIV. modificando duas Constitutiones Sixti V. editas super inhabilitate natorum ex incestu, aut sacrilegio, ad Professionem Religiosam, & dignitates, gradus, & Ordinis honores; qui extendens illas, quo ad præfatos gradus, & ordinis honores, ad ex non legitimo thoro natos, disposuit, ut sequitur, *Circumspecta*, & infra post enunciatam Sixti dispositionem: „ Volentes, iisdem Constitutionibus non obstantibus, eos, qui quovis modo illegitimi procreati fuerint, ad habitum, & professionem Regulares admit-
ti posse, quemadmodum admitti poterant, si supradictæ Con-
stitutiones editæ non fuissent: & deinde.

„ Volumus quoque, ac licere Generali, aut Provinciali
„ singulorum Ordinum, aut Congregationum, aut Hospita-
„ lium, ad quos dicta dispensatio spectat juxta tenorem privile-
„ giorum, & indultorum Apostolicorum eis concessorum, quæ
„ dummodo usu recepta, nec aliàs sub ullis revocationibus
„ comprehensa sint, ut præfertur, in hac parte revalidamus
80 cum illegitimis, quos aliàs dictus Generalis, aut Provincialis,
„ cum Generali, Provinciali, seu intermedio Capitulo (& non
„ alias) suffragantibus meritis, dignos judicaverint, ad hono-
„ res, gradus, & dignitates obtinendas dispensare, ac dispensa-
„ tiones hujusmodi pro tempore ita factas, & inde sequuta quæ-
„ cumque, ut antea, valere, & tenere perinde, ac si supradictæ
„ Const. non emanassent, *Consect. Collecti privileg. Mend. par. 1.*
Semper excipitur Generalatus *argum. ex* Const. Romanus
Pontifex Innoc. XII. edita super facultatibus Majoris Peniten-
tarii; & modo privilegia sint in usu.

Advertendum, quod ex vi præcise Decreti Trid. *sess. 24.*

cap. 6.

- cap. 6. de ref. tribuentis* Episcopis facultatem dispensandi in irregularitatibus omnibus, & suspensionibus, ex delicto occulto provenientes, excepta ea, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum, non posse Prælatos Regulares in illis dispensare, ut notavit *Lezana tom. 1. quæst. 10. num. 35.* & *Fagnanus ad cap. cum illorum de sent. excomm. sub num. 27.* ulque ad finem: colligit dispositionem Decreti non comprehendere omnes jurisdictionem, quasi Episcopalem, habentes; ex quo allegati Prælati, quamquam jurisdictionem, quasi Episcopalem, in suos subditos habeant, non sint propriè, & verè Episcopi, & Concilium verbo *Episcopis*, utitur, quod in materia strictè, & propriè interpretanda, plerique apud eundem *num. 31.* dixerunt, interpretandum esse pro consecratis tantum, & facit, quod cum in specie alias quæsitum esset: *an facultate concessa Episcopis à Decreto Concilii sessi. 24. cap. 6. etiam inferioribus jurisdictionem, quasi Episcopalem, habentibus, in locis suæ jurisdictionis, uti liceat; die 9. Decembris 1582. S. C. censuit non licere; & id ipsum firmavit*, cum Abbas Aquisnatem, jurisdictionem quasi Episcopalem, habens in subditos, declarari postulasset, *an facultas tributa Episcopis à Concilio, Decreto cap. 6. sessi. 24. ipsum comprehenderet; quæ censuit non comprehendere ibid. n. 33.* & consentit *Tambur. alleg. quæst. 8.*

Nihilominus ex Sanctæ Sedis Clementia Ord. Prædicat.

- 82 Prælati, & alii cum ipsis communicantes, id possunt in suos, quod Episc. ex vi Trid: nam Pius V. Constit. *Romani Pontificis* apud *Confect. cis.* indulgit Prælatis Ordinis Predicatorum, ut sequatur.

„ Et insuper, quia Oecumenicum Gen. Trid: Con: concessit Episcopis, ut absolvere possint in foro animæ, seu conscientie ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus, prout *sessi. 24. cap. 6.*, habetur; ne Prior Conventualis, & Superiores Prælati dicti totius Ordinis, tam in dicta Provincia, quam extra eam ubilibet, deterioris conditionis, quam Clerici, aut seculares existant, eisdem Priori Conventuali, & Superioribus Prælatis, ut ipsi per se ipsos, idem omnino possint

„ sint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis sibi subditos, quod
 „ possunt Episcopi in Clericos, & Laicos sibi subditos, tam
 „ quoad absolvendi, & dispensandi hujusmodi, quam alias
 „ quascumque facultates, eisdem, auctoritate, & tenore perpetuo concedimus, & indulgemus. tenet *Piassec. part. 2. cap. 3. art. 6. num. 80.* alique apud *Tamb. cit. quest. 8.* „ ibi notantem Pium non declarare prædictam Concilii dispositionem, pro Episcopis ad Prælatos Regulares extendi, sed eam ipsum extendere, ut liquet ex illis verbis, quia *S. Concilium concessit Episcopis*, usque ad illa, *perpetuo concedimus*.

Verum debet irregularitas esse qualificata ad tenorem Concilii; procedere nimirum ex delicto, & delictum debet esse occultum; hic (salvo verò sensu Concilii) potest accipi non solum pro omnino occulto, pro eo nimirum, quod per duos testes probari non potest ex *Genuensi prax. cap. 67. n. 7.* sed etiam pro penè occulto, & prout opponitur notorio, & 33 manifesto, vel publico; & sic occultum dicitur, quod quinque sciunt, ex *Gloss. ad cap. manifesta 2. quest. 1.* dummodo, ut notat *Piassecus cit. art. 10. num. 2.*, nulla fama inde sit orta, & possit tergiversatione celari; in dubio autem tutius erit recurrere ad Judices non dubios, vel prudentis arbitrium, qui juxta circumstantias facti occurrentis, facilius poterit discernere, inter occultum, & publicum.

Requiritur etiam, ut delictum non sit deductum ad forum contentiosum: censetur autem per *Piassec. cit.*, & *Genuensem num. 4.* sic deductum per interpositam citationem: facit *Gloss. ad cap. Ecclesia S. Mariæ de consil. lib. 1. tit. 2. in ver. conventi*; notans citationem esse principium, & fundamentum ordinis judiciarii: argum: *cap. inter quatuor de major. & obed. eodem lib. tit. 33.*

Cæterum in usu dispensationum super irregularitatibus 36 est semper cavenda, tum Ordinariorum offensio, tum populi admiratio, & scandalum, ut loquitur *Layman, cap. 9. de irregular.* ac abusus potestatis, sepè per posteriora jura limitatæ, & restrictæ; & videndum, an quoad hoc privilegia ad praxim fuerint deducta, & sint in usu, & non comprehensa sub

ful
ma
fuy

1

2

3

5

„ I
 „ tu
 „ re
 „ E.
 „ S.
 „ C.

1

„

„

„

„

sub aliqua revocatione; qui plura desiderat percurrat Layman, Engel. Panimolla, Piafecum, Sylvestrum, Volpi locis superius allegatis.

CAPUT IX.

Officialis quoad Legata.

SUMMARIVM

1 <i>Dubia super legatis Bonorum Mobilium.</i>	6 <i>Et illis sub num. secundo.</i>
2 <i>Super Legatis factis Fabricæ.</i>	7 <i>Et aliis sub num. 3.</i>
3 <i>Super Legatis annuis cum onere.</i>	8 <i>Et cæteris notatis num. 4.</i>
5 <i>Respondetur dubiis positis numero primo.</i>	9 <i>Sac. Cong. Conc. declaratio, & decret. S. Cong. Epif.</i>
	10 <i>Valent Legata pro Oleo Lapidis, & necessitatibus infirmorum.</i>

„ **U**T in dubiis, quæ imposse, quo ad Legata Fratribus Minorum de Observantia, & Reformatione relicta, potuissent oriri, prompta essent remedia, & Sanctæ Sedis declarationes non deessent, ipsa satis providit. Et Ego huc, ex Fagnan. *cap. nimis prava de excessi. Prælat. transfero*, quas Sac. Congreg. à fel. rec. Urbano VIII. Fratrum Minorum de Observantia Consultationibus præposita, eddit, ut infra. „

1 *Distinctio prima de Legatis Bonorum mobilium.*

- „ **Articulus Primus.** An Fratres Minores, tam de Familia, quam Reformati, sint capaces Legatorum Bonorum Mobilium, quæ unica solutione, seu præstatione adimplentur, tam in pecunia numerata, quam in aliis speciebus? „
- „ **Art. 2.** An possint eadem legata in iudicio, aut extra exigere per se ipsos, vel Syndicum Apostolicum? „
- „ **Art. 3.** An Fabricæ S. Petri liceat in huiusmodi Legatis

- „ tis se ingerere infra annum, ex quo dies legati cessit? „
 „ Art. 4. Et quid elapso anno?

2 *Distinctio secunda de Legatis factis Fabricæ.*

„ Articulus Primus. An valeat Legatum annui reddi-
 „ tus factum Fabricæ, Sacristiæ, vel Ecclesiæ Fratrum Mino-
 „ rum, tam de Familia, quam ex Reformatione? „

„ Art. 2. An liceat Fratribus huiusmodi legata in judi-
 „ cio exigere per eorum Procuratores, vel Syndicos Apostoli-
 „ cos? „

„ Art. 3. An liceat eisdem erogare prædicta legata in
 „ usus Fratrum? an verò illa omninò converti debeant in usus
 „ à Testatoribus præscriptos? „

„ Art. 4. An Fabricæ Sancti Petri liceat infra annum se
 „ ingerere in proprietate horum Legatorum pro Fabrica, vel
 „ Sacristia transigendo cum hæredibus, aut alias de eadem pro-
 „ prietate disponendo? „

„ Art. 5. Et quid transacto anno? „

„ Art. 6. An liceat eidem Fabricæ Sancti Petri se immi-
 „ scere præstationibus, seu fructibus eorundem Legatorum
 „ ab anno decursis, & non solutis? „

„ Art. 7. Et quid infra annum, ex quo cessit dies præ-
 „ stationis? „

3 *Distinctio tertia de legatis annuis cum onere.*

„ Articulus primus. An Fratres Minores, tam de Fa-
 „ milia, quam Reformati, sint capaces Legatorum annuorum,
 „ quæ sunt adjecto onere celebrationis Missarum? „

„ Art. 2. An iidem possint pro his Legatis in iudicio ex-
 „ periri agendo, aut iudicis officium implorando? „

„ Art. 3. An possint Fratres illa accipere à sponte offe-
 „ rentibus celebrando Missas ad rationem rei acceptæ? „

„ Art. 4. An possint illa sponte oblata accipere per se ip-
 „ sos; An vero per Syndicum Apostolicum? „

Art.

„ Art. 5. An Fratres possint hujusmodi legata exting-
 „ guere, aut illorum proprietatem vendere, & pretium eroga-
 „ re in usum Fabricæ, vel Sacristiæ? „

„ Art. 6. An liceat Fabricæ Sancti Petri proprietatem eo-
 „ rundem Legatorum cum onere Missarum sibi vindicare, tam
 „ elapso anno, quam antea? „

„ Art. 7. An eidem Fabricæ liceat sibi vindicare annuas
 „ præstationes decursas, & non solutas, tam antea annum,
 „ quam post? „

4

Distinctio quarta de legatis annuis sine onere.

„ Articulus primus. An fratres Minores, tam Obser-
 „ vantes, quam Reformati, sint capaces Legatorum annuorum
 „ sine aliquo onere, aut modo adjecto, saltem ad effectum illa
 „ extinguendi, & pretium erogandi in usus Fabricæ, vel Sa-
 „ cristiæ? „

„ Art. 2. An ad hunc effectum possint eandem proprie-
 „ tatem in judicio petere per Syndicum Apostolicum? „

„ Art. 3. An possint illam convertere in usus Fratrum? „

„ Art. 4. Et quid, si cæperint illorum annuas præsta-
 „ tiones accipere? „

„ Art. 5. An possint Fratres exigere judicialiter annuas
 „ præstationes eorundem Legatorum in vim Martinianæ? „

„ Art. 6. Et quid post ultimum Dec. Sac. Cong., hac de
 „ re editum? „

„ Art. 7. An Fratres teneantur protestari se esse incapa-
 „ ces eorundem Legatorum? „

„ Art. 8. An possint illas à sponte dantibus accipere per
 „ se ipsos, vel per Syndicos Apostolicos? „

„ Art. 9. An hæredes teneantur illorum præstationes
 „ Fratribus solvere in foro conscientiæ? „

„ Art. 10. An Fabrica Sancti Petri jus habeat sibi vendi-
 „ candi horum Legatorum proprietatem, tam elapso anno,
 „ quam antea? „

„ Art. 11. Et quid de annuis præstationibus decursis, &
 „ non solutis? „

Tom. II.

V

Art.

„ Art. ult. An hæc omnia procedant, etiam in Legatis
 „ annuis ad modicum tempus? „

„ Die 9. Septembris 1628. Sacra Congregatio Negociis
 „ Fratrum Minorum Sancti Francisci de Observantia, à Sanctiss.
 „ Domino Nostro præposita, ad singulos articulos superius pro-
 „ positos ad hunc modum respondit, videlicet? „

Distinctione prima.

5 „ Ad primum Articulum. Fratres Minores, tam de Fa-
 „ milia, quam Reformatos, esse capaces Legatorum bonorum
 „ mobilium, quæ unica solutione, seu præstatione adimplen-
 „ tur, tam in pecunia numerata, quam in aliis speciebus, dum-
 „ modo tamen hujusmodi legata sint in quantitate moderata,
 „ & non in fraudem paupertatis. „

„ Ad secundum. Fratres quidem, nec per se ipsos, nec
 „ per interpositam personam posse eadem legata in iudicio exi-
 „ gere; sed Syndicum Sedis Apostolicæ tantum Judicis officium
 „ implorare, dummodo similiter illa in moderata sint quanti-
 „ tate, sine ulla fraude paupertatis, & re ipsa erogentur in Fra-
 „ trum necessitates. Extra iudicium verò ita demum legata hu-
 „ jusmodi accipi posse à Fratribus per se ipsos, si in aliis specie-
 „ bus consistant, & accipiantur in ea tantum quantitate, quam
 „ vera, & imminens eorum necessitas postulet; sed superfluum,
 „ aut pecunias à Syndico tantum posse accipi, dum tamen id
 „ omne in Fratrum necessitates convertatur. „

„ Ad tertium. Non licere Fabricæ Sancti Petri hujus-
 „ modi legatis bonorum mobilium se ingerere infra annum, ex
 „ quo dies legati cessit. „

„ Ad quartum. Elapso anno licere ad præscriptum sua-
 „ rum facultatum. „

Distinctione secunda.

6 „ Ad primum Articulum. Valere legatum annui red-
 „ ditus factum Sacristiæ, vel fabricæ Ecclesiæ, vel Conventus
 „ Fra-

„ Fratrum Minorum , tam de Familia , quam de Reforma-
 „ tione , nisi adsit excessus in quantitate . „

„ Ad secundum . Nec per se ipsos , nec per alios , licere
 „ Fratribus in iudicio exigere huiusmodi legata , sed Syndico
 „ Apostolico dumtaxat . „

„ Ad tertium . Non licere eisdem annui redditus legata
 „ erogare in usus fratrum , sed illa omnino converti debere in
 „ usus à Testatoribus præscriptos . „

„ Ad quartum . Fabricæ Sancti Petri non licere infra
 „ annum se ingerere in proprietate horum legatorum , cum hære-
 „ dibus transigendo , aut aliàs disponendo de eadem proprie-
 „ tate . „

„ Ad quintum . Idem non licere . „

„ Ad sextum , & septimum . Possè Fabricam Sancti Petri se
 „ immiscere in præstationibus , seu fructibus eorundem Lega-
 „ torum ab anno decursis , & non solutis ; Non autem infra
 „ annum , ex quo dies præstationis cessit . „

Distinctione tertia .

7 „ Ad primum Art. Fratres Minores , tam de Familia ,
 „ quam ex Reformatione , nullatenus esse capaces legatorum
 „ annuorum , quæ sunt adiecto onere celebrationis Missæ
 „ rum . „

Intellige de Legatis annuis cum tali onere , quorum jus
 maneret apud Fratres , & essent ipsis Fratribus directè relicta ;
 Hæc enim nec momento retinere possunt . *Vespign. compend.
 privileg. R. Fab. pag. mibi 71. in margine .*

„ Ad secundum . Non posse pro his legatis in iudicio
 „ experiri , aut Iudicis officium implorare . „

„ Ad tertium . Possè Fratres illa accipere per modum
 „ eleemosynæ à spontè offerentibus , celebrando Missas ad ra-
 „ tionem rei acceptæ , citrà tamen ullam obligationem ad onus
 „ perpetuum , & dummodo priùs protestentur se illorum capa-
 „ ces non esse . „

„ Ad quartum . Syndicum Apostolicum , & pro Fra-
 V 2 trum

„ trum necessitatibus, non autem Fratres ipsos, etiam per alios,
 „ posse hujusmodi legata, utcumque sponte oblata, accipere,
 „ si in pecunia consistent. „

„ Ad quintum. Non posse Fratres hujusmodi legata ex-
 „ tinguere, aut illorum proprietatem vendere, & pretium ero-
 „ gare in usus Fabricæ, vel Sacristiæ. „

„ Ad sextum. Licere Fabricæ Sancti Petri ad suarum fa-
 „ cultatum præscriptum sibi vendicare eorundem legatorum
 „ proprietatem cum onere Missarum celebrandarum, tam cla-
 „ pso anno, quam antea. „

„ Ad septimum. Similiter licere. „

Distinctione quarta.

8 „ Ad primum Art. Fratres Minores, tam Observantes,
 „ quam Reformatos, non esse capaces legatorum annuorum,
 „ quæ fiunt sine aliquo onere, aut modo adiecto, nisi ad effe-
 „ ctum illa extinguendi, seu illorum proprietatem, & pretium
 „ convertendi in usus Fabricæ, vel Sacristiæ. „

„ Ad secundum. Non Fratres ipsos, sed Syndicum
 „ Apostolicum tantum, posse eandem proprietatem in iudicio
 „ petere. „

„ Ad tertium. Posse convertere. „

„ Ad quartum. Si Fratres cæperint illorum annuas pre-
 „ stationes accipere, ne hinc fiat fraus paupertati, expedire, ut
 „ de cætero decernatur, eo casu non licere amplius Fratribus
 „ eandem proprietatem vendere, ac pretium in usus Fabricæ,
 „ vel Sacristiæ erogare: Ideoque agendum cum Sanctissimo
 „ Domino Nostro. „

„ Ad quintum, & sextum. Fratres nullo modo posse
 „ in iudicio exigere annuas eorundem legatorum præstatio-
 „ nes. „

„ Ad septimum. Teneri. „

„ Ad octavum. Posse illa per modum eleemosynæ, & a
 „ sponte dantibus accipere, etiam per se ipsos, si in aliis specie-
 „ bus consistent: quod si in pecunia, non nisi per Syndicum
 „ Apostolicum. „

Ad

„ Ad nonum. Non teneri. „

„ Ad decimum. Fabricam Sancti Petri nullum jus habere vendicandi horum legatorum proprietatem, nisi elapso „ anno, juxta suas facultates. „

„ Ad undecimum. Similiter non habere jus vendicandi „ hujusmodi annuas præstationes, nisi ab anno decursas. „

„ Ad ultimum. Hæc omnia locum non habere in legatis infra decennium; sed in hls tantum, quæ fiunt ad decem „ annos, & ultra. „

9 Quibus accessere declarationes aliæ: Sacræ Congregationis Concili apud Fagn. *cap. Nulli, de rebus Eccles. non alien.*

„ quæ censuit valere legatum immobilium Fratribus Minoribus sub modo licito, nempe, ut vendant, & pretium convertant in usus fabricæ, vel Sacrificiæ: & idem si factum fuit simpliciter, quia sub modo licito factum intelligitur. „ Et Sac. Cong. Epif. & Regul. quæ ad favorem Min. de Observ. Civitatis Lucanæ sub die 26. *Martii* 1677. „ ut in Regesto ejusdem, Decretum edidit hujus tenoris. „ Sac. Cong. &c. Sæpius declaravit Fratres Minor. de Observ. Sancti Francisci, „ quamvis attenta dispositione Exivi de Paradiso, & Constitutione Nicolai III., & Clementis V. sint incapaces obtinendi „ census perpetuos, & bona stabilia, posse tamen per viam puræ, & simplicis eleemosynæ recipere, quidquid ab Executoribus ultimarum voluntatum eis traditur pro celebratione „ Missarum, pro ornamento Ecclesiæ, aliisque necessariis procurandis juxta doctrinam Divi Bonaventuræ relata in Constit. san. mem. Urbani VIII. incipiente *Sacro sanctum Apostolicum Ministerium*; „ atque in præfatis casibus dictos Executores ultimarum voluntatum curare debere, ut hujusmodi præ dispositiones adimplerentur, ne Testatorum Animæ debitis „ suffragiis defraudatæ remaneant; quam quidem declarationem, illiusque tenorem in casu, de quo agitur eadem Sac. „ Cong. servari præcipit, committendo Ordinario Lucensi, pro tempore existenti, ut quatenus alius Executor non existat, „ prænarratam piis Testatoris dispositionem executioni demandet. „ Decretum aliud huic simile editum in Turritanæ

Legatorum die 3. *Augusti* 1674. confirmavit Clemens X. sub die 22. ejusdem Mensis, & Anni, *Constitutione Nuper pro parte Dilecti filii Syndici*: Typis data Matriti in fine Statutorum Victorien. 1694.

- 11 Valent Legata sine onere pro vino, cera, paramentis pro celebratione Missarum, & Oleo lampadis, ac necessitatibus infirmorum, ut tenuit *Rota coram Emerice in alleg. Turris*.

Fratres præfati omni jure carent ad repetenda in judicio Legata, nisi juxta formam decreti *alleg. num. 1. & seq. ut sub die 14. Februarii* 1633. disposuit Sac. Cong. Rever. Fabricæ, cum inhibitione, ne Legata per eos per compositionem extinguantur. Apud cit. Fagnan. à num. 61. & Panimolla *decis. 60. adnot. 3. num. 19.*

CAPUT X.

Officialis quo ad Literas Sac. Pœnitentiariæ.

SUMMARIUM.

1 <i>Formula, qua diriguntur literæ Sacræ Pœnitentiariæ.</i>	<i>Minorum possunt literas exequi.</i>
2 <i>Lectores Jubilati Ordinis</i>	3 <i>Constitutio Innoc. XI. id concedentis.</i>

- S**olet Tribunal Sac. Pœnitentiariæ Diplomata, seu literas, in forma Brevis, pœnitentibus absentibus, juxta eorum indigentiam, & preces, concedere, præsertim cum ad Urbem personaliter nequeunt accedere. Quas sæpè sequenti formula dirigit; *discreto Confessario, Magistro in Theologia, vel doctorum Doctori, ex approbatis ab Ordinario, per Latorem præsentium ad infra scripta specialiter eligendo.* Et cum, etiam sic, diriguntur, possunt aperiri, & exequi à Lectoribus, verè Jubilatis ex Ord. Fratr. Minor. de Observ. ex indulto eis facto ab Innoc. XI. ut infra.

Ex-

„ Exponi Nobis nuper fecit dilectus Filius Celsus Maria
 3 Bild de Senis, Commissarius Generalis Curiae Ordinis Fra-
 „ trum Sancti Francisci, de Observantia nuncupatorum, quod
 „ dudum, statim atque dictus Ordo ab ord. Fratrum Minorum
 „ ejusdem Sancti Francisci, Conventualium nuncupatorum,
 „ Auctoritate Apostolica separatus fuit, Fratres Minorum de
 „ Observantia hujusmodi, ut quidquid mundani fastus, atque
 „ ambitionis incentivum inducere posset, à se procul amove-
 „ rent, ad gradus Doctoratus Artium, & Magisterij in Sacra
 „ Theologia promoveri, & Doctores, ac Magistri vocari desie-
 „ runt; Nihilò tamen minus ejusmodi scientiarum studiis ope-
 „ ram dederunt; sed, qui in illis tantum progressi erant, ut alios
 „ docere possent, solo contenti fuerunt, & adhuc sunt, nomi-
 „ ne, & titulo Lectorum actualium, & habitualium, qui etiam,
 „ post peractam juxta Apostolicas, & Ordinis sui Constitutio-
 „ nes, saltem triennio Philosophiæ, & decennio Sacræ Theolo-
 „ giæ Lecturam, Lectores Jubilati fuerunt, & vocantur. „

„ Cum autem, sicut eadem expositio subjungebat, licet
 „ hujusmodi Lectores Jubilati, quo ad rem ipsam, nempe lit-
 „ terarum scientiam, à Magistris in Sacra Theologia, & Docto-
 „ ribus Artium differre non videantur; quia tamen inter eos
 „ est nomen, titulorumque diversitas, nonnulli præten-
 „ dant, ac etiam per sententias judicialiter definiant, illos, Do-
 „ ctoribus, & Magistris hujusmodi in ordine ad aperiendas, &
 „ executioni mandandas literas, per officium Pœnitentiariæ
 „ Apostolicæ expeditas, quæ hujusmodi Doctoribus, seu Ma-
 „ gistris, super absolutione, dispensatione, votorumque, seu
 „ aliorum obligatione, commutatione dirigi solent, ac quo ad
 „ alias prærogativas, pares non esse. „

„ Nobis propterea dictus Celsus Maria humiliter suppli-
 „ cari fecit, ut in præmissis opportunè providere, & ut infra
 „ indulgere, de benignitate Apostolica dignaremur. „

„ Nos igitur, Ordinis primò dicti, decori, & honori-
 „ ficiæ, quantum cum Domino possumus, benignè consu-
 „ lere, ipsumque Celsum Mariam specialibus favoribus, & gra-
 „ tiis prosequi volentes, & à quibusvis excommunicationis, sus-
 „ pensionis

„ spentionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, cen-
 „ suris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel
 „ causâ latis, si quibus, quomodolibet innodatus existit, ad ef-
 „ fectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie
 „ absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi suppli-
 „ cationibus inclinati, omnibus, & singulis memorati Ordinis
 „ Fratrum Minorum Sancti Francisci de Observantia Lectori-
 „ bus Jubilatis præsentibus, & futuris, ut quascumque literas
 „ per officium Pœnitentiariæ Apostolicæ hujusmodi, pro tem-
 „ pore expeditas, quæ Doctoribus Artium, seu Magistris in
 „ Sacra Theologia directæ fuerint, recipere, aperire, & juxta
 „ illarum formam, & tenorem executioni mandare; nec non
 „ quo ad alias functiones Ecclesiasticas, & literarias quaslibet,
 „ omnibus, & singulis prærogativis, præeminentiis, privilegiis,
 „ gratiis, & Indultis, quibus Fratres expressè professi aliorum
 „ Ordinum, Doctores Artium, & in Sacra Theologia Magistri,
 „ tam de jure, usu, & consuetudine, quam alias quomodoli-
 „ bet utuntur, fruuntur, & gaudent, uti, frui, & gaudere pos-
 „ sunt, & poterunt in futurum, pari modo uti, frui, & gau-
 „ dere liberè, licitè, & validè possint, & valeant, Autoritate
 „ Apostolica, tenore præsentium concedimus, & indulgemus. „

„ Cæterum non intendimus per præsentem literas, pri-
 „ vilegia, exemptiones, prærogativas, gratias, & Indulta,
 „ quæ præfatis Lectoribus Jubilatis per Apostolicas, & Ordinis
 „ primò dicti Constitutiones, concessa sunt, ullo modo auge-
 „ re, vel minuere, sed illa in statu, & terminis, in quibus de
 „ præsentem reperiuntur, remanere volumus. „

„ Decernentes easdem præsentem literas semper firmas,
 „ validas, & efficaces existere &c. sicq. &c. ac irritum, & inane &c.
 „ non obstantibus &c. Datum Romæ die 27. Novembris 1679.

CAPUT XI.

Officialis quoad Moniales.

SUMMARIUM.

- 1 Puella suscipiens habitum debet esse major annis 12.
- 2 Ut sit formaliter novitia ante annum 15. opus est S.C. licentia.
- 3 Ad professionem non admittitur, nisi anno probationis, & sexto ætatis integre completo.
- 4 In anno Novitiatus, & ætate ad professionem requisita, non datur parvitas materie.
- 5 Tertia soror caret voto, tunc activo, tum passivo.
- 6 Cum Superiore Regulari, dum vota pro educanda recipit non assistit Vicar. Generalis.
- 7 Ubi verò sint educandæ sepeliendæ, si in monasteriis decedant? ibi lege.
- 8 Eis confessorius Sacramenta ministrat, supplendo vices Parochi.

- 1 Puella suscipiens habitum debet esse major 12. annis, ex Trid. sess. 25. de Regul. cap. 17. & ex declaratione S. C. C. apud Vecchium, quæ rescripsit, quamdam puellam non debere admitti ante 12. annum ad habitum suscipiendum, *cujus causa requiritur voluntatis puellæ exploratio*, (ut etiam ibid. habet Trid.) non est autem voluntas Cong. neq. Concilii, ut ante illam ætatem puella admittatur; & successive eadem in una Perusina 5. Novemb. 1602. apud Nicol. Flof. ver. Novitia à num. 25.
- 2 disposuit opus esse S. C. licentia in volente ante annum 15. esse formaliter novitiam.

Quæ ad professionem admitti non debet, nisi anno probationis completo, & 16. ætatis anno exacto, prout Trid. cit. cap. 15. & debent esse completi de momento in momentum, prout DD. communiter; cum quibus firmat Panimoll. decis. 29. num. 7. punctum horæ, professionis debere punctualiter

respondere puncto horæ nativitatis: & cum de ista non constaret, expectandus esset totius diei terminus: quod si nec diei, sed mensis notitia haberetur, totius mensis exitus expectari deberet: ex ponderata ratione, quod possessio stet pro lege præscribente, ut nullus ad professionem admittatur, nisi constet realiter, & cum effectu 16. ætatis annos, & unicum probationis integrè complevisse; unde post eum *Quilici Confess. manudu. quest. 16. num. 15.* dixit in anno novitiatus, & ætate
 4 requisita ad professionem non dari parvitatem materiæ.

Si in eodem Monasterio velit tertia soror habitum assumere, voto, tam activo, quam passivo privatur; & duplicatam dotem solvit, prout fuit à S. C. Episc. rescriptum Archiepisc. Bracharen. ut infra; utq. hæc S. C. & infra, „ aut igitur tertia soror intra præfinitum Monialium numerum in Monasterium introducenda est: aut supra illum; si ut numeraria ingredi voluerit, eleemosynam totalem duplicatam Monasterio persolvat, suffragioque, tam activo, quam passivo carebit, quousque altera ex duabus ejus sororibus è vita decesserit; si verò, ut supra definitum Monialium numerum admitti petierit, speciali S. hujus Cong. licentia opuserit, quæ quidem concedi non solet, nisi ex conditione, ut ipsa tertia soror triplicatam eleemosynam dotalem Monasterio exsolvat, nec reliquis ejus duobus sororibus simul superstitibus, „ activo, vel passivo suffragio gaudeat, die 26. Augusti 1616. „

Puellæ causâ educationis non recipiuntur in Monasteriis, nisi de expressâ licentia S. C. & nisi accesserit consensus majoris partis Capituli, ac in scriptis obtineant licentiam à Superioribus Ordinis juxta rescriptum factum à S. C. C. Episc. Hieracen sub ult. Augusti 1575. apud Quarata *Bullar. ver. Monial: Monast. ver. de puellis.*

Dum Superior Regularis recipit Monialium suffragia ad effectum admittendi educandam in Monasteriis sibi subiectis, cum eo non assistit Vicarius Generalis, alijsve ab eodem deputatus, prout S. C. Episc. rescripsit Episc. Cremonen, ut infra.

„ Referito in S. Cong. da Eminent. Caraffa, quanto V. S. ha

„ ha rappresentato, con sua lettera in ordine al dubio propo-
 „ sto dal Prior del Convento dell'Ordine de Predicatori di Son-
 „ cino di cotesta Diocesi, se nell' accettatione dell' Educande nel
 „ Monastero delle Monache di San Paolo di detto luogo, so-
 „ getto al suo Ordine; possa intervenir alla ballottatione, che si
 „ fa dalle Monache, il suo Vicario Generale, d'altra persona da
 „ deputarsi da lei: Questi Eminent: miei Signori hanno risolu-
 „ to, che non habbia potuto, ne possa intervenirvi. Glie lo
 „ significo, & il Signore Dio la prosperi. Roma li 15. Settem-
 „ bre 1690. „

Ita reperitur in Reg. Autographo Sac. Cong. negotiis, & consulationibus Episcop. & Regul. præposita; in quorum fidem Sc. Romæ hac die 14. Feb. 1701.

I. D. Paraccianus pro Seg.

Ubi autem sint sepeliende, si in Monasteriis decedant, Pe-
 liz: de Monial. cap. 10. sess. 3. subsest. 1. num. 233. scripsit pos-
 se sepeliri in Ecclesia exteriori: Pignatell. verò tom. 7. const. 63.
 voluit esse tumulandas in Ecclesia, vel Parochia, in qua Pa-
 7 rentes habent domicilium, vel illius, in qua situm est Mona-
 sterium, ponderans, quod, ex quo sint in Monasterio, non
 desinunt esse subditæ alterutrius Parochiæ, ut ipse etiam in-
 nuit Peliz. 2. ad hanc, & patet ex eo, quod in Superiorem Mo-
 nasterii non transferatur quælibet iurisdicctio, quæ Parochia
 competit, & ideo non Monasterii Superior, vel Confessarius,
 sed Parochus assistit celebrationi matrimonii ipsarum; qui
 eodem jure, quo ei competit jus celebrandi matrimonia, reti-
 net ius, etiam funerandi, non solum quoad personas, sed
 etiam quoad locum: utrumque enim reputatur jus Paro-
 chiale; quibus si confessarius Sacramenta ministrat, id non
 8 ex officio exequitur, sed ad supplendas vices proprii Parochi,
 qui, in loco exempto, & clausuræ terminis restricto, perso-
 nis, etiam sibi subditis, non potest ea ministrare, ideo admi-
 nistratio jus aliquod ad sepulturam confessario non acquirit:
 istud enim, ut num. 8. notat, acquiritur ministranti Sacra-
 menta, quando de jure spectat administratio, non verò quan-
 do ex accidenti ministrat.

CAPUT XII.

Officialis quo ad Novitios.

SUMMARIUM.

- 1 Novitatus fit intra Claustra in Conventibus à S. Sede designatis.
- 2 Annus probationis non debet esse interruptus, sed continuus.
- 3 Novitius annum probationis interrumpens, de novo tenetur incipere.
- 4 Debet esse completus de momento in momentum, & per cursum solarem.
- 5 In anno bissextili duo dies pro unica computantur.
- 6 Professio emissæ, non expectato anni curriculo, declaratur nulla.
- 7 Provincialis non residens in Conventu Novitatus non suffragatur super idoneitate Novitii.
- 8 Nec in paritate votorum habet decissum.
- 9 In casu, quo ad professionem reciperet sine consensu Capituli, professio non subsisteret.

NOVITIUS per Fagnan. in 2. par. 3. Decret. de Regul. cap. statum. num. 6. ille dicitur, qui de novo per idoneas personas recipitur, & vestimentis probationis induitur, nullo emissæ voto; à quo Novitatus intra Claustra Conventus fieri debet, arg. in cap. 11, qui de Regul. in 6. lib. 3. tit. 14., ad effectum, ut ipse asperitates Religionis experiatur, & hæc ejusdem mores, propensionem, & idoneitatem probet. Et in Conventibus à S. Sede pro Novitiatu designatis, adeo ut nulla, & irrita sit professio, si alias in probatione, quis steterit; ad præscriptum decretorum sub Clemente VIII. de anno 1602. super forma recipiendi Novitios ad habitum, & professionem.

Annus probationis non debet esse interruptus, vel intermissus, sed continuus, ex Trid. sess. 25 de Regul. cap. 15. nullam

Iam declarante professionem illius, qui minori tempore, quam per annum post susceptum habitum, in probatione steterit; & interruptitur per dimissionem habitus, factam animo deserendi Religionem, tamen intra eundem diem, quis de facto doleat, & velit ipsum reassumere; cui non conceditur sine nova receptione, & annum probationis de novo debet incipere, ut patet ex responso S. C. apud Fagn. *cit. cap. ad nostram num. 27.* quæ interrogata à Proc. Gen. Ord. Minim. an Novitius, qui à Monasterio, ut aliam Religionem ingrederetur, abjunctus, ac duas tantum horas in alio Conventu moram traxerat, ac statim deinde facti penitens, reversus fuerat, teneretur incipere nouum annum probationis? Respondit teneri ab eo die, quo rediit.

Et nedum continuus, sed etiam completus de momento in momentum debet esse, ad quod facit Trid. loco cit. per clausulam non minori tempore, quam per annum, nam de eo, qui die 12. Januar. 1701. hora 20. habitum suscepit, & professionem anno 1702. eadem die, sed hora 19. cum dimidio statim emitteret, dici deberet, quod minori tempore, in probatione steterit, quam per annum; nam, priusquam accedat hora 20. subsequentis anni, non potest affirmari annum esse expletum, ut nota Sorbo *ver. Novitius sexto notandum*; & Fagn. *cit. cap. ad nostram num. 20.* refert S. C. C. ut invalidam habuisset professionem aliter emissam; unde annus debet esse completus, non Evangelicè, & Ecclesiasticè per Festa Mobilia computatus, sed naturaliter, & secundum cursum solarem, quia sic annus de necessitate requirit dies 365., & sex fere horas.

Nec quo ad hoc obstat, quod tunc suscipiens habitum hora 10. V.G. Januarii, deberet in sequenti anno profiteri hora 16. ejusdem mensis; nam id falso deduci potest, ex eo quod illæ sex horæ apud omnes intercluduntur inter unam, & alteram horam decimam præfatorum mensium sic, ut in sequenti anno completus omnino reputetur ad horæ 10. pulsus; & putandum est horologium æquali gressu processisse, dum æqualis diligentia fuit adhibita.

Unde

Unde in anno bissextili, cum duo dies pro uno computentur, *ex cap. quæsit de ver. signif. lib. 5. tit. 40.*, ut annus probationis completus dicatur, debet expectari lapsus diei, qui tunc de novo additur; Peyrin. *de Prælat. quæst. 3. cap. 1. §. 4. num. 97.* ideo integrum tempus expectari debet, in quo scripsit Quilici *Confess. manuduct. quæst. 16. art. ult. num. 15.* non dari parvitatem materiæ; & S.C.C. apud Hasbensem *sum. 6 ver. professio die 21. Januarii 1617. declaravit professionem emissam non completo anni curriculo, etiam per duas horas tantum, non valere.*

Nota Provincialem non residentem in Conventu Novitiatus non posse suffragari super idoneitate Novitii in Ordine ad professionem; & id in terminis decreti sub Innoc. X. *Ad propagandam*, sub die 15. Octob. 1654., votum concedentis dumtaxat illis, qui in Conventu Novitiatus à duobus saltem mensibus de familia existunt: quo animadvertere possunt, & judicare, an expediat, vel Novitium ad domum remittere, vel Religioni retinere.

Nec id posset ex Fratrum informationibus, quia cum possent ex infecta radice amoris, vel odii erga Novitium procedere, tutius esset eis non credere.

Nec in paritate votorum, datur Provinciali decisum: quia nec lex habetur, nec concluditur ex decreto S.C. Episc. *re. lat. V. Cap. Offic. quoad electionem tom. 1.* imo ratio resistit, cum iudicium non possit efformare de idoneitate potius, quam ineptitudine Novitii ad Religionem, cum æque pro utraque parte dari possint rationes.

Et in casu, quo ad professionem reciperet sine consensu Capituli, professio nulla foret, *arg. ex cap. quanto, cap. ea nescitur, de his, quæ fiunt à Prælato &c. lib. 3. tit. 10.* ubi respective irrita dicuntur facta à Prælatis sine consilio, vel assensu majoris partis Capituli: allegat. percurratur titulus. *v. cap. offic. quoad Monial.*

CAPUT XIII.

Officialis quo ad Ordines.

SUMMARIUM.

1. <i>Regulares concedunt Dimissorias propriis subditis ad Diœcesanum loci, in quo habent Monasteria.</i>	3. <i>Ordinationes celebrantur temporibus ab jure statutis.</i>
2. <i>Pœna contra transgressores.</i>	4. <i>Quibus sit datum posse extra tempora ordinari? Declara.</i>

A Criter controvertitur inter Canonistas, & Theologos, an Prima Tonsura, & Episcopatus sint Ordines? ad quos Lectorem remitto; & tunc ponderabit id à Theologis negari (quamvis de Episcopatu aliqui affirmant), & ex adverso Canonistas sentire: quorum sententiam plura probant jura apud Sperellum *decis.* 114. *num.* 21. & interim Regularium Superioribus exhibeo considerandum, quod dimissorias propriis subditis, non ad quemcumque Episcopum possunt concedere, sed ad eum dumtaxat in cujus Diœcesi sunt Monasteria, juxta disposita à S. Cong. Conc. ut infra.

„ De mandato Sanctissimi Domini Nostri Clementis Divina providentia Papæ VIII., tenore præsentium, mandatur omnibus, & singulis quorumcumque Regularium Superioribus, ut de cætero observent, & observari faciant ea, quæ in Decreto Sac. Cong. Conc. Trid. continentur, cujus tenor est talis. „

„ Cong. Conc. censuit Superiores Regulares posse suo subdito, itidem Regulari, qui prædictis qualitatibus requisitis, ordines suscipere voluerit, literas dimissorias concedere, ad Episcopum tamen Diœcesanum, nempe illius Monasterii, in cujus familia ab iis, ad quos pertinet, is Regularis positus fuerit: & si Diœcesanus abfuerit, vel non esset habiturus ordi-

„ dinationes, ad quemcumque alium Episcopum, dum tamen ab
 „ eo Episcopo, qui Ordines contulerit, examinetur, quoad do-
 „ ctrinam, & dum ipsi Regulares non distulerint de industria
 „ concessionem dimissoriarum in id tempus, quo Episcopus
 „ Diœcesanus, vel absuturus, vel nullas habiturus esset ordina-
 „ tiones, vel Sedes Episcopalis vacaret. Verum, cum à Supe-
 „ rioribus Regularibus, Episcopo Diœcesano absente, vel ordi-
 „ nationes non habente, literæ dimissoriæ dabuntur, in eis, uti-
 „ que hujusmodi causam absentiae Diœcesani Episcopi, vel Or-
 „ dinationum ab eo non habendarum, exprimendam esse.
 „ Quod si Regulares ordinandi morentur in Monasterio nullius
 „ Diœcesis, hujusmodi dimissorias concedendas esse ad Episco-
 „ pum viciniorem, in eoque procedere omnia, quæ de Episcopo
 „ Diœcesano superius præscripta sunt. Quod, qui non fecerint,
 „ officii, & dignitatis, seu administrationis, ac vocis activæ, &
 „ passivæ privationis, ac alias arbitrio SS. D. N. Papæ reservatas,
 „ pœnas incurrunt. In quorum &c. Dat. Romæ die 15. Martii.
 „ Anno 1596. „ Apud Piascicum *præc. par. 1. c. 1. art. 2. num. 24.*
 „ & similis tenoris Decretum edidit S. C. Epif., & Regul. sub
 „ die 11. Junii 1638., *Observanti*, Flosc. Nicol. verb. Regulares
 „ num. 35.

3 Tempora ab jure statuta, in quibus per disposita à Trid.
 cap. 8. sess. 23. celebrari debent ordinationes sacræ, compre-
 hendunt sex Sabbata quatuor anni temporum, alterum
 Dominicam Passionis præcedens, & Sabbatum Sanctum, ex
 cap. De eo de tempor. ordinat. lib. 1. tit. 11. ut infra: sed ad Sub-
 diaconatum, nisi in quatuor temporibus; aut Sabbato Sancto,
 vel in Sabbato ante Dominicam de Passione, nulli Episcoporum,
 præterquam Rom. Pontifici, licet aliquos ordinare.

Extra quæ, tum ex hujusmodi decretalis dispositione,
 tum ex præcepto Conc. istis verbis imposito: *Ordinationes Sa-
 crorum Ordinum statutis à iure temporibus &c. celebrentur* (per
 quæ ex Miranda tom. 1. quæst. 7. art. 4. conc. unica revocan-
 tur privilegia prius ipso Concilio concessa) ac ex dato Ordinar:
 Senen. sub die 2. Maii 1699. ad hujus generis dubium, re-
 scripto à S. C. C. prout sequitur: *Senen Ordinationum. dilata;*

Et interim Archiepiscopus abstineat, donec exhibeant privilegia; nullus, etiam Regularis, potest sine speciali expresso, & specifico indulto Sedis Apostolicæ directè concessio, ad Sacros Ordines promoveri; quod post Conc. à Greg. XIII. sub die 21. Septembris 1582. *Const. Pium* obtinuerunt PP. Societatis, cum
 4 clausula prohibitiva communicationis: *presentes autem gratia communicationem omnibus aliis, etiam, qui sua privilegia cum societate copiosè participant, participareque poterunt quomolibet in futurum, fieri omnino prohibemus.* Piasec. cit. art. 7. nu. 2. Et sub die 30. Junii 1625. id Urbanus VIII. *const. cum sicut accepimus, Bullar. Cberub. tom. 4.* cum taxativa loci, concessit Patribus Minor. de Observ. in partibus Indiarum existentibus, ut infra.

„ Nosejusdem &c. & infra: Nobis humiliter porrectis
 „ inclinati, omnibus, & singulis ejusdem Ordinis Sancti Fran-
 „ cisci in partibus Indiarum Occidentalium hujusmodi, tan-
 „ tum existentibus, expressè profassis, ut de Superiorum suo-
 „ rum licentia, à quocumque, quem maluerint, Catholico
 „ Antistite, gratiam, & communionem Apostolicæ Sedis ha-
 „ bente, in propria Dioecesi residente, vel in aliena, de Dioece-
 „ sani loci consensu Pontificalia exercente, per eos eligendo,
 „ ad omnes, etiam Sacros, & Presbyteratus Ordines, extra
 „ tempora, ad id à jure statuta, ac interstitiis à Sac. Cong. Trid.
 „ designatis, minimè servatis, annique curriculo non expe-
 „ ctato; etiam si in unoquoque ex dictis Sac. Ordinibus susce-
 „ ptis, antequam ad alium promoveantur, se minimè exer-
 „ cuerint; dummodo tamen ad id idonei reperiantur, & serva-
 „ tis aliàs servandis, promoveri, & promoti in illis, etiam in
 „ Altaris ministerio, ministrare, liberè possint, & valeant,
 „ Apost. auctoritate tenore præsentium concedimus, & indul-
 „ gemus, ac facultatem impartimur. Non obstantibus &c.,
 „ *Bullar. Cbernub. tom. 4.* videantur *Lezzana Sum. tom. 1. nu. 19.*
 „ *Peyrin. de privil. tom. 1. ad const. 2. Sixti IV. 2. 11. num. 39.*
 „ *Miranda tom. 1. quest. 7. art. 4. conc. unica.* Et primæ editio-
 „ nis tomum.

CAPUT XIV.

Officialis quo ad Præcedentiam.

SUMMARIUM.

1	<i>Const. Greg. XIII. super præcedentia in processio- nibus inter Regulares, & Confratres.</i>		<i>dentia excitatur.</i>
2	<i>Revocantur privilegia.</i>	3	<i>Decretum Sac. Cong. Episc. super observantia litera- rum Greg. & Urbani.</i>
3	<i>Urbanus VIII. confirmas decreta Sac. Cong. Episc. edita in causis, & causis præcedentia.</i>	6	<i>Const. Innoc. XII. super præcedentia debita Fra- tribus Discalceatis Ord. S. Francisci, etiam quan- do sub propria Cruce in- cedunt.</i>
4	<i>Declarat literas in casibus particularibus emanatas, esse generaliter obseruan- das, ubi lis de præce-</i>	7	<i>Omnibus, etiam debetur, si sint posteriores in loco: de- clara.</i>

Asserendum est, præcedentiam esse jus occupandi dignio- rem locum, prout deducitur ex intrinsecis Ordinis Hierarchichi, cujus natura ex Sperello *decis. 179. num. 13.* ex- primit, etiam, ut digniores inferioribus præcedant, inferiores verò locum illis digniorem reverenter cedant; qui in processioibus; tam publicis, quam privatis debetur, juxta dispositionem Const. Greg. XIII. apud Bullar. Cherub. editæ ad effectum suppressendi lites, & controversias, non modo inter Ordines Mendicantes, & Confratres super, & de præce- dentia contententes; Verum quoque inter Monachorum Ordines, prout sæpæ declararunt SS. Rit. & Episcopo- rum Cong. apud Pignatell. *tom. 1. conf. 137. num. 22.* tenor Const. est: *Exposcit*, & infra. „ De nobis attributæ potestatis plenitudine volumus, & Apostolica auctoritate decernimus, „ quod quicumque ex dictis Fratribus Mendicantiibus inter se-
de

» de præcedentia hujusmodi contententibus, aut Confratribus
 » Confraternitatum prædictarum, inter quos lites, & causæ
 » præmissorum occasione, ortæ jam sint, seu oriri contigerit
 » in futurum, qui in quasi possessione præcedentiæ, ac juris
 » præcedendi sunt positi (quibuscumque reclamationibus, ap-
 » pellationibus, & aliis subterfugiis proesus remotis, & cessan-
 » tibus, & postpositis, in processionibus, tam publicis, quam
 » privatis præcedere debeant: „

» Quando verò non probetur, aut non constet de quasi
 » possessione præcedentiæ hujusmodi, inter Fratres quidẽ Men-
 » dicantes, ii, qui antiquiores in loco cõtroversie; Cõfratres verò
 » inter se litigãtes, ii, qui prius Saccis uli sunt, in processionibus,
 » tam publicis, quam privatis præcedere debeant, ita ut si con-
 » tingerit nova Monasteria, aut domus alicujus Ord. Mendi-
 » cantium fundari in loco, in quo alterius Ordinis ex dictis
 » Mendicantibus Monasteria, aut domus prius erecta, & in-
 » stituta sint, ille Ordo, qui prius Monasterium, seu domum
 » in loco habuerit, præcedat. „

» Præterea, quia inter prædictos Ord. plerumque alia
 » in processionibus, & alia in Conciliis Generalibus, & aliis
 » actibus publicis, sive privatis, ratio circa modum præce-
 » dendi servatur, nolumus per præsentis prærogativis disto-
 » rum Ord. quoad præcedentias hujusmodi, quæ propriis Or-
 » dinibus, præterquam in processionibus prædictis debentur
 » præjudicium generati. sicq; per quoscumquæ &c. irritum &c.
 » non obstantibus &c. Romæ 25. Julii 1583. „

Et propter fortes non obstantias, & efficaces derogato-
 » rias quæcumquæ revocari privilegia, & indulta in contrari-
 » um, etiam in specie concessa, firmat *Rota coram Buratto decis.*
 » 390. num. 6. apud Pignatell. ibi num. 3.

Successivè ad Greg. idem disposuit Urbanus VIII. apud
 » Piasc. *præc. Episc. par. 2. cap. 3. art. 6. sub num. 52.* confir-
 » mans Sac. Cong. decreta, ut infra.

» Nuper pro parte dilecti filii Blasii à Chersfoo, Procurato-
 » ris Generalis Fratrum Ordinis Minorum Sancti Francisci,
 » Conventualium nuncupatorum, Nobis expositum fuit, quod

„ dictus ordo gravatur admodum litibus, occasione præceden-
 „ tiæ, cum aliis aliarum Religionum Regularibus in processio-
 „ nibus, ex quo, etiam si aliàs à Ven. Fratribus nostris S. R. E.
 „ Card. negotiis Regularium præpositis, diversis in præfata ma-
 „ teria præcedentiæ literis emanatis, una videlicet contra ejus-
 „ dem Ordinis de Observantia nuncupati Arben, aliam contra
 „ Servorum B. Mar. Virg. Soanen, nec non duas literas contra
 „ Prædicatorum, respectivè Ordinum Fratres Cassanen, & Fe-
 „ rentinen, obtinuerit, tenoris subsequenti, videlicet: Arbi. „
All' Arcivescovo. Pare, che sia nata differenza della precedenza
tra cotesti Frati di S. Francesco Conventuali, & Osservanti,
allegando ogni uno di loro alcune ragioni, per le quali si persua-
dono di dover precedere à gli altri, le quali essendosi diligentemen-
te considerate nella Congregazione di questi miei Illustrissimi Sig.
preposti da N. Signore sopra le cose de' Vescovi, e Regolari, s'è ri-
solto, etiam con il parere delli Illustrissimi Protettori di tutte due
le Religioni di far scrivere à V. S. che occorrendo più simili differe-
renze, le termini senza alcuna eccezione nell' istesso modo, che
quel Convento tenga il primo, e più degno luogo, che è più antico
nella Città, secondo che si è fatto sin hora, per quanto si presuppone.
Imperciò che questo mezzo usato altrove è stato tale, che dà finito
ogni controversia, come si spera, che farà anche costì per mezzo della
prudenza, e destrezza di V. S. Dio &c. Roma 6. Marzo 1522.
 (Similiter tenoris sunt aliæ, ideo eas omittimus.)

„ Attamen in casibus occurrentibus eadem literæ repu-
 „ tantur provisiones particulares, non autem declarationes
 „ generales, dictique Fratres Conventuales nova semper judi-
 „ cia iisdem de rebus subire coguntur. Quare D. Blasius Pro-
 „ curator Generalis Nobis humiliter supplicare fecit, ut circa
 „ prædictarum literarum observantiam, per aliquod opportu-
 „ num declarationis nostræ ministerium providere, ac aliàs, ut
 „ infra indulgere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos
 „ igitur D. Blasium Procuratorem Generalem: & infra: hujus-
 „ modi supplicationibus inclinati, de Venerab. Fratrum no-
 „ strum S. R. E. Card. ejusdem Regularium negotiis præposito-
 „ rum consilio, præinsertas literas ab eisdem Cardinalibus, aliàs,
 „ ut

„ utcumque in casibus particularibus emanatas, cum innitan-
 „ tur Justitiæ motus proprii Gregorii XIII. hac de re editi, &
 „ sint conformes declarationibus Sac. Conc. Trid. ac Rituum
 „ Cong.; ut, qui sunt in possessione præcedentiæ, præcedant, &
 „ ubi non probatur, aut nõ constat de possessione præcedentiæ,
 „ præcedant ii, qui sunt antiquiores in loco controversiæ, esse
 „ generaliter observandas, ubicumq; contigerit de eadem præce-
 „ dentia dubitari, Apostolica auctoritate tenore præsentium præ-
 „ cipimus, & mandamus. Decernentes irritum, & inane &c.
 „ Non obstantibus &c. Romæ 18. Decembr. 1637. „

Super quarum literarum Greg. & Urbani observantia:
 Sac. Cong. Episc. sub die 6. Octobris 1643. edidit decretum,
 ut infra *Sac. Cong. &c. censuit servandas esse literas Greg. XIII.
 & Urbani VIII. ea de re editas, ut, qui sunt in possessione præce-*
dentia, præcedant, & ubi non constat de possessione, præcedant ii,
qui sunt antiquiores in loco controversiæ, & ita ab his, ad quos
spectat servari mandat, & præcipit. Romæ 6. Octobris 1645.

Super præcedentia Fratr. Reform. S. Franc. debita, etiam
 quando, sine Observantibus, sub propria Cruce incedunt,
 videndus Lant. *ver. præcedentia num. 12. & interim pondera*
literas novissime ab Innoc. XII. editas, ut infra.

„ Emanavit nuper à Congregatione Venerabilium Fra-
 6 trum Nostrorum S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus præpo-
 „ sitorum, in causâ Præcedentiæ inter dilectos filios Fratres Pro-
 „ vincia S. Dicaci Novæ Hispaniæ in Indiis, Ordinis Minorum
 „ S. Francisci, de Observantia Discalceatorum nuncupatorum,
 „ ex una, & Fratres Provinciæ Sanctissimi Nominis Jesu Ordini
 „ nis Eremitarum S. Augustini ex altera, partibus, vertente,
 „ Decretum tenoris, qui sequitur, videlicet.

„ Mexicana Præcedentiæ. Cum sub die 13. Martii pro-
 „ ximè effluxi in Causâ Præcedentiæ inter Patres Discalceatos
 „ Strictioris Observantiæ S. Francisci, Provinciæ S. Didaci ex
 „ una, & Patres Augustinianos Provinciæ Sanctissimi Nomi-
 „ nis Jesu ex altera Partibus, super executione Decretorum Sa-
 „ cræ Rituum Congregationis diversis temporibus, ad favorem
 „ eorundem Patrum Discalceatorum Sancti Francisci, alias edi-
 to-

„ torum , & signatèr lati sub die tertia Junii 1676. & per literas
 „ in forma Brevis datas 19. Junii ejusdem anni à san: mem. Cle-
 „ mente PP. X. approbati , ac confirmati, in Regno Mexicano
 „ ultimo loco agitata , Sacra eadem Rittuum Congregatio su-
 „ per infra scripto dubio ab Eminentissimo , & Reverendis-
 „ simo Domino Cardinali Petruccio relato , videlicet .
 „ An Fratribus Discalceatis Strictioris Observantiæ Ordinis
 „ Sancti Francisci , non solùm in Processionibus solis , &
 „ sub propria Cruce , sed etiam in Concionibus , Disputatio-
 „ nibus , concurrentia Prælatorum , aliisque actibus , tam pu-
 „ blicis , quàm privatis , interveniente , vel non interveniente
 „ Familia de Observantia , competat Præcedentia supra Fratres
 „ S. Augustini ? Tam in voce , quàm in scriptis , partibus acer-
 „ rimè informantibus , auditis , responderit : In casu , de quo
 „ agitur , Præcedentiam competere Patribus Discalceatis S. Fran-
 „ cisci , ac amplius dubium proponi vetuerit . Et nihilominus
 „ non acquiescentes Patres Augustiniani , institerint , præter
 „ ordinem , pro declaratione supradicti rescripti , Sacra eadem
 „ Rittuum Congregatio die 8. Maii currentis 1700. Partibus au-
 „ ditis , referente Eminentiss. & Reverendiss. D. Card. Petruc-
 „ cio , respondit : Fratres Augustiniani pareant , & perpetuò
 „ acquiescant , & ita decrevit , & servari , ac exequi mandavit .
 „ Alderanus Card. Cybo. Loco † Sigilli . B. Inghirami Sac. Ri-
 „ ttuum Congregat. Secr. „

„ Cum autem , sicut dilectus paritèr filius Josephus Mō-
 „ toro , prædicti Ordinis Fratrum de Observantia Discalcato-
 „ rum Professor , ac Sac. Theologiæ Lector , necnon Tribuna-
 „ lis S. Inquisitionis Qualificator , ac d. Provinciæ S. Didaci Cu-
 „ stos , & Procurator , nomine dilectorum , etiam filiorum Mi-
 „ nistri Provincialis , & Definitorum ejusdem Provinciæ , No-
 „ bis subindè exponi fecit , ipse , Decretum hujusmodi , quò fir-
 „ miùs subsistat , & servetur exactiùs , Apostolicæ confirmatio-
 „ nis nostræ Patrocinio communiri , perpetuumque desuper
 „ Fratribus Ordinis Eremitarum S. Augustini supradictis silen-
 „ tium imponi , ac tandem ejusmodi diuturnam controversiam
 „ finiri summopere desideret. Nos ipsos &c. supplicationibus eo-
 „ rum

rum nomine Nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, Decretum præinsertum autoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illique inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiciamus, ac perpetuum prædictis Fratribus Ordinis Æremitarum S. Augustini silentium super præmissis imponimus. Decernentes &c. sicq; &c. irritum &c. non obstantibus &c. Romæ 14. Junii 1700. „

Et dicendum procedere, etiam si ipsi essent in loco posteriores: modò in eo priores, & in possessione præcedendi essent
 7 Observantes, quia semper verificaretur, quod Ordo, (ad quem & ipsi Reformati, Discalearique Ord. S. Franc. spectant) esset antiquior in loco, quibus proinde debita esset præcedentia; si enim Ordini, qui prius Monasterium in loco habet præcedentia debetur, prout Greg: & Urb: loquuntur, concluditur, & Fratribus ejusdem Ordinis deberi; nam accessorium sequitur naturam principalis.

CAPUT XV.

Officialis quoad Privilegia.

SUMMARIUM.

1 <i>Constit. moderatoria Privilegiorum Regul. Leon. X.</i>	4 <i>Const. Greg. XV. Inscrutabili.</i>
2 <i>Constit. Pii IV. revocantis Privilegia contraria Trident.</i>	5 <i>Alia Clem. X. Superna.</i>
3 <i>Greg. XIII. reducit ad terminos Tridentini Privilegia à Pio V. Regularibus data.</i>	6 <i>Privilegia non amittuntur per mortem concedentis: nota.</i>
	7 <i>Amittitur privilegium per ipsius abusum.</i>

1 **P** Privilegia à S. Sede Regularibus data, esse, vel in totum revocata, vel correctæ, & moderata ex sequentibus patet. Et primo ex *const. dum intra* in Conc. Lateranensi sub Leone X. *dum intra*, & *infra*. „

§. I.

„ 2. I. Sacro approbante Concilio, statuimus, & ordi-
 „ nimus, quod Episcopi, & eorum Superiores, & alii Prælati
 „ præfati, Parochiales Ecclesias ad eisdem Fratres ratione lo-
 „ corum suorum legitimè spectantes, quo ad ea, quæ ad Pa-
 „ rochianorum curam, & Sacramentorum conservationem,
 „ administrationemque pertinent (sine tamen Visitatorum in-
 „ solito gravamine, vel impensa) visitare, & illarum curam
 „ gerentes, & circa illam delinquentes, si Religiosi fuerint, juxta
 „ ipsius Ordinis Regularia instituta, intra septa Regularis loci:
 „ Seculares verò Presbyteros, & Fratres hujusmodi beneficia
 „ obtinentes, liberè, tanquam suæ jurisdictioni subiectos, pu-
 „ nire. „

„ 2. II. Tam Prælati, quam Presbyteri seculares, qu-
 „ vinculo excommunicationis ligati non fuerint, Missas in Ec-
 „ clesiis domorum eorundem, devotionis causa celebrare vo-
 „ lentes, celebrare possint, ipsique Fratres, tales celebrare vo-
 „ lentes, libenter recipere debeant. „

„ 2. III. Ac ab eisdem Prælati ad Processiones solemnes
 „ pro tempore faciendas requisiti (dummodo eorum loca sub-
 „ urbana, ultra unum milliare à Civitatibus respectivè non
 „ sint remota) accedere. „

„ 2. IV. Nec non Superiores eorundem Fratrum, Fra-
 „ tres, quos ad audiendas confessiones subditorum eorundem
 „ Prælatorum pro tempore elegerint, eisdem Prælati persona-
 „ liter exhibere, ac præsentare (si eos sibi exhiberi, & præsen-
 „ tari petierint) alioquin eorum Vicariis (dummodo ad Præ-
 „ latus ultra duas dietas accedere non cogantur) omninò te-
 „ neantur; possintque illi per eosdem Episcopos, & Prælatos
 „ super sufficienti literatura, & aliqua, saltem hujusmodi Sacra-
 „ menti peritia dumtaxat, examinari; Talibusque præsentatis,
 „ admittis, vel etiam indebitè reculatis consentientes Const; *qua*
 „ incipit *Omnis utriusque sexus*, quoad Confessionem dumtaxat,
 „ satisfecisse censeantur. „

„ Verùm indebite recusatis consentientes, *cap. offic.* quoad
 „ *approbationem ab Episcopo num. 4. ex Trident. sess. 23. cap. 15.*
 „ & ex Sac. Inquisitionis decreto, notavimus, non satisfacere. „

2. V.

„ §. V. Ipsique Fratres, etiam forensium, Confessiones
 „ audire valeant; Laicos tamen, & Clericos Seculares à senten-
 „ tiis ab homine latis nullatenus absolvere possint. Eucharistias
 „ verò, & Extremæ unctionis, aliisque Ecclesiastica Sacramen-
 „ ta illis, quorum, etiam infirmorum, ac decedentium, con-
 „ fessiones audierint, dicentibus proprium Sacerdotem illa sibi
 „ dare denegasse, dare nequeant; nisi denegatio sine legitima
 „ causa facta, vicinorum testimonio probata, aut requisitio
 „ coram Notario publico facta doceretur. Eorundem verò Fra-
 „ trum obsequio insistentibus Sacramenta hujusmodi, nullate-
 „ nus ministrare valeant, nisi illorum durante obsequio. „

„ §. VI. Pacta autem, & conventiones inter eosdem Fra-
 „ tres, & Prælatos, atque Curatos pro tempore inita valeant;
 „ nisi per subsequutum Capitulum proximum Generale, vel
 „ Provinciale refutata, ac per eos refutatio hujusmodi intima-
 „ ta debito tempore fuerit. „

„ §. VII. Parochias autem cum Cruce ad levanda fune-
 „ ra eorum, qui apud Ecclesias domorum, & locorum eorun-
 „ dem suam elegerint sepulturam, intrare non possint, nisi prius
 „ præmonito, & requisito, ac recusante parochiano Presbyte-
 „ ro; & tunc sine ejus, ac Ordinarii præjudicio, (nisi eisdem Fra-
 „ tribus super hoc antiqua consuetudo, quæ sit in viridi obser-
 „ vantia, & cum pacifica possessione suffragetur. „

„ §. VIII. Volentes quoque sepeliri in habitu eorum-
 „ dem Fratrum in clauistro non degentes, sed in propriis domi-
 „ bus habitantes, in eorum ultima voluntate sepulturam sibi
 „ eligere possint. „

„ §. IX. Quodque Fratres ipsi ad Ordines promovendi
 „ per Ordinarios de grammatica, & sufficientia examinari; &
 „ dummodò competentèr respondeant, per eosdem Ordina-
 „ rios liberè admitti, ac nullatenus in eorum Ecclesiis, seu do-
 „ mibus, aut aliis eorum locis, ab alio, quam à Diocesano Epi-
 „ scopo, nisi prius ipso Diocesano Episcopo, vel ejus Vicario,
 „ super hoc cum debita reverentia requisito, & absque rationa-
 „ bili causa contradicente, vel eo à Diocesi absente, ad distos
 „ Ordines promoveri debeant. „

„ 2. X. Nec ab alieno Episcopo consecrationem Ecclesię,
 „ vel Altaris, aut Cæmeterii benedictionem petere, seu in Ec-
 „ clesiis, per eos pro tempore ædificandis, primum lapidem
 „ per alienum Episcopum poni facere possint; nisi ubi Ordina-
 „ rius bis, aut ter cum debitis reverentia, & instantia requisit-
 „ tus sine legitima causa id recusaverit. „

„ 2. XI. Et absque Curatorum consensu Sponsum, &
 „ Sponsam benedicere nequeant. „

„ 2. XII. Et ut debitus honor Matrici Ecclesię redda-
 „ tur, tam ipsi Fratres, quam alii Clerici Seculares, etiam super
 „ hoc Apostolicę Sedis Privilegio muniti, die Sabbati Majoris
 „ hebdomadę, antequam campanę Cathedralis, vel Matricis
 „ Ecclesię pulsaverint, campanam in Ecclesiis suis pulsare mi-
 „ nimè possint; Contrafacientes pœnam centum ducatorum
 „ incurrant. „

„ 2. XIII. Censuras autem per eosdem Ordinarios la-
 „ tas, & promulgatas, ac in Matrici Civitatum, nec non in
 „ Collegiatis, & Parochialibus Ecclesiis Castrorum, & Opido-
 „ rum respectivè solemniter publicatas, quando super hoc ab
 „ eisdem Ordinariis requisiti fuerint, in Ecclesiis domorum
 „ suarum publicare, ac servare. „

„ 2. XIV. Et ut Animarum utriusque sexus Christi fi-
 „ delium saluti uberius consulatur, illos, quorum confessiones
 „ pro tempore audierint, cujuscumque status, & conditionis,
 „ fuerint, ad solvendum decimas, sive aliam bonorum, sive
 „ fructuum quotam in locis, in quibus decimę ipsę, aut similia
 „ solvi consueverunt, etiam sub onere conscientiarum suarum,
 „ monere, & hortari, ipsisque etiam illasolvere recusantibus
 „ absolutionem denegare, & super hoc requisiti, id populo
 „ etiam publicè predicare, & persuadere teneantur. „

„ 2. XV. Conservatores autem eisdem Fratribus pro tẽ-
 „ pore à Sede Apostolica deputandi, doctrina, & probitate præ-
 „ stantes, & in Ecclesiastica dignitate constituti esse debeant, &
 „ coram eis per eosdem Fratres, quibus dati fuerint, ultra duas
 „ dietas, à loco suę solitę habitationis, nullus trahi possit, privi-
 „ legiis super hoc, alijs ens concessis, nullatenus suffragantibus.

2. XVI.

„ §. XVI. Excommunicati quoque Ordinem Mendican-
 „ tium profiteri volentes, ubi de interesse Tertii agetur, absol-
 „ vi non possint, nisi prævia satisfactione. Procuratores quo-
 „ que, & negotiorum gestores, ac operarii eorundem Fratrum
 „ serviis insistentes, sententiis excommunicationis promulga-
 „ tis illaqueati sint, & esse censeantur, si illis causam dederint,
 „ aut dantibus consilium, auxilium, vel favorem præstiterint.

„ §. XVII. Fratres autem, & Sorores Tertii Ordinis, nec
 „ non Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alii,
 „ quocumque nomine nuncupati, in propriis domibus habitan-
 „ tes, sepulturam, ubi voverint, eligere valeant.

„ §. XVIII. Sed die Paschatistantum Eucharistiam, nec
 „ non Extremam Unctionem, ceteraque Ecclesiastica Sacramen-
 „ ta (Pœnitentiæ Sacramento dumtaxat excepto) à proprio Sa-
 „ cerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbunt perferen-
 „ da teneantur; ac in foro Seculari coram Judicibus Secularibus
 „ conveniri possint,

„ §. XIX. Et ne censura Ecclesiastica vilescat, & minoris
 „ auctoritatis interdicti sententia reputetur; iidem dicti Tertii
 „ Ordinis ad divina audienda in Ecclesiis suorum Ordinum
 „ tempore interdicti nullatenus admittantur, si causam dede-
 „ rint interdicto, vel causam ipsam nutriant, seu foveant, aut
 „ dantibus auxilium, consilium, vel favorem quoquomodo
 „ præstiterint.

„ §. XX. Collegialiter autem viventes, seu cum Claustris
 „ talibus habitantes, ac mulieres virginalem, seu Cœlibem, aut
 „ castam vidualem expresso voto, & sub dicto habitu, vitam
 „ ducentes, privilegiis, quibus Fratres Ordinis, cujus Tertie
 „ Regulæ habitum gestant, gaudere debeant.

„ §. XXI. Omnia etiam, & singula supradicta ad Reli-
 „ quos Religiosos Ordinum quorumcumque, extendi, & per
 „ eos etiam servari debere volumus, atque decernimus.

„ §. XXII. Salvis tamen in reliquis desuper non expres-
 „ sis, tam Episcoporum, quam Fratrum, & aliorum Religioso-
 „ rum prædictorum juribus, quibus per præmissa in aliquo
 „ præjudicare, seu quidquam innovare non intendimus.

Deinde apponit clausulas derogatorias &c.

Eorundem privilegiorum, etiam pluries confirmatorum, & innovatorum, revocatoriam constitutionem in his, quæ Concilio Trident. adversantur edidit Pius IV. *Bullar Cberub. tom. 2. incipit.*

In Principis Apostolorum Sede &c., & infra. „ Nos quibus &c. Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, quod eadem omnia, & singula privilegia, exemptiones, Immunitates, facultates, dispensationes, conservatorię, indulta, confessionalia, Mare magnum, & aliæ gratiæ, in his omnibus, & singulis, in quibus illa statutis, & decretis Concilii hujusmodi contrariantur, ipso jure revocata, cassata, & annullata, ac ad ipsius Concilii terminos, atque limites reducta sint, & censeantur; nec quidquam adversus ipsa decreta, & statuta, quominus ubique, & apud omnes observentur, in aliquo suffragari posse; sed ea perinde haberi, & reputari debere, ac si nunquam emanassent, auctoritate Apostolica tenore præsentium declaramus, ac etiam statui-
mus, & ordinamus. „

Ad terminos Concilii Tridentini, & juris veteris Gregorius XIII. Const. *In Tanta Bull. Cberub. tom. 2.* omnia reducit privilegia, à Pio V. Const. Incipit. *Et si Mendicantium;* & incipit. *Ex superne*, & Const. incipit. *Ad hoc. ibidem.* Regularibus, & Monialibus concessa; ita quod ea tantum per præfatas literas data, persistant indulta, quibus ante hujusmodi concessionem Regulares fruebantur, & Concilio Tridentino non adversantur; Quæ autem sint Concilio Tridentino contraria, ex ipsa Pii Const. satis apparet, & tradit Lezzana *Summa quest. Regul. tom. 2. cap. 1. sub num. 16. usque ad 58.*, & illa est, clausula, qua Pontificis utuntur in privilegiorum confirmationibus.

Exemptorum privilegia quoad Animarum, & Monialium curam, Sacramentorum administrationem, & Verbi Dei prædicationem restrinxit, & limitavit Greg. XV. *Bull. Cberub. tom. 3. Const. Inscrutabili Dei Providentia;* & infra &c.

„ §. I. Hac generali, ac perpetuo valitura Constitutione decernimus, & statuimus, & declaramus, ut deinceps, tam Regulares, quam seculares quomodolibet exempti, sive Animarum curam personarum secularium, Monasteriis, seu Domibus Regularibus, aut quibusvis aliis Ecclesiis, vel Beneficiis, sive Regularibus, sive secularibus incumbentem, exercent, sive alias Ecclesiastica Sacramenta, aut unum ex illis ministrent, prævia Episcopi licentia, & approbatione, sive quoquomodo in distæ curæ exercitio, aut in eorumdem Sacramento, vel alicujus ex illis administratione de facto absque ulla auctoritate se ingerant; in iis, quæ ejusmodi curam, seu administrationem concernunt, omnimodæ jurisdictioni, visitationi, & correctioni Diocesani Episcopi, tanquam Sedis Apostolicæ Delegati, plenè in omnibus subijciantur.

„ §. II. Ad hæc, tam Regulares, quam seculares hujusmodi, nullis privilegiis, aut exemptionibus tueri se possint, quominus si deliquerint circa personas intra septa degentes, aut circa clausuram, vel circa bonorum administrationem Monasteriorum Monialium, etiam Regularibus subiectarum, ab Episcopo loci similiter, tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ Delegato, quoties, & quando opus fuerit, puniri, & corrigi valeant.

„ §. III. Confessores verò, sive Regulares, sive seculares, quomodocumque exempti, tam ordinarii, quam extraordinarii, ad Confessiones Monialium, etiam Regularibus subiectarum, audiendas, nullaenùs deputari valeant, nisi priùs ab Episcopo Diocesano idonei judicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant.

„ §. IV. Sed, & administrantes bona ad hujusmodi Monasteria Sanctimonialium, ut præfertur, etiã Regularibus subiectarum, pertinentia, sive Regulares extiterint, sive seculares quomodolibet exempti, Episcopo loci, adhibitis, etiam Superioribus Regularibus, singulis annis rationes administrationis, gratis tamen exigendas, reddere teneantur; ad idque juris remediis cogi, & compelli queant. „ (Illis de Corpore Obfer. interdicta est hujusmodi administratio ab Inn. XI. *Cap. Of. sic, quoad declar. Reg. S. Franc.*)

§. V.

„ §. V. Liccatque Episcopo ex rationabili causa Superiores Regulares admonere, ut ejusmodi Confessores, & administratores amoveant; iisque Superioribus id facere detrectantibus, aut negligentibus, habeat Episcopus facultatem prædictos Confessores, & administratores amovendi quoties, & quando opus esse judicaverit.

„ §. VI. Ac similiter possit Episcopus una cum Superioribus Regularibus, quarumcumque Abbatissarum, Priorissarum, Præfectarum, vel Præpositarum eorundem Monasteriorum, quocumque nomine appellentur, electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere; absque ulla tamen ipsorum Monasteriorum impensa.

„ §. VII. Ac demum habeat Episcopus, tamquam distæ Sedis Delegatus auctoritatem coercendi, ac puniendi quoscumque exemptos, tam seculares, quam Regulares, qui in alienis Ecclesiis, aut quæ suorum Ordinum non sunt, absque Episcopi licentia; E in Ecclesiis suis, aut suorum Ordinum, non petita illius benedictione, aut ipso contradicente, prædicare præsumpserint.

„ §. VIII. Ita ut Episcopi in supradictis casibus, & in prænomintas personas, in præmissis omnibus, & singulis, aut circa ea quoquomodo delinquentes, quoties, & quando opus fuerit, etiam extra visitationem per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, uti ejusdem Sedis Delegati, procedere, omnemque jurisdictionem exercere liberè, & licitè valeant. Decernentes sic per quoscumque Judices &c non obstantibus &c.

Aliam Constit. super Regularium privilegiis in concernentibus ipsam Verbi Dei prædicationem, & Sacramenti poenitentiae, tam secularibus ipsis, quam, etiam Monialibus, administrationem successivè edidit Clemens X. *Bull. Cherub. tom. 5. quæ incipit: Superna Magni*, & infra.

„ §. I Nos attendentes &c. hac generali, & perpetuò valida constitutione decernimus, ac declaramus.

„ §. II. Regulares, qui in Ecclesiis sui Ordinis prædicare voluerint teneri ab Episcopo Diocesano benedictionem petere;

re; Prædicare tamen posse, quamvis illam non obtinuerint.
 „ Quod si Episcopus benedictionem, nedum non concesserit;
 „ Sed etiam contradixerit, nec in prædictis quidem Ecclesiis, li-
 „ cere Regularibus prædicare. Eosque contravenientes ab illo,
 „ tamquam Sedis Apostolicæ Delegato, censuris, aliisque pœnis
 „ Ecclesiasticis, in vim Const. fel. record. Gregorii XV. Præde-
 „ cessoris Nostri incipientis: *Inscrutabili Dei Providentia*, coer-
 „ ceri, & puniri posse.

„ §. III. Episcopum tamen absque justa, & rationabili
 „ causa contradicere non debere, & hujusmodi benedictionem
 „ teneri, etiam Regulares, petere, si in quibuscumque Oratoriis
 „ sui Ordinis Sermonem coram Populo, vel in Ecclesiis, aut ad
 „ Crates Monasteriorum Sanctimonialium eorum jurisdictioni
 „ subjectarum, licet clausis januis, & nullus secularis ibi interfit,
 „ habere voluerint.

„ §. IV. Posse autem Episcopum licentiam concessurum
 „ Regularibus in Ecclesiis, quæ suorum Ordinum non sunt,
 „ prædicare volentibus, illos, quamvis ab Universitatibus, aut
 „ à Magistratibus Laicis nominatos, etiam si Episcopi Anteces-
 „ sores, per tempus immemorabile, hanc licentiam absque
 „ examine concedere consueverint, quo ad doctrinam exami-
 „ nare; si ita ipsius arbitrio, quod moderatum, & discretum
 „ esse debet, visum fuerit; Et licentiam prædicandi semel iisdem
 „ concessam, ob rationabiles causas, licet occultas, prædicatio-
 „ nem tamen concernentes, suspendere.

„ §. V. Non posse tamen Episcopum generatim prohibe-
 „ re Regularibus, quin in Ecclesiis suorum Ordinum prædicent.

„ §. VI. Ad hæc Religiosos ab Episcopo ad Confessiones se-
 „ cularium in sua Diœcesi audiendas approbatos, non posse in
 „ alia Diœcesi eas absque Episcopi Diœcesani approbatione audi-
 „ re, quamvis penitentes subditi sint eius Episcopi, à quo ipsi Re-
 „ ligiosi jam fuerint approbati.

„ §. VII. Et generalitèr approbatos ab Episcopo ad per-
 „ sonarum secularium Confessiones audiendas, nequaquam
 „ censeri approbatos ad audiendas Confessiones Monialium sibi
 „ subjectarum; sed egere quoad hoc speciali Episcopi approba-
 „ tione.

§. VIII.

„ 2. VIII. Atque approbatos pro audiendis Confessionibus Monialium unius Monasterii, minimè posse audire Confessiones Monialium alterius Monasterii: itidemque Confessores extraordinarios, semel deputatos, atque approbatos ab Episcopo ad Monialium Confessiones pro una vice audiendas, haud posse, expleta deputatione, in vim approbationis hujusmodi illarum Confessiones audire; Sed toties ab Episcopo esse approbandos, quoties casus deputationis contigerit. „

„ 2. IX. Cæterum in monasteriis, ac etiam Collegiis, ubi juxta Regularia instituta vivitur, posse, tam Prælatos Regulares, quam Confessores Regularium eorumdem Monasteriorum, seu Collegiorum audire Confessiones illorum secularium, qui inibi sunt verè de familia, & continui commensales, non autem illorum, qui tantum ipsis deserviunt. „

„ 2. X. Illos autem Religiosos, qui ad Confessiones audiendas idonei generalitèr reperti fuerint, ab Episcopis generalitèr quoque, indistinctè absque aliqua limitatione temporis, certorumque locorum, aut generis personarum in Diœcesi propria admittendos. Quoad cæteros verò, qui non adeo idonei reperirentur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinqui, ipsos cum limitata facultate, pro ut eisdem Ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere; semel autem simpliciter approbatos posse in Diœcesi Episcopi approbantis quovis anni tempore, etiam Paschali, & quorumcumque, etiam infirmorum, Confessiones audire absque ulla Parochorum, vel ipsius Episcopi licentia. De qua tamen Confessione teneri dictos Religiosos eorumdem infirmorum Parochum illico certiore reddere; Et hoc posse illis ab Episcopo sub pœna suspensionis à facultate audiendi Confessiones præcipi. Sufficere tamen, ut certioratio hujusmodi fiat, saltem per scripturam apud ipsum infirmum relinquendam. „

„ 2. XI. Et eos, qui dictis Religiosis simpliciter approbati Paschali tempore Confessi fuerint, Constitutioni, quæ incipit: *Omnis utriusque sexus*, quo ad confessionem dumtaxat satisfecisse censendos. „

„ 2. XII. Regulares verò ad ejusmodi Confessiones audiendas

„ diendas prævio examine simpliciter, & absque ulla temporis
 „ præfinitione ab ipsomet Episcopo, secus autem, si ab ejus Vi-
 „ cario, aut ab Antecessoribus Episcopis approbatos, non pos-
 „ se ab eodem, qui sic approbavit, iterum examinari, aut ab
 „ eisdem Confessionibus audiendis suspendi, seu licentias illis
 „ concessas revocari, nisi nova superveniente causa, quæ ipsa-
 „ Confessiones concernat: De qua tamen haud necessarium
 „ esse, ut in actis constet; nec eam teneri Episcopum ipsis Re-
 „ gularibus significare, sed Sedi Apostolicæ dumtaxat, ubi eam
 „ sibi aperiri postulaverit. „

„ §. XIII. Porro si Regulares cum scandalo, aut aliàs in-
 „ honestè vivant, vel aliquod delictum committant, per quod
 „ rationabili Episcopi judicio videantur à Confessionibus sus-
 „ pendendi, in quo ipsius Episcopi conscientiam oneratam esse
 „ volumus, cum præcipua Ministri Sacramenti Pœnitentiæ
 „ qualitas sit vitæ integritas, ac morum honestas; utique eam
 „ causam ad Confessionis ministerium pertinere, ac proinde ni-
 „ hil ob stare, quo minus ob eam possit Episcopus Regulares à
 „ semetipso approbatos suspendere, aut repellere à Confessio-
 „ nibus audiendis. „

„ §. XIV. Attamen Confessiones audiendi facultatem
 „ omnibus simul unius Conventus Regularibus Confessoribus
 „ adimi ab Episcopo, inconsulta Sede Apost. nullatenus posse. „

„ §. XV. Ex facultatibus per Mare Magnum, aliave
 „ privilegia Regularibus cujuscumque Ordinis, Instituti, aut
 „ Societatis, etiam Jesu, concessis, ipsam eis non esse potesta-
 „ tem absolvendi in casibus ab Episcopo sibi reservatis; Et per
 „ confirmationes dictorum privilegiorum, quas Regulares à
 „ Sede Apostolica post Sacrum Concilium Tridentinum obti-
 „ nuerunt, nequaquam revixisse privilegia, prius ab eodem
 „ Concilio, aut deinde Apostolicis etiam Decretis sublata, atq;
 „ existentia, si quæ habeant absolvendi à casibus Episcopo re-
 „ servatis. „

„ §. XVI. Et habentes facultatem absolvendi ab omni-
 „ bus casibus Sedi Apostolicæ reservatis, non ideo à casibus
 „ Episcopo reservatis posse absolvere. Possit autem Regularem

„ Confessorem in ea Diœcesi , in qua est approbatus , confluen-
 „ tes ex alia Diœcesi à peccatis in ipsâ reservatis , non autem in
 „ illa , ubi idem Confessor est approbatus , absolvere , nisi eos-
 „ dem pœnitentes noverit in fraudem reservationis ad alienam
 „ Diœcesim pro absolutione obtinenda migrasse . „

„ 2. XVII. Vigore supradictorum privilegiorum , ne-
 „ quaquam licere Regularibus , etiam satisfacta parte , absolve-
 „ re Pœnitentes à censuris quo ad externum , & judiciale fo-
 „ rum , & absolutos ab eis in foro pœnitentiali , utique non
 „ censerî absolutos in exteriori judicio , & contentioso . Qui-
 „ nimo censuris Ecclesiasticis irretitos , & denunciatos ab Epîs-
 „ copis cogi posse , gerere se pro talibus , etiam si à Regularibus
 „ fuerint absoluti . Quoties exhibitis aliquibus Regularium
 „ Apostolicis privilegiis coram Episcopo , ab eo judicetur ipsa
 „ non suffragari casui , de quo agitur . „

„ 2. XVIII. Si dictorum Privilegiorum verba obscura
 „ sint , & ambigua , non esse ad Metropolitanum provocandum ;
 „ sed cum ejus sit interpretari , cujus est condere , dictorum Pri-
 „ vilegiorum intèrpretationem Sedis Apostolicæ judicio , pro-
 „ ut alias Constitutione Prædecessoris Nostri fel. rec. Clem. IV.
 „ Statutum fuit , esse requirendum . „

„ Decernentes &c. sublata &c. irritum &c. non obstan-
 „ tibus &c. etiam in corpore juris clausis &c. cum aliis fortissi-
 „ mis derogatoriis . Romæ undecimo Kal. Julii 1670.

Privilegia regulariter non amittuntur per mortem Su-
 6 perioris , etiamsi , Superior , re integra , hoc est priusquam
 privilegiatus , privilegio utatur , decesserit : juxta receptum
 juris axioma : *quod gratia re integra , morte concedentis non ex-*
pirant : cap. si super de offic. deleg. in 6. cap. si cum nulla de præ-
bend. item in 6. sic , si quis obtinuerit privilegium à Papa , vel
 Episcopo , absoluta , & non restricta ad tempus , absolvendi
 à reservatis , audiendi confessiones &c. poterit eo uti , etiam
 post mortem Pontificis , vel Episcopi , nisi à Successoribus re-
 vocetur . Engel. *Colleg. uni. Jur. Can. lib. 5. tit. 33. 2. 3. n. 15.*
Piassec. prax. par. 1. cap. 1. art. 2. nu. 27. & par. 2. cap. 1. art. 2.
num. 6. Poncius enr. Theol. disp. 46. quæst. 7. num. 110. resol-
 vene

vens, quod Confessarius, cui fuerit ab Episcopo, vel Provinciali, delegata potestas absolvendi à peccatis, potest ea uti, tametsi à successore non confirmetur, modo non sit concessa ad certum tempus.

Verùm, si privilegium concedatur, apposita clausula, donec voluero, usque ad meum beneplacitum, morte concedentis expirat; cum ea verba significant perseverantiam voluntatis, quæ morte interruptitur; ut habet Textus in *cap. Si gratiose, de rescrip. in 6. lib. 1. tit. 6.* Non sic, si sub forma ibi expressa conferatur: *Secus autem*: Textus loquitur, si usque ad Apostolicæ Sedis beneplacitum gratia concedatur prædicta; tunc enim (quia Sedes ipsa non moritur) durabit perpetuò, nisi à successore fuerit revocata.

- 7 Amittuntur tamèn per abusum: per regulam traditam *cap. immunitatem lib. 3. tit. 49. quod frustra legis auxilium invocet, qui committit in legem.* Et etiam per non usum, præsertim, ut notat Piafec. *par. 2. cap. 3. art. 6. num. 74.* si occurrant casus, in quibus privilegiati privilegiis potuerunt uti, & non sunt usi: & à fortiori, si faciant actum contrarium privilegio; & hoc casu, ipse *num. 75.* tradit, sufficere aliquos paruos actus sine quadragenaria, dummodo fierent collegialiter, seu à toto Conventu *cap. Cum M. Ferrariensis de constit. lib. 1. tit. 2. & cap. pro illorum de præbend. lib. 3. tit. 5.* tunc enim interpretatione juris censetur juri suo tacitè renunciare.

C A P U T XVI.

Officialis quoad Processiones.

S U M M A R I U M

1 <i>Regulares ultra mediū miliare non distantes accedere tenentur ad processiones.</i> 2 <i>Non possunt compelli censuris.</i>	3 <i>Ad quas processiones accedere tenentur!</i> 4 <i>Extra claustra non faciunt processiones; & distingue.</i> 5 <i>Eadem hora non fit processio</i>

Corporis Christi.

6 Eodem die in eodem loco non
fiunt duæ similes processio-
nes.

7 Ordinarii non possunt com-
pelli Regulares ad pro-
cessionem indistinctam occasio-

ne sue primæ visitationis.

8 An autem possint Regulares
in processionibus uti Plu-
viali, & istius usus sit si-
gnum jurisdictionis in u-
tente. *Lege solutionem.*

T Enentur Regulares ad Processiones solemnes accedere,
prout ex 2.3. *const. dum intra cit. C. O. quoad privil. & fa-*
cit Trid. sess. 25. cap. 13. de Regul. verum compelli debent cum
moderatione edita à S. C. C. apud Piafec. *prax. part. 2. cap. 3.*
art. 6. à num. 51. ut sequitur san. mem. Greg. XIII. decrevit
Regulares Monasterii ultra medium milliare à Civitatibus di-
stantis, non posse ab Episcopo compelli accedere ad processiones,
quæ intra Civitatem habentur; & non censuris ex dictis C. O.
quoad exempt. num. 14. tom. 1. sed aliis pœnis, prout quoque
notavit Quarant. Bullar. v. præcedentia, ver. an in casu. Nec ad
omnes, sed ad eas dumtaxat, de quibus fuit dispositum in Cong.
particulari de ordine Urb. VIII. celebrata sub die 27. Julii 1628.
& 21. Augusti, ac 19. Septembr. ejusdem anni, apud Pignatell.
tom. 1. conf. 121. nu. 2. ut infra. „ Auditis Procuratoribus Or-
dinum, negotioque maturè discussso, vnanimitè censuerunt
„ posse Episcopos, pœnis sibi benè visis compellere quoscumque
„ Regulares recusantes, etiam Monachos, & quomodolibet ex-
„ emptos, ad infra scriptas processiones accedere, atque illis
„ interesse, exceptis dumtaxat in strictiori Clausura viventibus;
„ & Monasteriis ultra medium milliare à Civitate distantibus;
„ nempe in die Festo Sanctiss. Corporis Christi, in Litanis ma-
„ joribus, in Rogationibus, ac in quibuscumque aliis publicis,
„ & consuetis, vel pro bono, causa, aut honore publico, ab Epi-
„ scopis indistinctis processionibus; non obstantibus quibuscumq;
„ privilegiis, consuetudinibus, vel præscriptionibus, etiam im-
„ memorabilibus; privilegiis, tantum Apostolicis, S. Conc. Tri-
„ dent. posterioribus contrarium desuper disponentibus mini-
„ mè sublati. „

„ Regularibus autem , & Confraternitatibus in Ecclesiis
 „ Regularium esse permiffum , intra eorum Ecclefiæ Claustra
 „ tantum , proceffiones facere , & non extra . Si verò Ecclefiæ
 „ Claustris careant , eisdem Regularibus , & Confraternitatibus ,
 „ licere proceffiones facere intra ambitum dumtaxat earumde
 „ Ecclefiarum , hoc eft , propè muros Ecclefiæ , & non extra di-
 „ ctum ambitum , nifi de licentia , & confenfu , cum Cruce Pa-
 „ rochi ; privilegiis pariter , ut fupra , Apoftolicis , contrarium
 „ difponentibus in fuo robore permanentibus , quibus per hoc
 „ decretum minimè cenfeatur derogatum . quoad proceffiones
 „ faciendas per Regulares extra Claustra , refert Donat. *præc.
 regul. tom. 1. part. 2. traft. 13. quæft. 81. num. 6.* item fuiffe di-
 „ fpoſitum à S. C. Rituum , *ſub die 28. Februarii 1628.*

Ad ſolemniſter faciendam proceſſionem extra Clauſtra
 in quacumque die infra octavam Corporis Chriſti habent Re-
 gulares privilegium , cum ampliffimis derogatoriis à Gregor.
 XIII. Conſt. *Cum interdum* , ut in Bullar. Cherub. *tom. 2. di-*
ſtinctis tamen horis , prout Innoc. XII. diſpoſuit in cauſa ver-
 tente inter Frat. Ord. Min. & PP. Ord. Prædicat. in Indiis ,
 Conſt. *Sua nobis* , & infra ; quod in cauſa inter dilectos Filios
 PP. Dominicanos ex una , & PP. Minores de Obſervantia Fa-
 milia Ultramontanæ , & Civitatis Quitoen. partibus ex altera .

*Cum S. Rituum Congreg. ſub die decima menſis Februarii
 de anno Domini milleſimo ſexcentefimo octuageſimo quinto decre-*
viſſet , & declaraviſſet : competere PP. Dominicanis jus peragendi
proceſſionem Sanctiſſimi Corporis Chriſti Dominica infra octavam
illius , privative ad PP. Minores de Obſervantia , & ſignanter in
Civitate Quitoen. , ita tamen , ut liceret eiſdem Patribus Minori-
bus eadem die Dominica infra octavam facere proceſſionem intra
Clauſtra eorum Conventus .

„ Pro parte eorumdem PP. Dominicanorum Provincia
 „ Quitoen. habitus eſt recurſus ad ſan. mem. Innocentium Pa-
 „ pam XI. prædeceſſorem noſtrum , ad obtinendam ſpecificam
 „ confirmationem præmemorati decreti , quam eis idem Inno-
 „ centius prædeceſſor benignè impertitus eſt , per literas in for-
 „ ma Brevis : *Emanavit* , incipientes , ſub die vigefima ſexta

Mar.

„ Martii, ejusdem anni millesimi sexcentissimi octuagesimi quinti expeditas. „

„ Verum causa hujusmodi, cum juribus ex tunc ad Urbem pro Patribus Franciscanis allatis, iterum coram eadem S. Congreg. ad plenum discussa, ipsamet Congregatio decretum edidit, quo præscripsit, quid tandem observandum sit ab utraque parte circa prædictam processionem tenoris sequentis, videlicet: In causa Quiten. inter PP. Ordinis Minorum Familæ Ultramontanæ, Conventus Civitatis Quiten. ex una, & PP. Dominicanos ejusdem Civitatis ex altera, partibus, à dilecto Filio nostro Cardinali Pamphilio repropoſita dumtaxat super dubio processionis SS. Corporis Christi, eadem Sac. Congreg. auditis utriusque partibus, tam in voce, quam in scriptis informantibus, *consuit: recedendum à decisis, & in casu, de quo agitur, licere Patribus Franciscanis facere processionem die Dominica infra octavam SS. Corporis Christi: sed PP. Ordinis Prædicatorum de mane, Patribus verò Minoribus de sero, & ita decrevit, & servari mandavit, die vigesima quarta Martii, millesimi sexcentissimi nonagesimi sexti.* „

„ Attamen non acquiescentibus prædictis PP. Ord. Minor. Famil. Ultramon. Conventus Quiten. hujusmodi decreto in ea tantum parte, in qua hora peragendi processionem ipsis præscribitur, repropoſito ab eodem Cardinali Pamphilio in Sac. Rituum Congregatione hujusmodi dubio, eadem Congregat. PP. Dominicanis, licet citatis, non informantibus; *In decisis super negotio principali, & licere PP. Franciscanis facere processionem, etiam de mane, distinctis tamen horis, ab Episcopo præscribendis, consuit, & ita servari mandavit, die septima Aprilis, millesimi sexcentissimi nonagesimi sexti.* „

„ Sed ab hujusmodi decreto reclamantibus PP. Dominicanis, propoſita iterum causa per præfatum Cardinalem Pamphiliū, utraque parte informante, & juribus hinc inde discussis; Sac. Cong. prædicta rescribendum censuit. *In decisis super negotio principali, & licere PP. Franciscanis facere processionem extra Clausura per loca solita, etiam de mane, distinctis tamen horis ab Episcopo, & data electione horæ Patribus Domi-*

„ nicanis, à qua semel electa, non liceat amplius recedere, & ita
 „ decrevit, & servari mandavit, die prima Septembris, millesimi
 „ sexcentissimi nonagesimi sexti. „

„ Verum quia, sicut eadem petitio subjungebat, dicti
 „ Patres Franciscani dubitant, ne executio, & observatio decre-
 „ ti hujusmodi à dictis Patribus Dominicanis forsitan impugna-
 „ ri possit, & in simili eventu idem decretum suo frustretur ef-
 „ fectus; Ideo prædictus Frater Nicolaus ad Nos recurrit, humi-
 „ liter supplicando, quatenus tibi, ut ad executionem dicti de-
 „ creti juxta illius tenorem, & formam procedas, Apostolica
 „ auctoritate committere, aliasque sibi in præmissis opportunè
 „ providere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur
 „ statum, & merita causæ hujusmodi præsentibus deinde com-
 „ mittit Episcopo Quitteni, ut contradictores ad exequendum
 „ decretum omnibus juris, remediis, & factis compellat, ut ibi
 „ latè; non obstantibus &c. Dat. Romæ 5. Kal. Martii 1696.

„ Unde patet Decretum S. C. Rituum de Anno 1633.
 „ 9. Aprilis apud Flof. Nicol. verb. process. num. 12. disponens
 „ 6 non esse permittendas in eodem loco, & eodem die duas simi-
 „ les processiones, non ampliari ad præfatas faciendas infra
 „ octavam Corporis Christi. „

„ Non adest apud Ordinarios locorum facultas compel-
 „ lendi Regulares ad interessendum processionibus, ab iisdem,
 „ sed non pro bono publico, sed occasione suæ visitationis, indi-
 „ ctis, ut notavit Peyrin. ad Const. 2. Julii 2. §. 25. num. 66. & de-
 „ crevit S. C. C. in Anagina Processionis sub die 9. Decemb. 1662.
 „ 7 quæ ad dubium, an Fratres Strictioris Observantiæ potuerit
 „ ab Ordinario loci compelli ad processionem indictam, occasio-
 „ ne suæ primæ visitationis; censuit, non potuisse. Lant. verb.
 „ processio: ubi plura refert super erectione Crucis per Capuc-
 „ cinos in processionibus. „

„ An autem possint Regulares uti Pluviali in proces-
 „ sionibus, de licentia Episcopi per eos faciendis, si in ea expressus
 „ non fuerit usus præfati, resolvendum, ut infra. „

„ Supplicante humiliter P. Procuratore Generali Ordinis
 „ Minorum Observantium Sancti Francisci à Sac. Rituum Con-
 gre-

- gregatione declarari infra-scripta dubia. „
- „ Primum. An Guardiani Ordinis Minorum Observan-
tium S. Francisci Provinciarum Regni Neapolis, obtenta li-
centia ab Ordinariis locorum oretenus, vel in scriptis facien-
di solemnes processiones per Civitates, vel Oppida extra li-
mites Conventuum suæ Religionis, cum Statua, aut Reliquia
alicujus Sancti, possint Religiosi sui Ordinis uti Pluviali, licet
in licentia obtenta non fuerit expressus usus Pluvialis? „
- „ Secundum. An usus Pluvialis in processionibus so-
lemnibus sit testimonium, & signum jurisdictionis in utente
Sacerdote? „
- „ Sacra eadem Rituum Congregatio censuit responden-
dum. „
- „ Ad primum. *Affirmativè.* „
- „ Ad secundum. *Negativè:* & ita declaravit die 21. Mar-
tij 1699. „
- „ Controversias de præcedentia in processionibus publi-
cis, seu, etiam inter seculares Clericos, & Confratres exortas,
componere ad Episcopum spectat, ex Trid. ibidem, cui mo-
dus super ea retinendus præscribitur à Gregorio XIII. Const.
Exposcit; videnda in Bullar. Cherub. tom. 2. & cap. off. quoad
præcedentiam num. 1. & 2. alias pondera Urbani VIII. literas. „

CAPUT XVII.

Officialis quo ad Quartam.

SUMMARIUM.

1 Non semper ubique datur
quarta pars.	rur ante publicationem
Concilii.
2 Quæ Monasteria teneantur
ad quartam ex mente
Trid., & Sacrar. Congrega-
literis.	4 Quando Parochis incumbit
onus probandi Regulares
teneri ad solutionem Quar-
te. Lege.
3 Quadragenaria computa-	5 Min. habent privilegium
non

non solvendi Quartam.

6 De candelis, quæ dantur ad manus Fratrum Quartam non solvitur.

7 Bene vero de iis, quæ circa Cadaver deferuntur à domo defuncti ad Ecclesiam.

Quarta, quæ funeralis dicitur, est, per Doctores, quedam Portio à Canonibus inducitur, & approbata (& ideo Canonica appellatur) Parocho propter Sacramentorum administrationem, debita, ex iis, quæ Regularibus obveniunt, ex quo in ipsorum Ecclesiis eligat quis Sepulturam, & apud eos sepeliatur: Barb. de Off. Parochi p. 3. c. 1. Hujusmodi portio Quartam nominatur in Clementina Dudum de Sepulturis in 6. lib. 3. tit. 17. §. Verum, ubi disponitur à Regularibus esse præfatorum quartam partem Parocho solvendam. Et in Extravag. Inter cunctas inter Extravag. com. de Privileg. lib. 5. ad medietatem Benedictus XI. extendit. Propterea liquet, & notavit Antonell. de Regimine Eccl. lib. primo cap. 13. num. 7. Canones in quota non concordare; in quibusdam partibus, apud Mirand. Manual. Prælat. tom. 2. quæst. 48. concl. 2., est medietas: in aliis tertia, vel quarta pars, secundum varia jura, & consuetudines; Quibus in hac materia esse standum, nemo dubitat, & firmat Piasec. Præc. Episc. part. 2. cap. 5. art. ultimo sub num. 45. verb. Quanta. Confect. Sum. Privileg. Mendic. tit. 19. cap. primo de Sepulturis, & expressè habetur cap. certificari de Sepulturis lib. 3. tit. 28. ubi exponens Pontifex illud Salva justitia &c. ait: Illa justitia circa medietatem, vel tertiam, aut quartam partem pro locorum diversitatibus attendatur. Hic Romanæ datur medietas cereorum, intortitiorum, & candelarum, quæ accenduntur, cum Cadavera deferuntur ad Ecclesias, in quibus sibi elegerunt Sepulturam; & æquali portione inter Parochum, & alios, etiam Regulares, apud quos tumulantur, dividuntur ea item, quæ pro celebrandis Divinis Officiis, præsentem corpore, & priusquam terræ tradatur, ac circa Castrum doloris, & in Altaribus accenduntur: Sicut etiam arma, lectum, ornamenta, culcitra, seu pannus sericus, stibulae, & similia. Et id propter specialem, & antiquam consue-

Tom. II.

B b

tu-

tudinem, quæ vim etiam obtinuit, ex Decreto S.C. *Visu. Apost. d. e. 5. Octobris 1620. ab Urbano VIII. approbato*, ut refert Pasqual. ad Lauretum de Franchis *prima par. sub. num. 28.*

Ut Regulares ad quartam teneantur, necessarium consideratur; quod Conventus, & Monasteria fuerint erecta quadraginta annis ante Concilium, & quod totidem annis solvere consueverint.

Quod liquet ex Decreto S. C. Trid. *sess. 25. cap. 13. de Ref. 2 ubi*: „ Decernit sancta Synodus, ut quibuscumque in locis, „ jam ante annos quadraginta, quarta, quæ funeralium dicitur, „ Cathedrali, aut Parochiali Ecclesiæ solita esset persolvi, ac pos- „ stea fuerit; ex quocumque privilegio, aliis Monasteriis, Hospi- „ talibus, aut quicquid locis Pii concessa, eadem post hac „ integro jure, & eadem portione, quæ antea solebat, Cathe- „ drali, seu Parochiali Ecclesiæ persolvatur: non obstantibus „ concessionibus, gratiis, privilegiis, etiam Mari magno nuncu- „ patis, aut aliis quibuscumque. „

Ideo post eos annos erecta non tenentur, ex declaratione Pii V. *Const. Et si Mendicantium num. 11.* „ Quarta autem funeralium, de qua *sess. 25. cap. 13.* nequaquam solvere teneantur Monasteria, quæ à quadraginta annis citra fundata „ existunt: postquam Concilium ipsum loquitur tantum de „ Monasteriis ante annos quadraginta fundatis, quæ ipsam quar- „ tam solvere consueverant. „

Et pluries firmavit S. C. C. *ut in una Pampilonen. lib. 43. positionum fol. 825. censuit caput 13. sess. 25.* „ Non comprehendere Monasteria, ædificata à quadraginta annis citra, aut, „ quæ in dies ædificantur, aut in futurum ædificabuntur, præ- „ supposito, quod hujusmodi Monasteria, ejus sint Religionis, „ cui à Sede Apostolica indultum sit, ut quartam funeralem sol- „ vere non teneatur. „

Et in una Meliten. 2. Augusti 1607. lib. 11. Decreti. fol. 13. à terg. „ S. Cong. censuit, si Religioni S. Francisci de Observantia ante quadraginta annos ante Concilium à Sede Apostolica „ indultum fuit, ut quartam hujusmodi solvere non teneatur, „ non teneri ad solvendam eam, hanc Ecclesiam post Concilium

„ acquisitam , tametsi , antequam Religioni prædictæ acquirere-
tur , eam solvere dicta Ecclesia consuevisset . „ *Et in una Hie-
racen. lib.2. decret. fol.17. , & in una Nullius 1625. lib.12 decret.
fol.203. à terg. Et in una Ausculana lib.30. decret. fol.503. 2. Sep-
tembris 1679. Et alibi sæpè.*

Et die 17. Novembris 1673. „ Sac. Cong. Epis. & Reg. *Et*
„ 27. Februarii 1649. Sac. C.C. respondit. „ nimirum Patres
3 Cœlestinos non teneri ad solutionem quartæ funeralis, ex Pri-
„ vilegiis eisdem concessis supra quadraginta annos ante Con-
„ cilium Tridentinum publicatum. „ Ut notat Antonell. *loc.*
ut sub num.9.

Ex quo habetur , quod , cum Concilium fuerit , per
Pium IV. Const. *Benedictus Deus 1564. septimo Kal. Febr.* con-
firmatum *Bull. Cber. tom.2. pag.103. & primo Romæ publica-
tum ; ut tradit etiam Bail. tom.1. sum. Concilior. verbo Con-
cilium Trid: sess.3. de receptione Concilii pag.mibi 737. & habetur*
in citata Licen. Monasteria fundata post ejusdem publicatio-
nem , vel etiam intra annos quadraginta , scilicet *post. 27. Ja-
nuarii 1624. (prout similiter in eadem Lycien. , & apud Go-
bat. tom.2. Operum Moralium tract.5. verb. ubi sepeliem. cap.50.
num.76.)* si erunt illius Religionis , quæ quadraginta annis ante
præfatam , Privilegium exemptionis , quoad quartam , acceperit ,
& fuerit in possessione non solvendi , & ipsa exempta erunt ;
ex Regula quod *Dependens sequitur naturam dependentis ;* si
verò Religioni , cujus sunt membrum , unquam id fuerit in-
dultum , & solvere consuevit , & illa ad solvendum erunt ob-
stricta , ut tenuit Rota *in Pefnanien. jurium Parochialium 5.
Maii. 1698. coram Priolo . Nisi specificè eximantur per Privi-
legium continens expressam derogatoriam allegatæ dispositio-
nis conciliaris , & Clementinæ Dudum .*

In casu , quo Regulares ad quartam præstandam non te-
neri sustineant , Parochis probare incumbit quadragenariam
4 consuetudinem , eosque quadraginta annis supra publicatio-
nem Concilii eam solvere consueville , ut in terminis respon-
dit S.C.C. *in causa Minorum de Observantia Provinciae Poloniæ*
14. Novembris 1682. lib.32. decret: fol.476. ubi ad quæsitum ,

„ An ad Parochos, vel potius ad Superiores Regulares Con-
 „ ventuum, spectet onus probandi, quartam à controversis Con-
 „ ventibus solvi consuevisse, vel non, per quadraginta annos
 „ ante Concilium? Sac. Congreg. respondit: spectare ad Pa-
 „ chum . ,

Quia verò ad firmandum in casibus particularibus Privi-
 legium exemptivum à quarta, solet in decretis SS. CC. appo-
 ni clausula restrictiva, ut „ Si Religioni ante annos quadra-
 „ ginta ante Concilium à Sede Apostolica indultum sit: vel
 „ præsupposito, quod sit ejus Religionis, cui sit indultum, ut
 „ quartam funeralem solvere non teneatur. „ Ideo, ut constet,
 quibus id fuerit concessum, videri possunt Casarubios *compend*
Privileg. verb: Canonica portio. Mirand. *loc. cit. art. 6.* Rota in
Lycien. cit. Peyrin. *de Privileg. ad Constitut. unicam Pyrrhi*
 S. 11.

Et, quoad hoc, notandum, Eugenium IV. sub anno 1404.
 Const. incipit *Ad decorem*, exemisse Cœlestinos: Nicolaum V.
 qui Ecclesiæ præfuit circa annum 1447. Const. incipit *Inter*
cetera, Carmelitas. Julium II. quinto Kal. Augusti 1506.
 Const. incipit, *Et licet juxta*, Minimos. Leonem X. Const.
Exponi Nobis 25. Junii 1518. & Paulum IV. Const. *Ex Aposto-*
lica 9. Martii 1556. Prædicatores.

Minores Privilegium exemptivum à quarta receperunt
 ab Alexandro VI. Const. *Sacra Religionis 5. Febr. 1501.* apud
 Roderico *collect. Privileg. Apostolic. Bulla 7.* prout sequi-
 tur: „ Sacra &c. Vobis, ut de cætero omnibus, & singulis
 „ gratiis, privilegiis, libertatibus, immunitatibus, & indultis
 „ spiritualibus, & temporalibus, tam Fratrum Prædicatorum,
 „ quam Hæremitarum S. Augustini, & B. Mariæ de Monte Car-
 „ meli, omnibusque aliis Mendicantibus per Sedem Apostoli-
 „ cam, vel per Legatos ejusdem, etiam per literas Apostolicas,
 „ Mare magnum nuncupatas: etiam quo ad exemptionem à
 „ solutione quartæ, locorum Ordinariis, & Parochialium Eccle-
 „ siarum Rectoribus, debitæ, à qua vos potiori pro cautela exi-
 „ mimus, hætenus concessis, quorum tenores, ac si de verbo ad
 „ verbum infererentur, haberi volumus pro sufficienter expref-

sis, uti, potiri, gaudere libere, & licite possitis, & debeatis in
omnibus, & per omnia, perindè, ac si vobis specificè concessa
fuisent, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, nec
non omnibus illis, quæ in literis prædictis concessa sunt non
obstare, cæterisque contrariis nequaquam obstantibus, autho-
ritate Apostolica, tenore præsentium de specialis dono gratiæ
indulgemus, illaque vobis de novo concedimus. Datum Ro-
mæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris die 5. Fe-
bruar. 1501. „

Idem concessit Leo X. 15. Februar. 1514. Const. *Affectu
benevolentie* apud Rodric. Bullar Bulla 22. ejusdem Ponti-
ficis.

De Candelis, quæ ad manus Fratr. dantur; quarta non
6 solvitur, prout plenius habetur in Mari magno Minorum. id-
quæ consideravit Pia sec. præc. par. 2. cap. 3. art. 3. à num. 60. bene
vero de iis, quæ cum funere deferuntur circa Cadaver à do-
7 mo defuncti ad Ecclesiam. ex Extravag. inter cuncta Benedi-
cti XI. inter Extravag. com. de privil. lib. 5.

CAPUT XVIII.

Officialis quo ad Quæstas.

SUMMARIUM.

- 1 Fideles prohiberi non pos-
sunt, quin Mendicantibus
elemosynas conferant.
- 2 Extra districtus Conven-
tuum non Mendicant.
- 3 Ubi sunt plures Conventus
servatur ratio antiquita-
tis.
- 4 Regulares non tenentur pe-
tere ab Ordinariis licen-
tiam; & quando teneantur
eis ostendere? lege Sacr.
Congregat. Decreta.
- 5 Regulares per se ipsos qua-
runt elemosynas, nec pos-
sunt ab Episcopis prohibe-
ri.
- 6 Ordinarii non confirmant
licentias Religiosorū qua-
storum.

7 Cum intendunt eleemosynas colligere extra Dioc.

sim, debent obtinere consensum ab Episcopo.

Religiosis, præsertim ex Mendicantium Ordinibus licitum est mendicare, seu ex eleemosynis ostiatim collectis vivere; nec prohiberi possunt Fideles, quin eas præfatis conferant, prout expressè Textus *cap. nimis prava de excessi. Prælat. lib. 5. tit. 31.* idque impediens, vel alias consulentes censuris submittuntur à Sixto IV. in Bulla Aurea; verum extra proprios Conventuum districtus præfatis quæstuarum legitur interdictum à S. C. Episc. & Regul. sub die 22. Junii 1674. dum partibus auditis: *declaravit, & decrevit, ne imposterum præfatorum ordinum Conventus, scilicet Obser. & Capuccin. in Regno Corsicæ, proprios suos districtus ad quæstuandū egrediantur, sed intra suos limites se quisque contineat, ut ab his, quibus intersunt, sustentari facilius possint. Nec non, ut ubi plures inveniuntur Conventus in eodem districtu, inter eosdem ratio antiquitatis, ac foundationis rationabiliter habeatur; sicque omnino observari mandavit.*

Quæ dispositio ex rationis identitate, & inspecta ratione finali, ac regionis sterilitate, quas S. C. indubiè ponderavit, & ad evitandas lites, adeo faciliter inter regularium quæstorum, ipsasque Religiones enascentes, ad cætera loca extendi, nullus est, qui non confideret.

Non tenentur petere ab ordinario licentiam quæstuandi, 4 prout fuit sub die 6. Octob. 1597. rescriptum Episc. Casalensis; ut infra. Non tenentur Regulares, quæ ex institutione, aut facultate S. Apostol. eleemosynas quærere, aut mendicare possunt, petere ab Ordinariis licentiam eleemosynas per Diocesim quærendi, cum in erectione Monasteriorum eis licentia tacite ab ordinariis impertita censeatur; & idem 2. Augusti. 1594. Collectori Portugallie, ut sequitur. *I Vescovi per la licenza di cercar limosine non devono haver cosa alcuna; ancorche menoma, e così i loro officiali. I Mendicanti, non hanno bisogno di simil licenza, la quale si presume data loro per sempre, quando fu loro permesso, che bavesse Monastero nella*

nella Diocesi. Pignateli tom. 8. consil. 12.

Neque debent illorum Superiorum licentiâ Ordinario exhibere, dum elemosynas quærunt in locis, ubi existunt. Conventus, bene verò, si eas velint colligere extra ipsa, prout in terminis S.C. Conc. apud Piasc. *præc. Epif. part. 2. cap. 3. art. 6. nu. 50.* ad dubium., An, ut quæstiones arceantur, possint Ordinarii facultatum à Superioribus Regularium elemosynæ quærendæ concessarum aliquam cognitionem, & qualem habere? Congr. censuit ex Concilio non prohiberi Regulares, quo minus elemosynas quærant, non tamen alios eorum nomine, & auctoritate quoquo modo possè quæritare; illos tamen extra locum, ubi sita sunt Monasteria elemosynas per eandem Diocesim corrogantes, teneri ad ostendendam Ordinario licentiam suorum superiorum. Similem declarationem de anno 1621. referunt Sperellus *decis. 38. num. 27.* & Lantusca *ver. elemosyna num. 1.* tenoris infra scripti. S. Cong. Card. Conc. Trid. interpretum censuit Fratres Ordinum Mendicantium nequaquam possè ab Episcopis prohiberi, quo minus per se ipsos in Diocesibus, ubi habent Conventus elemosynas quærant; sed tantum si extra loca, ubi Monasteria existunt, quæritare vo-
luerint, teneri Superiorum licentiam Ordinario ostendere; ubi dictio *taxativa tantum* loca specificat, dispositionem restringit, & excludit alia loca præter expressa, & quoad ea negationem continet; Barbof. *de dictionib. diction. 349.* Ordinariis solum permittitur, quod possint licentias videre, non verò
6 quod eas confirmet, prout Textus clarè, obligans ad ostendendam licentiam, non tamen ad expectandam, vel obtinendam confirmationem, ut notat Lezana *tom. 4. ver. Quæstuarii num. 4.*

Cum verò extra Diocesim, in qua erecta sunt Monasteria quæritare intendunt, consensum debent ab Ordinario obtinere: super quo Fagnanus *de privileg. cap. suarum num. 3.* refert alias S. Cong. Concilii declarasse, „ Fratres Mendicantes „ non possè quidem ab Episcopis prohiberi, quo minus per se ipsos in Diocesibus, ubi habent Conventus, elemosynam „ quærant; sed tantum si extra loca, ubi Monasteria existunt, quæ-

- 7 quæritare voluerint, teneri suorum Superiorum licentiam ordinario ostendere; at si extra Diocesim, teneri etiam illius
 „ consensum obtinere; & ex eo idem integre refert Pign. cit. n. 19.

CAPUT XIX.

Officialis quo ad res Eccles. & Monast. non alienan.

SUMMARIUM.

1 <i>Regulares non possunt sine expressa licentia S. Cong. alienare immobilia, vel mobilia pretiosa.</i>	4 <i>Fratres Minor. de Observ. excipiuntur.</i>
2 <i>Limitatur in rebus modici valoris, ex cap. terrulas.</i>	5 <i>Nota limitationem.</i>
3 <i>Et in rebus, quæ servando commodè non servantur.</i>	6 <i>Non possunt incidere arbores, quæ ad ornatum deserviunt.</i>
	7 <i>Arbores computantur inter immobilia.</i>

Prohibitio alienandi res Ecclesiarum, & Monasteriorum, comprehendens, etiam Regulares, habetur in 6. lib. 3. tit. 9. lib. 3. tit. 4. Clementin. lib. 3. tit. 13. decretal. Greg. & Trid. ses. 25. cap. 10. de Regul. & cap. Ambitiose inter extravag. com. lib. 3. de reb. Eccles. non alienan. quibus accessit Sac. C. C. decretum, ut infra.

„ Sac. Cong. Card. Conc. Trident. Interpretum rerum experimento edocta, quantum Religiones accipiant detrimenti ex bonorum immobilium, & pretiosorum mobilium distractionibus, quas crebro faciunt Regulares, Apostolicis privilegiis innixi, ac proinde operæ pretium putans, illorum facilitatem aliqua ratione compescere: speciali S. D. N. jussu, Generalibus, & Provincialibus Capitulis, vel Congregationibus, Abbatibus, Generalibus, quibuscumque aliis Superioribus Regularibus cujuscvis Ordinis, Cong. Societatis, vel Instituti, intra fines Europæ existentibus, omnium rerum, & bonorum immobilium, ac pretiosorum mobilium alienationem,
 om-

„ omneque pactum, per quod ipsorum dominium transfer-
 „ tur, census perpetuos, seu vitalitios, hypothecam, locatio-
 „ nem, & conductionem ultra triennium, concessionem in
 „ feudum, velenphyteusim, præterquam in casibus à jure per-
 „ missis, fieri perpetuò prohibet, atque interdicat, absque ipsius
 „ Cong. Concilii expressa licentia in scriptis, & gratis conce-
 „ denda, sub pœna privationis omnium officiorum, quæ tunc
 „ obtinebunt, vocisque activæ, passivæ, ac perpetuæ inhabili-
 „ tatis ad illa impofterum obtinenda, quam ipso facto absque
 „ alia declaratione incurrant: sublata etiam Generali, & Pro-
 „ tectori illa moderandi, aut relaxandi facultate, pœnis nihilo-
 „ minus Apostolicarum Constitutionum, & præsentium sel.
 „ rec. Pauli II. quæ incipit Ambitiosæ, in suo robore perman-
 „ suris. Alienationes verò, pacta, sensus, hypothecas, locatio-
 „ nes, conductiones, & concessionem quascumque contra hu-
 „ jusmodi prohibitionem faciendas, Sanct. Sux auctoritate ip-
 „ so jure nullas, atque irritas decernit. Non obstantibus &c.
 „ indultis, & privilegiis &c. quibus &c. Sanctitatis Sux autho-
 „ ritate derogat &c. Romæ 7. Septembris 1624. Piassec. *præc.*
par. 2. cap. 5. art. ult. à num 37.

Unde nec ipsi possunt bona immobilia, vel mobilia præ-
 tiosa alienare, nisi duobus copulativè observatis: cum ju-
 sta nimirum causa, pia, necessaria, & utili, ac de consensu
 Majoris partis Capituli, juxta *cap. hoc jux 10. quæst. 2. cap. si-
 ne exceptione 12. quæst. 2. cap. tuade bis, quæ fiunt à majori
 par. cap. lib. 3. tit. 10. & Apostolicæ Sedis, ex alleg. juribus, &
 cap. Hoc consultissimum lib. 3. eod. tit. in in 6.*

Limitant DD. apud Quaranta Bullar. ver. alien. rer. Ec-
 cles. num. 41. si res immobilis sit parva ex *cap. terrulas 12.
 quæst. 2.* & tunc tria copulativè sunt necessaria: ut res sit exi-
 gua, & modica, quod non sit Ecclesiæ utilis, & necessitas:
 quæ nam autem res dicatur exigua? relinquitur arbitrio boni
 viri, pöderata conditione Eccl. juxta Glos. ad *alleg. cap. terrulas.*
 Et ex eo notetur, quod Sac. C. C. censuit nequè *Consl. Pau-
 li II. neque Conc. Trid. decretum derogasse dispositioni cap. ter-
 rulas 12. quæst. 2.*

Limitant quoque in rebus, quæ non durant triennio, nec servando commodè servantur, vel usu consumuntur (& ideo mobiles diste) ut vinum, frumentum, animalia gregis superflua, vestes attritæ, non pretiosæ, & cætera alia, quæ sine detrimento servari non possunt. Verum praxis esse debet ad propriarum Const. præscriptum.

Et in bonis relictis, & donatis, Conventui, & Ecclesiæ, quæ sint incapaces retinendi, etiam in communi, ut sunt Fratres S. Franc. de Observ. & Capuccini: quæ, cum aliis ipse 4 notavit Quaranta, posse sine solemnitatibus alienari, & pretium converti in Ecclesiæ necessitates, super quo ponderetur decretum Sac. Cong. quod refert Nicol. *Canon. lib. 2. tit. 1. de alienan. bon. Ecclesi. num. 20. qua sub die 12. Aprilis 1625. censuit Fratres Min. de Observantia non comprehendendi sub prohibitione alienandi immobilia, census, & annuos redditus*. Simile, quid pro Theatinis exhibet, & cum ipso Donatus *tom. primo par. 2. quest. 62. vide Quaranta nu. 32. vers. Hoc intellige*, scribentem procedere, etiam si in legato facto Ecclesiæ incapaci dicatur, quod non possit alienari; quia adhuc poterit, & inde pecunia converti in Ecclesiæ utilitatem. Antonell. *de regim. Ecclesi. lib. primo cap. 4. §. 3. num. Fagnan. cap. nulli de reb. Eccl. non alienan. num. 28.*

Verum censerem neque ipsos posse sine consensu Sedis 5 Apostolicæ alienare res pretiosas Ecclesiæ relictas, ut vasa argentea, Calices, vestes pretiosas, picturas, & alia similis generis; quia horum Ecclesiæ sunt capaces, ut praxis probat.

Neque possunt ab eis pignorari bona mobilia pretiosa, & ea mobilia, quæ servando servari possunt; maximè si, id fiat sine debita causa, & forma; quia pignoriatio per Quaranta *ibid. num. 27. alienatio est: præsertim, quando restanti est obligata, quanti valet.*

Nevè possunt incidere arbores, etiam non fructiferas, quæ 6 tamen ad ornatum deserviunt, ut ipse observavit Quaranta *num. 33. & Ameno de pænis tit. 3. §. 4. num. 8. ex eo, quod inter immobilia computentur, quod Fratrib. Min. de Observ. legitur prohibitum in Sambucap. cap. 6. §. 2. num. 4.*

An autem possint alienare Capella. & Sepulturas vide capite Offic. quo ad Ecclesiast. ref. S. Franciscum, l. n. n. 23. par. 260.

CAPUT XX.

Officialis quo ad Sacramentorum administrationem.

SUMMARIUM.

- 1 *Legenda. Const. Apostolica Leonis X. Greg. XV. & Clement. X.*
- 2 *Regulares à Palmorum die usque ad Dominicam in Albis possunt secularium Confessiones audire.*
- 3 *Die Pasceatis non possunt secularibus ministrare SS. Eucharistie Sacramentum, & alia lege; & limita.*
- 4 *Neve illis de Tertio Ordine.*
- 5 *Advenis, qui in ipsorum Conventibus infirmantur, non ministrant Eucharistiam, & Extremam Un-*
- 6 *ctionem sine Parochi, vel Episcopi licentia, & apud eos non sepeliuntur.*
- 7 *Religioso extra Monasterium egrotanti Parochus ea Sacramenta ministrat.*
- 8 *Qua ratione aliquis auctus dicatur deputatus alicui Ordini?*
- 9 *Est irregularis exercens auctum ordini deputatum.*
- 10 *Quid sit ministrare solemniter in ordine.*
- 11 *Aqua à Sacerdotibus benedicatur.*
- 12 *Ignorantia potest excusare ab incursum irregularitatis.*

UT Regulares super proposito titulo non errent, neve iura Parochorum violent, crebro debent Const. Leonis, dum intra, Greg. XV. Inscrutabili, & Clement. X. Superna alleg. Cap. Offic. quo ad privileg. ad manushabere; ad quas ipsos remitto; & in primo tomo ponderabunt illam Innoc. X. Cum sicut, prout Cap. Offic. quo ad exemptionem num. 22. prefertim ad IX. X. XI. XVII. & ad IV. exhibitum pro parte PP.

Societatis, quibus, hæc superadduntur.

Quod à Palmarum die usque ad Dominicam in Albis
 secularium Confessiones valent audire, ex Sac. Cong. Conc.
 decreto sub die 8. Julii 1644. tenoris qui sequitur: Sac. Cong.
 &c. „ Post maturam discussionem censuit Archiepiscopum
 „ Burdigalensem non posse prohibere Regularibus habentibus
 „ privilegia Apostolica, ut à Dominica Palmarum usque ad
 „ Dominicam in Albis inclusivè administrare non valeant Sa-
 „ cramentum Confessionis: posse tamen eisdem prohibere, ut
 „ personis secularibus in die Paschatis non administrent SS. Eu-
 „ charistiæ Sacramentum, etiam si dictæ personæ seculares, alia
 „ die, satisfecerint præcepto Ecclesiæ; quam determinationem „
sub die 7. Februarii 1645. const. exponi nobis, relata per Pon-
cium cursu Theol. disp. 46. quæst. 9. num. 121. confirmavit In-
noc. X.

Et nedum tempore in decreto expresso secularium Con-
 fessiones audire, verum etiam iisdem procedem, valent Sa-
 cramentum Eucharistiæ ministrare, pro ut, proposito dubio
 in causa *Mechlinen, ministrætionis SS. Eucharistiæ Sacramen-*
ti: „ An PP. Societatis, alique Regulares possint ministrare
 „ SS. Eucharistiæ Sacramentum personis secularibus à Domi-
 „ nica Palmarum usque per totam Dominicam in Albis? ea-
 „ dem Sac. Cong. Concilii die 31. Januarii 1682. respondit af-
 „ firmativè, excepto die Pascatis: ita tamen, ut seculares, su-
 „ mentes Eucharistiæ in Ecclesiis Regularium in aliis diebus à
 „ Dominica Palmarum ad Dominicam in Albis inclusivè, non
 „ satisfaciant præcepto Ecclesiastico. „ Limita, nisi sint Paro-
 chie; & tunc soli Parochiani.

Il verò, qui de Tertio Ordine vocantur, nequeunt in
 Paschate Sacram Synaxim à Regularibus sumere, ut sub die
 20. Decembris 1616. apud Peyrin. *ad Const. 4. Sixti IV.*
 4 2. 7. num. 49. statuit Sac. Cong. Episc. & Regul., prout sequi-
 „ tur, Sac. Cong. &c. „ Statuit juxta multas ejusdem Congre-
 „ gationis responsiones, non posse Sacerdotes Regulares audire
 „ Confessiones Sacramentales mulierum Tertii Ordinis, quæ
 „ de poenitentia dicuntur, nisi fuerint ab Ordinario approbati
 ad

- „ ad Confessiones secularium audiendas : quemadmodum , nec
 „ posse illis administrare Sacram. Eucharist. Sacramentum in.
 „ die Paschatis Resurr. D.N.J.C. quod decrevit etiam Sac. Cong.
 „ Concilii *Flof. Nicol. V. tertiaria num. 2.*

Circa Advenas , qui in Monasteriis infirmantur obser-
 vanda est dispositio Sac. Congregationis Concilii , quæ in una
Monopolitana 27. Septembris 1670. ut in lib. 26. decret. fol. 444.
 censuit non licere Fratribus absque licentia Episcopi , vel Para-
 chi administrare Sacramenta Advenis , qui in eorum Conven-
 tibus infirmantur , & si decedant , non posse sepeliri in eorum Ec-
 clesiis .

- Religiosus egrotans extra Monasterium , vel apud suos ,
 aut alibi , debet Viaticum , & Sacram Unionem de manu Pa-
 rochi suscipere , nisi iste consensiat , ut ab ipsis Regularibus
 ministrentur , ut tradit : Donat. *præc. Regul. tom. III. tract.*
10. quest. 9. num. 6.

- Concluditur nullum Clericum posse ministrare in ordi-
 ne , quem non habet , vel exercere actum aliquem ordini Sa-
 cro deputatum ; dicitur autem actus Ordini deputatus per
 Piasec. *præc. par. 2. cap. 4. art. 12. num. 9.* cujus faciendi po-
 testas datur in collatione illius Ordinis , & qui non potest ex-
 exerceri , nisi per habentem illum ordinem . Textus in *cap. de*
Cleric. Ordin. Ministran. lib. 5. tit. 28. Et si ministret irregula-
 ris efficitur ; verum ibi notat *Glof. in ver. si quis baptizave-*
rit , id intelligi , si ministret , ac si esset ordinatus , ac ei liceret
 ex officio ; vel , ut loquitur *Laym. Theol. mor. lib. 1. tract. 5. p. 5.*
cap. 2. n. 2. si solemniter ministret , hoc est , cum propriis orna-
 mentis illius ordinis ; cum solemniter ministrare in aliquo
 ordine , sit ministrare cum illius ordinis ornamentis ; ut cum
 manipulo quoad subdiaconum , cum stola quoad Diaconum ,
 cum planeta quo ad Sacerdotem , prout scripsit Sylvest. *Sum.*
ver. irregular. 12. quaritur ; & ideo , Clericus non subdiacono-
 nus , si cantet Epistolam cum manipulo , est irregularis , quia
 manipulus , est proprium ornamentum subdiaconi ; si bapti-
 zet nulla necessitate urgente , ut *alleg. cap. si quis.* Si nup-
 tias solemniter celebret , & ut ibi Layman , & Aquam benedicat ,

cujus benedictio, actus reverà est Ordini Sacerdotali deputatus: argumentum ex rubrica missalis, & ex *cap. Aqua sale dist. 3. de consecrat.* ubi Sacerdotibus mandatur, ut aquam cum sale benedicant.

Limitat Layman. posse per ignorantiam probabilem excusari; vel si bona fide, & candida simplicitate ordinem exercuerit, existimans id sibi esse licitum *Quaranta Bullar. Ordo vers. quibus &c.*

CAPUT XXI.

Officialis quoad Sepulturas.

SUMMARIUM.

1 Decedentes inelecta sepultura sepeliuntur in Parochiali, vel ea majorum, & ibi de uxore;	4 Dubia occasione electionis sepultura à S.C.C. soluta.
2 Inducentes ad eligendam sepulturam excommunicantur.	5 Decedente, cum habitu Religionis possunt alibi sibi sepulturam eligere.
3 Pubes non potest sibi sepulturam eligere.	6 Sepultura Tertiariorum, & Cordigerorum ex S.C.

Habetur apud DD. communiter recepta conclusio, quod decedentes sine sepulture electione in ea majorum, si existat, sin autem in Parochiali, sint tumulandi, *cap. 15. qui habet de sepulturis lib. 3. tit. 12. in 6.* ubi de uxore, quæ plures viros habuit successive, si sepulturam non eligat, disponitur, esse tumulandam cum ultimo, cujus domicilium retinet, & honorem; videatur *Sperellus decis. 88.*

Singulis liberum est sibi sepulturam eligere in Ecclesiis Regularium ex *Clement. Dudum de sepult. lib. 3. tit. 7. §. hujusmodi*, & *Const. Leonis X. dum intra, cap. Offic. quoad privilegia tit. 1.* Verum excommunicationem Papæ reservatam incurrunt, tam Clerici, quam Regulares ex *Clement. Cupientes de*

de pœnis lib. 5. tit. 8. §. sane, qui ad eligendam sepulturam in suis respective Ecclesiis quempiam inducunt, vel ad non immutandam electam alliciunt. Ex quibus patet, quod electio sepulturæ relinquitur libertati cujuslibet, modo non sit pubes (in muliere pubertas duodecimum; & in viro 14. annum completum exigit, ex Gloss. *ad cap. licet de sepult. in 6. in ver. pubertatis*) quia, utpote non sui juris, sibi sepulturam eligere nequit, prout expresse *alleg. cap. licet*.

Dubiis vero, quæ occasione electionis sepulturæ possunt oriri, respondit S.C.C. ut infra.

„ I. An sit valida electio sepulturæ, quam quis, sive sanus, sive infirmus coram Parocho elegerit?

„ II. An ad validitatem electionis sepulturæ requiratur testamentum in ultima infirmitate, vel sufficiat, quod eligatur antea per alium actum publicum, qui testamentum non sit?

„ III. An sit nulla electio sepulturæ, quando ipsa eligitur per testamentum, factum in vita, & non in morte?

„ IV. An, qui habet capellam suæ familiæ cum propria sepultura, aut capellam erexerit cum sepultura propria, moriens absque sepulturæ electione sepeliendus sit in Cathedrali?

„ V. An validè eligatur sepultura coram duobus testibus?

„ VI. An electio sepulturæ per nutus, & signa in casu, quo quis loqui non possit, sit valida?

„ VII. An Confratres sodalitatum, non electa sepultura, possint sepeliri in sepulchro suæ Ecclesiæ?

„ VIII. An electiones sepulturæ, quæ jure præsumuntur, sicut Uxoris respectu Mariti, Filii respectu Patris, eorumque majorum, ac servorum respectu Dominorum sint validæ?

„ IX. An qui post mortem mandat suum corpus indui habitu Tertiariorum, sit sepeliendus in Ecclesia Regulari?

„ Ad quæ sub die 13. Februarii 1666. respondens, declaravit, censuit, & decrevit, ut sequitur.

Ad

„ Ad primum . Censuit esse validam ; dummodo Paro-
 „ chus non testetur ad proprium commodum .

„ Ad secundum censuit non requiri necessarium testamen-
 „ tum .

„ Ad tertium . Censuit non esse nullam .

„ Ad quartum . Non esse sepeliendum in Catedrali .

„ Ad quintum . Esse validam .

„ Ad sextum . Esse validam ; dummodo sufficienter con-
 „ stet de voluntate eligentis .

„ Ad septimum . Negativè .

„ Ad octavum . Censuit , quatenus electa non fuerit se-
 „ pultura , Uxorem in sepulcro ultimi Viri sepeliendam , Filios
 „ vero in sepulcro majorum ; servos autem in Parochia .

Ad nonum . Censuit negativè . Pignatell. *tom. primo
 consult. 17.*

Sed necesse est , ut in ea sepulturam eligat , ut sub die 23.
 Novembris 1582. Sac. Cong. Episc. & Regul. rescriptit Episco-
 po Novariensi . Pingat. *tom. 1. Consult. 17. num. 20.* , & non esse
 5 de necessitate in eorundem Ecclesiis sepeliendas habetur 2.8.
 Const. dum intra Leonis X. Cap. Offic. quoad privil.

De sepultura Tertiariorum lege Decretum alleg. Cap. Of-
 6 sic. quoad Tertiarios , & ex 2.2. & 5. inferis .

Pro illa Cordigerorum , datur Decretum à Lant. vid.
 Confraternitas num. 12. ut infra . Denum circa sepulturam
 Cordigerorum utriusque sexus S. Cong. Episc. , & Regul in con-
 troversia Senogalien. die 22. Novembris 1580. sic observari
 mandavit : „ Quod ubi adest sepultura communis pro Cor-
 „ digeris in Ecclesia Fratrum Minorum ; ubi est crecta Confra-
 „ ternitas , sepeliantur in ea ; ubi vero non est talis sepultura ,
 „ moderentur , sicut ceteri seculares , & sepeliantur in Parochia-
 „ li Ecclesia , si non sibi elegerint aliundè sepulturam : „ quod
 „ certè procedit in casu mortis , sepultura in electa : aliàs à pri-
 „ vileoio nil haberent , quia est , etiam aliarum sodalitatum Con-
 „ fratribus commune , quod , si habeant in propriis Ecclesiis com-
 „ munes sepulturas , easque sibi eligant , in eis sepeliantur . Ne-
 „ que dicendum , privilegium esse locale , quia loquitur de Se-
 pul-

pultura Cordigerorum, existente, non in tali Ecclesia particulari, sed in ea Fratrum Minorum.

CAPUT XXII.

Officialis quoad Syndicos.

SUMMARIUM.

- 1 *Syndici Apostolici nominantur à Generali, & Provincialibus.*
- 2 *Gaudent privilegio fori.*
- 3 *Varia Decreta SS. CC. super exemptione Syndicorum ab Innoc. XI. confirmata.*
- 4 *Syndici sunt exempti ab oneribus communitatis.*
- 5 *Et à represaliis.*
- 6 *Et à solutione collectarum, etiam quoad bona existentia extra locum Syndicatus.*
- 7 *Non comprehenduntur sub revocatione Patentatorum.*
- 8 *Privilegiis unus solus Syndicus pro unoquoque Conventu fruitur.*
- 9 *Etiam Syndici Hospitiorum videntur immunes.*

SYNDICUS Apostolicus pro toto Ordine à Generali, & Provincialibus pro Provinciis, & Conventibus nominatur juxta dispositionem Pauli IV. Const., ex Clement. apud Confect. de Priuil. Mend.; vel etiam à Guardianis de prefatorum licentia, ut expresse textus; ad effectum, ut ipse nomine Romanæ Ecclesiæ, eleemosynas Fratribus Minoribus à Fidelibus elargitas, recipiat, administratue eorum providendo necessitatibus.

Syndicos intuitu laborum; quos continuo in Fratrum beneficium sustinent, S. Sedes spiritualibus favoribus decoravit. ipsis Clemens VII. concessit privilegium fori in causis civilibus, criminalibus, & mixtis, motis, & movendis, Bullar. Cherub. tom. 1. ut infra.

„ Dum consideramus assiduos labores, & vigilias, quos dilecti Filii Syndici, & Procuratores Domorum, & Monasteriorum.

riorum Fratrum Minorum Sancti Francisci, Regularis Observantiae, & Monialium Sanctae Clarae, Conceptionis, & Annunciationis, Ordinum, & Sororum Tertiae Regulae Sancti Francisci, sustinere non cessant, merito nos obligant, ut animarum suarum saluti consulamus, ipsosque à quibusvis molestiis, & injuriis, sibi pro tempore illatis, quantum cum Deo possumus, relevemus . „

„ Idcirco uni Syndico, & Procuratoribus hujusmodi, cum illius Uxore, & liberis, praesenti, & futuro singulae Domui, & Monasterio praedictis, pro tempore servientibus, quod de cetero perpetuis futuris temporibus, ipsi, & eorum quilibet omnibus, & singulis indulgentiis, & peccatorum remissionibus, favoribus, & gratiis, quibus Fratres Ordinis Observantiae praedictorum utuntur, potiuntur, & gaudent, seu uti, potiri, & gaudere poterunt, quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere pollint, & valeant .

„ Et insuper in quibusvis causis, & rebus ipsos Syndicum, & Procuratorem concernentibus, civilibus, criminalibus, & mixtis, non nisi coram Judicibus Conservatoribus Domorum illorum, quarum ipse Syndicus, & Procurator fuerit, de Justitia respondere teneatur, auctoritate Apostolica concedimus, & indulgemus . „

„ Inhibendo sub excommunicationis latae sententiae pena universis, & singulis Judicibus, Commissariis Ecclesiasticis, & Secularibus, quacumque auctoritate fulgentibus, ne de causis, contra dictos Syndicos, & Procuratores, motis, & movendis, directe, vel indirecte, quovis quaesito colore, seu pretextu, se intromittere quomodolibet de cetero audeant, vel praesumant . Decernentes quoscumque processus contra dictos Syndicos, & Procuratores, per alios, quam dictos Conservatores, in causis dumtaxat contra eos motis, & movendis, habendos, & sententias ferendas, nullos, & invalidos, nulliusque roboris, vel momenti fuisse, & esse, ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari, non obstantibus &c. Romae 16. Aprilis 1526. „

„ Ab Innocentio XI. confirmantur in forma specifica Decreta variarum SS. Congreg. emanata super exemptione, & Privilegiis præfatorum Syndicorum. „

„ Aliàs pro parte dilecti filii Francisci Mariæ Tagliaferri, Procuratoris Generalis Ordinis Fratrum Minorum Sancti Francisci, de Observantia nuncupatorum, Congregationi Venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, & Consultationibus Episcop. , & Regular. præpositæ, exposito, quod dudum nonnulli Romani Pontifices, & præsertim fel. record. Nicolaus III., & Nicolaus IV., Martinus IV., & Martinus V., & Eugenius IV. Prædecessores Nostri, ut vera Observantia, Regulæque puritas in ordine prædicto vigeret, & magis augeretur, Fratresque ipsius Ordinis ab omni dominio, & proprietate alieni conservarentur, statuerant, & ordinaverant, ut unicuique Conventui dicti Ordinis assignaretur unus Procurator, sive Syndicus Apostolicus, qui omnes eleemosynas, tam pecuniarias, quam aliarum rerum, colligere, illaque solus in necessitates Fratrum præfatorum applicare deberet. „

„ 2. I. Et subinde recol. mem. Clemens Papa VII. etiam Prædecessor Noster, intuitu laborum, quos ejusmodi Syndici in beneficio dictorum Fratrum, quocumque tempore, & quavis occasione assidue sustinebant, eosdem Syndicos à foro seculari exemerat, volens, ut in causis, tam civilibus, quam criminalibus, & mixtis, non nisi coram Judicibus Conservatoribus eorundem Fratrum Minorum de Observantia de justitia respondere tenerentur, & aliàs prout in ipsius Clementis Prædecessoris literis, desuper in simili forma Brevis die 16. Aprilis 1526. expeditis, plenius dicitur contineri.

„ 2. II. Ac in eadem expositione subjuncto, quod nonnulli dicerent, privilegium hujusmodi in aliqua sui parte amplius in usu non esse, alii verò prætenderent, illud Syndicis prædictis, ratione eorum officii tantum, non autem, uti talibus personis, competere, unde fiebat, ut Fratres prædicti non sine Paupertatis, & Regulæ, quam profitentur, suarumque conscientiarum detrimento, neminem amplius reperire possent,

„ sent, qui eorum Syndici, sive Procuratoris munus in se suscipere, eumque laborem assumere vellent. „

„ §. III. Ideoque pro parte præfati Francisci Mariæ Procuratoris Generalis dictæ Congregationi Cardinalium supplicato, ut non solum auctoritate Apostolica confirmaretur dictum privilegium, sed etiam illud Syndicis, sive Procuratoribus hujusmodi, uti talibus personis competere declararetur.

„ §. IV. Emanavit ab eadem Congregatione Cardinalium decretum tenoris sequentis, videlicet: Sacra Congregatio EE. S. R.E. Cardinalium Negotiis, & Consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita, attenta remissione libelli per SS.D. Nostrum facta, referente Eminentiss. Norfolch, censuit danda esse Oratori decreta, aliàs edita, nempe super præmissis servandam esse præfatam Constitutionem san. mem. Clementis VII. prout præsentis decreti tenore omnino servari mandat, & præcipit. Romæ 28. Martii 1686.

Gaspar Cardinal Carpineus.

B. Panciaticus Secretarius.

„ §. V. Porro cum dictus Franciscus Maria Procurator Generalis prænarrata pariter exposuisset Congregationi, etiam Venerabilium Fratrum Nostrorum ejusdem S.R.E. Cardinalium, super Immunitate Ecclesiastica, & controversiis jurisdictionalibus Deputatorum: hæc Congregatio censuit, danda esse decreta anteriora, tenoris, qui sequitur, videlicet: Sacra Congregatio super Immunitate Ecclesiastica, & controversiis jurisdictionalibus, habita sub hac die Martii 1686. circa exposita in præsentis supplici libello, dixit, danda esse decreta, ut infra die 31. Maii 1639. Faen. Provincialis Fratrum Minorum Observan. Sancti Francisci, sacra &c. censuit, respondendum Episcopo, ut quoad exemptionem Syndici Fratrum Minorum Obser. loci de Cartoceto faciat Bullam Clementis VII. observare, si in eo concurrant requisita ejusdem Bullæ.

„ §. VI. Die 17. Novembris 1642. Perusina, Fratres Sancti Francisci Minor. Obser. sacra &c. censuit servandam esse Bullam Clem. VII. circa privilegium fori, & exemptionis Syndicorum, & Procuratorum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia. „

§. VII.

„ §. VII. Die 4. Augusti 1654. Fanen. Episcopus: An
„ Syndicus Fratrum Min. de Observantia S. Francisci gaudere
„ debeat privilegio fori. Sacra &c. censuit, hujusmodi Syndi-
„ cum gaudere privilegio fori juxta Constitutionem Clem. VII.

„ §. VIII. Die 23. Maii 1645. Romana. Pater Commissa-
„ rius Generalis Curiae quærit: An Syndici, & Procuratores
„ Apostolici Conventuum suæ Religionis gaudeant privilegio
„ fori, etiam in causis, tam civilibus, quam criminalibus, &
„ mixtis, motis ante institutionem officiorum, virtute Bullæ
„ Clem. fel. recor. Papæ VII. Sacra Congr. respondit. Syndicos
„ Conventuum Ordinis Fratrum Minor. de Observantia S. Fran-
„ cisci ex Bulla fel. recor. Clem. VII. gaudere privilegio fori, tam
„ in causis civilibus, quam criminalibus, & mixtis, etiam mo-
„ tis ante eorum deputationum, seu institutionem in officium
„ Syndicatus. „

„ §. IX. Die 23. Maii 1645. Recinaten. An Syndicus Mo-
„ nialium Sanctæ Claræ gaudeat privilegio fori, prout gaudent
„ Syndici Fratrum Min. de Observantia, Sacra &c. censuit, hu-
„ jusmodi Syndicum gaudere debere privilegio fori, in quorum
„ fidem &c. Datum Romæ sub hac die 20. Aprilis 1686.

„ §. X. Cum autem decreta præinserta à memoratis
„ Congregationibus Cardinalium respectivè emanata, auctori-
„ tate Apostolica tenore præsentium approbamus, & confirma-
„ mus, illisq; in violabilis Apostolicæ firmitatis robur adiciamus,
„ salva tamen semper in præmissis auctoritate earundem respec-
„ tivè Congregationum Cardinalium. „ *Decernentes &c. sicque
in præmissis &c. irritum, & inane &c. non obstantibus &c. Romæ
19. Junii 1686.*

*Syndici hujusmodi non possunt compelli ad exercenda munia
publica Communitatis, nec conveniri, nisi coram
Judice Conservatore.*

„ Ita reperitur in libro Decretorum Sacræ Congregatio-
„ nis super Immunitate Ecclesiastica, & controversiis juridi-
„ cionalibus sub die 10. Maii 1669. videlicet: Sacra Congrega-
tio

„ tio inhærendo declarationibus alias factis censuit; Procura-
 „ torem, & Syndicum Fratrum Minorum de Observantia ex
 „ Bull. sel. recor. Clem. VII. gaudere privilegio fori, tam in cau-
 „ sis civilibus, quam in criminalibus, & mixtis; & insuper non
 „ posse compelli ad exercenda munia publica communitalis, ne-
 „ que à quoquam posse molestari, nisi coram legitimo Conser-
 „ vatore. Romæ hac die 7. Januarii 1699. „

Et sub die 9. Augusti 1701. Sac. Consulta in favorem Syn-
 dici Conventus Terræ Fabriani, extracti ad effectum, ut exer-
 ceret munus communitalis, rescripsit; *extrahi alium*; &
 iterum proposita causa, & instante loci Governatore, *sub*
die 19. ejusdem mensis, 6 anni respondit: *in Decisis.*

Syndici gaudentes privilegio fori, sunt exempti à Represaliis.

S P O L E T A N A.

„ Instantibus Monialibus Monasteriorum Sanctissimæ
 „ Trinitatis, S. Pontiani, & S. Catharinæ pro declaratione, Agen-
 „ tes dictorum Monasteriorum esse exemptos à Represaliis, Sac.
 „ Congreg. super Immunitate Ecclesiastica, & controversiis ju-
 „ risdictionalibus habita sub die 14. Januarii 1698. censuit, Syn-
 „ dicos tantum, gaudentes privilegio fori esse exemptos à repre-
 „ saliis. Romæ hac die 7. Jan. 1699. „

„ „ Sacra Congregatio Boni Regiminis declarat Syndicos
 Apostolicos exemptos à solutione Collectarum pro oneribus
 communitalivis, non solum in loco Syndicatus, sed etiam,
 ubi eorum bona reperiuntur. „

Extra. All' Illustre, e Molto Reverendo Signore, come fra-
 tello, il Presidente di Urbino. Pesaro. Intus però. Illustre, è
 6 Molto Reverendo Signore, come fratello. Ogni volta, che à V. S.
 costi, che Lodovico Gabuccini sia stato legittimamente eletto per
 Syndico Apostolico delli Frati Minori Osservanti del Convento di
 Santa Maria Nuova di Fano, e che in quella Città non si trovi
 altri, che lui Deputato à tal carica, Ella farà, che al medesimo
 per li beni, che possiede in alcuni luoghi di questo stato, venga fat-
 10

ta buona l'esentione dal Pagamento delle Collette per li pesi comunitativi, essendo stato altre volte dichiarato dalla Sagra Congregatione, che à tali Ministri attuali di essa Religione compete l'esentione sudetta; è Diola prosperi. Roma 24. Gennaro 1699.

Di V. S.

Come Fratello

Il Cardinal Spada .

Francesco Caffarelli Secret.

Et sub die 23. Novemb. 1694. prout in Actis Marci Joseph. Pelusi Cur. Causar. Camer. Apost. Notar. ac die 23. ejusdem
 7 Mensis, & anni Auditor Innoc. XII. declaravit Syndicos Apostolicos Religionis Min. de Observ. non esse comprehensos in revocatione literarum Patentium, sive declarationis Patentatorum, & esse tantum subiectos Conservatoribus dictæ Religionis, & exemptos respectivè ab jurisdictione Episcoporum.

Verùm allegata privilegia, & exemptiones, uni tantum
 8 Syndico pro uno quoque Conventu sunt propria, ut ipsæ literæ Clementis, & Innoc. exprimunt; & sub die 27. Novembr. 1650. firmavit S. Congr. Bon. Regiminis.

Ad Syndicos, etiam hospitiorum eorumdem Fratrum, extendi probatur ex textu Clement; quia hospitia certè sunt
 9 domus Fratrum Min. & ipse privilegium impertitur uni Syndico Domorum, & Monasteriorum Fratrum Min. S. Fran: de Observ. nec ibi promiscue, & synonymè accipit Domum, & Monasterium; sed pro diversis; ad quod facit *Rota dec. 427. coram Coccino num. 10. tom. 2. part. 5. Decis. Rec. num. 10. tradens dictionem, & diversitatem copulatorum designare.*

CAPUT XXIII.

Officialis quo ad Tertiarios.

SUMMARIVM

1 <i>Habitum Tertii Ordinis seculares recipiunt à Superioribus Ordinis, & numero 5.</i> 2 <i>Jus ipsum conferendi est cumulative apud Observantes, & Conventuales cum privativa quoad quoscunque alios, usque ad. num. sequen.</i> 3 <i>Observantes non tenentur cōferre habitum materiale,</i>	<i>& formalem propria Religionis.</i> 4 <i>Requisita, ut mulieres Tertii Ordinis privilegiis Ordinis, cujus habitum deferunt, fruantur.</i> 5 <i>Professio ab iis de Tertio Ordine emittitur in manibus illius, qui habet facultatem à Ministro Generali.</i> 6 <i>Formula professionis.</i>

S Eculares, qui habitum Tertii Ordinis V. G. S. Francisci assumere intendunt, eum obtinere debent à Ministris Generali, seu Provincialibus: vel de Observ. vel Conventualium, cum privativa ad quoscunque alios, etiam Ordinarios juxta disposita à Sixto IV. *Const. Romani Pontificis* apud *Consect. de privil. mend.* ubi: „ Nec non vobis, & successoribus vestris, pro tempore existentibus, Generali, & „ Provincialibus Ministris, & Vicariis, prænominati de Observantia dicti Ordinis Fr. Min. ac eisdem Ministros FF. & „ Sorores Tertii Ordinis &c. volentesque ad ipsum Tertium „ Ordinem, & illius vivendi modum aggregari, recipiendi, & „ habitum, sive mantellum, juxta morem dicti Ordinis, eis „ exhibendi; ac ipsis Ministris, Fratribus, ac Sororibus Tertii „ Ordinis, Visitatorem, sive Confessorem dicti Ordinis Fratrum Minorum Conventualium, vel de Observantia nuncupatorum, prout eis plus placuerit, ad id, moribus, vitæ sancti-

„*Armonia, & etate, idoneum &c. assignandi, eadem autho-*
 „*ritate licentiam concedimus, & etiam facultatem; Distinctius*
 „*inhibentes locorum Ordinariis, & aliis quibuscumque per-*
 „*sonis cujusvis status, gradus, vel conditionis existant, &*
 „*quacumque autoritate fugantur, ne prætextu quarumlibet*
 „*literarum, & facultatum, eisdem forsan concessarum, & pro*
 „*tempore concedendarum, de præmissis, quæ ad vos spectant,*
 „*se quomodolibet ingerere præsumant; ac decernentes ex*
 „*nunc irritum, & inane, si secus super his per quoscumque, qua-*
 „*vis auctoritate, scienter, vel ignoranter, contigerit attentari;*
 „*non obstantibus &c. Romæ Kal. Januarii 1471.*

Quas literas die 28. Julii 1657. *const. exponi nobis confir-*
mavit, mandavitque observari Alex. VII. ipsisque audaciam
reprellit cujusdam Secularis, vulgò Ministri (sed proprius
Administratoris) Cong. Tertii Ord. S. Francisci, erectæ in
Conventu Frat. Min. de Observ. Mexicanæ Urbis, qui, usur-
pata potestatis plenitudine, & auctoritatis independentia, ad
habitum, & professionem dicti Tertii Ord. Fratres præsume-
bat admittere; & eos, qui recognovissent, tamquam verum spi-
ritualem Superiorem, ejusdem Cong. Visitatorem, unum ex Re-
ligiosis prætacti Conventus electum, ipso privabat.

Unde nullo fundamento, sed potius contra Apostolicas
 literas, PP. Conventuales prætendunt, quod Observan-
 tes jus non habeant illum conferendi, & cingendi cingulo,
 seu corda juxta usum communem Religionis, & praxim usq;
 adhuc observatam; contra quos similia prætendentes fuit pro-
 nuntiatio in Prætorio A.C. coram Petra *in causa Sarnen die*
27. Martii. 1700. ut in actis Belli Notar.

Et sub die 12. *Augusti 1689. prout in Regest. 27. Cismont.*

- 3 *Curia in una Reatina, contra eosdem Conventuales firmavit*
Sacra Congregatio Episc. non posse Fratr. de Corpore .
Observ. cogi ad præstandum, sive viris, sive feminisve ha-
bitum materiale, & formalem propriæ Religionis. Quem-
admodum enim Fratres Claustrales Tertii Ord. eadem ma-
teria, vulgò Saja, utuntur, eidem prorsus simili in colore, &
grossitie, quam ad suas vestes ipsi Conventuales aptant; sic

Tom. II.

E e

Ob-

Observantes illis de Tertio Ordine præstare poterunt habitum, & cordam, in materia, colore, & grossitie, eis respectivè consimilem, quem, & quam Conventuales gestant. Semper tamen abstinendum est à collatione eorum, etiam quoad formam, similium; nam tunc sanè esset contra eos juris remediis procedendum.

Mulieres ipsum Tertii Ord. habitum gestantes, privilegiis Ordinis, cujus habitum assument, non gaudebunt, nisi à Superioribus recipiant, & observatis adiectis §. 2. & 6. sequentis decreti: quod sub die 20. Decembris 1616. apud Peyr. ad const. 4. Sixti IV. emanavit à Sac. Cong. Epif.

Ad tollendas omnes contentiones inter Episcopos, & Superiores Regulares super immunitate, & exemptione Tertiariarum, quæ in domibus privatis degunt, vulgo *Bizzoches*, seu alio quovis nomine nuncupatarum: in primis, & ante omnia, in memoriam revocat ea, quæ Sac. Cong. Conc. in eadem sententia respondit, videlicet.

§. I. „ Sac. Cong. Conc. sæpius respondit, minimè posse Sacerdotes Regulares mulieres Tertii Ordinis, quas de pœnitentia, vel Bizzochas vocant, Confessiones Sacramentales audire, nisi fuerint ab Ordinario approbati ad Confessiones personarum secularium audiendas, quemadmodum, nec posse illis Sacrosanctum Eucharistiæ Sacramentum administrare in die Paschatis Resurrectionis Sanctis. Domini Nostri Jesu Christi.

§. II. „ Verum, quo ad sepulturam, atque alia privilegia, Fratres Tertiarios, Mantellatos, Corrigatos, aliosque similes, ita demum Ordinis, cujus Tertie Regule habitum assumpserunt, privilegiis potiri, & ab Ordinarii jurisdictione exemptos esse, si viri colligialiter vivant, aut cum Claustralibus habitent, mulieres virginalem, seu celibem, aut castam vidualem, expresso voto, & sub habitu, vitam traduxerint, quemadmodum cavetur Const. Conc. Later. sub Leone X. quæ habetur sess. 21. in fine.

§. III. „ Hoc autem voto Mulierum alia duo, scilicet, paupertatis, & Obedientiæ, nequaquam includi, quinimo

„ hujusmodi mulieres, si virginalem, aut cælibem simpliciter, &
 „ expresse vitam, voverint, etiam in consanguineorum, & affi-
 „ nium suorum, aut propriis domibus, vel seorsim habitantes,
 „ supradictis privilegiis Ordinis, cujus Tertiæ Regulæ habitum
 „ deferunt, exemptioneque ab Ordinarii jurisdictione frui de-
 „ bere, ut idem Leo postea declaravit Constit. edita die 1. Martii
 „ 1518. „

§. IV. „ An autem prædictæ qualitates in hujusmodi
 „ Tertiariis concurrant Ordinarii loci est judicium. „

§. V. „ Præterea, si contingat, aliquas ex prædictis
 „ Tertiariis sine sepultura electione decedere, eas sic deceden-
 „ tes, ita demum in Ecclesiis Ordinis, cujus habitum assumpse-
 „ runt, si in ipsis earum communis sepultura reperiatur; sin-
 „ minus, in Ecclesiis Parochialibus sepeliendas, esse decer-
 „ nit. „

§. VI. „ Superioribus autem Regularibus, sufficienti fa-
 „ cultate ad id à Sancta Sede Apostolica suffultis (Capuccinis ex-
 „ ceptis,) liberè Mulieres ad hujusmodi habitum recipere,
 „ atque ad ipsos vestiendi eas officium pertinere; non autem ad
 „ habitum admittendas, & recipiendas esse, nisi probatæ vitæ;
 „ ac bonis moribus prædicas, ac in ætate, saltem quadraginta
 „ annorum, constitutas, quæ de proprio habeant, unde suffi-
 „ cienter vivere possint, & non cum aliis viris, quam cum con-
 „ sanguineis, vel affinis, in primo tantum gradu sibi con-
 „ junctis, cohabitent, & ab Ordinario loci, licentia prius im-
 „ petrata, qui non aliter eam concedat, nisi de prædictis, præ-
 „ vio examine diligenti, sibi constiterit. „

§. VII. „ Verum in hujusmodi habitu concedendo, &
 „ respectivè deferendo, omninò à velo supra caput, quod su-
 „ prium vocant, & à pectorali, quod valgò dicitur *Sottogola*,
 „ & à patientia, abstinendum esse; quinimò eas, quæ supradicta
 „ tria, vel aliquod ipsorum, deferre comprehensæ fuerint, il-
 „ la dimittere, etiam per censuras Ecclesiasticas, ab Ordinariis
 „ locorum compellendas esse decernit. „

§. VIII. „ Supradictis vero decretis mulieres Tertiæ
 „ Ordinis, quæ collegialiter vivunt non comprehendi, quini-

„ mo eas dispositioni Constitutionis Pii V. editæ Romæ anno
 „ 1596. 4. Kal. Julii, quæ incipit Circa Pastoralis &c. penitus
 „ subiacere expresse declarat, non obstantibus &c. „

Professionem ii de Tertio Ord. Sancti Francisci emittunt
 in manibus electi, vel deputati per Ministrum Generalem,
 prout in terminis habetur in Constitutione *Ad fructus Pauli*
Tertii Directorium trium Ordinum, continente statuta, specifi-
 cæ edita pro Tertiariis proprias domos inhabitantibus, ubi
cap. 2. „ Fratres, & Sorores, postquam per unum integrum
 5 annum, habitum probationis detulerint, si conversatio lau-
 „ dabilis fuerit, per habentem facultatem Ministri Generalis,
 „ recipiendi ad hunc tertium statum, solummodo, & non per
 „ alios, ad Professionem recipiantur. „ Et novissimè obser-
 vavit P. Petrus de Almandrelis *Esclavo Scraphico art. 7.*

Formula Professionis à Consodalibus in manibus Præla-
 ti, seu Visitatoris facienda.

Io Frà N. prometto à Dio Onnipotente, & alla Beata Ma-
ria sempre Vergine, al Beato S. Francesco, & à tutti i Santi del
Cielo; & à voi Padre, d'osservare tutto il tempo di mia vita la
Regola de Frati di Penitenza, instituita dal Padre S. Francesco,
 6 *e per Papa Nicolò IV. confermata: & i comandamenti di Dio, e*
sodisfare, come conviene, per le trasgressioni, che commetterò con-
tro questo modo di vivere, ogni volta, che sarò dimandato dal mio
Visitatore.

Tunc Prælatus ad professionem recipiens: *Es io, se que-*
sto offerverai, da parte di Dio ti prometto la vita eterna.

Ubi ponderetur, quod illud *prometto*, idem sit ac propo-
 no, prout apud DD. fufius.

CAPUT XXIV.

Officialis quo ad visitat. Ordinarii respectu
Regularium.

SUMMARIUM.

- 1 *Jus visitandi spectat ad jurisdictionem.*
- 2 *Regulares in iis, qua respiciunt curam animarum, subiiciuntur visitationi Episcopi.*
- 3 *Altaria, & Capellas Confraternitatum, existentium in Ecclesiis Regularium, Ordinarii visitant; & quando, & in quibus?*
- 4 *Non visitant Monasteria, sub pretextu, quod Superiores admoniti, ea non visitarint.*
- 5 *Religiosi, & bona Monasterii commendati gaudent Privilegiis sui Ordinis.*
- 6 *Quando Conventus, numq. suppressi, non subint visitationi Episcopi?*
- 7 *Dubia super subiectione nonnullorum Conventuum jurisdictioni Ordinarii.*
- 8 *Alia circa ejusdem jurisdictionem in Grangias Monasteriorum &c.*
- 9 *Et quedam super jurisdictione super parvis Conventibus.*
- 10 *Regulares debent Episcopis venerationem.*
- 11 *Episcopi jura Regularium servant, eosque charitativa tractant.*

Jus visitandi ad jurisdictionem pertinet ex Placito *prax.* par. 2. cap. 3. art. 1. num. 1. cap. *conquerente de offic. Jud. Ord. lib. 1. tit. 31.* Et quamquam olim Regulares subessent plenissime jurisdictioni Ordinariorum, ut per ipsum allata jura probant; hodie tamen, ut quoque advertit Panimolla *decis. 84. adnot. 1. num. 2.* sunt ab eorumdem jurisdictione exempti, & subsunt Papæ, qui est eorum Dioecesanus, & Judex ordinarius, ut notat Gloss. *ad cap. auctoritatis in ver. Sedis Apostolicę: & ad cap. nulla dist. 93. in ver. nulla*, doctrinaliter firmat exemptos non

non esse Acephalos; ideo Episcopi in eos, vel nil, vel tantum possunt, quantum eis à Sede Apostolica permittitur, & conceditur.

Qui proinde eorum Ecclesias, & Altaria, prout notavimus C. O. quoad exempt. num. 18. tom. 1. nequeunt visitare: 2 ibi plura videantur, & hinc transferantur, & ponderetur Trid. cap. 11. sess. 25. de regul. Episcopis subiiciens personas regulares in iis, quæ ad animarum curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, prout ibi expressè; cuius dispositio ampliatur à Barbos. ad alleg. cap. num. 15. & Panimolla de 84. adnotat. 1. num. 20. ad dependentia, & ad ipsam curam ordinata. quæ facultas non est in Ordinariis privativè, quoad Superiores Regulares, sed cumulativè ad eam, quæ istis competit. Barbos. ibid. num. 25., Panimol. num. 21. Altaria, & Capellas Confraternitatum existentium in Ecclesiis Regularium, visitare Ordinarii possunt, tantummodo in iis, quæ respiciunt 3 administrationem, & in ordine ad ornatum, & eorumdem suppellectilem: in quo sensu spectant ad Confratres, & non ad Regulares, Barbos. ad cap. 8. sess. 22. de ref. vide C. O. quoad Confrater. num. 6. 7. tom. 1.

Ab Ordinariorum visitatione sunt exemptæ Religiosorum Domus, & Monasteria per disposita in S. Cong. Conc. die 20. Febr. 1616. ex Pia sec. cit. art. num. 32. ut infra.

„ Sac. Cong. Card. Conc. Trid. interpretum censuit, „ non licere Ordinariis locorum Monasteria Regularium eo „ prætextu visitare, & corrigere, quod illorum Superiores ad- „ moniti intra sex menses, illa non visitaverint, vel correxe- „ rint, nisi eadem Monasteria, vel sub commenda existant ex „ Decreto cap. 8. sess. 21., vel suorum Ordinum capitibus non „ subsint, ac se se in Congregationes redigere neglexerint jux- „ ta cap. 8. sess. 25. de Regul.

Et apud eundem ib. à num. 31. S. C. Episc. declaravit Regulares, & Bona Monasterii commendati gaudere privilegiis sui Ordinis, ut sequitur,

„ Monachi Abbatie Claræ Tumbæ Ord. Cisterciën. in „ quo viget Regularis Observantia, petunt declarari, an ipsimet Reli-

„ Religiosi, nec non bona, & subditi ejusdem Monasterii de-
 „ beant gaudere suis privilegiis sui Ordinis, non obitante, quod
 „ modernus dicti Monasterii Abbas non sit Religiosus, sed per-
 „ petuus Commendatarius: S. Cong. Card. negotiis Regularium
 „ præposita, censuit gaudere. Romæ 26. Martii 1627.

„ Conventus nunquam suppressi, in quibus actu degunt
 „ de familia plures, quam sex Religiosi, non comprehenduntur
 „ in Decreto Innoc. X. *ut in parvis*, ut infra.

„ Sacra Congregatio super statu Regularium censuit,
 „ Conventus numq. suppressos, in quibus actu degunt de fa-
 „ milia plures, quam sex Religiosi, minimè comprehendi in De-
 „ creto sanctæ mem. Innocentii X. quod incipit, *ut in parvis*,
 „ ac proinde locorum Ordinarios, nequaquam posse in vim di-
 „ cti Decreti in hujusmodi Conventibus, aut illorum personis,
 „ ullam sibi jurisdictionem vindicare. Dat. Romæ die 29. No-
 „ vemb. 1657. in *registro ejusdem Congreg. fol. 325.* Panimola
 „ decis. 84. addit. 2. num. 62. Et quia occasione alleg. Decreti, *ut*
 „ *in parvis* plures controversiæ oriebantur, ad eas sedandas,
 „ fuerunt. S. Cong. infra scripta dubia proposita, ut sequitur.

„ Posito Decreto schree. Innocentii Papæ Decimi super
 „ subiectione nonnullorum Conventuum correctioni, visita-
 „ tioni, & omnimodæ jurisdictioni Ordinarii loci, tanquam Se-
 „ dis Apostolicæ Delegati: contigit dubitari de infra scriptis.

„ 1. An Episcopus in Conventibus suæ jurisdictioni sub-
 „ jectis possit Abbates, Priores, Guardianos, & alios Superio-
 „ res locales deputare, & familiam constituere?

„ 2. An possit Episcopus à prædictis Conventibus Reli-
 „ giosos amovere?

„ 3. An Regulares eorundem Conventuum compelli
 „ possint ab Episcopo ad exhibendos libros introitus, & exitus,
 „ & reddendas rationes administrationis?

„ 4. An Episcopus in eisdem Conventibus se ingerere
 „ possit in his, quæ Regularem disciplinam concernunt?

„ 5. An Ecclesiæ dictorum Conventuum, & Capellæ
 „ Grangiarum, in quibus degunt Conversi pro agrorum cul-
 „ tura, ab Episcopo visitari possint?

„ 6. An ipsæ Grangie, & Conversi in eis degentes sub-
„ sint visitationi Episcopi?

„ 7. Quod in Ecclesiis, seu Capellis Grangiarum, in qui-
„ bus nullus degit Conversus, an similiter subsint Episcopi visi-
„ tationi?

„ 8. An liceat Episcopo visitare Conventus; tam sup-
„ pressos, & postea restitutos, quàm non suppressos, ad effectum
„ cognoscendi, an in illis re ipsa alantur sex Religiosi?

„ 9. An Episcopus visitans hujusmodi Conventus suæ
„ jurisdictioni suppositos, aut personas in eis degentes, possit à
„ visitatis procuracionem exigere in victualibus, vel in pecunia?

„ 10. An jurisdictio Ordinariis locorum, tamquam Sedis
„ Apostolicæ Delegatis, attributa in supradicto Decreto, compe-
„ tat Vicariis Generalibus Episcoporum, necnon Abbatibus, &
„ aliis inferioribus Prælatis proprium Territorium, ac jurisdi-
„ ctionem, quasi Episcopalem, habentibus?

„ 11. An Provinciales, & alii Superiores Regulares pos-
„ sint ejusmodi Conventus, jurisdictioni Ordinarii subiectos, &
„ Religiosos in illis degentes visitare, corrigere, & punire, om-
„ nemque jurisdictionem in eos exercere, sicut poterant ante di-
„ ctum Decretum?

„ 12. Si Superior Regularis in causa prævenierit contra
„ subditum degentem in aliquo ex eisdem Conventibus, Ordina-
„ rio subiectis, fabricando processum, vel eum carceri manci-
„ pando, an Episcopus possit hujusmodi causam reassumere, ac
„ Superiori inhibere?

„ 13. Si è converso Episcopus prævenierit in causa con-
„ tra Religiosum in tali Conventu commorantem, an Superio-
„ ri Regulari eo casu liceat illum amovere, & in alio Conventu
„ collocare; & si de facto collocaverit, an nihilominus Episco-
„ pus possit causam proseguere, ac Religiosum sic amotum revo-
„ care ad primum Conventum?

„ 14. Si Provincialis, vel Superior localis voluerit ali-
„ quem ex Fratribus à tali Conventu remove, an Episcopus
„ prohibere possit?

„ 15. Si à Conventu primum suppresso, ac deinde Reli-
„ gio-

„ gioni restituto, abint ex aliqua rationabili causa, & ad breve
 „ tempus, unus, vel plures, ex numero sex Religiosorum ibi de-
 „ gentium, an gratia restitutionis sit nulla, & Conventus re-
 „ maneat, suppressus, ut prius?

„ 16. Quid, si à Conventu non suppresso similiter ex cau-
 „ sa rationabili, & ad modicum tempus absit aliquis è sex Reli-
 „ giosis ibi existentibus, an durante tali absentia, Conventus
 „ subiaceat jurisdictioni Ordinarii?

„ 17. An Religioso illo redeunte, vel aliàs impleto nu-
 „ mero sex Religiosorum, Conventus recuperet pristinam
 „ exemptionem.

„ 18. Si gratia restitutionis Conventus suppressi redda-
 „ tur nulla ex eo, quod in illo ad formam Decreti cum effectu
 „ non alantur sex Religiosi, & postea contingat, ut ejusmodi
 „ numerus impleatur, an gratia restitutionis Conventus revi-
 „ viscat?

„ 19. Ad hoc, ut gratia restitutionis sit nulla, & Con-
 „ ventus denuo remaneat suppressus, propterea quod in eo non
 „ sustententur sex Religiosi, an debeat præcedere declaratoria
 „ Episcopi super facto, prævia causæ cognitione?

„ 20. An ab hujusmodi declaratoria liceat Regularibus
 „ ad Sedem Apostolicam appellare ad effectum, tam devoluti-
 „ um, quàm suspensivum?

„ 21. Cum ex Decreti præscripto quatuor Sacerdotes in
 „ his Conventibus degentes debeant esse maturæ ætatis, quæ-
 „ nam dicatur ad hunc effectum ætas matura?

Sacra Congregatio super statu Regularium ad singula dubia superius proposita, hunc in modum respondit, videlicet.

„ Ad 1. Non posse.

„ Ad 2. Posse ex rationabili causa: commonito tamen
 „ prius Superiore Regulari, ad quem pertinet, ut eosdem Reli-
 „ giosos assignet in aliis Conventibus.

„ Ad 3. Posse compelli.

„ Ad 4. Posse.

Tom. II.

Ff

Ad

- „ Ad 5. Posse .
„ Ad 6. Subesse .
„ Ad 7. Itidem subesse .
„ Ad 8. Minimè licere, antequam aliunde constet de fun-
„ damento intentionis Episcopi in deficientia numeri consti-
„ tuto .
„ Ad 9. Expedire, ut Sanctissimus Dominus Noster de-
„ cernat, & declaret non licere Episcopo tales Conventus visi-
„ tanti quidquam accipere procurationis nomine .
„ Ad 10. Competere .
„ Ad 11. Posse, sicut prius, non tamen privativè ad
„ Episcopum .
„ Ad 12. Non posse, nisi ex justa causa, veluti cum vi-
„ det Superiorem Regularem ex odio, vel amore, cupiditate,
„ vel metu, aut ex nimia severitate, vel indulgentia quid durius
„ aut remissius constituere, quàm causa deposcit, in quo ipse
„ Episcopi conscientia oneratur .
„ Ad 13. Non licere Superiori Regulari Religiosum ab
„ Episcopo inquisitum à loco amovere, & si amotus fuerit, pos-
„ se Episcopum causam prosequi, & illum quibuscumque re-
„ mediis revocare, etiam invocato auxilio Ordinarii, & brachio
„ seculari, si opus fuerit, cujuscumque loci, in quo Religiosus
„ ille reperiatur .
„ Ad 14. Non posse .
„ Ad 15. Gratiam ob id non esse nullam, cessante omni
„ fraude, nec Conventum remanere suppressum .
„ Ad 16. Subiacere, durante absentia .
„ Ad 17. Recuperare .
„ Ad 18. Non reviviscere .
„ Ad 19. Debere ita præcedere, nec ante declaratoriam
„ licere Episcopo Conventus possessionem apprehendere, aut
„ Religiosos inde expellere .
„ Ad 20. Licere, ad effectum devolutivum tantum, non
„ autem suspensivum .
„ Ad 21. Aetatem maturam dici ad hunc effectum, com-
„ plecto anno quadragesimo .

De-

„ Declarationes suprascriptas Sanctissimus Dominus Noster ad se relatas approbavit, & ab omnibus, ad quos pertinet, observari præcepit, contrariis quibuscumque non obstantibus. Datum Romæ die 27. Julii 1655.

Quibus deinde accesserunt alia dubia, & declarationes, circa Jurisdictionem Ordinarii in Grangiis Monasteriorum, illarumque Ecclesiis, & publicis Oratoriis, prout infra.

„ Posita Constitutione sel. rec. Innocentii X., quæ incipit. *Instauranda*, nec non illius Decreto incipien. *Ut in parvis*, contigit dubitari de infra scriptis.

„ I. An Grangiæ ex dicta Constitutione Innocentii suppreſſæ, & ad statum Sæcularem reductæ, illarumque Ecclesiæ, & publica Oratoria possint ab Ordinario visitari?

„ II. Et quatenus possint: an hoc juxta Ordinario competat privativè quo ad Superiores Regulares, an verò cumulativè cum ipsis?

„ III. Et quid, si prædictis Ecclesiis Cura animarum incumbat?

„ IV. An Superiores Regulares possint in dictis Ecclesiis curam animarum habentibus nominare Vicarios ad curam animarum exercendam, eosque ad nutum amovere?

„ V. An Grangiæ, seu membra alicujus Monasterii, nunquam suppressa, in quibus non degunt, saltem sex Religiosi, subsint Jurisdictioni, ac Visitationi Ordinarii loci privativè, an cumulativè cum Superioribus Regularibus?

„ Die 11. Septembris 1670. Sacra Congregatio super statu Regularium ad singula dubia, superius proposita, in hunc modum respondit, videlicet.

„ Ad primum, Grangias, ut præfertur, suppressas, & ad statum Sæcularem reductas, illarumque Ecclesiæ, & Publica Oratoria posse ab Ordinario visitari, dum modo in iis Grangiis, quarum proprietas fuit reservata, vel restituta principalibus Monasteriis, idem Ordinarius nullo modo se ingerat in temporalibus.

„ Ad secundum, Quo ad Ecclesias, & Oratoria Publica juxta visitandi competere Ordinario privativè; quo ad Conversos

„ autem in eis degentes cumulative, Ordinario scilicet, jure delegato, ad formam S. Concilii Tridentini; Regularibus verò, jure ordinario.

„ Ad tertium, Itidem quoad Ecclesias dictarum Grangiarum curam animarum habentes, jus visitandi Ordinario competere privative: sed quoad Conversos in eis degentes hoc jus competere cumulative, nempe Ordinario, tamquam Sedis Apostolicæ Delegato, Regularibus verò auctoritate ordin.

„ Ad quartum, Superiores Regulares posse hujusmodi Vicarios nominare, & illos ad nutum amovere, si Ordinarius loci ab initio illos deputaverit amovibiles.

„ Ad quintum, Grangias, seu Membra alicujus Monasterii, nunquam suppressa; in quibus non degunt, saltem sex Religiosi, subesse jurisdictioni, ac Visitationi Ordinarii loci, ac Superiorum Regularium cumulative, videlicet Ordinario, tamquam Sedis Apostolicæ Delegato ex predicto Decreto. *¶ in parvis*; Regularibus autem jure ordinario.

Et tandem circa jurisdictionem Episcopi in parvis Conventibus sequentes attendantur dispositiones.

„ Episcopus visitavit Conventum suæ jurisdictioni subiectum in vim Decreti fel. rec. Innocentii X. incipien., *¶ in parvis*, proterea quòd tunc temporis ibi non erant de familia, nec re ipsa alebantur sex Religiosi; Sed post absolutam visitationem sine ulla fraude, à Superioribus Regularibus in eodem Conventu adaucta est familia, & impletus numerus sex Religiosorum, sicque Conventus exemptionem recuperavit juxta declarationes Sac. Congregationis super statu Regularium; nempe decimam sextam, & decimam septimam inter impressas.

„ Hoc posito, consulitur S. Congregatio de infrascriptis.

„ Primò. An post exemptionem, ut præfertur, recuperatam Episcopus possit hujusmodi Conventum visitare ad effectum, ut videat, an ordinationes, & decreta ab ipso edita in visitatione præcedenti, fuerint adimpleta, nec no?

II. „ Anue possit decreta non adimpleta exequi, & pro illorum executione penas adicere, & aggravare?

III. „ Et quatenus possit, hæc facultas, quæ ex dicto De-

„ Decreto, *ut in parvis*, competit Episcopo, tanquam Sedis
 „ Apostolicæ delegato, expiret, lapso integro anno à die publi-
 „ cationis decretorum? „

IV. „ An Episcopus post exemptionem à Conventu re-
 „ cuperatam possit condemnare, & punire, etiam pœna corpo-
 „ ris afflictiva, Religiosum, qui pro delicto in Curia Episcopa-
 „ li fuerat inquisitus, & carceri mancipatus eò tempore, quo
 „ Conventus erat jurisdictioni Episcopi subiectus? „

„ Die 19. Novembris 1671. Sac. Congregatio super sta-
 „ tu Regularium, ad singula dubia superius proposita respondit,
 „ ut sequitur, videlicet. „

„ Ad primum. Postea quam Conventus exemptionem
 „ recuperavit, Episcopum nequaquam posse illum visitare,
 „ etiam ad effectum, ut videat an decreta edita in præcedenti vi-
 „ sitatione fuerint executioni mandata. „

„ Ad secundum. Itidem non posse post huiusmodi
 „ exemptionem, decreta non adimpleta exequi, minusque pœ-
 „ nas adiicere, & aggravare pro illorum executione. „

„ Ad tertium. Jurisdictionem ex dicto Decreto, *ut in*
 „ *parvis*, Episcopo attributam in Conventu non habente Reli-
 „ giosorum numerum, ibi præscriptum, expirare eo ipso, quòd
 „ Conventus ob familiam sine fraude adaustram, & impletum
 „ numerum Religiosorum præfixum, exemptionem recupera-
 „ vit. „

„ Ad quartum. Cum contra dictum Religiosum non so-
 „ lum causa, sed etiam persona sit præventa, eo tempore, quo
 „ Conventus erat subiectus jurisdictioni Episcopi, & exemptio
 „ superveniens non invenerit eum liberum, utique Episco-
 „ pum, tanquam Sedis Apostolicæ delegatum, posse huiusmodi
 „ causam tempore habili inchoatam proseguire, etiam post exem-
 „ ptionem, & eundem Religiosum condemnare, & punire
 „ etiam pœna corpori, afflictiva. „

Tandem noverint Regulares sibi esse à Leone X. *Const.*
Dum intra impositum præceptum : ut congruo honore, &
 10 *debita reverentia DD. Episcopos, loco Sanctorum Apostolorum*

rum subrogatos, venerentur. Ipsiſque Ordinariis exhibeo
textum Clementinæ *Frequens de exceſſibus Prælatorum*, in quo
Conc. Viennenſe eis committit: ut *Religioſos Charitatiuè tra-*
Y1 *ſtent, & foveant, & ſua jura, & privilegia inviolabiliter ſer-*
vent.

Et en finis: utinam in lectoris fru-
ctum, cui Cœleſtem precor
felicitatem.

INDEX RERUM

Utriusque Tomi.

Primus numerus Tomum, secundus marginalem, tertius paginam demonstrat.

A

Abbas.

Non potest benedicere ea, in quibus requiritur Sacra Vnctio. *Tom. 1. n. 10. 11. pag. 110.*

Abbatissa.

Abbatissa eligitur per vota secreta. *1. 1. 2.*

Abbatissæ electio facta per vota non secreta per ignorantiam non valet. *ibid. 6. 3.*

Eligenda non debet esse minor annis quadraginta. *ibid.*

Si non sit quadragenaria eligitur trigenaria. *ibid. 3.*

Electio fit extra Clausuram. *ibid. 9. 4.*

Abbatissæ electio canonica censetur, si sit à maiori parte Capituli. *ibid. 10. & 27. 9.*

Supra medietatem sufficit quilibet excessus. *ibid. 11. 4.*

Abbatissa triennium non excedit. *ibid. 12. 5.*

Superiores carent voto in electione Abbatissarum. *ibidem. 13. 5.*

Cum Prælato electioni assistit Ordinarius per se, vel per alium. *ibid. 14. & 15.*

Dies electionis significatur Ordinario. *ibid.*

Ordinarius potest Regulares punire, si ad electionem procedant antetempus significatum. *ibid.*

Cum Ordinario, vel Vicario Generali non assistit Notarius Episcopi. *ibid. 15. 6.*

Facta sine assistentia Vicarii, & Notarii valet. *ibid.*

Ordinarius non exquirat, nec recipit vota Monialium. *ibidem 16.*

Non potest Moniales ante electionem interrogare. *ibid.*

Ordinarius non notat suffragia. *ibid. 17. 7.*

Neque spectat ad Vicarium, vel ad Cancellarium. *ibid.*

Ordinarius non confirmat Abbatissas exemptas. *ibid. 18.*

Confirmantur à Superiore Regulari. *ibid. 19.*

Ordinarius non publicat electionem. *ibid.*

In confirmationibus annualibus servatur solitum. *ibid. 20.*

Illegitima est ineligibilis. *ibid. 21. 8.*

Et tertia soror germana. *ibid.*

In casu, quo duæ sint in votis

aqua-

I N D E X

æquales sit nova electio. *ibid.*

24. 7.

Abbatissa absoluto triennio potest ad breve tempus regere Monasterium, titulo Præsidentis. *ibid.* 25.

Conversæ votum non habent. *ibid.* 26.

In aliis requiruntur ad minus duo anni post profess. *ibid.*

Absolutio.

Vide Summ. to. 1. p. 10. 14. 28.

Absolutus in mortis articulo, si periculum evadat debet se præsentare coram Superiore. *ibid.*

12. 14. & n. 3. 22.

Nullus Regularis sive intra, sive extra Italiam, potest absolvere casibus Bullæ Cœnæ, & Episcopo reservatis. *ibidem.* 5. 34.

Regularis approbatus potest absolvere ab excommunicatione maiori, nulli reservata, & ab homine non lata. *ibid.* 28. 24.

Absolutio non prodest pro foro externo. *ibid.* 29.

Absolvens à casibus, Papæ, vel Episcopis reservatis excommunicatur excommunicatione Papæ reservata. *ibid.* 3. 31.

Administratio.

Est jus gubernandi, & distribuendi juxta conditiones limitatas. *ibid.* 13. 258.

Alienatio.

Regulares non possunt alienare Capellas. *ibid.* 16. 137. & n. 23. p. 266.

Nec immobilia, vel mobilia pre-

tiosa sine licentia Sac. Congreg. *1. 2. 1. 200.*

Limitatur in rebus, quæ servando servari non possunt. *ibid.*

3. 202.

Fratres Min., & Capuccini excipiuntur, *ibid.* 4.

Qui non possunt in pignus dare vasa pretiosa, nec alienare picturas &c. *ibid.* 5.

Allocutio.

Vide Summ. to. 1. p. 55.

Superior, Visitator, & Confessarius non egent licentia. *ibid.*

5. 57.

Materia allocutionis est gravis. *ibid.* 10. 59.

Licentia alloquendi conceditur ab Ordinario, vel Superiore Regulari. *ibid.* 18. 62. & nu. 2. 7. 190.

Vbi est consuetudo, quod à solo Ordinario concedatur, servetur. *ibid.* 63.

Superior non potest alterare licentiam datam ab Ordinario. *ibid.* 21. 63.

Etiā Abbatissæ sine licentia non potest loqui, *ibid.* 3. 267.

Ad Monasteria est interdictus accessus ad effectum instruendi in cantu Moniales. *ibid.* 23. 65.

Altare.

Vide Summ. tom. 1. p. 68.

Privilegium celebrandi in Altari portatili est revocatum. *ibid.* 43.

179.

Annus.

Novitatus debet esse completus de momento in momentum secundum

R E R U M.

secundum cursum Solarem . 2.

*. 165.

In Anno Bissextili duo dies pro unica computantur . ibid. 5.

Apostata .

Vide Summ. tom. 1. pag. 75.

Apostata ipso facto excommunicatur , ibid. 16. 89.

Non est Apostata Religiosus iniuste , & notabiliter gravatus , si ad Generalem recta via accedat . ibid. 12. 81.

Appellatio .

Vide plura v. Apostata . to. 1. p. 75.

Appellatio est data in praejudicium innocentiae . ibid. 13. 31.

A decreto de tortura admittitur appellatio . ibid. 22. 83.

Appellare ad Tribunalia Secularia prohibetur Regularibus sub excommunicatione S. Sedi reservata . ibid. 34. 88.

Non licet appellare à qualibet interlocutoria . ibid. 22. 83.

Appellatio non potest impedire declarationem excommun. jam incursum . 2. 68.

A declaratoria excommunicatio non datur appellatio quoad suspensium . ibid. 69.

Cautela observanda ab appellante . ibid. 70. 69.

Approbatio .

Vide Summ. tom. 1. pag. 94.

Est autentica declaratio personam esse dignam , cui possit conferri iurisdicção ad confessiones audiendas . ibid. 1. 11.

Approbatus in una Diœcesi potest absolvere à casibus reserva-

tis in alia Diœcesi . ibid. 2. 11.

Non verò ab excommunicat. in alia Diœcesi reservata . ibidem

4.

Approbatus non absolvit à casibus Episcopis reservatis . ibid.

5. 11.

Sacerdos non approbatus non potest absolvere à venialibus .

ibid. 33. 25. & n. 23. 103.

Apostoli testimoniales .

Sunt literæ testificantes de interposita appellatione . ibid. 23. 84.

B

Benedicção .

Vide Summ. tom. 1. p. 108.

FRAT. Minor. benedicunt ornamenta pro usu suarum Ecclesiarum tantum . ibid. 2. 109.

Eriam pro usu Ecclesiarum Monialium existentium sub ipsorum regimine , ibid.

Regulares possunt benedicere ova , ibid. 18. 114.

Regulares recipiunt mulieres ad purificationem post partum . ibid. 15. ad 9. 113.

Aqua benedicitur à Sacerdotibus . 2. 10. 205.

Birruarii .

Sunt vulpes astutissimæ . 2. 58. 63.

Bona .

Vide Summ. tom. 1. p. 114.

Bona alia sunt realia , quædam personalia , quædam mixta , ibid. 23. 120.

G g

Bulla

Bulla Cœna.

Vide Summ. tom.1. pag.28.
Prælati Regulares non possunt
suos Subditos absolvere à ca-
sibus Bullæ Cœnæ, *ibid.* 17. usque
ad p.36.
Bulla Cœnæ revocat omnia privi-
legia. *ibid.*
Bulla Cœnæ derogat Decret. Tri-
dent. cap.6. *sess.* 24. *ibid.* 32.41.
Bulla Cœnæ, omnem consuetu-
dinem abrogat. *ibid.* 41. 127.,
& tom.2. §2.60.

C

Campana.

Regulares non possunt impe-
diri, quin pulsent campanas,
priusquam pulset illa Parochia-
lis Ecclesiæ. 1. 12. 141.
Die Sabbati majoris Hebdoma-
dæ non possunt Regulares pul-
sare campanas, priusquam pul-
saverint campanæ Ecclesiæ Ma-
tricis. 2.1. §.12. p.178.

Capella.

Vide Summ. tom.1. pag.132.
Patronus Capellæ, vel Altaris
tenetur providere de paramen-
tis, *ibid.* n.3.4. p.134. n.8. p.215.
Pro concessione Capellæ, vel Se-
pulturæ, nil exigi potest. *ibid.*
17. 138.

Debent concedi de consensu, &
consilio Capituli. *ibid.* 20. 138.

Castratus.

Castratio, etiam causa continentis,
infern irregularitatem. 2. 65.
141.

Casus reservati.

Casus reservare, est jurisdictionem
inferiorum Sacerdotum restrin-
gere. 1. 1.20.
Regulares respectu suorum sub-
ditorum poenitentium non sub-
duntur reservationi Episcopali.
ibid. 23.39.
Actus reservationis est localis.
ibid. 2. 11.
In articulo mortis nulla est refer-
vatio. *ibid.* 10. 13.

Censura.

Regulares servant, & publicant
censuras latus per Episcopos.
1.3.6.113., & n.1. §.13.178.

Citatio.

Regulares citati ab Episcopo ob
decentiam debent comparere.
1.20.247.
Formula citandi violatores im-
munit. Ecclesiast. 3.62.64.
Citatio est facienda personaliter,
nisi excommunicandus, vel de-
clarandus excommunicatus, do-
mi lateat. *ibid.*

Citatio.

Ad electionem sunt citandi ab-
sentes. 1. 189.
Citatio est principium ordinis ju-
dicialis. 1. 85. 150.

Clausula.

Dummodò in ea *sepe* Missæ in-
nuit, ut soleant celebrari. 1.2.68.
Ad *sepe* excommuniati exprimit termi-
num concessionis. *ibid.* 4.69.
Clausula *sublata* claudit os parti.
12. 186.

Clausura.

Vide Summ. tom.1. p.181.

Accessus ad collocutoria est de pertinentibus ad clausuram. ibid. 22. 64.

Ad celebrandam Missam non licet ingredi Clausuram. ibid. 39. 196.

Per Clausuram illud spatium intelligitur, quod continetur infra Ianuam Monasterii. ibid. 43. 197.

Tectum continetur sub Clausura. ibid. 45. 198.

Collecta.

Collecta distat ab onere mere realii. 1. 32. 123.

Laici non imponunt collectas Ecclesiasticis. ibid. 35. 124.

Bona donata cum pacto, ut collectæ solvantur, solvantur. ibid. 36. 125.

Bona patrimonialia Clericorum sunt immunia à Collectis. ibid. 38. 126.

Syndici Frat. Min. sunt exempti à Collectis, quoad bona. ibid. 51. 131.

Etiā quoad bona existentia extra locū Syndicanus. ibid. 54. 132.

Coloni.

Ecclesiasticorum Coloni à Laicis gravari non possunt. 1. 43. 127. & 4. 47. 129.

Coloni alii partarii, alii perpetui. ibid. 46. 129.

Nequeunt collectari pro portione Colonica. ibid. 48. 130.

Nisi quo ad bona ipsi propria. ibid. 50.

Coloni partarii agrorum mensæ

Episcopalis, etiam privilegio fori gaudent. ibid. 52. 131.

Confessarius.

Vid. Summ. tom. 1. p. 205.

Confessarii debent admonere penitentes, ut pro absolutione à reservatis accedat ad legitimos ludices. 1. 10. 13.

Confessarius approbatus, etiam in articulo mortis non approbato præfertur. ibid. 39. 27.

Confessarius Religiosorum non debet esse approbatus ab Ordinario. ibid. 23.

Confessarius Monialium non ingreditur clausuram, nisi in casibus à lege permissis. ibi. 38. 105.

Regulares non eligunt Confessarios sine licentia suorum Superiorum. ibid. 11. 109.

Confraternitas.

Vid. Summ. tom. 1. p. 210.

Consensus.

In Conventum erectione datur à Regularibus Capituliter congregatis. 1. 10. 234.

Cum requiritur consensus tenetur Prælatus sequi id, quod maior pars Capituli consulerit. 2. 23. 163.

Consilium.

Ex consilio nulla nascitur obligatio. 2. 28. 83.

Consilium inservit, ne Prælatus præcipitanter deliberet. ibid.

Conservatores.

Vid. Summ. tom. 1. p. 219.

Guardiani non eligunt Conservatores. ibid. 15. 224.

Si Regulares non eligant Conservatores.

I N D E X

servatores conveniuntur coram
Episcopo. *ibid.* 21. ad 6.351.

Consuetudo.

Bulla Cænæ omnem consuetu-
dinem abrogat. 1. 41. 127.

Contra Bullam Cænæ nulla potest
allegari consuetudo. 2. 7. 13.

Contra immunit. Ecclesiarum non
valet consuetudo. *ibid.* 49. 59.

Consuetudo, quæ ab iure impro-
batur est irrationabilis. *ibid.*

Consuetudo, quæ est inimica sa-
cris Canonibus, est corruptela.
ibid. 50.

Contumacia.

Contumax ille dicitur, qui ter mo-
nitus non corrigitur. 2. 16. 78.

Conventus.

Vid. Summ. tom. 1. p. 225.

Translatio Conventus debet fieri
de licentia Sedis Apostolicæ. *i-*
bid. 8. 232.

Determinare Clausuram Con-
ventus spectat ad Superiorem.
ibid. 18. 239.

Horti, ad quos potest Religio-
sus adire, non petita à Superio-
re licentia continetur sub Clau-
sura. *ibid.* 20. 239.

Conventus, numq. suppressi, in
quibus sunt de familia plursq;
sex Religiosi non visitantur ab
Episcopis. 2. 6. 223.

D

Damnatus:

A D Triremes est infamis. 2. 78.
147.

A Triremibus ad Altare non da-

tur regressus. *ibid.*

Damnati ad triremes recipiuntur
de novo ad Religionem. *ibid.*
40. 90.

Decima.

Regulares solvunt decimas de
bonis, quæ ad ipsos perveniunt,
si prius à Laicis solvebantur. 1.
27. 122. & t. 2 13. 15.

Impedientes, ne solvantur, ex-
communicantur. *ibid.* 28. 123.

Decretum irritans.

Decretum irritans annullat actum
factum contra ipsius tenorem.
1. 3. 1.

Decretum irritans omnem tollit
consuetudinem. *ibid.* 4. & n. 12.
Eodem inducitur forma substan-
tialis. *ibid.*

Decretum irritans, etiam igno-
rantes ligat. *ibid.* 5. 2. & nu. 10.
293.

Delicta.

Vid. Summ. tom. 1. p. 272.

Delictum censetur deductum ad
forum confessorum per inter-
positam citationem. 2. 84. 150.

Dispensatio.

Facta sine causa est nulla. 2. 73.
146.

Non potest dispensari cum ha-
bentibus manus tremulas. *ibid.*
77. 147.

Dominium.

Proprietatis est facultas legitima
de re corporali liberè disponen-
di, vendendo &c. 1. 7. 255.

Dominium jurisdictionis est pote-
stas gubernandi subditos præci-
piendo &c. *ibid.*

Do-

R E R U M.

Dominium distinguitur à titulo, tamq. effectus à causa. *ibid.*

Dominium directum est sine fructu, cum spe tamen consolidationis. *ibid.* 8. 256.

Dominium utile habet annexum usum fructum. *ibid.*

Possessio addit dominio, ut quis in iure non impediatur. *ibid.* n. 10. 217.

Proprietas importat independen-
tiam à quovis alio in dominio.
ibid.

Dubium.

Dubia super subiectione quorum-
dam Conventuum jurisdictioni
Ordinarii. 2. 7. 225.

Super visitatione Grangiarum,
& Parvorum Conventuum. *ibi.*

8. & 9. 227. 228.

E

Educanda.

Cum Superiore Regulari reci-
piente vota pro admissione
educandæ non assistit Vicarius
Generalis. 2. 6. 162.

Educandæ non sepeliuntur in Mo-
nasterio. *ibid.* 7. 163.

Electio.

Vid. Summ. tom. 1. p. 257.

Vota absentium non supplentur
per Procuratorem. *ibid.* 6. 290.

Electio est assumptio unius ex plu-
ribus. *ibid.* 14. 296.

Non potest quis suffragari minus
digno. *ibid.* 22. 299.

Electiones Pro-Ministrorum, Cu-
stodum, & Commissariorum

sunt per Ballottationem. *ibid.*

17. 305.

Electio simoniace facta est nulla.
ibid. 35. 300.

Procuratoris Generalis, & Com-
missarii Curie electio fit per
ballottationem. *ibid.* 54. 306.

Episcopus.

Non potest generaliter suspende-
re omnes simul Confessores un-
ius Conventus 2. 5. §. 14. 185.
Nec impedire, quin Regulares
in suis Ecclesiis prædicent. *ibid.*

§. 5. 183.

Episcopus potest punire exemptos
turbantes ejus jurisdictionem.

1. 3. 341.

Episcopus potest accedere ad Ec-
clesias, Regularium cum Cruce.
ibid. 9.

Episcopus in Ecclesiis Regularium
non potest exercere actum ju-
risdictionis. *ibid.* num. 10. 342.

Episcopo in Ecclesiis Regularium
erigitur Baldachinum. *ibid.* 11.

Episcopi non possunt censurare
regulares, nisi expresse conce-
datur. *ibid.* 14. 15. 16. 344.

Episcopi non possunt declarare
Regulares excommunicatos.
ibid. 17. 346.

Possunt tamen ipsos excommu-
nicatos denunciare suis subditis.
ibid. 21. 347.

Non possunt examinare senten-
tiam expulsionis incorrigibiliū.
2. 40. 88.

Episcopi non potest suos subdi-
tos absolvere ab hæresi, etiam
occulta. 1. 32. 41.

Epi-

I N D E X

Episcopi debent Regularium iura
servare. 2. 11. 230.

Excommunicatio Canonis.

Vid. Summ. tom. 1. p. 311.

Excommunicatio.

Violantes immunitatem Eccle-
siasticam ipso facto excommu-
nicantur. 2. n. 61. 64.

Extrahentes à loco immuni. sunt
declarandi excommunicati. ibi.

Excommunicationi ab homine
ferenda pramittitur trina mo-
nitio. ibid. 64. 66.

Si periculum sit in mora, una pe-
reptoria sufficit. ibid. 65.

In lata à Canone, ut incurratur,
nulla requiritur. ibid. 66.

Ut autem, quis declaretur, ex-
communicationi una est neces-
saria. ibid. 67.

Absolutio excommunicationis
incurse, propter violationem
immunitatis reservatur Papæ.
ibid. 70. 69.

Excommunicatio est actus irretra-
ctabilis. 1. 20. 32.

Excommunicatio minor separat
secundum quid à comunione
fidelium. ibid. 1. 16.

Excom. major separat simpliciter.
ibid. 15. 21.

Excom. absolute prolata supponit,
pro majori. ibid. 18.

Excom. trahit secum executionem.
1. 20. 32. & t. 2. & n. 63. p. 63.

Exemptio.

Vid. Summ. tom. 1. p. 336.

Regulares non possunt renuncia-
re privilegio exemptionis. ibid.
3. 338.

Exequio.

Vid. Summ. tom. 1. 357.

E

Festum.

Vid. Summ. tom. 2. p. 1.

F Estum potest transferri, quoad
Chorum, & forum. 2. 24. 105.

Filius.

Non tenetur credere matri di-
centi cum non esse legitimum.
2. 57. 141.

Subsequens matrimonium legi-
timat illegitimos. ibid. 52. 140.

Natus decimo mense post mortē
viri præsuntur legitimus. ibid.
59. 142.

Fratres Minores.

Non possunt bona possidere. 1.
16. 119.

Non possunt Hæredes institui,
ibid. 18. 120.

Non possunt se litigiis immisce-
re. ibid. 19.

Non possunt esse executores te-
stamentorum. ibid. 21.

Non solvunt decimas. ibid. 29.
123.

Sunt capaces legatorum cum o-
nere Missarum, cum onus sol-
vendi est apud hæredes. ibid. 15.
137.

Non possunt recipere ex hæredi-
tatibus, valorem, aut summam,
quæ mendicitati repugnet. ibid.
17. 120.

Debent protestari se esse incapa-
ces legatorum. ibid. 15. 119.

Gabella.

Vid. Summ. tom. 2. 7.

Custodes Pontium, portæ Civitatis, extorquētes solutiones Gabellarum excommunicantur, excom. Bullæ Cænæ. 2. 7. 12. & n. 52. 61.

Et tenentur ad restitutionem. ibi.

Gravamen.

Dicitur quilibet actus irretractabilis. 1. 10. 82.

Gravatus à Guardiano non appellat ad conservatorem. ibi. 33. 37.

An gravatus debeat expectare sententiam. vid. n. 18. vsq; ad 33. 85.

Guardianus.

Non habet jurisdictionem ordinariam absolvendi à casibus reservatis in Religione. 1. 57. 333.

Guardianus non eligit conservatorem. ibid. 15. 224.

H

Habitus.

Vid. Summ. tom. 2. 26.

Differunt habitus dimissio, & spoliatio. 1. 47. 91.

Non habitus, sed professio facit Monachum 1. 1. 27.

Temere habitus dimittitur, cum sine causa dimittitur. ibid. 7. 28.

Portans habitum secreto, habitum formaliter dimittit ibid. 9.

I

Immunitas Ecclesie & Monaster.

Vid. Summ. tom. 2. p. 30.

Nec de indirecto debet immunitas Ecclesiastica re-

stringi, & violari. 1. 44. 128.
1. unitas, & libertas Ecclesiastica sepæ sinonimè accipiuntur. 1. 71. 69.

Incorrigibiles expellendi.

Vid. Summ. tom. 2. p. 70.

Indulgentia.

Vid. Summ. tom. 2. 91.

Paulus V. revocat, & alias concedit Indulgentias. ibid. 4. 91.

Non revocant concessæ Regularium Ecclesiis. ibid. 1. 99.

Indulgentia Portiunculæ in Ecclesia S. M. Angelorum pro die 2. Augusti non suspenditur anno sancto. ibid. 15. 101.

Indulgentiam Portiunculæ lucratur, die 2. Augusti visitantes devotè Ecclesias Frat. Min. ib. 16.

Potest applicari animabus Purgatorii per modum suffragii. ibi.

Indulgentia Portiunculæ conceditur perpetua. ibid. 17. 103.

Conceditur Indulgentia interressentibus recitationi; & recitantibus officium Conceptionis in ejus festo, & per octavam. ibid. 18. 104.

Et iis, qui interfuerint recitationi officii SS. Nominis Iesu die 14. Januarii. ibid. 19.

Anno Sancto suspenduntur omnes Indulgentiæ concessæ Christi fidelibus. ib. 27. 106.

Non suspenduntur ille Altaris Privilegiati. ibid.

Nec concessæ solis defunctis. ibi.
Romæ suspenduntur omnes concessæ visitantibus alias Ecclesias, præter quatuor Basilicas, nisi

Papa.

I N D E X

Papa concedat . ibid. 107.

Interdictum Ecclesiæ.

Vid. Summ. tom. 2. p. 107.

Irregularitas .

Vid. Summ. tom. 2. p. 117.

Index .

Non potest in loco sacro , & im-
muni testes examinare. 2. 45. 57.

Jurisdicctio.

Episcopi in exemptos aliquando
ordinatam, aliquando delega-
tam, habent jurisdictionem. 1. 5.
339.

Ex actibus à delegato exercitis ,
non probatur jurisdictione. ibid. 6.

Jus .

Jus in re est facultas utendi re, ut
sua. 1. 9. 256.

Jus ad rem, est facultas petendi
rem, ut suam. ibid.

Electio confert jus ad rem, con-
firmatio jus in re . ibid.

Utilius est jus in re, quam ad rem.
ibid.

L

Laici .

Non est capax jurisdictionis in
personas Ecclesiasticas. 2. 51.
60.

Latro .

Publicus latro non gaudet im-
munitate. 2. 6. 37.

Ejus diversitas à Grassatore. ibid.

Legatum.

Legata Frat. Min. relicta, alia cum
onere, alia sine ; & quæ ipsi
possint v. 2. 151.

Per modum elemosynæ possunt
recipere legata. ibid. 9. 157. &
1. 1. n. 15. 137.

Valent legata pro oleo lampadis
&c. & necessitatibus infirmo-
rum. 2. 11. 158.

Frat. Min. non possunt legata in
judicio repetere , nisi servatis
decretis S. C. ibid.

Lex .

Vid. Summ. 1. 280.

Lex ex sua natura ad bonum pu-
blicum ordinatur. ibid. 6. 282.

Lex poenalis in favorem animæ
extenditur. 1. 2. 17. & n. 25. 241.

Interpretatio legis potius menti,
quam verbis legislatoris conve-
nit. ibid. 16. 61.

Ignorans legem non agit temere
contra eam. ibid. 50. 92.

Libertas .

Non reperitur sine indifferentia.
1. 14. 296.

Libertas est de essentia electionis.
ibi. 13. 295.

Electio est libertatis , & confir-
matio necessitatis. ibid. 26. 303.

Restringens libertatem Ecclesia-
sticam incidit in excommuni-
cationem Bullæ Cænz. ibid. 42.
128.

Læditur libertas per subornatio-
nem. ibid. 296.

Ecclesia defendit libere ad eam
confugientes. 2. 41. 56.

Libri .

Prohibiti sunt libri tractantes de
interrupta successione filiorum
S. Francisci , & de vera forma
Caputii. 2. 14. 30.

Licentia .

Expressa obtinetur verbo , voce,
vel scripto. 1. 4. 78.

R E R U M.

Tacita est quando Superior pe-
tenti nil respondet, nec pro-
hibet, licet exire videat. *ibid.*

Præsumpta, quæ præsumitur,
si peteretur. *ibid.*

Licentia alloquendi Moniales V.
v. allocutio.

Licentia audiendi confessiones
non expirat morte concedentis.

1. 12. 101. & t. 2. & 6. 186.

Capitulum Sede Vacante ex cau-
sa rationabili potest eas licen-
tias revocare. *1. 18. 101.*

Leſſor.

Iubilatus aperit Literas S. Pœni-
tentiae. *2. 2. 158.*

M

Manus.

Violenta manum injectio in
Clericos, est enormis, gra-
vis, & mediocris *1. 43. 3 26.*

Membrum.

Digitus proprie non est mem-
brum. *2. 17. 42.*

Mercatura.

Est Sacerdotibus indigna. 1. 4.
143.

Missæ.

V. Summ. t. 1. p. 139.

In festo duplici non celebrantur
Missæ de requiem. *ibid. 2. 69.*

Missæ de festo duplici ad Altare
perpetuo privilegiatum satisfit
obligationi testatorum. *ibid.*
70.

Missæ ex devotione celebrata ad
Altare, ad tempus privilegiatæ,
suffragatur quoad Indulgentias

pro defunctis *ibid. 12. 71.*

Idem dicitur de celebrata, etiam
aliis diebus, in quibus Missæ
de requiem non possunt cele-
brari. *ibid. 12. 72.*

Missæ in Capellis Regularium per
ipſos Regulares celebrantur.
ibid. 12. 126.

Ad celebrandam Missam non po-
test ingredi clausuram Monia-
lium *ibid. 39. 196.*

Missæ non celebratur anticipatè
pro eo, qui primo stipendium
dedit. *ibid. 4. 143.*

Presbyter, qui aliquo titulo re-
netur celebrare in Ecclesiis Re-
gularibus providet de necessa-
riis *ibid. 7. 145.*

Cum testator non exprimit, per
quos sint legendæ in Ecclesiis
Regul. ipſi Regulares celebrant.
ibid. 9.

Sacrificium Missæ est propitiato-
rium, satisfactorium, & impe-
tratorium. *ibid. 11. 167.*

In Sacrificio Missæ est triplex
fructus, seu valor, generalissi-
mus, specialissimus, & medius.
ibid. 12. 162.

Vnica Missæ non satisfit duplici
obligationi. *ibid. 29. 174.*

Regulares non applicant Missas
contra intentionem Superioris.
ibid. 34. 35. 36. 37. 175. usque
ad 43.

Applicatio Superioris valet *ibid.*
38. 39.

In nocte Nativitatis tres Missæ,
una post aliam immediate, non
celebrantur. *ibid. 46. 178.*

H h

Re-

I N D E X

Regulares ; possunt celebrare
Missas ac̃te Parochum. ibid. 17.
ad 7. 113. & n. 2. 142.

Regulares debent libent̃er reci-
pere Presbyteros seculares vo-
lentes celebrare in ipsorum Ec-
clesiis. 1. §. 2. 176.

Fratres non possunt impediri ,
quin celebrent , quando , etiam
celebrant Parochi . 1. 1. 141.

Moniales.

V. Summ. t. 2. p. 161.

Habitus non suscipitur ante an-
num 12. ibid. 1. 161.

Non potest puella esse formaliter
novitia ante annum 15. sine li-
centia S. C. ibid. 2. 161.

Confessarius Monialium prout
Monasterio approbatus non po-
test audire confessiones monia-
lem alterius, Monasterii ibid.
5. §. 8. 184.

Monasterium.

Est liberum à lege Doceana 1.
15. 285.

Monasteria commendata gaudent
privilegiis sui ordinis 2. 5.
223.

Religiosus damnatus , cum de
uno ad aliud Monasterium dir-
citur , in secundo immunitate
non gaudet. ibid. 43. 56.

Mors.

Non dicitur quis proditorius oc-
cisor, nisi sequatur mors. 2. 8. 38.

Vt Assassini immunitate priven-
tur, debet sequi mors aggressi .
ibid. 9. 39.

Mulier.

Non definit esse uxor , etiam

thori separatione sequuta . 2.
42. 89.

Mulieres tempore processionum
possunt ingredi claustra Reli-
gioforum 1. 15. 236. & n. 37.
241.

Admittentes mulieres intra septa
Conventuum excommunican-
tur . 1. 16. 237.

Mutilare.

Debilitans alicui membrum in
Ecclesia non privatur immuni-
tate . 2. 15. 41.

Differentia inter mutilare , & de-
bilitare . ibid. 16.

Qui se sponte mutilant , sunt ir-
regulares . ibid. 62. 143.

Occidens , vel mutilans in schal-
lis , porticu , vel ostio Ecclesiæ
gaudet immunitate 2. 18. 42. &
n. 19. 43.

N

Novitius.

V. Summ. t. 2. p. 164.

Annus probationis debet esse
integre completus ib. 4. 165.
Non debet esse interruptus ibid. 2.
164.

Ipsum interruptens debet iterum
incipere . ibid. 3. 165.

Super idoneitate Novitii habent
votum , qui existunt de familia
à duobus mensibus in conventu
Novitatus . ibid. 7. 166.

Novitii in casu fugæ à Conven-
tibus possunt per ministros Or-
dinariorum capturari . 1. 15.
279.

R E R U M.

O

Omnes.

Onera, quæ non sunt merè realia, & perpetua, ac invariabilia, cum bonis ad personam privilegiatam non transeunt. *L. 30. 123.*

Onera imposita Colonis Ecclesiasticorum, hos de indirecto gravant. *ibid. 43. 127.*

Oracula.

Non sunt revocata facta Officialibus Papæ. *L. 23. 243.*

Ordo.

V Summ. tom. 2. p. 167.

Regulares ordinantur ab Episcopo in cujus Diœcesi existunt de familia *ibid. 1.*

Tridentinum revocavit privilegia concessa, ut quis posset extra tempora ordinationes recipere. *ibid. 3. 168.*

Vt quis possit extra tempora ad ordines promoveri, eget privilegio directè concessio. *ibid. 4. 162.*

Ministrans in ordine, quem non habet efficitur irregularis. *ibid. 7. 123. & D. 8. 205.*

Quid sit exercere actum alicui ordini deputatum. *ibid. 7.*

Ministrare solemniter in ordine, est ministrare cum ornamentis illius ordinis. *ibid. 9.*

Prima tonsura, & Episcopatus per Canonistas sunt Ordines. *2. L. 167.*

Regulares concedunt dimissiones, propriis subditis ad Episc.

Diœcesis Monasterii, in quo ordinandus esse de familia. *ib. Ordines recipiuntur temporibus ab jure statutis. ibid. 3. 164.*

P

Papa.

EST Regularium Diœcesanus. *2. L. 221.*

Diœcesis Papæ est universus orbis. *L. 9. 93.*

Regulares habent jurisdictionem à Papa. *ibid. 8. 97.*

Parochus.

Non potest ingredi Ecclesias Regularum cum stola, & Cruce. *L. 12. 362.*

Nec Ecclesias Conventuum suppressorum. *ibid. 13.*

Non potest peragere officia in Ecclesiis Regularum. *ibid. 18. 364. & D. 20. 365.*

Declarat viam, per quam deferatur cadaver sepeliendum apud Regulares. *ibid. 26. 363.*

Ad Parochum incumbit probare, Regulares consuevisse solvere quartam. *2. 4. 195.*

Parvitas materia.

In re spectante ad Clausuram attenditur ex parte actus perfecti, vel imperfecti. *1. 44. 198.*

Habet locum cum crimen contigit secundum materiam. *ibid. 22. 263.*

Non verò cum consideratur non quantitas, vel materia. *ibid.*

In crimine cussionis monete non datur parvitas materiae. *ib.*

H h 2

Nec

I N D E X

Nec in crimine sollicitationis.
ibid. 23. 264.

Nec in contestatione pecuniarum
respectu Fratrum Min. ibidem
24. 264.

Nec in ætate requisita ad profes-
sionem, & anno Novitatus.
2. 4. 162. & n. 5. 166.

Paupertas.

Fratr. Min. excludit omnium re-
rum dominium L. 6. 255.

Distinguitur ab ea cæterorum
Ordinum. ibid. 19. 262.

Pecunia.

Concionatores de Ord. Frat. Min.
de Observ. pecunias non reci-
piunt. L. 13. 203.

Conferens, vel promittens pe-
cuniam Simoniacæ eligitur. ib.
24. 300.

Percussio.

Prælati Regulares non absolunt
seculares percutientes Clericos.
L. 49. 329.

Prælati Regulares absolunt suos
subditos se percutientes. ibid.
50.

Percussio, seu injuria, levis, gra-
vis, & enormis. ibid. 44. 45.
46. 47. 48. 326.

Pœna.

Ignorantia excusat à pœna. L.
49. 92. & nu. 10. 394. & nu. 39.
324.

Ut incurratur pœna non sufficit
attentatum, nisi lex aliud expri-
mat. 2. 9. 39.

Pluviale.

Regulares in Processionibus pos-
sunt uti Pluviali. 2. 8. 192.

Vsus Pluvialis non est signum
jurisdictionis. ibid.

Præcedentia.

Vide Summ. tom. 2. p. 170.

Præcedentia in Processionibus de-
betur ordini, habenti prius Mo-
nasterium erectum in loco con-
troversiarum. ibid. L. & 3. 171.

Fratres Reformati, & Discalceati
præcedunt etiam, quando
sub propria Cruce sine Observ.
incedunt. ibid. 6. 173. & 7. 175.

Et non solum in processionibus,
sed etiam in aliis actibus. ibid.
6. 174.

Prædicatores.

Vide Summ. tom. 1. p. 199.

Possunt ab Episcopo examinari.
ibid. 9. 202.

Alimenta Prædicatoribus confe-
runt illi, qui eos eligunt. ibid.
11. 203.

Prædicatores non acquirunt sibi
stipendium. ibid. 12.

Consuetudo dandi stipendia Præ-
dicatoribus non est simoniaca.
ibid. 14. 204.

Prælati.

Non potest dispensare super ir-
regularitate proveniente ex ho-
micidio voluntario, bigamia,
& mutilatione membrorum. 2.
74. 146.

Nec cum Epilepticis, habenti-
bus manus tremulas, aliisque.
ibid. 77. 147.

Potest Generalis, aut Provincia-
lis cum Generali, aut Provincia-
li capitulo dispensare cum ille-
gi.

gitimis. *ibid.* 30. 143.
Si privilegia sint in usu, & non
revocata. *ibid.*

Prescriptio.

Monasteria possunt præscribere
contra exactionem Episcopo-
rum 1. 18. 285.

Contra jus Canonicum spatio
quadraginta annorum præscri-
bitur 2. 30. 59.

Subiectum incapax numquam
præscribit. *ibid.* 31. 60.

Presbyter.

Aquam Presbyter benedicit. *ib.*
9. 205.

Processio.

Vide Summ. tom. 2. p. 37.

Mulieres possunt ingredi Claustra
Religiosorum tempore quo
sunt processiones. 1. 27. 241.

Eadem hora non fiunt duæ pro-
cessionēs Corporis Christi, 2.
5. 190.

Eadem die non fiunt duæ consi-
miles processiones. *ibid.*

Regulares non possunt facere
processiones extra Claustra. 1.
17. ad 3. 113. & to. 2. 4. 189.

Processionis facere in pompa Ec-
clesiæ, & Cruce erecta, actum
jurisdictionis importat. 1. 24.
368.

Proditor.

Is iudicatur proditor qui alterum
nulla præcedente inimicitia,
sed potius simulata amicitia,
occidit. 2. 8. 33

Professio.

Professio tacita, quibus actibus
inducatur. 1. 22. 8.

In ætate ad professionem requi-
sita non datur parvitas ma-
teriz. 2. 4. 162. & n. 5. 166.

Professio emissæ non expectato
annicursulo est nulla. *ibidem*
n. 6.

Annus sextus decimus ætatis de-
bet esse omnino completus. *ib.*
3. 61.

Professio facta sine assensu majoris
partis Capituli est nulla. *ibid.*
9. 166.

Per professionem religiosam tol-
litur irregularitas ex defectu na-
turalium, quoad ordines, non
quoad Prelaturas. *ibid.* 79. 147.

Illegitimi admitti possunt ad pro-
fessionem. *ibid.* 79. 148.

Illi de tertio Ordine S. Fran. emi-
tunt professionem in manibus
habentis facultatem à Ministro
Generali. *ibid.* 5. 220.

Privilegium.

Vide Summ. 2. 175.

Immunitatis privilegium directæ
est datum Ecclesiis. *ibid.* 26. 35.

Privilegium Canonis est datum
tori ordini Clericali. 1. 19. 319.

Clericus non potest renunciare
privilegio fori. 2. 38. 55.

Privilegia regularium revocantur,
et respectivè moderantur. 2. 1.
2. 4. et 5. 175. 180. 182.

Privilegium morte concedentis
non amittitur. *ibid.* 6. 86.

Amititur per abusum ipsius.
ibid. 7. 87.

H h 3

Pri-

I N D E X

Privilegia Regularum, commu-
nicantur Monialibus. 1. 60. 334.

Provinciales.

Non residens in Conventu No-
viciarius non suffragatur super
idoneitate Novitii. 2. 7. 165.

Nec in paritate votorum habet
decisivum. *ibid.* 3.

Provincialis, deficiente Præside in
paritate votorum in negociis
decidendis, & electionibus ha-
bet decisivum. 1. 32. 195.

Q

Quarta.

Vide Summ. tom. 2. 192.

Quartæ solvitur a Monasteriis
ædificatis quadraginta annis
ante publicationem Con-
cilii, et quæ ipsam quartam sol-
vere consueverunt. *ibid.* 2. 194
193. 5.

De candelis, quæ ad manus Frat-
rantur quarta non solvitur *ibid.*
7. 197.

Quarta.

Non possunt impediri fideles,
quin mendicantibus elemosy-
nas conferant. 2. 1. 198.

Extra districtus Conventuū Fra-
tres non mendicant. *ibid.* 2.

Ubi sunt plures Conventus, ser-
vatur ratio antiquitatis. *ibid.* 3.

Regulares non petunt licentiam
ab Ordinario, ci tamen ostend-
unt. *ibid.* 4.

Regulares per seipso elemosy-
nas querunt. *ibid.* 5.

Extra Diocesim Mendicantes cō-
sensum ab Ordinario obtinent.
ibid. 7. 200.

R

Regula S. Francisci.

Vid. Summ. tom. 1. p. 247.

Regula S. Franc. non admittit
Glossas *ibid.* 2. 248.
Vusus Sydici non est dispensatio
in Regula *ibid.* 4. 5. 6. 252.

Regularis.

Tenetur ad leges Synodales quo
ad rectam administrationem Sa-
cramentorum. 1. 9. 233.

Regulares sunt exempti ab onere
solvendi Cathedralicum. *ibid.*
20. 286.

Regulares non sunt Acephali. 2.
1. 222.

Regularis ægrotans extra Mona-
strium, Viaticum, et Extremam-
Vnctionem recipit à Parocho.
ibid. 8. 205.

Regulares debent Episcopis ve-
nerationem. *ibid.* 10. 219.

Regulares cum protestatione pos-
sunt denunciare malefactores.
ibid. 38. 136.

Regulares, non Curati non pos-
sunt compelli ad Confraterni-
tas casuum conscientiz. 1. 25.
106. et 2. 12. 234.

Res.

Prædia, Domus, et Vasa, sunt
res

R E R U M.

res usu non consumptibiles. 1.
14. 258.

Cibus, Potus, et pecunia, sunt
res usu consumptibiles. ibid.

Sacramentum.

Vid. Summ. tom. 2. 203.

Non exponitur publicè SS. Sa-
crament. sine licentia Ordinarii.

1. 11. 143.

Regulares non ministrant secu-
laribus Extremam Vnctionem,
nec matrimonia solemnizant.

ibid. 17. 346. & 22. ad 17. 354.

A Dominica Palmarum usque
ad Dominicam in Albis inclusi-
ve possunt administrare Sacra-
ment. Pœnitentiæ. 2. 2. 204.

In die Paschatis non ministrant
secularibus SS. Eucharistiæ Sa-
cramentum. ibid. 3.

Nisi sint Parochi. ibid.

Nec etiam illis, qui de tertio or-
dine vocantur. ibid. 4.

Advenis, qui infirmantur in
Conventibus, Regulares non
ministrant Sacramenta. ibid. 1.

205.

Eorum familiaribus ministrant.
ibid. 1. 5. 1. & 17.

Sacristia.

Sacristia, cum duplici porta con-
tinetur sub clausura. 1. 21. 239.

Patrans homicidium in Sacristia
gaudet immunitate. 2. 20. 44.

Sententia.

Definitiva decidit negociū prin-
cipale. 1. 19. 82.

Si gravamen per appellationem à

definitiva reparari non potest;
definitiva non expectatur. 1. 23.

84.

Sententiæ, ut vocales afficiant, de-
bent insinuari, parti per men-
sem ante electionem. ibid. 29.

304.

Secretum.

Electio facta per vota non secre-
ta est nulla. 1. 1. & 3. & au. 10.
293.

Manifestatio voti irritat electio-
nem. ibid.

Vt nullitatem concludat, debet
fieri in ipso actu electionis, vel
ante confirmationem, & publi-
cationem. ibid. 294.

Dummodo publicatio non fiat
in fraudem electionis. ibid.

Seculares.

Seculares non pernoctant in Con-
ventibus Frat. Min. nec per eos
deferunt arma. 1. 30. 244.

Clerici non comprehenduntur,
si sint vitæ exemplaris. ibid. 31.

Sepultura.

Vid. Summ. tom. 2. p. 206.

Morientes, sepultura inlecta;
sepeliuntur in Parochiali, vel
Ecclesia, in qua est sepulchrum
majorum. ibid. 1. & 11. 13. ad 41.
208.

Excommunicantur inducentes
ad eligendam sepulturam. ibid.

2. 206.

Dubia resoluta occasione electio-
nis sepeliuntur. ibid. 4. 207.

Cordigeri sepeliuntur in eorum
com-

INDEX

communi sepultura. *ibid.* 6.208.
Pro digniori situ sepulchri nil pe-
ti potest. 1. 17. 138.

Concessionis sepulchrorum fie-
ri debent de consilio, & assensu
Capituli. *ibid.* 20.

Habentes Capellam cum sepul-
tura, si, sepultura inelecta dece-
dant, non sepeliuntur in Cathe-
drali. 2. 4. ad 4. 208.

Pubes non potest sibi eligere se-
pulturam *ibid.* 3. 207.

Mulieres Tertii Ord. si decedant
inelecta sepultura, sepeliuntur
in Ecclesia Ord. cuius habitum
gestant, si ibi pro ipsis commu-
nis sepultura reperiaur. *ibid.* 4.
5. 5. 219.

Simonia.

Electio simoniaca est nulla. 1. 24.
300.

Simoniacè electus debet dimitte-
re Presaturam. *ibid.*

Pacta electionem simoniacam cō-
cludunt. *ibid.* 301.

Socius.

Confessarii Monialium debet esse
ætatis 40. annorum. 1. 41. 197.

Subornatio.

Per subornationem læditur ele-
ctionis libertas. 1. 16. 296.

Subornatores excommunicantur,
excommunicatione, cuius abso-
lutio est Papæ reservata. *ibid.* 1.
7. 297.

Suspensio.

Est censura, solos Ecclesiasticos
afficiens. 2. 22. 117.

Magis extenditur significatum
interdicti. *ibid.*

Syndicus Apostolicus.

Vid. Summ. tom. 2. 209.

Syndicus Apostolicus nominatur
à Generali, vel Provincialibus.
ibid. 1.

Gaudet privilegio fori. *ibid.* 2.

Etiā, ut tales personæ sunt, &
non tantum ratione officii. *ibid.*
3. 5. 2. 211.

Etiā in causis motis ante offi-
cium Syndicatus. *ibid.* 5. 8. 213.

Est exemptus ab oneribus com-
munitatis. *ibid.* 5. 214.

Et à soltione Collectarum pro
bonis existentibus, etiā extra
locum Syndicatus. *ibid.* 6.

Non comprehenditur sub revo-
catione Patentatorum, & sunt
subiecti Conservatoribus Relig.
Frat. Min. *ibid.* 7. 215.

Privilegium conceditur uni so-
lum Syndico pro unoquoque
Conventu. *ibid.* 8. 215.

Extenditur ad Syndicos hospitio-
rum. *ibid.* 9.

Syndici non comprehenduntur in
decreto, quod seculares non per-
tinent in Conventibus Fratr.
Min. 1. 32. 245.

Synodus.

Ad Synodum tenentur accedere
Regulares habentes curam ani-
marum. 1. 2. 281.

Synodus servatur quoad tempus
humationis cadavrum. *ibid.* 11.
283.

T

Tectum.

Tectum continetur sub clausura. **1. 45. 198.**

Tectum Ecclesiæ, & Monasterii est locus immunis. **2. 23. 46.**

Territorium.

Lex extra Territorium statuentis non ligat. **1. 7. 282.**

Territorium Monachorum est Ecclesia, Cæmeterium, & ambitus Monasterii. **ibid. 23. 363.**

Extra proprium territorium non exercetur jurisdictio. **2. 27. 48.**

Ecclesiæ sunt extra territorium Principis secularis. **ibid. 39. 55.**

Tertiarii.

Vid. Summ. tom. 2. p. 216.

Tertii Ordinis à Confraternitate cordigerorum differentia. **1. 12. 217.**

Tertiatorum formula professionis. **2. 6. 220.**

Testis.

Regulares non possunt esse testes. **2. 36. 136.**

Testis depositio non valet, nisi sit secreta. **1. 10. 293.**

Sepultura eligitur valide coram duobus testibus. **2. 4. ad 5. 208.**

Testamentum.

Sepultura valide eligitur sine testamento. **2. 4. ad 2. 208.**

De necessitate testamentum ad validam sepulturæ electionem non debet esse factum in morte. **ibid. ad 3.**

Tractatus.

Tractatus consultorii præmittun-

tur electionibus. **1. 19. 297.**

Tertiarii.

Vid. Summ. tom. 2. 216.

Tertiarii habitum recipiunt à superioribus ordinis. **ibid. 1.**

Ordinarii non possunt impedire Regulares, quin habitum conferant. **ibid. 2.**

Habitus non confertur à seculari, Ministro Cong. Tertii Ord. nec ipse ad professionem recipit. **ibid. 217.**

Observantes non tenentur conferre Tertiariis Cordam, & Habitum materiale, & formalem propriæ Religionis. **ibid. 3.**

Mulieres, ut gaudeant privilegiis ord. cujus habitum gestant, debent habitum recipere, prævio examine Episcopi, de jure dem licentia, & in ætate 40. annorum constitutæ. **ibid. 4. 218.**

Die Paschatis Tertiarii Eucharistiam recipiunt à Parocho. **ibid. 5. 1. & n. 1. §. 18. 179.**

V

Valor.

VAlor, seu fructus sacrificii triplex, generalissimus, specialissimus, & medius. **1. 12. 163.**

Vestimentum.

Frat. Min. tertiam tunicam excludit. **1. 3. 249, & n. 4. §. 2. 250.** Est ineligibili, qui utitur lincis, **ibid. 34. 268.**

Visitatio.

Vid. Summ. tom. 2. p. 221.

I N D E X R E R U M.

Ius visitandi pertinet ad jurisdictionem. *ibid.*

Episcopi non visitant Ecclesias, Altaria Regularium, eorumque Sacristias, paramenta Tabernaculum, nec Confessionalia &c.

L. 13. 346. & 347. & t. 2. 2. 222.

Regulares in iis, quæ respiciunt curam animarum subduntur visitationi Episcopi. *ibid.*

Ordinarii visitant Altaria, & Capellas Confraternitatum. *L. n. 5.*

6. 7. 214. & t. 2. n. 3. 222.

Conventus sunt exempti à visitatione Ordinarii. *2. 4.*

Grangiarum suppressarum visitantur ab ordinario. *ibid. 8. 227.*

Generalis visitans Clausuram Monialium potest secum habere duos socios, si alius à Generali unicum. *L. 6. 184.*

Visitatio personalis fit ad crates? *ibid. 8.*

Episcopus in Monasteriis Monialium potest visitare omnia, in iis, quæ concernunt observantiam Clausuræ. *ibid. 17. ad 2. & 3. 189.*

Usus.

Usus fructus est facultas utendi, re, & fructibus in utilitatem propriam, & aliorum. *L. 11. 257.*

Usus juris est facultas, quas quis ad solos proprios usus re utitur. *ibid.*

Usus simplex rerum, vel facti, est usus, quo quis alieno utitur Domino permittente. *ibid. 12. 258.*

Usus simplex facti separatur à dominio, & jure *utendi. ibid. 15. 16.*

F I N I S.

ERRATA

ERRATA.

<i>Pagina.</i>	<i>Tome.</i>
14	I.
cenfura	I.
37	I.
furtus	I.
44	I.
ala	I.
176	I.
volunte	I.
272	I.
Syndicus	I.
246	I.
erection	I.
161	I.
<i>C. Off. quoad prae-</i> <i>dentiam.</i>	
371	I.
feri, ne debeat	I.
326	I.
manum	I.
328	I.
exciret	2.
3	2.
verbe	2.
151	2.
incapapaces	2.
117	
<i>C. Off. quoad penas Ecclef.</i>	

LEGE.

<i>Linea.</i>
28
excommunicatio
13
fructus
4
alia
29
voluntate
3
Syndicum
20
erectioni
34
.....
20
feriue debeat
11
manum
4
exciret
33
Urbe
25
incapaces
18
.....

Cætera Lectoris iudicio.

R E G E S T U M

Tomi Secundi.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V
X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh